



ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

SİNOPLU SAFÂYÎ'NİN FETİHNÂME-İ İNEBAHTI
VE MOTON ADLI ESERİ
(TRANSKRİPSİYONLU METİN)

Yüksek Lisans Tezi

Özlem DERELİ

Danışman

Prof. Dr. Yavuz BAYRAM

Samsun, 2017

ONDOKUZ MAYIS ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
TÜRK DİLİ VE EDEBİYATI ANABİLİM DALI
ESKİ TÜRK EDEBİYATI BİLİM DALI

SİNOPLU SAFÂYÎ'NİN FETİHNÂME-İ İNEBAHTI
VE MOTON ADLI ESERİ
(TRANSKRİPSİYONLU METİN)

Yüksek Lisans Tezi

Özlem DERELİ

Danışman

Prof. Dr. Yavuz BAYRAM

Samsun, 2017

BİLİMSEL ETİK BİLDİRİMİ

Hazırladığım Yüksek Lisans Tezinin/Doktora Tezinin/Sanatta Yeterlik çalışmasının bütün aşamalarında bilimsel etiğe ve akademik kurallara riayet ettiğimi, çalışmada doğrudan veya dolaylı olarak kullandığım her alıntıya kaynak gösterdiğimi ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, yazımda enstitü yazım kılavuzuna uygun davrandığımı taahhüt ederim.

24 /07 / 2017

Özlem DERELİ

TEZ KABUL VE ONAYI

Özlem DERELİ tarafından hazırlanan “**Sinoplu Safâyi'nin Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton Adlı Eseri (Transkripsiyonlu Metin)**” başlıklı bu çalışma, ... / ... / 2017 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda oy birliğiyle/oy çokluğuyla başarılı bulunarak jürimiz tarafından Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

İmza

Başkan :

Üye :

Üye :

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

__ / __ / ____

Enstitü Müdürü

ÖZET

SİNOPLU SAFÂYÎ'NİN FETİHNÂME-İ İNEBAHTI VE MOTON ADLI ESERİ (TRANSKRİPSİYONLU METİN)

Özlem DERELİ

Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü

Türk Dili ve Edebiyatı Anabilim Dalı, Yüksek Lisans, Temmuz / 2017

Danışman: Prof. Dr. Yavuz BAYRAM

Fetihnâmeler, bir yerin fethedilişi hakkında bilgi veren edebî eserlerdir. Fetihlerle ilgili ayrıntılara yer vermeleri bakımından edebî olduğu kadar tarihî ve coğrafi önem de taşımaktadırlar. Bu türün bir örneği olan Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton, İkinci Bâyezîd dönemi şairlerinden Sinoplu Safâyî'nin mesnevî tarzında kaleme aldığı eseridir. Şair, İkinci Bâyezîd döneminde yaşanan İnebahtı ve Moton savaşlarına bizzat katılmış ve müşâhedelerini aktarmıştır. Fetihlerle ilgili ayrıntıların, savaşları yaşayan bir şair tarafından aktarılması eseri önemli kılmaktadır. Bu çalışmada Sinoplu Safâyî'nin hayatı, eserleri, edebî kişiliği ve özellikle bahsedilen fetihnâmesi hakkında bilgi yer almaktadır.

Çalışmamızın ilk aşamasında müellifin hayatı hakkında bilgi verilmiş, sonrasında edebî kişiliği ve eserleri üzerinde durulmuştur. Çalışmamızın konusunu oluşturan Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton'un anlatıldığı bölümde eserin içeriği hakkında genel bir değerlendirme yapılmış, sonraki bölümde imlâ özellikleri ele alınmıştır. Tezin en önemli bölümünde Arap asıllı Türk alfabesiyle yazılı olan metnin Latin asıllı Türk alfabesiyle transkripsiyonu yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Fetihnâmeler, Sinoplu Safâyî, İnebahtı ve Moton'un fethi.

ABSTRACT

SİNOPLU SAFAYI'S WORK WHICH NAMED FETİHNAME-İ İNEBAHTI VE MOTON (TRANSCRIPTIONED TEXT)

Özlem DERELİ

Ondokuz Mayıs University, Institute of Social Sciences
The Department of Turkish Language and Literature Master of Arts,
July/2017

Advisor: Professor Dr. Yavuz BAYRAM

Fetihnames are literary works which give information about the conquest of a place. Fetihnames are significant in terms of historical, geographical and literary value. One such example is Fetihname-i İnebahtı and Moton, which took place in the Second Bayezid period, the work of Sinoplu Safayi written in the so called mesnevi style. The author of this work, who lived during the Second Bayezid period, personally witnessed this event and brought his impressions to paper. The fact that the details about the conquest are transferred by someone who has witnessed the war gives the work more value.

This study deals with the life of Sinoplu Safayi, his works and his literary personality. The first instance of this thesis deals with the life of the author and continues with his works and him being a literary personality. After a summary of the given poem, there is a closely look giving on its grammatical features in the next chapter. The most important part of this thesis is the transcription from Arabic origin Turkish letters to Latin origin Turkish letters.

Key Words: Fetihnames, Sinoplu Safayi, The conquest of Inebahtı and Moton.

ÖN SÖZ

Divan Edebiyatı, 13. yüzyıldan 19. yüzyıla dek Osmanlı toplumunun zevki, duyuş ve düşünüşü, yaşam tarzı, gelenek ve görenekleri ekseninde birçok eser vermiş; altı yüzyıllık maziye sahip geniş ve zengin bir edebiyattır. Sosyal ve kültürel hayatın bütün yönleriyle edebiyata yansımaları, konu çeşitliliğini beraberinde getirmiş ve bir hayli edebî türün doğmasına zemin hazırlamıştır. Bu edebî türlerden biri de fetihnâmelerdir.

Bir şehrin veya kalenin fethiyle ilgili ayrıntılara yer vermesi bakımından edebî, tarihî ve coğrafi önem taşıyan bu tür, ilk ürünlerini 15. yüzyılda vermiş; sonraki dönemlerde de çok sayıda fetihnâme kaleme alınmıştır. Çalışmamızın konusunu oluşturan eser de bir fetihnâmedir.

II. Bâyezîd dönemi şairlerinden Sinoplu Safâî'nin mesnevî tarzında kaleme aldığı Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton, 15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın ilk yıllarında gerçekleşen İnebahtı, Moton ve Koron fetihlerini anlatan bir eserdir. Eserin bilinen tek nüshası, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1271'de kayıtlıdır. Fetihnâmeler, barındırdıkları bilgiler ile zaman zaman yazıldıkları döneme ait sosyal ve tarihî olaylara ışık tutmaktadırlar. Sinoplu Safâî'nin tez konusu yaptığımız eseri de bu kapsamdadır. Şair, sefere bizzat katılmış ve müşâhedelerini aktarmıştır. Bu sebeple eser ayrı bir önem taşımaktadır.

Sadece bu çalışmada değil, hayatımın her aşamasında desteklerini esirgemeyen sevgili aileme; çalışmamızla ilgili her türlü sorunumuzun giderilmesinde yardımcı olan, bilgi ve birikimleriyle bize yol gösteren Hocam Prof. Dr. Yavuz Bayram'a; görüş ve önerileriyle katkıda bulunan Hocam Yrd. Doç. Dr. Halil İbrahim Haksever'e; Arş. Gör. Muhammed İkbâl Güler ve Okt. Semih Yeşilbağ'a ve çalışma ekibimizdeki arkadaşlarım Zeynep Adıyahşi, Namık Sarı, Havva Tok Yıldız ve Zübeyde Saha'ya teşekkürlerimi sunuyorum.

Özlem DERELİ

Samsun 2017

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	i
ABSTRACT.....	ii
ÖN SÖZ.....	iii
TRANSKRİPSİYON ALFABESİ	v
KISALTMALAR	vi

BİRİNCİ BÖLÜM

SİNOPLU SAFÂYÎ

1.1. Hayatı.....	2
1.2. Eserleri	6
1.2.1. Dîvân.....	6
1.2.2. Kemal Reis'in Deniz Savaşlarını Konu Edinen Mesnevî.....	7
1.2.3. Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ.....	7
1.2.4. Şiirlerinden Örnekler.....	9
1.2.5. Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton.....	11
1.2.5.1. Eserin İçeriği Hakkında Genel Değerlendirme.....	13
1.2.5.2. İmlâ Özellikleri	19
1.2.5.3. İnebahtı ve Moton'un Fethi	26

İKİNCİ BÖLÜM

FETİHNÂME-İ İNEBAHTI VE MOTON (ÇEVİRİ YAZILI METİN)

2.1. Metnin Hazırlanmasında Dikkat Edilen Hususlar	28
2.2. Çeviri yazılı Metin	29
SONUÇ.....	327
KAYNAKÇA	328
ÖZ GEÇMİŞ.....	331

TRANSKRİPSİYON ALFABESİ

أ	a, e, ı, i, u, ü	ص	ş
ء	'	ض	d, z
ب	b	ط	t
پ	p	ظ	z
ت	t	ع	'
ث	s	غ	ğ
ج	c	ف	f
چ	ç	ق	k
ح	h	ک	k
خ	h	گ	ñ
د	d	ل	l
ذ	z	م	m
ر	r	ن	n
ز	z	و	v (o, ö, u, ü, û) [^v]
ژ	j	ه	h (a, e)
ش	ş	ی	y (ı, i, ī)

KISALTMALAR

bk.	Bakınız
c.	Cilt
çev.	Çeviren
DİA	Türkiye Diyanet Vakfı İslam Ansiklopedisi
ed.	Editör
hzl.	Hazırlayan
sy.	Sayı
s.	Sayfa
ss.	Sayfadan sayfaya
TDK	Türk Dil Kurumu
vd.	ve diğerleri
yy.	Yüzyıl
y.d.t.	Yayımlanmamış doktora tezi

GİRİŞ

Fetihnâme, “*fethedilen yerleri haber veren mektup veya fermanlara; bir şehrin, bir kalenin alınışını konu edinen, edebî eserlere verilen addır.*”¹ “*Bir tür olarak XV. yy.da örnekler vermeye başlayan fetihnâmeler, sayıları devamlı artarak son yüzyıla dek varlığını sürdürmüştür.*”² Kimi zaman manzum veya mensur kimi zaman da manzum-mensur olarak yazılmıştır. Çalışmamız için belirlediğimiz eser de bir fetihnâmedir.

Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton, 2. Bâyezîd devri şairlerinden Sinoplu Safâyî tarafından mesnevî tarzında kaleme alınmıştır. Eserin bilinen tek nüshası, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi Revan 1271’de kayıtlıdır. Harekeli nesih yazı ile kaleme alınan eser, 131 varaktan oluşmaktadır.

Sinoplu Safâyî’nin Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton adlı eserini çalışmak istememizdeki amaç, meraklıları dışında birçok kişinin okuyamadığı, bugün kullanmadığımız bir alfabe ile yazılmış olan eseri Latin asıllı Türk alfabesiyle transkribe ederek eserin okunur ve anlaşılır olmasını sağlamaktır. Çalışmamızın ilk aşamasında müellifin hayatı hakkında bilgi verilmiş, sonrasında edebî kişiliği ve eserleri üzerinde durulmuştur. Çalışmamızın konusunu oluşturan Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton’un anlatıldığı bölümde eserin içeriği hakkında genel bir değerlendirme yapılmış, sonraki bölümde imlâ özellikleri ele alınmıştır. Tezin en önemli bölümünde Arap asıllı Türk alfabesiyle yazılı olan metnin Latin asıllı Türk alfabesiyle transkripsiyonu yapılmıştır.

Bir seferin başlangıcından sonuna kadar geçen olayları ele almaları, fetihlerle ilgili ayrıntılara önem vermeleri sebebiyle fetihnâmeler, yazıldıkları devrin sosyal ve kültürel ortamı hakkında bilgi vermektedir. İnebahtı ve Moton seferlerine katılan Sinoplu Safâyî’nin bu eseri, belki de söz konusu seferlerle ilgili bilinmeyen bazı hususları gün yüzüne çıkaracak; ulaşılan bilgiler, edebî veya tarihî başka araştırmalara katkı sağlayabilecektir.

¹ Neslihan Koç Keskin, “Eski Türk Edebiyatında Edebî Türler”, *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Ahmet Mermer (ed.), Ankara: Akçağ Yayınları, 2012, s. 362.

² İskender Pala, “Fetih-nâme”, *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Kapı Yayınları, 2015, s.156.

BİRİNCİ BÖLÜM

SİNOPLU SAFÂYÎ

1.1. Hayatı

Sinop'ta doğan³ Safâyî, denizci şairlerimizdendir. Genellikle memleketi Sinop ile birlikte anılmış ve kaynaklarda Sinoplu Safâyî olarak yer almıştır. İkinci Bâyezîd dönemi şairi olarak kabul edilen Safâyî; Fâtih Sultân Mehmet, İkinci Bâyezîd, Yavuz Sultân Selîm ve Kanûnî Sultân Süleymân dönemlerinde yaşamıştır.

Şairin hayatı hakkında yeterli bilgiye sahip değiliz. Kaynaklarda verilen bilgiye göre şair, gençliğinde Candaroğulları'nın Sinop Tersanesi'nde çalışmış; denizcilik, gemi yapımı, harita dallarında kendisini yetiştirmiştir. Osmanlı hizmetine girerek Gelibolu Tersanesi'nde görev alan Safâyî sonra da Kemal Reis'in maiyetinde bulunmuştur.⁴

Kınalızâde Hasan Çelebi'nin⁵ verdiği bilgiye göre Safâyî, öğrenimi sırasında İskender Paşa'ya intisâb etmiş, Paşa'nın Galata semtinde Atıcılar altında yaptırdığı tekkeye şeyh olmuştur. Tekkesi; şairlerin, irfân ehlinin ve ileri gelen kimselerin uğrak yeri olmuştur. Esrar Dede,⁶ Safâyî'nin öğrenimi sırasında İskender Paşa'ya intisâb ettiğini, Sultân Süleymân Hân'ın davetiyle İstanbul'a gelen Sultân Dîvânî'ye bağlandığını ve İskender Paşa'nın yaptırdığı Galata tekkesine şeyh olduğunu ifade

³ Mustafa İsen (hzl.), *Sehî Bey Tezkiresi, Heşt Behişt*; , Ankara: Akçağ Yayınları, 1998, s. 139; Esrar Dede, *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevlevîyye (İnceleme-Metin)*; İlhan Genç (hzl.), Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2000, s. 288; Ali Enver, *Semâ-Hâne-i Edeb [Mevlevî Şairler]*; Sadık Erdem (hzl.), Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2013, s. 120.

⁴ *Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi*, İstanbul: Dergâh Yayınları, c. VII, 1990, s.411.

⁵ Aysun Sungurhan Eyduran, "*Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiresi, Tezkiretü's Şu'arâ (Metin)*", (y.d.t., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999), c. II, ss.588-589.

⁶ Esrar Dede, *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevlevîyye*, ss. 288-289.

eder. Semâ-Hâne-i Edeb'de⁷ yer alan bilgiye göre de Safâyî, bir müddet öğrenim gördükten sonra İskender Paşa'ya intisâb etmiş, Kânûnî Sultân Süleymân'ın daveti üzerine İstanbul'a gelen Sultân Dîvânî'ye bağlanmıştır. Şair, tabîatındaki saflık ve temiz niyetliliği sayesinde az zamanda Şeyh'in eserlerini celbe muvaffak olmuştur. İskender Paşa, Galata Mevlevî Dergâhı'nı yaptırmış; Sultân Dîvânî birkaç gün ikâmet ettikten sonra Safâyî'yi makamına oturtup kendisi Karahisâr'a dönmüştür. Bu bölümde Safâyî'nin Galata Tekyesi'nin ikinci şeyhi olduğu kayıtlıdır. Tekkesi memleketin ileri gelenlerinin, şairlerin ve irfân ehlinin uğradığı önemli bir yerdir.

Latîfi ise Safâyî'yi buraya kadar anlatılanların tam aksine, eğlenceye ve içkiye düşkün biri olarak tarif eder. Gece gündüz meyhâne köşelerinde kâh mahmûr kâh sarhoş bulunduğundan bahseder.⁸ Kınalızâde Hasan Çelebi'nin tezkiresinde yer alan "*Tab-ı hevâyîsi zevk ü safâyî koyup sülûk-ı tarîk-i ilmi ki mahz-ı meşakkat ve ayn-ı anâdur ihtiyâr idemeyüp hayli mükedderü'l-ahvâl ü perîşân-etvâr olmuş idi.*"⁹ ifadesi de Latîfi'nin bu görüşünü desteklemektedir.

Sehî Bey'in tezkiresinde¹⁰ verilen bilgiye göre ilimleri sırasıyla gören Safâyî tefsir ilmine kadir, her ilimde hazır cevap, gemicilik ilminde ise üstad'dır. Gemicilerin kullandığı harita ilmini iyi bilen eşsiz bir kişidir. Zamanında bütün gemi reislerine şeyh olan Safâyî'ye reisler çok adak ve armağan getirirlermiş. Gemiciler onu çok sever, her zaman ziyaret ederlermiş. Osmanlı Müellifleri'nde¹¹ Safâyî'nin bilgi erbabından, tarihçi ve şair olduğu kayıtlıdır.

Sinoplu Safâyî'nin kaynaklarda yer almayan, Avni Erdemir ve Musa Yıldız'ın kaleme aldıkları makaleleriyle tanıttıkları Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ isimli bir eseri vardır. Avni Erdemir, Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ isimli bu eser

⁷ Enver, *Semâ-Hâne-i Edeb*, ss. 120-121.

⁸ Latîfi, *Tezkiretü's-Şu'arâ ve Tabsiratü'n-Nuzamâ (İnceleme-Metin)*; Rıdvan Canım (hızl.), Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 2000, s. 355.

⁹ Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-Şu'arâ*, s. 588.

¹⁰ İsen, *Sehî Bey Tezkiresi*, s. 139.

¹¹ Bursalı Mehmet Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*, İsmail Özen (hızl.), c. III, İstanbul: Meral Yayınları, 1975, s. 133.

ve eserde yer alan aşağıdaki beyitlerden hareketle Safâyi'nin Vefâ'ya intisâb ettiğini ve onun sohbetine katıldığını söyler.¹²

Ey Safâyi rûz (u) Őeb Hakdan dile dűr itmesűn
Sohbet (ű) dġdârımı derdűne dermândur Vefâ

Kulak tut sen bana ey merd-i izzet
Ki nice itdi ol Őeyhum vasıyyeti

İrűşdűm ben fakir ahır Vefâya
Bi-hamdi'llâhu sallű Mustafâya¹³

Bu bilgilerden hareketle Őairin, Vefâ'nın vefâtından űnce (1491) İstanbul'a geldiğı, Vefâ zaviyesine giderek burada Vefâ'ya intisâb edip sohbetlerine katıldığını sűylenbilir. Muhtemelen Safâyi, Vefâ'nın vefâtından sonra İstanbul'dan ayrılmıştır, Yavuz Sultân Selġm dűneminde tekrar gelmiştir. Burada Sultân Dġvânġ'ye bağılanmış, Galata Mevlevġhânesi'ne Őeyh olmuştur.¹⁴

Musa Yıldız'ın “*Sinoplu Safayi ve Vasâyâ-yı Őeyh Vefa Adlı Manzumesi*” isimli çalıřmasında yer alan bilgiye gűre Safâyi, bu eserinde Vefâ'dan Őeyhim diye sűz eder.¹⁵

Sana bir hoş kelâmum var muhakkak
İřitdűm okudum Őeyhűmden el-hak

Ki ismi Mustafâ bin HâcıYahyâ
Vefâ dirler ana meřhűr ammâ

Bilinmiř Őâm u Rűm u Hind ű Çġnde
Eğerçi câ-yı Kostantġn içinde

Műdekkikdűr muhakkikdűr muhakkak
Műkemmil műrřid-i kâmindűr elyak

Ki hoř ‘ârif durur ol merd-i makbűl
Benűm cisműmde rűhum bigidűr ol¹⁶

¹² Avni Erdemir, “Sinoplu Safâyi (űl. 940/1534) ve Bir Eseri: Terceme-i Vasâyâ-yı Őeyh Vefâ”, *Selçuk űniversitesi Tűrkiyat Arařtırmaları Enstitűsű Tűrkiyat Arařtırmaları Dergisi*, sy. 9, 2001, s. 222.

¹³ Erdemir, “Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ”, s. 222.

¹⁴ Erdemir, “Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ”, ss. 222-223.

¹⁵ Musa Yıldız, “Sinoplu Safayi ve Vasâyâ-yı Şeyh Vefa Adlı Manzumesi”, *Bir Semte Vefa*, Klasik Yayınları, İstanbul 2009, s.145.

¹⁶ Yıldız, “Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ”, ss. 145-146.

Musa Yıldız; Safâyî'nin, şeyhinin vasıflarını “Sıfat” başlığı altında sıraladıktan sonra bazı tasavvufî konuları manzum olarak işlediğini söyler. Şairin işlediği konuların, Vefâ'nın sohbetlerinde derlediklerinin manzum hale getirilmiş şekli olabileceğinden bahseder.¹⁷

Galata Mevlevîhânesi şeyhleri sıralanırken Safâyî ile ilgili verilen bilgiler tutarsızlık göstermektedir. Sadeddin Nüzhet Ergun¹⁸ ve Şehabettin Uzluk,¹⁹ Safâyî'yi ikinci şeyh olarak anarken İsmail Ünver'in²⁰ verdiği listede Safâyî'nin ismi Yûnus Efendi ve Sultân Dîvânî'den sonra üçüncü sırada yer alır.

Şairin Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton isimli eserinde hayatıyla ilgili bazı bilgiler mevcuttur. Şair, *Tezyîn-i keştîhâ-yı Kocantaniyye vü sebeb-i te'lîf* başlığı altında İstanbul'un fethine gemi ile geldiğini, doğum yerinin Sinop olduğunu, sefere katılmayı sevdiğini, çok kez Anadolu'ya gelip gittiğini, Cidde'ye 6 defa sefer ettiğini, Moton'a gittiğini ve Eğriboz'un fethini gördüğünü dile getirir.²¹

Şairin ölüm tarihi ve mezarı hakkında kaynaklarda verilen bilgiler de tutarsızdır. Sehî Bey'in tezkiresinde²² Safâyî'nin 110 yaşında iken vefât ettiği ve mezarının Galata yakasında tersane yakınındaki kendi evinde olduğu kayıtlıdır. Semâ-Hâne-i Edeb'de²³ şairin 940/1533 yılında vefât ettiği, İskender Paşa'nın kız kardeşi için yaptırdığı kubbede defnedildiği bilgisi yer alır.

Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye'de²⁴ verilen bilgiye göre Safâyî'nin tekkesinde Mesnevî şârihi İsmail Rusûhî Dede'nin türbesinin cânib-i kademinde İskender Paşa'nın kız kardeşleri için yaptırdığı bir kubbe vardı. O künbed-i bâlânın derûnuna bazı şeyhler defnedilmiş, Safâyî de 940 hudûdunda vefât etmiş ve bu türbede defnedilmiştir.

¹⁷ Yıldız, “Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ”, s. 147.

¹⁸ Sadeddin Nüzhet Ergun, *Şeyh Galib Hayatı ve Eserleri*, İstanbul: Bozkurd Matbaası, 1935, s.33.

¹⁹ Şehabettin Uzluk, “Galata Mevlevihanesi ve Şeyh Ahmed Celaleddin Baykara Dede Efendi”, 3. Millî Mevlâna Kongresi (Tebliğler), Konya, 12-14 Aralık 1988, s.299.

²⁰ İsmail Ünver, “Galata Mevlevî-Hânesi Şeyhleri”, Osmanlı Araştırmaları XIV, 1994, s. 212.

²¹ Safâyî, *Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton*, Revan 1271, 20b.

²² İsen, *Sehî Bey Tezkiresi*, s. 139.

²³ Enver, *Semâ-Hâne-i Edeb*, s. 121.

²⁴ Esrar Dede, *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*, s. 290.

Osmanlı Müellifleri'nde²⁵ belirtilene göre uzun bir ömür süren Safâî, Okmeydanı civarında şeyhlik görevinde bulunduğu dergâhta defnedilmiştir. Zübdetü'l-Eş'âr'da²⁶ Safâî'nin Yavuz Sultân Selîm döneminin başlarında vefât ettiği kayıtlıdır. Sicill-i Osmani'de²⁷ ise şairin 927 (1521) veya 940'da (1533/34) hayatını kaybettiği bilgisi yer alır.

1.2. Eserleri

1.2.1. Dîvân

Kaynaklarda verilen bilgiye göre Safâî dîvân sahibi bir şairdir. Fakat bahsedilen dîvâna henüz ulaşılammıştır. Latîfî,²⁸ şairin Sultân Bâyezîd nâmına müretteb ve mükemmel dîvânı olduğunu söyler. Zübdetü'l-Eş'âr'da²⁹ da müretteb dîvânı olduğu kayıtlıdır. Sicill-i Osmani'de³⁰ Safâî'den *dîvân sahibi şair* diye bahsedilir. Kühü'l-Ahbâr'da³¹ da Sultân Bâyezîd nâmına dîvân tertip ettiği ve bazı zurefânın biraz beğenisini kazandığı söylenir.

Safâî, dîvânının beğenilip beğenilmediğini merak eder ve şair Likâyî'ye haber gönderip dîvânının dostlar arasındaki şöhretini, şiirden anlayanlar tarafından kabul edilip edilmediğini sorar. Likâyî de cevap olarak şu kıt'ayı gönderir³²:

Sizün dîvânunuz dâstân olupdur
Şehirlü köylü okur şöhreti var
Gözi ahûların vasfıyla şimdi
Geyük destânı denlü rağbeti var³³

Gönderilen cevaptan hareketle Likâyî'ye göre Safâî'nin şiirleri şiirden anlayan kültürlü insanlar tarafından değil, daha çok halk tarafından sevilmiş,

²⁵ Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*, İsmail Özen (hızl.), ss. 133-134.

²⁶ Bekir Kayabaşı, "Kâf-zâde Fâ'izî'in Zübdetü'l-Eş'âr'ı", (y.d.t., İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997), s. 375.

²⁷ Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani*, Nuri Akbayar (hızl.), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, c. V, 1996, s.1430.

²⁸ Latîfî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, s. 355.

²⁹ Kâf-zâde Fâ'izî, *Zübdetü 'l-Eş'âr*, s. 375.

³⁰ Mehmed Süreyya, *Sicill-i Osmani*, s. 1430.

³¹ Mustafa İsen (hızl.), *Kühü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 1994, s. 158.

³² Latîfî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, s. 491.

³³ Latîfî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, s. 492.

beğenilmiştir. Muhtemelen Safâî, aldığı cevaptan memnun kalmamış; karşılık olarak aşağıdaki kıt'ayı kaleme almıştır:

Senün gibi diyeydüm şî'ri ben de
Meze olur ile şöhret bulurdu
Eger evsâfunı dîvâna yazsam
Geyük destânı ol vaktin olurdu³⁴

1.2.2. Kemal Reis'in Deniz Savaşlarını Konu Edinen Mesnevî

Kaynaklarda Safâî'nin, Kemâl Reis'in deniz savaşlarını anlattığı bir mesnevîsi olduğundan bahsedilir. Fakat eser bugün için elimizde bulunmamaktadır.

Sehî Bey tezkiresinde³⁵ Safâî'nin, Kemâl Reis'in deniz savaşlarını anlattığı mesnevî tarzında 10.000 beyitlik bir kitap meydana getirdiği kayıtlıdır. Osmanlı Müellifleri'nde³⁶ de Kemâl Reis'in deniz savaşlarını 10.000 kadar beyitle nazmettiği söylenir. Eserin ismi Gazevât-ı Bahriyye olarak geçer.

1.2.3. Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ

Safâî'nin kaynaklarda hakkında bilgi verilmeyen Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ isimli bir eseri vardır. Eser, “*Sühreverdiyye tarikatının bir kolu olan Zeynüddin Hafî'nin (1356-1435) kurmuş olduğu Zeyniyye tarikatının silsilesini, esaslarını, Şeyh Vefa'nın vasıflarını ve bazı tasavvufi konulardaki görüşlerini içermektedir.*”³⁷ 64 varaklık eser, Süleymaniye Kütüphanesi Ayasofya Yazmaları 2154 numarada kayıtlıdır. Eserin zahriyyesinde “*Terceme-i Vasâyâ-yı Merhûm Şeyh Vefâ Nevvera lehu merkadehu ki Safâî-i Sinobî terceme idüp nazm itmîşdür.*” ibaresi bulunmaktadır.³⁸

³⁴ Latîfî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, s. 492.

³⁵ İsen, *Sehî Bey Tezkiresi*, s. 139.

³⁶ Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*, İsmail Özen (hzl.), s. 134.

³⁷ Yıldız, “Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ”, s. 141.

³⁸ Erdemir, “Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ”, ss. 220-224.

64 varaktan oluşan Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ, Vefâ'nın görüşlerinin manzum olarak ortaya konduğu tasavvufî bir eserdir. Safâyî, eserine münâcâtla başlıyor (1b-3a) ve sırasıyla na'tla Hz. Muhammed'i (3b-6b), daha sonra da dört halifeyi (6b-7b) övüyor. "Kaside-i mu'aşşere" adını verdiği ve II. Bayezid'i övdüğü (8a-10b) bölümden sonra, "Fi-Vasf-ı Şeyh Vefâ" isimli bölümde (10b-11b), "Benüm cismümde rûhum bigidür ol" dediği Vefâ'dan şeyhim diye söz ederek, onun herkesçe kabul gören tam bir mürşid-i kâmil olduğunu ifade ediyor. Bundan sonra, Vefâ'nın vasiyetine geçen şair (11b-17a), önce Vefâ'nın islâm, imân, ihsân ve ikân konusundaki görüşlerini genel olarak değerlendiriyor; eserin 17a-18b varakları arasında da Vefâ'nın tarikat silsilesini manzum bir şekilde veriyor. Safâyî, 19a-32a'da Islâm, 32a-53a'da imân, 53a-55a'da ihsân ve 55a-63b'de de ikân konusunu, Vefâ'nın görüşleri doğrultusunda manzum ve temsilî olarak anlatıyor.

Eserin son varagında ise (63b-64a) Safâyî'nin gazel nazım şekliyle yazdığı bir şiiri bulunuyor.³⁹

Sinoplu Safâyî'nin, bu eserinde yer alan Sultân İkinci Bâyezîd'i övdüğü 10 bendlik muaşşeri, tarafımızca çalışma konusu yapılmış olan Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton isimli mesnevîde de mevcuttur.

Dîvânı, bugün elimizde bulunan Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ, Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton şairin edebî yönü hakkında bilgi veren eserleridir.

Latîfî'ye göre Safâyî'nin arûz ilminde ve Fars dilinde çok bilgisi vardı. Fakat şiirlerinde çeşni ve tat olmadığı için insanlar pek rağbet göstermemiş, şiirleri defterlere pek kaydedilmemiştir. Sonrasında şair, halk hezle ve hicve değer verdiği için şöhret bulmak amacıyla hezeliyyâta yönelmiştir. Aynı tezkirede yer verilen bir lâtifeye göre Safâyî, şiirlerini yanık ve içli olmadıkları; derûnu yakmadıkları için götürüp ateşe atar. Bu hadiseyi işiten şairlerden biri aşağıdaki kıt'ayı kaleme alır:⁴⁰

Füsürde olduğu için Safâyî dîvânı
Götürüp âteşe urdı oda göyündürdi
Egerçi âteşe urdı harâret olsun için
Bürûdet-i gazeli âteşi söyündürdi⁴¹

Tezkiretü'ş-Şu'arâ'da geçen "Egerçi eş'ârı safâyâ mensûbdur lâkin safâsı bi'l-küllîye menhûbdur."⁴² ifadesi Latîfî'nin görüşünü desteklemekte, şairin şiirlerinin pek beğenilmediğini göstermektedir. Sehî Bey ise buraya kadar

³⁹ Erdemir, "Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ", s. 224.

⁴⁰ Latîfî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ, ss. 355-356.

⁴¹ Latîfî, Tezkiretü'ş-Şu'arâ, s. 356.

⁴² Hasan Çelebi, Tezkiretü'ş-Şu'arâ, s. 589.

anlatılanların aksine şairin gösterişli kasideleri ve güzel gazellerinin çok olduğundan bahseder.⁴³

1.2.4. Şiirlerinden Örnekler

Ârif ol erdi bahâr oturma a'mîler gibi
Olma câmid cûşa gel bu demde nâmîler gibi
Kârbân-ı bûy-ı zülf-i yâre uğrayım diyu
Dâğlara düşmüş saba yeler harâmîler gibi
Cennete döndi cihan bir hûr elinden bâde iç
Yakma hasret odına bagrını tâmîler gibi
Hırka giymiş goncalar nâzûk nitekim edhemî
Saçların uzatdı sünbüller de câmîler gibi
Ey Safâyî çâr-yârı sev Muhammed aşkına
Mezhebi yitirmegil zinhâr imâmîler gibi⁴⁴

Nev-bahar irdi bu dem oturma 'âmîler gibi
Lâle-veş câm al ele cûş eyle nâmîler gibi
Cennete döndi cihân bir hûr elinden bâde iç
Yakma hasret odına bagrını tâmîler gibi

Kârbân-ı bûy zülf-i yâra ugrayam diyü
Tâğlara düşmüş sabâ yiler harâmîler gibi⁴⁵

Gönlümi buldum anun zülfine tolaşmış imiş
Göz karardup kuru sevdâlara ulaşmış imiş

Bî-haberler didiler leblerinün geldi hatı
Nazar itdüm çü şeker tengüne mûr üşmiş imiş

Yâr dükkânı önünde su seperler güneşe
O hû yüzün görüben 'aklı gidüp şaşmış imiş⁴⁶

⁴³ İsen, *Sehî Bey Tezkiresi*, s. 139.

⁴⁴ İsen, *Sehî Bey Tezkiresi*, ss. 139-140.

⁴⁵ Latîfî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, ss. 355-356.

⁴⁶ Latîfî, *Tezkiretü 'ş-Şu'arâ*, s. 356.

Sen şâha esîr eyledi çünkü beni Allâh
Servin gibi âzâdeyim el-minnetü li'llâh⁴⁷

Ten-i kaknûsu âhımla çıkıp tenden revân âteş
Tutar sûz-ı derûnumla vücûdum her zamân âteş⁴⁸

Gönlümi buldum anun zülfine tolaşmış imiş
Göz karardup kurı sevdâlara ulaşmış imiş

Bî-haberler didiler leblerinün geldi hatı
Nazar itdüm çü şeker tengine mûr üşmiş imiş⁴⁹

Kıt'a:
Emrûz semâ est u mudâ mest sakâyî
Gerdân şode ber cem kademhâ-yı 'atâyî

Fermân-ı sakâ'ullâh resîdest benûşîd
Eyten-i her cân-ı şevk zi ihvân-ı safâyî⁵⁰

Sen şâha esîr eyledi çünkü beni Allah
Servün gibi âzâdeyüm el-minnetu'llâh⁵¹

Ten-i kaknûsum âhumla çeküp cândan revân âteş
Tutar sûz-ı derûnumla vücûdum her zemân âteş⁵²

N'içün gider gözümden kaddi hayâli anun
Yirinde şımı çıkdı ol serv-i dil-sitânun

La'l-ı mengûşına meyl itdür diyü cânânenün
Su yirine kanımı içsem gerek peymânenün⁵³

⁴⁷ Enver, *Semâ-Hâne-i Edeb*, s. 121.

⁴⁸ Enver, *Semâ-Hâne-i Edeb*, s. 121.

⁴⁹ İsen, *Künhü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, s. 158.

⁵⁰ Esrar Dede, *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye*, s. 289.

⁵¹ Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-Şu'arâ*, s. 589.

⁵² Hasan Çelebi, *Tezkiretü's-Şu'arâ*, s. 589.

Ey Safayî! Çâr-yârı sev Muhammed aşkına⁵⁴

Musa Yıldız'ın “*Sinoplu Safayı ve Vasâyâ-yı Şeyh Vefa Adlı Manzumesi*” isimli çalışmasında yer alan *anlayan* redifli gazel Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton'da da mevcuttur.

Ârif-i Rab ola varlıktan nişânı anlayan
Kendinün cismindeki bu sırr-ı cânı anlayan

Küllü şey'in hâlikün lâ-reybe illâ vecheh
Kendüyi fânî bulur bî-şübhe anı anlayan

Her neye baksa heman Hakk'ı görür hakka'l-yakîn
Âlemi 'ayne'l-yakîn içinde fânî anlayan

Sırrı sırrıke sırrına seyrân eder bulur vukûf
Bu beyânın tâ bedî'inden ma'ânî anlayan

Yerde gökte bildiğim mevcûd andan gayrı yok
Kim kelâmından anın seb'u'l-mesânî anlayan

Ahmed'ün Hakk nûrudur hakkâ ki Ahmed nûr-ı Hak
Bile nûrı sûre-yi Nûr'u 'iyânî anlayan

Sen Safâyî sırrını işbu rumûzun anla kim
Anladı nûrun alâ-nûru bu şânı anlayan⁵⁵

1.2.5. Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton

Fetihnâme, “*İslâm ve Türk devletlerinde fethedilen beldeleri, düşmana karşı kazanılan başarıları haber veren mektup ve fermanlar ile bu fetihleri anlatan tarihî ve edebî eserlerin genel adıdır.*”⁵⁶ Diğer taraftan “*Bir tür olarak XV. yy.da örnekler*

⁵³ Kâf-zâde Fâ'izî, *Zübdetü'l-Eş'âr*, s. 375.

⁵⁴ Tahir Efendi, *Osmanlı Müellifleri*, s. 134.

⁵⁵ Yıldız, “*Vasâyâ-yı Şeyh Vefa*”, s. 151.

⁵⁶ Hasan Aksoy, “*Tarihî Bir Belge ve Türk İslâm Edebiyatında Bir Tür Olarak Fetihnâmeler*”, *İLAM Araştırma Dergisi*, C. II, S. 2 (Temmuz-Aralık 1997), s. 7.

vermeye başlayan fetihnâmeler, sayıları devamlı artarak son yüzyıla dek varlığını sürdürmüştür.”⁵⁷ Bu arada;

*Türk-İslâm Edebiyatında bir tür olarak ele alındığında manzum veya mensur olsun bu eserlerde görülen çerçeve plan şu şekildedir: 1- Tevhid, 2- Münacat, 3- Na't, 4- Ashab-ı Kirama Dua (bazılarında sadece Çehâryar-ı güzine de dua vardır), 5- İslâm Kahramanlarına Dua, 6- Sebeb-i Te'lif, 7- Zamanın Padişahına Dua (bu kısım bazan “Sebeb-i te'lif”ten öncedir), 8- Savaşa Hazırlık, 9- Techizat, 10- Sefer, 11- Düşmanla karşılaşma, 12- Düşmanın Durumu, 13- Savaşın cereyanı, İslâm askerlerinin başarısı, 14- Dönüş, padişahın veya komutanın karşılanması, 15- Dua, 16- Hatime.*⁵⁸

Bir seferin başlangıcından sonuna kadar geçen olayları ele almaları, fetihlerle ilgili ayrıntılara önem vermeleri sebebiyle fetihnâmeler, yazıldıkları devrin sosyal ve kültürel ortamı hakkında bilgi vermektedir. Safâyî'nin tez konusu yaptığımız eseri de bir fetihnâmedir. İnebahtı ve Moton seferlerine katılan Sinoplu Safâyî'nin bu eseri, birebir yaşadıklarını kaleme alması sebebiyle ayrı bir öneme sahiptir.

Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton, Safâyî'nin 15. yüzyılın sonu 16. yüzyılın ilk yıllarında gerçekleşen İnebahtı, Moton ve Koron'un fethini manzum olarak mesnevî tarzında anlattığı bir eserdir. Tek nüshası bulunan eser, Topkapı Sarayı Müzesi Kütüphanesi, Revan 1271'de kayıtlıdır. Bugün için ulaşabildiğimiz iki eserinden birisi olan Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton'un beyit sayısı 4.000'e yakındır. 131 varaktan oluşan eser, harekeli nesih yazı ile kaleme alınmıştır. Şemseli ve bordo renkli cildi olan eserin başında Birinci Mahmut dönemine ait bir vakıf mührü bulunmaktadır.⁵⁹ Aynı sayfanın alt kısmında ve eserin en son sayfasının altında II. Bayezid'in mührü yer almaktadır.⁶⁰ 2 sütun, genellikle 15 satır halinde, sütunlar cedveli, konu başlıkları kırmızı mürekkeple yazılmıştır. İlk sayfada renkli bir serlevha vardır.

Fetihnâme, eser tertibi ile ilgili yukarıda sıralanan tüm bölümleri ihtivâ eden hacimli bir mesnevîdir. Nitekim Hasan Aksoy da bahsi geçen çalışmasında “Eser sayılan bütün bölümleri havi tam bir fetihnâme türüdür.”⁶¹ ifadesine yer vermiştir.

⁵⁷ Pala, *Divân Şiiri Sözlüğü*, s.156.

⁵⁸ Aksoy, “Türk İslâm Edebiyatında Bir Tür Olarak Fetihnâmeler”, s. 10.

⁵⁹ Günay Kut ve Nimet Bayraktar; *Yazma Eserlerde Vakıf Mühürleri*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1984, s. 31.

⁶⁰ Kut ve Bayraktar, *Yazma Eserlerde Vakıf Mühürleri*, s.20.

⁶¹ Aksoy, “Türk İslâm Edebiyatında Bir Tür Olarak Fetihnâmeler”, s. 10.

1.2.5.1.Eserin İçeriği Hakkında Genel Değerlendirme

Sinoplu Safâî'nin mesnevî tarzında, arûzun *fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün* kalıbıyla kaleme aldığı bir eser olan *Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton*; tevhid, münâcât, na't ve ashabın, hulefâ-yı râşidinin medhiyle başlar. Yirmi üç beyitten oluşan tevhid bölümü *fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün* kalıbı kullanılarak mesnevî nazım şekliyle yazılmıştır. Münâcât bölümü ise 11 beyitten oluşan *fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün* kalıbıyla yazılmış bir gazeldir. Na't, mesnevî tarzında oluşturulan bölüm ve bir gazelden ibarettir.

Na't ve ashabın medhini takip eden bölümde hulefâ-yı râşidînden bahseden 7 bendlik bir muhammes yer almaktadır. Sırasıyla Hz. Ebûbekir, Hz. Ömer, Hz. Osman ve Hz. Ali'den söz eden müstakil kısımlarda mesnevî nazım şekli kullanılmıştır. Aşere-i mübeşşere için mesnevî tarzında yazılan bölümden sonra Kerbelâ olayını anlatan 7 bendlik bir murabba' bulunmaktadır. Beş farzın konu edildiği kısımda ise gazanın bu beş farzdan daha alâ olduğu belirtilmiştir.

251 Farzı bişdür kamu mu'allâdur
Cümlesinden gâzâ bes a'lâdur

Mora fethini tamamlayan Bâyezîd Hân'ın büyük bir savaş yaptığı böylelikle farz ve sünnetin yerine geldiği ifade edilmiştir.

260 Bilmek olmaz ne deñlü katl oldu
Şiv ü bâlâ cemî'i kan tldı

261 Bildi hep 'âm u hâş u cümle hümâm
Farz u sünnet yirine geldi tamâm

Mesnevî şeklinde yazılmış bu bölümden sonra şair, Bâyezîd Hân için yazdığı 10 bendlik mu'aşşere yer vermiştir. *Fî-seyri Sulţân Bâyezîd Hân ilâ-fetħi Aynabaħtı ammera'l-lâhü ömrehü* başlığında mesnevî tarzında oluşturulmuş 52 beyit bulunmaktadır. Ardından *mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün* kalıbıyla yazılmış 44 beyitlik bir kasîde gelmektedir.

Tezyîn-i keştihâ-yı Koştantaniyye vü sebeb-i te'lîf başlığında olaylar mesnevî nazım şekli kullanılarak aktarılır. İkinci Bâyezîd, Kaptan Dâvud'a bir mektup

gönderir ve savaş için gemileri hazır etmesini ister. Mektubu alan Dâvud Bey hemen yola çıkar. Sefere bizzat katılan şair, aşağıdaki beyitte olaylara şahit olduğunu ifade eder.

398 Çıkdılar hep Bişiktaş'a ki hemân

Olalar tã Gelibolıya revân

399 Ol temâşâya ben de zevk itdüm

Şevkile ol yaña revân gitdüm

İstanbul'un fethinde de bulunduğunu ifade eden şair, eseri yazma sebebini bu bölümde bildirir.

7 beyitten oluşan bir gazelin ardından *Kışsa-ı zînet-i keştîhâ-yı Gelibolı* başlığı altında mesnevî nazım şekliyle devam eder. *fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün* kalıbıyla yazılmış 7 beyitlik bir gazelden sonra mesnevî tarzında yazılan *Seyr-i Cezâyir* bölümü yer alır. Şair, bu bölümün sonunda redifi *aklum* olan bir gazel yazdığını söyler ve *mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün* kalıbıyla yazdığı gazele yer verir. *Havâdis-i Cezâyir* başlığında şair Korin'e ulaştıklarını, burada yaptıkları savaşı ve yeni bir savaş hazırlığını mesnevî nazım şekliyle dile getirir. Akabinde *mef'ülü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün* kalıbını kullanarak yazdığı 7 beyitlik gazel gelir.

Mesnevî nazım şekliyle oluşturulan *Ceng-i Barak* bölümünün devamında 7 beyitten oluşan bir gazel yer alır. *Vuşûl-ı Aḥmed paşa hem ceng-i Ḥülîmic* başlığında İnebahtı önüne geldiklerini söyleyen şair, sonrasında *göşderür* redifli bir gazelle devam eder. *Ceng-i Çamluca ve hem Boğaz* başlıklı bölümde İnebahtı Boğazı yanında büyük bir savaş yaşanır. Osmanlı gemileri büyük kayıplar verir. Bu esnada şair ve beraberindekiler üzerlerine gelen bir mavnadan kaçıp kurtulurlar.

1570 Bir mavına bize ki döndi tîz

Kaçduk andan hoş eyledük perhîz

7 beyitlik bir gazelden sonra *Boğazda alınan gemiler vaşf-ı ḥâlî* başlığı altında, yaşanan savaşta 3 reisin helâk olduğu ve bir reisin yaralı olarak esir düştüğü söylenir. Şair, yaralı Reis Ali Çelebi'yi gördüğünü ve olan biteni kendisinden haber aldığını ifade eder.

1632 Görüşüp çünkü gördüm ol yârı
Söyledi kendü baña aḥbârı

Ali Çelebi'nin esirken yaşadığı olaylar kendi ağzından aktarılır. Yaraları yüzünden çok zahmet çektiğini anlatan Reis, 13.000 bin akçe ödenerek Abdullâh Reis tarafından kurtarılır. Mesnevi nazım şekliyle oluşturulan bu kısımda ayrılık acısını anlatan *El-murabba'ü'l-firâk* başlıklı 7 bentlik bir murabba bulunur. Daha sonra 7 beyitlik gazelin ardından *Tezyîn-i keştîhâ-yı gâzâ vü evşâf-ı ḳapıdan* başlıklı bölümde savaş için yapılan hazırlıklardan ve İkinci Bâyezîd'in verdiği ziyâfetten bahsedilir. *Edeb* redifli 35 beyitten oluşan kasîde ile devam edilir.

Ḳapıdan Mora vilâyetinde ḳışlayup tedbîrât itdügi memmer-i aḥbâr-ı cezîre-i Kifâline başlığında Hulumic Kalesi'nin kuşatılması mesnevî nazım şekliyle anlatılır. Akabinde *nedür* redifli 27 beyitlik bir kasîde yer alır. *Hurûc min-Benderistir ilâ-ṭarf-ı Pirevze* başlıklı bölümde İkinci Bâyezîd, Kaptan'a mektup gönderir. Mektubu alan Kaptan savaş hazırlıklarına başlar. Bu arada şair, Yakûb Paşa için yazdığı gazel şeklinde kafiyeli 1. ve 3. bendi 22'şer mısradan 2. bendi 24 mısradan oluşan toplam 3 bendlik bir terkîb-i bende yer verir. Terkîb-i bendin ardından yine mesnevî nazım şekliyle devam eden şair, İkinci Bâyezîd'in gönderdiği mektubun içeriğini kaydeder. *Gazâ* redifli bir şiir söylediğini belirtir ve gazel kafiyeli 24'er mısralık 3 bendden meydana gelen bir terkîb-i bendle devam eder. Akabinde İnebahtı Kalesi'nin nasıl alındığını mesnevî nazım şekliyle aktarır. 8 beyitlik *fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün* kalıbıyla yazdığı bir gazele yer verir.

Ceng-i ḳapıdan Dâvûd beg sellemehullâh başlığında şair, Moton'un kalesini kuşattıklarını söyler ve çok heybetli bir savaş olduğunu aktarır.

2558 Kâfirüñ fırsatın ki isterdi
Heybet-i cengi cümle gösterdi

2573 Añladuḳ emrini âşikâr itmiş
Motonuñ ḳal'asın ḥişâr itmiş

Burutana'da yatan ve 100 gemiden oluşan Venedik donanmasının Moton'a yürümesi üzerine yaşanan savaşta Venedik donanması mağlup olur.

2728 Kāfire şöyle gālib oldu hemīn
Şan alur altına avın şāhīn

Şair, 27 beyitlik bir kasîdeden sonra *Mesnevî* başlığında savaşta ölen ve yaralanan Osmanlı askerlerinden, boynu vurulan birçok esirden bahseder.

2847 Şükrüni tā ki ide bu şāduñ
Boynun uruñ buyurdi høyraduñ

2848 Niçe yüz kāfiri ki yitdiler
Motonuñ öñine iletdiler

2849 Urdılar boynın itdiler pā-māl
Gitdi *fi'n-nāri fi's-saķar* derhāl

Toplam 7 beyitten oluşan bir gazelin sonrasında *Ġazā-yı Moton* başlıklı bölümde şair, Moton'un fethini mesnevî nazım şekliyle aktarır. Moton'da yaşanan savaşı anlatmaya İnebahtı ve Moton fetihlerinin tarihini vererek başlar.

2891 Çün ġazāya Motona kim göçdi
Küfri İslāmdan güzel seçdi

2892 Tārīhi tā toķuz yüz altıydı
Kesdiler kāfiri ki çaltıydı

2894 Çün toķuz yüz bişidi tārīhi
Aynabahtı fütühin añla aħī

Savaşta şairin gemisine düşen bir ateş sonrasında gemide yangın çıkar. Şair bu esnada yaşadığı büyük korku ve heyecanı aşağıdaki beyitlerle dile getirir:

3093 Yil şavurdi bir od bıraķdı
Minderüñ kenārını yaķdı

3094 Rūhımı virbidi Hāķ uyandum
Yaturidüm tütüne boyandum

3095 Şanmañuz bizi anda yaķıncaķ
Oķ atılsa varur ola ancaķ

- 3096 Tîz ҡalkup gözümi çün açdum
Minderüñ üzerine şu saçdum
- 3097 Çevre baқdum görürem od düşmiş
Bir gemi İlimunda dolaşmış
- 3098 Eyledüm ben becid becid feryād
Yanmasun şol gemi idüñ āzād

Ve in cenehū lis-selmi fecnah lehā ve tevekkelalallāh başlığı altında mesnevî tarzında oluşturulan 21 beyitlik bölümün ardından *anlayan* redifli bir gazel gelir. *Ġazā-yı Koron u seyr-i Ƙoştanṭiyye* başlığında şair, dönüş yolunda yaşananları mesnevî nazım şekliyle anlatır. İstanbul'un uzaktan görünmesiyle büyük bir sevinç yaşanır. Gemiler sarayın altına gelir ve şenlik yapılır.

- 3369 Çün irişdük görüñdi İslāmbül
Cān bigi her ҡulūba ol maқbül
- 3373 Altına çün serāyınıñ geldük
Dür bigi hoş gemileri dizdük
- 3374 Şinlik itdük şu resme kim zībā
‘Arşa çıқdı āvāzesi ḥattā

Eser, İkinci Bāyezîd'i öven *bahr* redifli 33 beyitten oluşan bir kasîde ile biter. *Ƙaṣîdetü'l-ḥātım* başlığıyla verilen kasîde, arûzun fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün kalıbı ile yazılmıştır.

- 1 Bāyezîd Ḥān ki ol ḥālıқ u sübhān-ı baḥr
Şāh-ı ‘ālem ҡılıben eyledi ḥaқan-ı baḥr

Eserde yer alan bütün şiiirlerin nazım Şekilleri, beyit sayıları ile birlikte aŐađıda bir tablo hâlinde verilmiş; ardından söz konusu Őiirlerde kullanılan vezinler de bir tablo ile gösterilmiştir.

Tablo 1: Eserdeki Şiirlerin Nazım Şekilleri AçıŐından Mukayesesi		
Nazım Şekli	Eserdeki Sayısı	Beyit/Bend Sayısı
Mesnevi	1	3402 beyit
Gazel	13	98 beyit
Kaside	5	168 beyit
Murabba	2	14 bend
Muhammes	1	7 bend
MuaŐŐer	1	10 bend
Terkib-i Bend ⁶²	2	6 bend
Toplam	25	3.668 beyit 37 bend

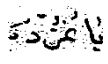

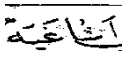

⁶² Şair, iki Şiir işin de ‘‘Et-terci’’ baŐlıđını kullanmıŐtır. Fakat Şiirler Őekilsel zellikleri dikkate alındığında terci-i bend değil, terkib-i bend özelliği göstermektedir.

Tablo 2: Eserdeki Şiirlerin Vezinleri	
Vezin	Şiir Sayısı
fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	2 ⁶³
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	7
mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün	6
fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilâtün fe'ilün	3
mefâ'ilün fe'ilâtün mefâ'ilün fe'ilün	2
fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün	2
mef'ûlü mefâ'ilü mefâ'ilü fe'ûlün	1
müfte'ilün mefâ'ilün müfte'ilün mefâ'ilün	1
mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün mefâ'ilün	1
Toplam	25





1.2.5.2.İmlâ Özellikleri

Eserde üstün, esre/kesre, ötre ve şedde gibi harekelere yer verilmiştir. Kelimelerde yer alan sesli harflerin yazımında ise arûz imlâsının etkisi görülmektedir.

İlk hecede a (ön ses ve orta seste)

yanumuzda (58a)  yandı (58a)  aşağıya (58b) 
yaşam (71b) 

İlk hecede e (ön ses ve orta seste)

eyler (81b)  neyler (6b)  senüñ (7a)  çeküp (27a) 

⁶³ Eser mesnevî nazım şekliyle kaleme alındığı için şiir adedi 1 kabul edilmiştir. Ayrıca eserde aynı vezinle yazılmış bir kaside yer almaktadır.

İlk hecede ı, i (ön ses ve orta seste)

idi (44a) **رِيدِي رِيدِي** iki (44a) **الْبِنْدِي** bindi (43b) **بِنْدِي** ilerüye (36a) **اَيْكُرُوَيَّة**

İlk hecede o, u; ö, ü (ön ses ve orta ses)

tururlar (36b) **طُوْرُوْرُوْرُو** ururlar (36b) **اُوْرُوْرُوْرُو** göz (41b) **بَشْكُو** ölme (43b) **اَلْمَةُ**

Orta hecede a

atardı (44a) **اَتَرُو** şaqlamaya (111a) **شَقْلَمَايَا** bağlamışlar (40a) **بَعْلَمِيْشَلَر**

Orta hecede e

eylegil (40b) **اَيْلَعْلِيْل** yüregi (118a) **يُرَاكِي** dönemedi (53a) **دُونَمَدِي**

gidemez (80b) **كِيْدَمَز** görmedi (16a) **كُوْرَمَدِي** söylemez (16a) **سُوْيَلَمَز**

Orta hecede ı, i

bulmaz (131a) **بُوْلْمَز** kişidir (112b) **كِيْشِيْدُر** işidüp (64a) **اِشِيْدِيْط**

ışidür (111a) **اِشِيْدُر** üstine (118a) **اُوْطِيْنِيْئَا** birisi (31b) **بِيْرِيْسِي**

Orta hecede o, u; ö, ü

şavurdi (32a) **شَوْرُوْدِي** üstümize (32a) **اُوْطِيْمِيْئِيْئَا** olunca (52a) **اُولُوْنْجَا**

bilürüz (6b) **بِيْلُوْرُوْرُو** görürem (120a) **كُوْرُوْرَم** yürürdük (57a) **يُوْرُوْرُوْرُوْك**

Son hecede a

varmağa (63b) **وَارْمَاغَا** olsa (63b) **اَوْلَسَا** anlamaz (85a) **اَنْلَامَز**









oraya (40a) **اَوْرَايَا** olmasa (57a) **اَوْلَمَسَا**

Son hecede e








böyle (6b) **بُوْيَلَا** gitmege (30b) **كِيْتْمِيْغَا** güder (105a) **كُوْدَار**

nesne (47b) **نَسْنَا**

Son hecede ı, i

kişi (14a)  olmağın (14a)  gördü (21b)  viridi (21b) 
tutdu (43b)  bildi (44a)  her biri (22b)  gözi (65b) 





Son hecede u, ü

kendü (21b)  eyleñüz (21b)  diyü (21b)  umup (40a) 
yidilür (57a)  görürdük (57a)  gözedüp (57a) 








Bugün e ile yazılan birçok kelimenin eserde i'li şekli tercih edilmiştir.

viridi (33a)  dirler (36b)  itmege (131a)  iy (130b) 











Bugün ı/i ile biten birçok kelime metinde u/ü şeklinde imlâ edilmiştir.

sevgü (20b)  kendü (35b)  karşı (50b)  diyü (25a) 

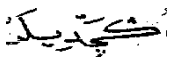
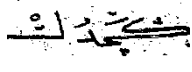
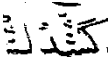

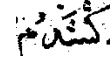
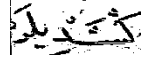

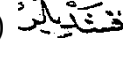
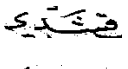


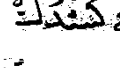
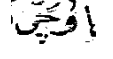


Lügatlerde *melâ'ik*, *fazâ'il*, *'acâ'ib*, *ğarâ'ib* şeklinde yer alan kelimeler metindeki imlâları dikkate alınarak *melâyik*, *fezâyil*, *'acâyib*, *ğarâyib* şeklinde yazılmıştır.

melâyik (8b)  fezâyil (8b)  'acâyib (44a) 
ğarâyib (44a)  ħazâyin (46b)  nefâyis (46b) 
mâyil (47b) 

Lügatlerde elif-i maksûre ile (ى) ile biten bazı kelimeler, metinde elif (l) kullanılarak yazılmıştır. Çok az örnekte ise kelimelerin lügatlerde olduğu gibi elif-i maksûre ile imlâ edildiği görülmektedir.

Akşā (3b)  müntehā (72b)  ħattā (87a) 
'uqbā (91b)  zikrā (95b)  müctebā (101a) 
kisrā (112a)  mu'allā (113a)  Muşţafā (10b)  (44a) 

Geçmek, kaçmak, göçmek, uçmak fiilleri metinde ç'li şekillerinin yanı sıra ş'li şekilleriyle de kullanılmıştır: geçdiler, geçdük, geşdi, geşdüñ; kaçmağa, kaçmağın, kaçmasın, kaşdılar; göçer, göçmek, göçdi, göşdük; uçar, uçup, uşdı...

geçdiler (31a)  geçdük (31b)  geşdüñ (3b) 
geşdi (65a)  geşdüm (65a)  geşdiler (96a) 
kaçmasın (103b)  kaşdılar (7b)  kaşdı (61a) 
göçer (93b)  göçdiler (42b)  göşdük (32a) 
uçar (37a)  uçup (37a)  uşdı (106a) 






Aşk, *ayş* veya *ışk*, *ıyş* olmak üzere iki şekilde okunabilen kelimelerin, metindeki harekeler dikkate alınarak *ışk*, *ıyş* şekilleri tercih edilmiştir:

ışk (49b)  *ıyşuñ* (13a) 





Su kelimesi, genellikle *ص* harfi kullanılarak yazılmış olup *س* harfi ile yazılmış şekillerine de yer verilmiştir:

su (42a)  *şu* (40a) 

Orijinal imlâlarında kendilerinden sonra gelen harflerle bitişik yazılmayan *د* ve *ذ* harfleri, metinde yer alan bazı kelimelerde kendilerinden sonra gelen harflerle bitişik yazılmıştır:

cidāl (54b)  *ortada* (57a)  *azāb* (64a) 
rindān (76b)  *anda* (110b) 

Eski harfli metinde *hep*, *top* gibi kelimelerin yazımında kimi zaman *پ* kimi zaman *د* harfi kullanılmıştır:

top (55b)  *top* (61b) 
hep (61b)  *hep* (58a) 

Türkçe kelimelerin sonlarında bulunan k sesinin sonrasında sesli harfle başlayan bir ek ya da kelime geldiğinde kelimenin yazımında ğ harfi kullanılmıştır.

çoğiken (40b) **جُوغِكَنَّ** çoğidi (48b) **جُوغِيد** yoğumış (39a) **يُوغُمِش**

almağičün(66a) **أَلْمَاغِجُونُ** yıkmağičün(28a) **يُكْمَاغِجُونُ** yanmağile(45b) **يَنْمَاغِيلَه**

Ğadırğa kelimesi hem ك hem de ق kullanılarak iki farklı şekilde yazılmıştır. Kelimenin her iki şekli de kaf harfi kullanılarak transkribe edilmiştir.

ğadırğalar (44b) **كَادِرْغَالَار** ğadırğa (48b) **قَادِرْغَا**

Metinde bazı ekler kimi zaman yuvarlak ünlülü kimi zaman da dar ünlülü şekilleriyle kullanılmıştır:

tursın (43b) **تُورْسِين** olinca (43a) **أُولِنَجَه** döğişde (61b) **دُؤْشِكِنْدَه** alıp (50b) **أَلِپ**

ursun (43b) **أُورْسُونَا** olunca (52a) **أُولِنَجَه** döğüşde (61b) **دُؤْشِكِنْدَه** alup (9a) **أَلِپ**

‘ālemime (65b) **عَالَمِيمَه** yaşum (71b) **يَاشُم**

Bildirme kipi, metinde hem durur kelimesiyle hem de -dur ekiyle yer almaktadır.

revādur (79a) **رِوَادُور** serverdür (82b) **سِرْوَرْدُور** cāyız dürür (82b) **جَايِزْ دُورُور**

işidür (111a) **إِشِيدُور** oldur (6a) **أُولْدُور** çok durur (51b) **جُوكْ دُورُور**

Çift ses kullanılması gereken bazı kelimelerde vezin gereği tek ses kullanılmıştır.

Haķuñ (78b) **هَاقُئْ** Haķı (73a) **هَاقِي**

Kelimelerin metinde birden farklı şekilde yazılmış olması, arüz imlâsının bir sonucudur. Açık hece gerektiğinde sadece bir hareke kullanılmış; kapalı hece gerektiğinde ise harekeyle birlikte sesli harfe de yer verilmiştir.

saña (53a) **سَانَا** (55b) **سَانَه** (55b) **سَانَه** (60b) **سَانَا**

aña (55b) **اَنَا** (58a) **اَنَه** göke (53a) **گُوكَا** (57a) **گُوكَه**

gice (95b) كَيْتَةً (95b) صَا دönemedi (53a) دَوْمَادِي

Güzel he ile biten bazı kelimelere belirtme hâl eki eklendiğinde bu kelimelerin araya bir y yardımcı sesi almadıkları görülmektedir.

secde'i (124a) سَجْدَةً kışsa'ı (57a) قِصَّةً mavına'ı (98b) مَوِينَةً
kal'a'ı (99b) قَلْعَةً kaşide'i (16a) كَاشِدَةً kenāre'i (32b) كِنَارَةً
gice'i (53a) كَيْتَةً ne'i (95b) نَيْءٌ kimse'i (55b) كَيْسَةً
nesne'i (65b) نَسْنَةً cezire'i (81a) جَزِيرَةً nāme'i (87b) نَامَةً

Birinci tekil kişi zamiri olan *ben* hemen her yerde bugünkü şekliyle kullanılmış olup sadece bir yerde *bin* şeklinde yer almıştır.

ben (5a) بِنًا binüm ile (81b) بِنِيْلَهُ

Bugün dal harfi ile yazılan *hidmet*, *ümîd* kelimelerinin genel olarak zel harfiyle yazıldığı görülmekle birlikte çok az sayıda da olsa bugünkü gibi dal harfiyle yazıldığı örneklere de rastlanmaktadır.

ümîd (65b) أُمَيْدُومًا (89a) أُمَيْدُومَةً (26a) أُمَيْدُ

hidmet (115a) خِدْمَتٌ (46a) خِدْمَتٌ

Muştafā, Mūsā gibi elif-i maksûre ile biten kelimelerin yazımında tutarlılık bulunmamaktadır. Kelimelerin hem elif hem de ye harfi ile bitirildiği örnekler mevcuttur.

Muştafā (10b) مُصْطَفَا (44a) مُصْطَفَا

Mūsā (131b) مَوْسَا (9b) مَوْسَى Mūsiye (6b) مَوْسِيَّةً

Metinde gibi/bigî, giy-/gey- gibi kelimeler hem bugünkü gibi hem de bugünkünden farklı şekillerde yer almıştır.

gibi (74b) كَيْبٌ (75b) كَيْبِيًّا giyürür (51b) كَيْزُرٌ geydiler (37a) كَيْدَلَةٌ

Bazı mısralarda vezin sorunu bulunmaktadır. Bu tür mısralarda uygun kelimelerdeki sesler düşürülerek sorun giderilmeye çalışılmıştır. Düşürülen seslerin yerine (') kesme işareti kullanılmıştır.

2059 İki kerre deñiz geçüp iy cān
Aşbur'isbitiye getürdi hemān

Genellikle Arapça ve Farsça kelimeler için geçerli olan med; *top, baş, taş, ok, vir, on, üç, az, dil, bir, ok, il, bak, kış, min, dur, biş, çar* gibi Türkçe kelime ve heceler için sıklıkla kullanılmıştır.

363 Taşlar tokışup çatıldaşsın
Oklar uğraşup çitildeşsin

364 Başlarda kılıç çıkılđaşsın
Harbiçün harbeler kımılđaşsın

Kendisinden sonraki kelime ünlü ile başladığı halde bazı kelimelerde med yapılmıştır.

959 Top umma ki virmezem çöpi
Bulsam ataridüm büyük topı

1.2.5.3. İnebahtı ve Moton'un Fethi

İnebahtı'nın Fethi: Lepanto olarak da bilinen İnebahtı, "Yunanistan'da Korint körfezinde Navpaktos kasabasının Osmanlılar dönemindeki adı"dır.⁶⁴

Bu kasaba Osmanlılara karşı direnişi ile civarında yapılan deniz savaşından ün kazanmıştır. Fatih, Ege ve Akdeniz için önemli bir üs olan İnebahtı'yı Venediklilerin elinden almak için bir sefer düzenledi. Bu I. seferdir. Hadım Süleyman Paşa komutasındaki kırk bin kişilik bir ordu İnebahtı'yı kuşatmıştır (Mayıs 1476). Osmanlı ordusu yanında getirdiği malzeme ile bakır toplar döktüler. Dökülen toplarla atılan güller kalenin surlarında gedikler açtı. İlk hücumda askerler surlara atıldılar. Fakat Osmanlı askerleri düşman tarafından püskürtüldü. Venedik deniz filosu İnebahtı'ya gelerek Süleyman Paşa'nın ordugâhını top ateşine tuttu. Durumu haber alan Fatih, kuşatmanın kaldırılmasını emretti. Osmanlı ordusu geri döndü (25 Temmuz 1476). İkinci sefer ilk Osmanlı kuşatmasında alınamayan İnebahtı Kalesi'nin alınması için II. Bayezid tarafından yapıldı (31 Mayıs 1499-28 Ağustos 1499). Kaleyi kuşatma görevi Rumeli Beylerbeyi Mustafa Paşa'ya verildi. Davud Paşa yönetiminde 300 gemi Mora sularına hareket etti (Haziran 1499).⁶⁵

Bu sırada Lepanto Kalesi kumandanı Zuano Mori, Mustafa Paşa'nın teslim teklifini reddetmiş, Antonio Grimani kumandasındaki 160 gemiden mürekkep Venedik donanması da Kemal ve Burak Reis kumandasındaki Osmanlı donanmasının Korint Körfezi'ne doğru ilerleyişini önlemek üzere harekete geçmişti. İçinde Yenişehir hâkimi Kemal Bey'in kara askeri bulunduğu Burak Reis'in gemisi Prodano Adası (Barak Adası) civarında Venedik donanmasının hücumuna uğradı. Bu deniz savaşında, Burak Reis mağlup olacağını anlayınca bizzat ateşlediği ve birbirlerine sıkı sıkıya çengellenmiş olan üç gemi ile birlikte havaya uçtu. Bu son deniz savaşında başta Burak Reis olmak üzere, 500 Türk denizcisi şehit düşmüştür.

Lepanto civarındaki Çatalca Ovası'nda bulunan Bayezid, olayı öğrenir öğrenmez 2.000 yeniçeri ile takviye ettiği Anadolu sipahilerini, Hersekzâde Ahmed Paşa kumandasında Mora'ya gönderip sıkı tedbirler almak lüzumunu duydu. Nitekim Hersekzâde'nin Hulumiç'de askerini bindirdiği Osmanlı donanması, süratle ilerleyerek Lepanto Boğazı'na yaklaşmış ve 22 gemiden mürekkep Fransız donanmasının yardımıyla boğazının girişini kapamak üzere giriştiği teşebbüste muvaffak olamayan Grimani'nin Korfu'ya çekilmesi üzerine, kaleyi denizden muhasaraya başlamıştır. Kara ve deniz kuvvetlerinin ortaklaşa hareketi üzerine, müteaddid çıkış teşebbüslerinde bulunmasına rağmen, her seferinde mağlup olan kale kumandanı, Venedik donanmasının yardımından da ümidini kesmiş olduğundan 28 Ağustos 1499'da, Lepanto'yu Türkler'e teslim etmek zorunda kaldı.⁶⁶

⁶⁴ Machiel Kiel, "İnebahtı", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA), 2000, c.XXII, www.islamansiklopedisi.info (07.04.2017), s.285.

⁶⁵ Tolga Uslubaş, *Alfabetik Osmanlı Tarihi; Geçmişten Günümüze Osmanlı*, CNR Studio, İstanbul 2013, s. 314.

⁶⁶ Mehmet İnaş, Ersin Gülsoy ve Zübeyde Güneş Yağcı, "Güçlü Sultanlar Dönemi", *Osmanlı Tarihi El Kitabı*, Tufan Gündüz (ed.), Ankara: Grafiker Yayınları, 2014, s.120.

Moton'un Fethi: Moton, "Yunanistan'da Mora yarımadasının güneybatı kesiminde tarihî bir şehir"dir.⁶⁷

Modon için de endişede bulunan Venedikliler, 1499'da Amiral Antonio Grimani'yi Mora sularına göndermişler ve Modon'u Türkler'e karşı müdafaa etmek üzere hazırlıklara girişmişlerdi. Venediklilerin endişeleri çok geçmeden gerçekleşti. Nitekim aynı senenin Temmuz ayında İnebahtı'nın fethinde mühim bir rol oynayan Türk donanması Modon civarına gelerek, Venedik donanması ile savaşa giriştiği gibi, Ağustos 1499'da şehir yakınlarında vukua gelen diğer bir savaşta da Korfu valisi Andrea Loredano'yu mağlup etmeye muvaffak oldu. Bu valinin ölümü ve Osmanlı donanmasının çekilmesi üzerine Amiral Melchior Trevisano, Modon'u müdafaaaya memur oldu.

Bu sırada Venedik Cumhuriyeti, Osmanlı Devleti'yle anlaşma yollarını araştırdı. Ancak, Bayezid tarafından ileri sürülen ve Modon'un teslimini de ihtiva eden şartlar yüzünden muvaffak olamadı. Bu sulh teşebbüsünün neticesiz kalması üzerine Osmanlı kuvvetleri, yeniden harekete geçerek 23 Mart 1500'de Merona Hisarı'nı zapt edip Modon'u tazyike başladı. Öte yandan Modon'a para, asker ve top göndermek suretiyle mukavemete hazırlanan Venedik donanmasına karşı Yakub Paşa kumandasındaki Osmanlı donanması, yeniden Modon önlerine gönderildi. Bu sırada Modon'un fethini tamamlamak üzere 7 Nisan'da İstanbul'dan hareket eden Bayezid'in, ordusunun başında şehre yaklaşması üzerine Venedik donanması çekilmek zorunda kalmış ve Osmanlı donanmasının şehri muhasarasına mani olmak üzere Jeronymo Contarani tarafından girişilen teşebbüslerden de bir netice çıkmamıştır. Bu arada Venedik donanması, Osmanlı deniz kuvvetlerine mağlup olduğu gibi; kara kuvvetleri de Sinan Paşa tarafından idare edilen hücumlara mukavemet edememiş ve 10 Ağustos 1500 tarihinde Modon fethedilmiştir.⁶⁸

⁶⁷ Machiel Kiel, "Modon", Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA), 2005, c. XXX, www.islamansiklopedisi.info (07.04.2017), s. 222.

⁶⁸ İnbaşı, Gülsoy ve Güneş Yağcı, *Osmanlı Tarihi El Kitabı*, s. 121.

İKİNCİ BÖLÜM

FETİHNÂME-İ İNEBAHTI VE MOTON (ÇEVİRİ YAZILI METİN)

2.1. Metnin Hazırlanmasında Dikkat Edilen Hususlar

1. Günümüz alfabesinde yer almayan harfler için kullandığımız çeviri yazı alfabesi ilgili bölümde verilmiştir. (Bk. Transkripsiyon Alfabesi).

2. Arapça ve Farsça kökenli uzun sesliler ā, ī, ū; Ā, Ī, Ū şeklinde gösterilmiştir.

3. Orijinal imlâlarında uzun olan bazı heceler vezin gereği kısa okunmuştur.

Mūsī>Mūsi, şānī>şāni, küllī>küllü

4. Mısralarda yapılan eklemeler [] şeklinde parantez içinde gösterilmiştir.

5. Her türlü müdahaleye rağmen giderilemeyen vezin sorunları için dipnot düşülmüştür.

6. Varak numaraları çeviri yazılı metnin sağ tarafında verilmiştir.

7. Normalde elifle yazılan imiş, idi, ile, için gibi kelimelerin yazımında başta elif kullanılıp kullanılmadığı dikkate alınmıştır. Genellikle elif kullanılmışsa bu kelimeler önceki kelimedenden ayrı, kullanılmamışsa önceki kelimeyle bitişik yazılmıştır.

8. Türkçe kelimelerin sonunda yumuşak sessiz bulunamayacağı kuralından hareketle yazma nüshada “gelüb, çıkub, üc, ac, bic” şeklinde görülen kelimeler “gelüp, çıkup, üç, aç, biç” şeklinde yazılmıştır.

9. Vezin gereği veya kelimenin doğru imlâsının farklı olması gibi bazı istisnalar dışında yazma nüshada yer alan hareketlere bağlı kalmaya özen gösterilmiştir.

2.2. Çeviri yazılı Metin

1b

[Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton]

fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

- 1 Hâmdülillâh ki eyledi âgâh
Huş didük lâ ilâhe illallâh
- 2 Kibriyâ vü kıdemde oldı ahad
Macerâsın anuñdur oldı şamed
- 3 Cümle şeyde nişâni şâhiddür
Hep delâlet ider ki vâhiddür
- 4 Ol durur hem kadîrû hayy ü ‘alîm
Hâlık ü zü'l-celâl ü ferd ü kerîm
- 5 Çün muhaqqak odur semî‘ ü başîr
Her ne şey gizlü âşikâre habîr
- 6 Hem irâdet anuñ kazâ vü kader
Getürür yogiken vücûda şuver
- 7 Aña tesbîh ider bu ra‘d u maţar
Aña şâkir olur bu şems ü kamer
- 8 Aña hâmid olur bu cinn ü beşer
Anı zâkir olur bu necm ü şecer
- 9 Anı tenzîh ider bu şâm u seher
Anı temcîd ider himâl ü baçar
- 10 Anı tavşîf ider türâb u meder
Anı taqdîs ider şu‘ûr u veber
- 11 ‘Ârifîne mu‘ayyen esrârı
Kâmilîne mübeyyen aḥbârı

- 12 ʿĀlemiñ dillerin müfettiḥdür
Cümle eşyā aña müsebbiḥdür
- 13 Ol durur rāzıq-ı kamu-mevcūd
Ol durur hem vedūd u hem maḥmūd
- 14 Dile rāḥat irer şenāsından
Cān feraḥ kırbile liķāsından
- 15 Aña müʾmin şevābile maḥbūl
Aña kāfir ʿazābile maḥzūl
- 16 Müʾmine cenneti muḥalleddür
Kāfire dūzaḥı müʾebbeddür
- 17 Müʾmine andadur şevāb-ı kaḍīm
Kāfire andadur ʿazāb-ı elīm
- 18 Her ki mergūbdur odur mevdūd
Kim ki maḡzūbdur odur merdūd
- 19 Müʾmin oldı ḡabūl u hem maḥmūd
Kāfir oldı zelīl ü hem maṭrūd
- 20 Eyle yā Rab murādımız hoş tām
Olsun İslāmumuz şebāt-ı devām
- 21 Saḡaṭuñdan rızaña sığınduḡ
Ḥʿarlıḡdan ḡināña sığınduḡ
- 22 Nūr-ı Aḡmed ḡaḡı ʿināyet kıl
Cümle-i müʾminīne raḡmet kıl
- 23 Yā ilāḡi bize ʿiķāb itme
Keremūñden bize ʿazāb itme

Münacât

fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilâtün fâ'ilün

- 1 'Älem-i lâhûtı bulmuş enbiyâlar haqqıçün
'Älem-i nâsûtı bilmiş evliyâlar haqqıçün
- 2 Kıl müyesser bize sen nûr-ı tecellî-i cemâl
Muştafâya kılduğñ zîbâ 'aâtalar haqqıçün
- 3 Hâzrete yüzün tütiben ol şeffi'ü'l-müznibîn
'Acz ü ihlâşile kılduğı senâlar haqqıçün
- 4 Raḥmetüñden bizi maḥrûm itme ol faḥr-i güzîn
Hâzrete 'arz itdüğü hoş mâcerâlar haqqıçün
- 5 Ol beḳâ-yı Haqqile bâḳî olanlaruñ haḳı
Ol fenâ-yı muḥlaḳ olan aşfiyâlar haqqıçün
- 6 Ol kelâmiçün kelîm işitd'anı bî-şavt ḥarf
Tûr üzre görinen ol kibriyâlar haqqıçün
- 7 Va'de itdük çün kitâb indürmege aña mübîn
Şıdkile ol demde kılduğı du'âlar haqqıçün
- 8 Varlığın Allâhiçün viren ḡanîler cânıçün
Yokluğın ol ihtiyâr iden gedâlar haqqıçün
- 9 'Aciz ü bî-çâre vü muḥtâc ü mücrim bendeyüz
Dergehüñden bizi sürme âşinâlar haqqıçün
- 10 Cürmümüzden geç kerem kıl yâ ḡafûru'l-mücrimîn
Hâzrete yüz sürücüğü pârisâlar haqqıçün
- 11 Yâ ilahî kıl Şafâyîñüñ muşaffâ ḳalbini
Aḥmede İsrâda virilen şafâlar haqqıçün

2b

Na‘t-ı Resûl-i Rabbü’l-‘âlemîn ‘aleyhi’s-selâm

fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün

- 24 Yâ Resûle’l-ilâhi ente kerîm
Hâk senüñçün didi ra’ûf u raĥîm
- 25 Eyledi cinn ü insiçün meb‘ûs
Da‘vetüñ bu cihâna hep mebsûs
- 26 Dînüñe çünki oldı Hâk nâşır
Şer‘üñile ‘Arab ‘Acem fâĥir
- 27 Hâk katında güzel mümeccedsin
Cümle mevcûda sen Muĥammedsin
- 28 Hâtem-i enbiyâsın emcedsin
Murtażâ Muştafâsın Aĥmedsin
- 29 Hâk senüñle cihânı eyledi pâk
Olmasañ olmazıdı nüh eflâk
- 30 Eşref itdi senüñle İslâmı
Ĥazretüñ bâtıl itdi ezlâmı
- 31 Seni ol Hâk muĥakkaĥ itdi hümâm
‘Âlemüñ ekmeli vü faĥr-i enâm
- 32 Aĥsen itdi kamu ĥaşâyilile
Zînet itdi ulu feżâyilile
- 33 Virbidi ĥoş ulu ĥabâyilden
Şer‘ düzdüñ güzel delâyilden
- 34 Ehl-i îmâna kıldı bedr-i tamâm
Seni ol zü’l-celâli ve’l-ikrâm
- 35 Saña Hâkdan ire şalât u selâm
Aĥduĥınca becid bu dem‘-i ĥamâm

3a

- 36 Seni irsāl idüp beşîr ü nezîr
İtdi Hâk da'vetüñ sirâc ü münîr
- 37 Hoş kerem hoş 'atâ şafâ vü vefâ
Hâsbükallâh buyurdı saña Hudâ
- 38 Mu'cizâtuñ keşîrdür iy cân
Evzâhıdur şehâ anuñ Ku'rân
- 39 Kılamadı mu'âraza fuşahâ
Mislin anuñ getürmedi ukalâ
- 40 Var durur anda hoş belâgat-ı tām
Hüsn-i te'lîf ü iltiyâm-ı kelām
- 41 Yitişür cāna sermedî mededi
Neşr ü nazm aña beñzemez ebedî
- 42 Gelecek nesneden virür aḥbār
Nice dirse vuḳū' olur esrār
- 43 Olsa geçmiş қазақları zākîr
Bilür anı nebî degül ḥāzîr
- 44 Oldı ümmî kaçan okıdı kütüb
Hoş nazâr kıl gönül gözini açup
- 45 Hâkdan indi kamu cevâb u şavâb
Ḳande ḳonışdı söyle ehl-i kitâb
- 46 Andadur zîkr-i vaşf-ı hoş-ceberüt
Anda zîkr-i melayke vü meleküt
- 47 Anda zîkr-i ḳiyâmet ü aḥbār
Andadur zîkr-i cennet ü hem nār
- 48 Mu'cizeñdür senüñ şeb-i isrâ
Mekmeden tâ ki Mescid-i Aḳşâ

3b

- 49 Enbiyā saña anda cem^c olmak
Anlara sen imām olup kılmak
- 50 Mükreh andan dahı ‘urüc itmek
Her kapudan revān olup gitmek
- 51 Çün yidi kat semāları geşdüñ
Sidretü’l-müntehāya irişdüñ
- 52 Çün işitdüñ *şarīr-i aklāmı*
Oldı Hakkuñ saña biş in^cāmı
- 53 Oldı hāşıl kerāmet ü zülfā
Ķābe kavseyni kurup *ev ednā*
- 54 İşidüp çün muhātib-ı a‘lā
Gördi āyāt-ı Rabbihi’l-kübrā
- 55 Mekke şehrine döndü soñra gine
Ol gicenüñ bağıyyesinde yine
- 56 Münteşir oldı ‘āleme’hbārı
Müştehir bu fazīlet-āsārı
- 57 Mu‘cizātı bilindi dünyāda
Barmağından şu ağıdı zevrāda
- 58 ‘Aşrıdı ol bu hāleti kıldı
Anda üç yüz kişi vuzū aldı
- 59 Zelzele itdi añı gördi cebel
Söyledi aña zīb zabb ü cemel
- 60 Mu‘cizātı anuñ kelām-ı şecer
Habs-i şems ü hem eş-şikāk-ı kamer
- 61 Mu‘cizātı keşir ü hem a‘lā
Mümkin olmaz ki idile ihşā

4a

- 62 Nūrı enver kelāmı ezherdür
Sırrı azher şifâtı aþherdür
- 63 Kādri a‘lā cemāli ecmeldür
Zikri eclā vü dīni ekmeldür
- 64 Fikri ‘ālī lisānı efşahdur
Şükri zībā du‘āsı encehdür
- 65 ‘Ameli Hāk katında erfa‘dur
Hoş nidāsı kabül-i esma‘dur
- 66 Aña cümle havāyic akzādur
Bes şefā‘at iderse emzādur
- 67 Nuşret-i Hākķile mü‘ebbeddür
İsmi gayet güzel Muħammeddür
- 68 Zātı eşref çün ismi Aħmeddür
Cismi a‘bed rüsümü evħaddür
- 69 Çünki zībā habīb-i mevlādur
Luţfile mü‘minīne evlādur
- 70 Muhtaşardur bu söz tamām olsun
Aña hem āline selām olsun
- 71 Cānumuz biz aña fidā idelüm
‘İşķile aña hoş nidā idelüm

Na‘tü’n-Nebī ‘aleyhi’s-selām

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Kendü nūrına seni Hāk kıldı mażhar yā Nebī
Bes güneş ne nūrısın ‘ālemde azher yā Nebī
- 2 Şems-i şūrī nola hāverden toĝa iy şems-i dīn
Maşrıķ-ı cāndur senüñ nūruña hāver yā Nebī

4b

- 3 Çeşm-i ser hergiz seni görmez kemā-hū olmağın
Perde-i ğayb içre bir perverde server yā Nebī
- 4 Berķ urur nūruñ senüñ lebbeyk diyüp zāyirin
Bes Medīnedür gönül Allāhü ekber yā Nebī
- 5 Gösderür görsin şırāt üzre hidāyet āteşin
Nūr-ı maħz oldı senüñ şer‘üñ muķarrer yā Nebī
- 6 Sen şefā‘at kıl bize rahmet cemālin açıcak
‘Arşa-ı maħşerde kim olur münevver yā Nebī
- 7 Dil seni haķ bilmese ol dilde ĩmān nūrı yok
Tende cān ‘ışkuñ eger olmasa nişter yā Nebī
- 8 Göz midür müştāk olup şevķuñde yaşlar dökmeyen
Dil degüldür kılmayan na‘tuñı ezber yā Nebī
- 9 Derdini söylerse taş taşar bu tağlar tağılur
Çün Şafāyī şefķatüñ umayın ağlar yā Nebī

Fıtra-i seyyid-i enbiyā ve aşhābihi ‘aleyhi’s-selām

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 72 Añla ĩmān getürgil iy ebrār
Çün dimişdür Muħammed-i muħtār
- 73 Türki dilce saña beyān ideyin
Rāst ma‘nīlerin ‘ayān ideyin
- 74 Gevher olmaz bu resme bir kande
Böyle la‘l olmayı bedaħşānda
- 75 Cāna kuvvet virür gönüller ķūt
Viremez böyle hāşiyet yāķūt
- 76 Bu ħadīşi işit idin maħbūb
İbn-i ‘Abbās ider rivāyet hūb

- 77 Çün işitmiş beyān ider iy şāh
Söylemiş hoş güzel Resūlullāh
- 78 Budur anuñ beyānı sulṭānī
Söylemiş Cebreʿīl aña ānī
- 79 Dimiş ol peyk-i kāsımü'l-erzāk
Bes benī tā yaratdı ol Hāllāk
- 80 Çün benī şafladı ʿayāndur bil
İkiyüz biñ ü daḥı on biñ yıl
- 81 Hāḫ didi şoñra baña yā Cebreʿīl⁶⁹
Ben kimem didi şordı didi ki bil
- 82 Ben didim luṭfile ki yā Cebbār
Sensin Allāh u Hālīḫ u Ḳahhār
- 83 Yā ilāhī buyur didüm ir giç
Benden öñdinde ḥulḳuñ oldı mı hīc
- 84 Didi luṭfindan ol yüce Allāh
Naẓar eyle öñüñe ol āgāh
- 85 Naẓar itdüm öñüme çün ṭurdum
Nā-gehān nūr-ı sātı'ı gördüm
- 86 Naẓarumda görüñdi ol manzūr
Dört yanından ihāṭa itmiş nūr
- 87 Ya'ni bu dört cihātdan maḳbül
Öñ ü ard u daḥı bu şaḡile şol
- 88 Yine didüm göñül olur ḥubbi
Baña bildür bu nūrı yā Rabbi

⁶⁹ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 89 Didi budur Muḥammedüñ nūrı
Yaradılmışuñ ola mesrūrı
- 90 Didüm eyle Muḥammede āgāh
Bileyin kimdür anı yā Allāh
- 91 Didi idem çün anı ben maḥlūk
Eyleyem hem güzīde hem ma‘şūk
- 92 Bes yaratdum seni ki ben belli
Seni itdüm risālet-i eclī
- 93 Yine didüm İlāhi yā Cebbār
Nedür añlat baña uçar envār
- 94 Didi bil dört cihetden ol çārı
Çār eşḫābınuñdur envārı
- 95 Ol Resül ol Muḥammed-i muḥtār
Yine dir ol güzīde-i ebrār
- 96 Bil nice çār yārımuñ meşeli
Gün bigi rüşen ola hem belli
- 97 Dīn içinde Ebū Bekir şanı
Okımağ bigi bil namāza anı
- 98 ‘Ömerüñ ḥubbı dīnde bil şıçra
Bu rükū‘a bedel namāz içre
- 99 Ḥubb-ı ‘Osmān meşelde bu dīnde
Secde bigi namāzuñ içinde
- 100 Dīnde ḥubbı ‘Alīnüñ iy server
Bu namāza teşehhüde beñzer
- 101 Bu namāzı tamām ider iy cān
Kim ri‘āyet iderse çār erkān

5b

- 102 ılmamışdur namāzı bes ir gi
ār rükni şu kimse itmedi hıc
- 103 şöyledür hem tamām olur ĩmān
Kim ki sevdi bu ār yārı hemān
- 104 Dĭni yodur řafāya hem vermez
ār yārı şu kimse kim sevmez
- 105 Hıbbı anlar omaz keşide zĭnüb
Buğzı anlar abāyihile uyüb
- 106 Kim severse řafā irer ıntār
Sevmeyen lanet ola ke'l-emtār
- 107 Hıbb-ı ĩmān ve hem-vifā oldu
Buğz-ı küfrile hem-nifā oldu
- 108 ehār yārın sevmeyen münkir
şeksüz oldur Muammede kāfir

6a

El-muhammes li-menāıbi hulefā'ı'r-rāřidĭn aleyhimü's-selām
mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Varlı hauñ dur[ur] alanı emr-i i'tibār
Mebde' odur bu varlıa zĭrā ki āřikār
ün eyledi vücūdını eřyānuñ iħtiyār
ıldı bu ār unřuruñ üstinde ber-arār
Oldı güzide bes bu cihetden ehār yār
- 2 udret hayāt ü ilm ü irādet cemālidür
Erkān budur ulūhete ğāyet kemālidür
Yo bu cihāna cümle cemāl ü celālidür
Eřyā cemī'isi bu ehāruñ zılālidür
Oldı güzide bes bu cihetden ehār yār
- 3 ālemde ber-güzide harem ār vardur
Hem bu ehār imām-ı harem kām-kārdur

Hem çār mezheb oldu ne hoş iftiḥārdur
Hem Ka‘be-i mu‘azzamuñ erkānı çārdur
Oldı güzīde bes bu cihetden çehār yār

4 Aḥmed de ğāyet añla ki pür-i‘tibārmış
Her şey k’olur o fā‘il-i muḥtār kārmiş
‘illet çehār olması ḥikmetde varemiş
Bildük ḥaḳīḳat āl-i ‘abā kim çehārimış
Oldı güzīde bes bu cihetden çehār yār

5 ‘İbrāni indi Mūsiye Tevrāt-ı pür-şevāb
Sūryāni indi Dāvuda Ẹur‘ān-ı müsteḫāb
Bu bābı vü daḫı ‘Arabı iki müstecāb
Mürsel çehārdur ki çehār oldu bu kitāb
Oldı güzīde bes bu cihetden çehār yār

6 Dördünci gökdedür bilürüz şems-i ber-güzīn
Budur sebep ki Aḥmede dinildi şems-i dīn
Bunuñ felekleri ḥulefā oldu rāşidīn
Cān çeşmini ider anuñ envār-ı dūr-bīn
Oldı güzīde bes bu cihetden çehār yār

7 Çār oldu çün ḫabāyi‘-i mecmū‘-ı kāyināt
Mevlūdı üçse nola çār oldu ümmehāt
Oldı güzīde çār melāyik muḫarrebāt
Virse şafā ‘aceb mi Şafāyī bu çār zāt
Oldı güzīde bes bu cihetden çehār yār

Menāḳıb-ı Ebū Bekr aleyhi’s-selām

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

109 Çār yāruñ işit feżāyilini
Hem menāḳıbları şemāyilini

110 Aḳzalin añla sen ‘ale’t-taḫḳīḳ
Bu Ebū Bekri kim odur şiddīḳ

111 Diñle şāhum mücāhidi neyler
Ḥaḳ Te‘ālā kelāmını söyler

6b

112 B yle buyurmiŐ ol yuce Cebb r
S niyeŐneyni iz h m  fi'l-g r

113 Ol Eb  Bekr ŐaŐib 'l-in' m
S niyeŐneyni oldu fi'l-İsl m

114 Ledga-i m ra ugradı ol y r
S niyeŐneyni oldu  un fi'l-g r

115 Oludı Şıdkile  utan Ő hre
S niyeŐneyn'olan  u fi'l-h cre

116 İrdi RaŐm ndan a a raŐme
S niyeŐneyni oldu fi'd-da' ve

117 HaÇ Eb  Bekri  ıldı Őabrında
S niyeŐneyni  ıldı  abrinde

118 Fazlı budur anuŐ bil iy server
S niyeŐneyni oldu fi'l-maŐŐer

119 Efd l olmaz mı inse v  cinne
S niyeŐneyni oldu fi'l-cenne

120  utdı  un bu Eb  Bekr Ő hre
S niyeŐneyni oldu fi'l-r 'ye

121  un Eb  Bekri kim Neb  g rmiŐ
A la luŐfile kim ne buyurmiŐ

122 C mle  alkuŐ ba a ki sen yigisin
G zler mile  ulaĝum bigisin

123 Bes seferde  azarda ol z r 
Hergiz ayrılmadı Neb den t 

124 Bile  ldi bu d nyeye Őehrinde
Biled r anuŐile  abrinde

7a

- 125 Ne buyurdi işit yine iy cān
Ol Resūl-i İlāh olan sulṭān
- 126 Ol gice Haḡ beni ki şāhāne
Göklere tā iletdi seyrāne
- 127 Yana baḡdumsa görmişem her gāh
Yazılı lā ilāhe illallāh
- 128 Yazılı ol saṭırda ol āgāh
Hem Muḡammed dūrūr Resūlullāh
- 129 Bile yazuda ‘ilmūñ ola senūñ
Bu Ebū Bekr şāhibidūr anuñ
- 130 Yazılı Cennet içre hep böyle
Her varaḡda şecerde hem öyle

Menāḡıb-ı ‘Ömer ‘aleyhi’s-selām
fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 131 Hoş güzeldür işit Nebī ḡaberi
Añla hoşdur fezāyil-i ‘Ömeri
- 132 Bes Nebīden anı ḡikāyet ider
Bu Hüreyre güzel rivāyet ider
- 133 Sitrden öñ şol ümem bigi ki giden
Mülhem olup eyü işābet iden
- 134 Ümmetümden kimesne olsa ‘ayān
Şeksüz ancaḡ ‘Ömer olurdi hemān
- 135 Bu ḡadīşi işit olursın ḡāş
Naḡl ider Sa‘d bin ebī Vaḡḡāş
- 136 Geldi bir gün ‘Ömer ki ol maḡfūr
Menziline Nebī vire destūr

7b

- 137 Gire tā kim oturuşa onlar
Var atında ureyşi atunlar
- 138 Ol avātin Nebīle oat
Söyleşürler idüp atı eşvāt
- 139 Bes ‘Ömer gelmesiyle şaşdılar
Turdılar hep icāba aşdılar
- 140 ün ‘Ömer girdi içerü iy yār
a Resūli güler becid tekrār
- 141 Güldügin göricek Resūluñ bol
Ahakellāhü sinneke didi ol
- 142 Bu du‘āyı idüp didi ol şāh
Neye güldüñdi yā Resūl-i İlāh
- 143 Bes Nebī didi görüp ol yārı
Key ‘aceb görmişem ki bunları
- 144 Hep atumda olurdı gitdiler
Vat kim şavtuñı işitdiler
- 145 Añsızun buradan sıvısdılar
Senüñiçün icāba ivdiler
- 146 Bes ‘Ömer didi kendüözlerinüñ
Yā ‘adüvvātı kendü nefslerinüñ
- 147 Siz Nebī ulular mısız her gāh
Ululañ kim ulu Resūlullāh
- 148 Gerçi anlar icāb iindeyidi
ıgırışup aña *nı‘me ente* didi
- 149 İşlerüñde mücid olup fazsın
Dīn iinde avīsın aglezsın

8a

- 150 Bes Nebīdir özüni berk eyle
Yā ‘Ömer anları ço terk eyle
- 151 Nefsüm anuñ haqı ki a‘lemdür
Çabza-i kudretinde muhkemdür
- 152 Saña Şeytān şataşmaz hergiz
Yürümez yoluña ider perhiz
- 153 Yola yürür senüñ yoluñ gayrı
Çoğrudur tā cehenneme seyri
- 154 Gel sözün diñle ibnü ‘Abbāsuñ
Gide tā kim dilüñdeki pāsuñ
- 155 Ol hadīşi beyān ider çurmuş
Server-i Enbiyā ki buyurmuş
- 156 Bes Hudāya kıl erba‘ini tamām
‘Ömereynüñ biriyile itmām
- 157 İkidenden birile kıl in‘āmı
Sen ‘aziz it ilāhi islāmı
- 158 İbnü Haççābile tamām olsun
Yā Ebū Cehli bin Hişām olsun
- 159 Çün ‘Ömer Müslim oldu hoş nāşır
Çıldılar her namāzı hoş zāhir

Menākıb-ı ‘Osmān ‘aleyhi’s-selām

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 160 Diñle şāhum Nebī sözün iy cān
Tā biline fezāyil-i ‘Osmān
- 161 Didi aşhābum içre serversin
Hulķile sen ki baña benzersin

8b

- 162 Yine anuñiçün didi ol şāh
‘Ālemüñ eşrefi Resūlullāh
- 163 Nūr virür gök ehline ‘Osmān
Nitekim gün yir ehline iy cān
- 164 Bir recül çünki oldı cevriye giç
Kılmadı hem Nebī namāzın hīc
- 165 Şordı bir kimsene Nebīden anı
Sır nedür bilmedi çü cān u teni
- 166 Didi çünkim Resūldur ma‘şūm
Aña her sır olurdı hep ma‘lūm
- 167 Buğz-ı ‘Osmān iderdi ol her gāh
Ġazab itmişidi aña Allāh
- 168 Didi bir gün Resūl-i merd-i Hudā
Bundan eyler melāyik istiḥyā
- 169 Menba‘ı olsa nola ikrāmuñ
Ḥaḳ bu dördüncüsidür İslāmuñ
- 170 Bu ḥadīşi işit ki rāḥat ider
‘Āyişe anı ḥoş rivāyet ider
- 171 Bir gün ol server ol Resūl-i İlāh
Muḫṭacı‘ olmışidi evde o şāh
- 172 Faḥzın açmışidi ya sākını
Kimse yok kim nazar ide ‘aynı
- 173 Geldi bu Bekr izniçün ki ṭurur
Virdi ol dem aña Nebī destūr
- 174 Söyledi aña her leṭāfetden
Lākin ayrılmadı o ḥāletden

9a

- 175 Geldi bu kez ‘Ömer şadākatile
Girdi ol daḥı hem icāzetile
- 176 Başladı anuñile söyleşdi
Yine ol ḥālet üstine geşdi
- 177 Geldi ḳapuya çün bu kez ‘Osmān
İzn alup girdi içeri iy cān
- 178 Ṭurdu oturdu tā Resūlullāh
Faḥzını örtüp oldı ḥoş āgāh
- 179 Viridi zīnet o demde kendözine
Tesviye itdi dāmenin dizine
- 180 Vaḳti kim gitdiler ṭutup ḥoş rāh
‘Āyişe didi yā Resūlullāh
- 181 Çün Ebū Bekr geldi gördük biz
Deḥşet idüp ḳayırmaduñ hergiz
- 182 Geldi bu kez ‘Ömer oturmaduñuz
Deḥşet idüp belī ḳayırmaduñuz
- 183 Geldi ‘Osmān anı görüp mergūb
Oturup dāmenüñi düzdüñ ḥüb
- 184 Didi kim ben nice oturmayayın
Ol recülden nice utanmayayın
- 185 Ol recülden melāyike utanur
‘Āḳıl oldur anı seve utanur
- Menāḳıb-ı ‘Alī aleyhi’s-selām**
fe’ilātün mefā’ilün fe’ilün
- 186 Çünki meddāḥıdur velī vü Nebī
Bes ‘alīdür fezāyilinde ‘Alī

- 187 Hoş rivāyet dūr[ür] mümecceden
‘Ālemüñ mefharı Muḥammedden
- 188 Kim diler luṭf u ḥulḳ-ı ḥilminde
Ādeme nāzır ola ‘ilminde
- 189 Kim diler devlet ola sehminde
Nūḥa tā nāzır ola fehminde
- 190 Kim diler kāmīl ola ‘ilminde
Tā Birāhīme baḳa ḥilminde
- 191 Ḥaḳ ḳatında olam diyen maḳbūl
Naẓar itsin güzel ‘Alīye ol
- 192 Buyurur luṭf idiben ol server
Ya‘ni ‘ālem güzīni Peyḡamber
- 193 Yā ‘Alī olduñ uşda sen benden
Añla Hārūn bigi ki Mūsādan
- 194 Ol Nebīnūñ kelāmıdur aḥsen
Nazmile söylerem anı rüşen
- 195 Ben bu ‘ilme medīneyem gerçek
Bābı anuñ ‘Alīdürür bī-şek
- 196 Bu ḥadīşi ḳaçan kim işitdi
Bir recül diñle kim o dem nitdi
- 197 Geldi şordı ‘Alīye müşkiller
İtdi müşkillerin ‘Alī ḥaller
- 198 Şordı bir şey’i kim bile ir giç
Allah aña muḥālif olmadı ḥic
- 199 Didi Ḳur’āndur ol ‘aleyhi vefī
Ol durur hem aḥī nebīh-i şefī

- 200 Şordı andan yine ki ol āgāh
Bilmez anı muḥakkaḳ ol Allāh
- 201 Didi ol ḥaḳ ‘Alī vü ol maḳbül
Nefsiyiçün şerīki bilmez ol
- 202 Nedür ol Ḥaḳ katında olmaz hīc
Didi bil zülm eylemez ir giç
- 203 Şordı anı ki yoḳdur Allāha
Bile andan ki toḡrıla rāha
- 204 Didi bil iftikārı yoḳ zinhār
Bes ğanīdür yücedür ol Cebbār
- 205 Şordı anı ki küllisi femdür
Didi ol nārdur yanan kemdür
- 206 Şordı kim hep ayak dine ḥaḳdur
Didi şu her cihāti ayakdur
- 207 Şordı ne külli gözdür ol bil sen
Didi oldur güneş ‘ayān rüşen
- 208 Şordı anı ki oldı külli cenāḥ
Didi yildür bil anı irdi necāḥ
- 209 Şordı ol şahşı kim ‘aşiresi yoḳ
Didi Ādemdür ol bilenler çok
- 210 Bil muḥakkaḳ ‘Alīdür iy aḥbāb
A‘lem ü murtażā-yı her aḥbāb
- 211 Ne dimiş diñle ol Nebī-i kerīm
Ol Resül-i İlāh u ḥayy u ‘alīm
- 212 Ḥaḳḳ Allāh ḥaḳḳ metīn ü kavī
Yir ḳamu seyyi’āti ḥubb-ı ‘Alī

10a

213 Nitekim yir bu nār her ھاṭabı
‘Aliyi sev ki añladuñ sebebi

Zıkr-i ‘aşere-i mübeşşer ü esbāt

214 Yā Resüle’l-kerīm faھر-i enām
Ālüñe ‘ıtretüñe elf selām

215 Kāmurāndur güzide eşyā‘uñ
Cümle ehli büyütuñ etbā‘uñ

10b

216 On müfehḥem emīnūñ aḥbābuñ
Serveridür cemī‘-i aşḥābuñ

217 Uydılar çün umūruña her gāh
Rāzı oldum didi yüce Allāh

218 Ƙıldı çün Ḥaḳ her işlerini Ƙabūl
Cennetile beşāret itdi Resūl

219 Ƙaṭarāt-ı baḥār-ı ‘add-i devām
Aña hem anlara şalāt u selām

220 Olsun evlādına Ƙabāyiline
Daḥı esbātına fezāyiline

221 Ḥaḳ Resūli Muḥammed oldı ḥasen
Aña sıbṭeyn olur Ḥüseyn ü Ḥasan

222 Şühedāya olur olar şüfe‘ā
Oldılar çünki server-i şühedā

223 Kerbelāda şehīde eyle nidā
Şāh-ı Bağdāddur şeh-i şühedā

Haze'-l murabba' seyfidü'- şübbān emirü'l-'accām ve'l-'urbān
mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Yā müşfiķe'l-ḥalāyikı yā menba'u't-tuķā
Sensin kerīm ü şāh-ı şehidān-ı Kerbelā
Yarın şefā'at eyle bizi ķoma pür-belā
İy cān-fidā-yı Fāṭıma-i cān-ı Muştafā
- 2 İy burc-ı 'izzet üzre sa'ādet sitāresi
Devlet şebinde evc-i şeref māh pāresi
Sensin Muḥammed ümmetinüñ derdi çāresi
İy cān-fidā-yı Fāṭıma-i cān-ı Muştafā
- 3 Nār-ı firāķuñile 'Arab yandı hem 'Irāk
Vā-ḥasretā ki cān-ı Ḥasan ṭoldı iştıyāk
Senden cüdā düşen yiridür dirse el-firāk
İy cān-fidā-yı Fāṭıma-i cān-ı Muştafā
- 4 İy ḥānedān-ı Aḥmede yüzi olan çirāğ
Hicri uran Ḥasan diline lāle bigi ṭāğ
İy derdi ķoymayan ced-i murtażada yağ
İy cān-fidā-yı Fāṭıma-i cān-ı Muştafā
- 5 Şimr-i pelīd itmedi sen şāha şefķati
Kelb-i siyāha döndi çü meşḥ oldı şüreti
Ḥaķķuñ irişdi ol seg-i merdūda la'neti
İy cān-fidā-yı Fāṭıma-i cān-ı Muştafā
- 6 Kıldı şehīd çünki seni Şimr-i rü-siyāh
Aḥbābuñ itdi cān u dili kişverin tebāh
Dervīş-i derdmendüñüz itmişüz āh vāh
İy cān-fidā-yı Fāṭıma-i cān-ı Muştafā
- 7 Miskīn Şafāyī şefķat umar senden iy imām
Şābit dilinde zıkrile fikrūñ 'ale'd-devām
İy dil sürürü iy gözümüñ nürü iy hümām
İy cān-fidā-yı Fāṭıma-i cān-ı Muştafā

11a

Şerh-i ferāyiz-ı hams şerh-i sülük-ı sulţān zādallahü 'ömrehü
fe'îlâtün mefā'ilün fe'îlün

- 224 Girçek İmān çün getürmişidi
Nebiyile Mu'āz oturmuşidi
- 225 Şordı gökcek Nebīye şevkından
Lezzet ala hadīsi zevkından
- 226 Didi aña ki yā Resūlullāh
Vir haber mısrına ki sensin şāh
- 227 Bir 'amelden ki cennete givüre
Tā ki oddan ırāklik vire
- 228 Luţfunı ol zamānda diñle ki hūb
Ne dimiş aña ol şifā-yı kulüb
- 229 Didi Hāḫka 'aceb me'āl itdüñ
Bir ulu nesneden su'āl itdüñ
- 230 Bu sa'ādet naşīb olur her gāh
Kişiye kim müyesser ide İlāh
- 231 Hāḫka ṭab egri sünnete gitme
Aña şey'i şaḫın şerīk itme
- 232 Kıl namāzı dürüş zekātı çıkar
Şavmı tut ḥaccıñiçün eyle sefer
- 233 Başladı soñra luţfin izhāra
Eyledi hoş naşīhat ol yāra
- 234 Didi yil yilterem sevün ki seni
Cümle ebvāb-ı ḥayra oldı seni
- 235 Her belāya ki oruc cünne olur
Hep ḫaṭālar taşaddukāt söyünür

11b

- 236 Nitekim şuyıla söyünür nār
Şu sepilse kaçan ölür yā nār
- 237 Hep haṭāyı söyündürür qomaz
Çün kılasın giceler içre namāz
- 238 *Tetecāfā cünübühüm* oqıdı
Tā yitişdürdi ya‘melūnda qodı
- 239 Şoñra didi aña yine ḥattā
Añla gökcek ḥaber virürem tā
- 240 Her işüñ başını yigin ü şaқın
Hem ‘amūdın hem örgüci ṭoruğın
- 241 Bes Mu‘āz aña didi sulṭānum
Hoş ḥaber vir saña fidā cānum
- 242 Ne dir aña işit Resūlullāh
Cān bağışlar göñüllere her gāh
- 243 Didi luṭfından aña ol ‘allām
Her işüñ başıdur güzel İslām
- 244 Her işüñ bes ‘amūdı oldı namāz
Qıl namāzı odur çü nāz u niyāz
- 245 Örgücinüñ ṭoruğı oldı ğazā
Hoş güzel dir işit Resūl-i Ḥudā
- 246 Diñledüñ bu ḥadīsi çün māhum
Diyeyin sırrını güzel şāhum
- 247 Mü‘minüñ ḥaққına didi saña
Penc nesne vücüb olur aña
- 248 Ḥac namāz u zekāt u şavm u ğazā
Bil ki farz eyledi bu pencı Ḥudā

12a

- 249 Bes ğazāyı işitdi geh nitdi
Örgücüñ toruğına beñzetdi
- 250 Eyledi añla kim güzel tenbîh
Örgüce işmeñile hoş teşbîh
- 251 Farzı bişdür kamu mu‘allādur
Cümlesinden ğazā bes a‘lādur
- 252 Cennete girmege hep oldu sebep
Nārdan şaklamağa kıldı Çalab
- 253 Gireyin çık cemî‘-i hayrāta
Biş kapudan iriş bu niyyāta
- 254 Bilmegin ol ħalîfe-i devrān
Eyledi hoş ğazāyı ol sultān
- 255 Ya‘ni olan ğüzîn-i insile cān
Bāyezîd Ĥān bin Muĥammed Ĥān
- 256 Çünkü İslāma nuşret eyledi tām
Mora milki fütūĥın itdi tamām
- 257 Nuşret itdi aña güzel Allāh
‘Ārif-i Rabbidi ĥaĥîkat şāh
- 258 ‘Avnı çün kim irişdi Cebbāruñ
Boynın uruñ buyurdi küffāruñ
- 259 Dökdiler her yañaya küşteleri
Moton tıoldı şüyüd püşteleri
- 260 Bilmek olmaz ne deñlü katl oldu
Şîv ü bālā cemî‘i kan tıoldı
- 261 Bildi hep ‘ām u ĥaş u cümle hümām
Farz u sünnet yirine geldi tamām

12b

- 262 Hoş vuķū^ç oldu iş bu sürurda
Tā Nebī itmişidi Ğayberde
- 263 Vāķi^ç oldu bu şāhdan maĥbūb
Ķılmışidi Benī Ķurayzaya ĥūb
- 264 Ćün bilindi hemān bu emr-i menī^ç
Mora milki ĥarāca oldu muṭī^ç
- 265 Virdi küfr ehline ki acıları
Hep sevüdi bugün du^çacıları
- 266 Ben du^çacı murāduma irdüm
Ğamdülillāh bu ĥāleti gördüm
- 267 Bir du^çā Ķılmışam ezel iy şāh
İtmişimiş Ķabūl anı Allāh
- 268 Bir mu^çaşşer Ķaşıde iletdüm
Ṭıflidüm şāha bir du^çā itdüm
- 269 Yazdum uş pīr iken teberrūk anı
Sevinür kim oĶursa cān u teni
- 270 Yazdum anı münāsib oldığıçün
OĶıyan luṭfa şāhib oldığıçün

Fī-medĥi sultān bin sultān Sultān Bāyezīd dāme salṭanatūhū
fā^çilātün fā^çilātün fā^çilātün fā^çilün

- 1 İy hilāl-ebrū Ķamer-ṭal^çat eyā zāt-ı sa^çīd
Görinür Ķaşıñuñ şekli bi-^çaynihi dāl-ı ^çīd⁷⁰
Şem^ç-i ruĥsāruñla rüşen rüy-ı şubĥ olur sepīd
İsmiñuñ ĥāşıyyetinden zīde Ķadruhdur bedīd
Hem nazīrūñ ĥalĶ olunmadı vücūduñdur ferīd
Luṭf u ĥulĶuñ ^çālemi ser-tā-ser itmişdür ^çabīd
Nekbet-i ^çālem ola zāt-ı şerīfüñden ba^çīd

13a

⁷⁰ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

Zevk u 'ıyşuñ hem müdām olsun şehā 'ömrüñ ferīd
Hem melā'ik manzar-ı Hāḡ olmağın 'arş-ı mecīd
Aşdılar tīğüñi 'arş üstinde Sulṡān Bāyezīd

2 Çün sa'ādet şemsine ceybüñ meṡāli'dür bu dem
On sekiz biñ 'āleme envār-ı lāmi'dür bu dem
Çeşm-i cān bir kez yüzüñ görmege ḡāni'dür bu dem
Cānlar izüñ būsesin almağa ṡāmi'dür bu dem
Başduğüñ yir āb u ḡayvāna mütābi'dür bu dem
Hem melekler rāyetüñ 'ālemde dāfi'dür bu dem
Hem bu baḡr u ber senüñ emrüñe ṡāli'dür bu dem
Hem 'adāvet 'ırḡını tīğüñ ki ḡāṡı'dur bu dem
Bu ḡaber girçek tevātür boldı vāḡi'dür bu dem
Aşdılar tīğüñi 'arş üstinde Sulṡān Bāyezīd

3 Çünki serkeşler dilin ḡıldıñ musahḡar tīğile
Şanki ḡayber ḡal'asın fetḡ itdi ḡaydar tīğile
Devletüñ çün ḡıldı heft iḡlīmi çāker tīğile
Şanki ṡıtdı rub'-ı meskūnı Sikender tīğile
Merd-i merdāne olur leşkerde server tīğile
Rum-ı ḡayşer nitekim ḡıldı muḡarrer tīğile
Düşmen emrüñ ṡuta tā meydānı gösder tīğile
Şehlere zimmī olur niteki kāfir tīğile
Olmağın 'arşdan ḡişinüñ ḡaddi berter tīğile
Aşdılar tīğüñi 'arş üstinde Sulṡān Bāyezīd

4 'Unşuriyyātı ki germ itdi bu şems-i tāb-dār
Cevfine ārzuñ irişdi tīz te'sīr itdi nār
Müncemid oldı bürüdetden bu eşyā-yı şümār
Bes besāyıṡdan mürekkebler olıben āşikār
Ehl-i iksīrüñ ṡarīḡınca ki nefis ü rūḡ var
Hem 'aḡākīr ki ansuz nesne olmaz pāyidār⁷¹
Tīğičün ḡoş bir güher itdi melā'ik iḡtiyār
Āb-ı ḡayvānile virdiler şuyın leyl ü nehār
Saña nuşret ḡılıcıyımış buyurdı Kird-i ḡār
Aşdılar tīğüñi 'arş üstinde Sulṡān Bāyezīd

13b

⁷¹ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

5 ‘Arş-ı a‘zamdan ki kaddüñ oldı erfa‘ hūbdur
Saña münkādūñ olur ‘ömri mümetta‘ hūbdur
Kaṭ‘-ı düşmen diliçün ğam olsa maḳta‘ hūbdur
Meş‘ali şebde ki çün müşa‘şa‘ hūbdur
‘Aşıka zevk itmege mäh-ı muḳanna‘ hūbdur
Bu mu‘aşşer şi‘ri gūş it kim muşanna‘ hūbdur
Maṭla‘-ı hūrşīdin bu hūsn-i maṭla‘-ı hūbdur
Bu kaşīde gerçi ğarrādur bu maḳta‘ hūbdur
Ya‘ni biñ beyt-i müzehhebden bu mışra‘ hūbdur
Aşdılar tīġuñı ‘arş üstinde Sulṭān Bāyezīd

6 Dānişi çün ‘aql-ı küll bildüm mücerred sendedür
Luṭf u ḫulḳ u pertev-i nūr-ı Muḫammed sendedür
Nāmı mes‘ūduñ bigi çün zāt-ı es‘ad sendedür
Ṭālī‘-i fermānuña baḫt-ı mücerred sendedür
‘İzzet ü ḫilm ü vefā ḫaḳḳā mü’ebbed sendedür
Tende cānsın cünbüş-i rūḫ-ı mücessed sendedür
‘Aql-ı ‘āşir dersine ta‘līm-i ebced sendedür
Ḳuṭb-ı ḫaṭṭ-ı miḫveri çarḫ-ı zeberced sendedür
Bu sözüñ mefhūmı girçekdür muḫalled sendedür
Aşdılar tīġuñı ‘arş üstinde Sulṭān Bāyezīd

7 ‘Aql-ı küll elṭāfuñ iḫşāsında kāşırdur belī
Cümle maḫlūḳuñ dili sen şāha şākirdür belī
Kim ki çākerdür saña ‘ālemde fāḫirdür belī
Şal şerī‘at tīġıñı Ḥaḳ saña nāşırdur belī
Kim ülü’l-emre muṭī‘ olmazsa kāfirdür belī
Nūr-ı Ḥaḳḳı gözümüz vechüñde bāşırdur belī
Tozuña cānlar viren key ulu tācirdür belī
Dil kaçan ğavş ide vaşfuñ baḫr-i zāḫirdür belī
‘Ārife bu mışra‘uñ ma‘nisi zāḫirdür belī
Aşdılar tīġuñı ‘arş üstinde Sulṭān Bāyezīd

14a

8 Levḫ-i dil bu hendese ḫaṭṭuñla meşṭūr olmaġın
Nāzıram Ḥaḳḳa gözüm yüzüñle pür-nūr olmaġın
Cān sever beyt-i gönül şevḳuñla ma‘mūr olmaġın
Ḥoş muṭī‘em emrüñe Ḳur’ānda mezkūr olmaġın
Özenürler her kişi gördükçe mesrūr olmaġın
‘Ālemüñ maḫmūdısın sa‘yüñde meşḳūr olmaġın

Rāyetüñüñ āyeti illerde menşür olmağın
Luţfuña cānlar deger gün bigi meşhūr olmağın
Hāmīlān-ı ʿarşa Hāğdan böyle destūr olmağın
Aşdılar tīğüñi ʿarş üstinde Sulţān Bāyezīd

9 Bağr ü ber çün kabz u baş iy şeh ki fermānuñdadur
Rāhat u emn ü emān bī-şübhe devrānuñdadur
Kabza-ı hikmet ki dest-i gevher-efşānuñdadur
Rāstī kaddūñ bigi hem ʿahd ü peymānuñdadur
Düşmenüñ merg-i kazāsı tīr ü peykānuñdadur
ʿAķıbet katli ʿadūnuñ tīğ-i ʿuryānuñdadur
Kāfirüñ bī-cānlığı hem rümh-i pīçānuñdadur
Her ķulübüñ şevķ u zevķı rüy-ı ħandānuñdadur
İy Şafāyī işbu efşah ķavl u dīvānuñdadur
Aşdılar tīğüñi ʿarş üstinde Sulţān Bāyezīd

10 Emrūñe Hāğ ʿālemi ķılsun musahķar her zamān
Devletüñ burcında seyr itsün her aķter her zamān
Zīr-i destüñde ola bu yidi ķişver her zamān
Cāri ķılsın ħulķuñuñ mīzābı kevşer her zamān
Begler olsun ħıdmetüñ bābında çāker her zamān
Düşmenüñ ħūnını döksün tīğ u ħançer her zaman
Āteşi vaşfuñda ħayy olsun semender her zamān
Hem şenāñ itmege vaķf olsun bu diller her zamān
Gevherinden şu olur ʿālem münevver her zamān
Aşdılar tīğüñi ʿarş üstinde Sulţān Bāyezīd

14b

Fī-seyri Sulţān Bāyezīd Hān ilā-fetħi Aynabaħtı ammera'l-lāhü ömrehü
fe'ılātün mefā'ilün fe'ilün

271 İrdi ezmān-ı ʿabķarī ķamerī
Ya'ni tāriħ-i hicrī vü ʿömerī

272 Sīret-i ħāl-i seyr-i Muştafavī
Faħr-i ʿālem ħaķīķat-i nebevī

273 Çün toķuz yüz ü dördi kim toķısar
Diñle direm ne ħādise olısar

- 274 Ramazān şehrinüñ içindeyidi
Hem Birāhīm paşa zindeyidi
- 275 Çünkü atıldı gitdi İbrāhīm
Yirine indi bes Mesīh-i muķīm
- 276 Geldi hacdan menārı Dımışķa
İndi andan vizāret-i ıışķa
- 277 Saña oldı beyān güzel tārīh
İtme şāhum baña igen tevbīh
- 278 İşbu tārīh içinde key gāyet
Ĝāziler Lihi itdiler gāret
- 279 İki kez gāret oldı çün ol uç
Anda ser-leşkeridi bes malkoç
- 280 Ol yıl içinde pādişāh-ı güzīn
Sefer itdi penāh-ı rüy-ı zemīn
- 281 Hān bin hān nijād-ı sultānī
Bāyezīd Hān-ı fahr-i ʿOsmānī
- 282 Dehr içinde hālīfedür ʿallām
Ehl-i İslāma ol virür aʿlām
- 283 Baħr ü ber kabzasında ʿömr-i dırāz
Andan olur kamu guzāta mücāz
- 284 Aña çün mürşid oldı Peyğamber
Şeyh-i İslām olupdur ol server
- 285 Emr idüp leşkeri ki cemʿ itdi
Bedkıyye cihātına gitdi
- 286 Çünkü Koşantaniyyeden çıkdı
Ehl-i küfr eşüğün geri yıkdı

15a

- 287 Çekdi küffâr havfile renci
Çih ü Lih Engürüs Efrenci
- 288 Bezedi tağ u bâğ u râğı
Rûmili leşkerile sancağı
- 289 Anaṭoli çerisi cem^c olıben
Kûh u şahrâya yürüdi ṭolıben
- 290 Ṭabl u şûr nâv u kûs u zinc ü nefîr
Ṭoldı âvâzesiyle çarḥ-ı kebîr
- 291 Meymene meysere vü ḳalb ü cenâḥ
Pâdişehler bile hep ehl-i silâḥ
- 292 Altun üsküflü aḳ börklü ğulâm
Yürüdi bile leşkerile tamâm
- 293 Şâha şâdıḳlar u küşâdeyidi
Kimi atlu kimi piyâdeyidi
- 294 Bu şıfatlu müsellaḥ on biñler
Ḥazret-i şâha cümlesi çâker
- 295 Nice biñ ol şehüñ silâḥdârı
‘Aḳabince giderdi hep varı
- 296 Şağ u şolda bile cüvân-ı ğarîb
İki biñ deñlü pür-silâḥ u raḳîb
- 297 Çekdi ḥarbendeler ḳaṭâr ḳaṭâr
Leşkerile gereklü her kim var
- 298 Altun üsküflü ḥûb cevherler
Der-peyince giderdi dilberler
- 299 Ruḥ ḳoyup at önince bayraḳ-vâr
Şâha tâbi^c yürüdi hep iy yâr

15b

- 300 ondı Őahrāya Őāhuñ otāđı
Kāfirūñ yađını yađan yađı
- 301 Ger başar bunca leşker ayağı
Yine açı vü bāđı bayağı
- 302 etr-i Őāhī uruldı bunda hıyām
PādiŐeh geldi ‘izzetile tamām
- 303 Şanki ferzīn yanına ondı Őāh
Nūrdan hāle dutdı yā hōd māh
- 304 ondı ūn evresine ehl-i ferŐ
uᐓbı Şan apladı nebātü’n-na‘Ő
- 305 Diñle Őahrā ne resme evŐāfin
Añlariseñ unutma vaŐŐāfin
- 306 Olduđıūn gūzel bahāristān
Didiler bes buña hezāristān
- 307 BitmiŐ ol yirde bu gūzel gūller
Zūlf-i dilber bigi bu sūnbūller
- 308 Őāh vaŐfına boyanur sūsen
Anuñıūn dinür aña aĥsen
- 309 Anuñıūn boyandı bu gōke
Dil uzadur Őenāiūn gōge
- 310 Gōr ki tesbīh-i la‘l olup eligi
‘İzzetūñūñ devāmıdur dilegi
- 311 Zer geyür ullaruñ bigi nergis
Anuñıūn baŐına or herkes
- 312 Ere dūŐmenlerūñe tā āteŐ
Gūllerūñ gōtūrür bile terkeŐ

- 313 Serv ıurmuş senāñiçün hoş yek
Dir bir ayağı üzre ıübā lek
- 314 Seni öger şafāile ıatı
Şaf dutup ol yirüñ nebātātı
- 315 İşidür bu kelāmı hoş nīgū
Fāhitedür becid becid kökü
- 316 ıoyınur devletüñde her çāker
Kāsesin nerges eylemiş pür-zer
- 317 Bu deme irse görse in‘āmı
Tevbesini şırdı hoş cāmı
- 318 Baş şalar şāh u şūh içdi zülāl
Gül güler çün şakāyık eyler āl
- 319 Süpürür riḥile yoluñ iy cān
Deste deste olur becid reyḥān
- 320 Sen güle karşı şevkile bülbül
Seni öger güzel aña sen gül
- 321 Seni söyler orada dil ıokur
Gül budağında bir ıaşide oıur
- 322 Görmedi bu ıaşideyi bir ḥān
Bu faşāhatda söylemez şahbān

Vaşf-ı ḥaıan u şāh u emn ü emān Bāyezīd Ḥān bin Muḥammed Ḥān
mef‘ülü fā‘ilātü mefā‘ilü fā‘ilün

- 1 ıoldı cihāna ra‘dile çünkim ğıriv ü kūs
Hoş emr mücidile dirildi kamu nüfūs
- 2 Şu oldu rūḥ-ı nāmiye eşyāya seyr idüp
Ḥikmet kelāmın añladur uş dehr-i Calinus

- 3 Ervāh-ı sıfliyi nola bildürse kimyā
Ervāh-ı ‘ulvīyi nitekim ‘ilm-i sahlamus
- 4 Hırbā bigi mülevven olup bāğ u tağ u rāğ
İksīri bigi oldı cihāna hep Aṭsiyus
- 5 Yūsuf bilür bu remzi meger çāh içinde kim
Ṭoḳuz ‘uḳāb dāne bigidirdi bir ḥurūs
- 6 Ammā ki yidi günde didermiş bu dāneyi
Oḳutdı bunı bilmege şeyḥüm nice ṭorus
- 7 Nār u hevā vü āb u türābı birikdüren
Ḥaḳ ḳudretin bilen bulur ancak bu ğarğarūs
- 8 Şems oldı naḥl maṭla‘-ı şark oldı nitekim
Ĝarb oldı maṭla‘ı ḳamerüñ ḥoşdur añ’avus
- 9 Üç günde bir ḳamer ki o bedr-i tamām olur
Hürmüs bilür bu remzi ya Āris ya Kayderūs
- 10 ‘İlmi tetebbu‘ itse zamānlar bilür revān
Dāyim seherde olsa kişi itmese na‘ūs
- 11 Şaf şaf zebān-ı ḥālile ṭurmuş nebātlar
Gör gör ne nev‘ile oḳur evrāḳdan dūrūs
- 12 Nerges cemāli virde baḳar çeşm-i cān açup
Siḥri girişmedür gizlerler becid füsüs⁷²
- 13 Merğübdur revāyiḥ-i ṭa‘m-ı nebātlar
Nite nef‘-i şerbet-i mışır ide Bīğanūs⁷³
- 14 Ğayetde ḥoş mizāca muvāfıḳ lezizdür
Cüllāb bigi lezzet-i şīrīn-i ‘ırḳ-ı sūs

⁷² Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

⁷³ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 15 ‘Ālem dimāġı hoş koğudan tıldı çün zamān
Kıssīs bigi sanki buhūr itdi kündürüs
- 16 Naqş-ı ‘acīb ü şekl-i ġarīb ü zebercedī
Oldı bu yir şahāyif-i şah şuhf-ı Baţlamus
- 17 Tekbīr ü telbiye idüp irseydi ‘īdüñe
Kurbān oluridi bāña şevķile şāh-ı Tūs
- 18 ‘Ārif sözüñi sūzile ‘arz eyle bülbüle
‘Ummānısın sözüñ nitekim baħr-i okyanūs
- 19 Bir pādişāh vaşfını kıl kim şafā süre
Bu Rūm u Şām u Belğ ü ‘Irak ehl-i şehr-i Tūs
- İy mefħar-ı zamāne vü iy eşrefü’n-nüfūs
Şāh-ı cihān tapuñ kamu begler saña süyūs
- 20 Var gülşene bu demde ki bir demde biñ yaşa
Bir māh-çihre kişi kılisa kenār u būs
- 21 Karşuñda hūr-veş güneş endām-ı meh-cebīn
Tut sen hoş āb-ı nābile biñ sīm ü zer ü kūs
- 22 Kor taht-ı Şāmı karşuña el kavşurup tura
Maħbūblar ki her birinüñ ruħları şümūs
- 23 Burc-ı şerefde pāyuña yüzün sür[e]meyen
Bir kimsedür sitāresi vü tālī‘i nuħūs
- 24 Baħr-i vaķāruñuñ leb-i ka‘rına irmedi
Altun resenle neyyir-i a‘zam şalup burus
- 25 Āyīne hātırı şu bigi hūb u şāf tut
Karşuñda turmasun koma billāh bir ‘abūs
- 26 Şeh Bāyezīd-hūlaruñ āyīnin Aħmedi
Kapuñda bende Çerkez ü Ulğar u Bosnarūs

17a

- 27 Çāh-ı caḥīme ḥayye şalar gürzüñ āteşi
Ḳahruñ kılcı suyu iĉer an-ı Engürüs
- 28 A[ ]dā neden bu resme m cellālanur meger
N zeñ urur s m mile albine şandul s
- 29 Elmāsı n zeñ ursa ounsa del p geĉer
Olursa d şmen ñ bedeni at at āban s
- 30 H n ibn ḥānsın y ri urma  alem ek p
ut şark u ğarbı sen nite[ki] ibn-i Feyle s
- 31 Şer[ ]-i Muḥammedi y rid p ehl-i k fri ır
H  u şanemleri Şı ki alınmasun na s
- 32 Ur k fire ılcı ki sult n Muḥammed ñ
T ğından  ldi niteki efrenc-i Iğribus
- 33  Arş  zre aşı t ğ ñ[ı] Ő ma mel yik
Devrinde sen Őeh ñ eger aılsa uridus
- 34 oştantaniyye sen Őehe ḥoş taht-ı k mdur
Ger ḥoşcadur cez yiri mağribde Endel s
- 35 Baḥrile berde ḥ km ñi t z it ılı bigi
Ḥaşm ñle ahr ola nie ban nie k ns l s
- 36 Ő ma bu R m u Zenge Őeb ḥ n idincegen
utar  ñ ñce mihrihle meh s m   zer t r s
- 37 Bir g n Őaf -yı Şeh naz r-ı r şen eyleye
Geh geh g neş bigi Őalasan bir ken ra b s
- 38 Ḥikmetde Őeyḥ id p naz r-ı Őehden olasın
Sokrat vey  Muavıs vey ḥ d Sikender s
- 39 Matu[ ]ların bulup y zerem ḥoş av fını
Őuum ne geri bilmese ra^{  }  u cayulus

17b

- 40 Һamdüm Һudāya şāh-ı cihān nüktedāndur
Her demde çalınur ‘alemi[niñ] öñince kūs
- 41 Niçe ki ҡalka sancaq-ı İslām-ı Aḥmedī
Zimmī ola yehūd u naşārā vü hem mecūs
- 42 ‘Ālemde niçe kim zurefā ‘ıyş u nüş ide
‘Uşşāka hoş gele nitekim lezzet-i ‘arūs
- 43 Luṭf u keremde ol ebedī şāh-ı müştehir
Ḥikmetlerle niteki sulṭān Heraqlıus
- 44 Her dem kemāl-i luṭfile ‘izzetde dāyim ol
Bāḳī ṭuta vücūduñı hoş mūcid-i nüfūs

Tezyīn-i keştihā-yı Ƙoştananiyye vü sebep-i te’līf
fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 323 Şeh-i kişver-güşā-yı heft iḳlīm
Ḥabeşistānı aldı hoş bī-bīm
- 324 Neyyir-i ‘ālem ü şeh-i encüm
Leşker-i Zengi eyledi çün güm
- 325 Ƙutdı dünyā yüzini çün zībā
Nūra müstağraḳ oldu her eşyā
- 326 Çünki şubḥ oldu vü mesā gitdi
Añla aḥvāli kim neye yitdi
- 327 ‘İzz ü nāzile ‘ālemüñ şāhı
Her vücūd ehlinüñ penāgāhı
- 328 Һulḳ u cūd u keremde şāhāne
Hoş ğazā āteşinde pervāne
- 329 Taḥta geşdi oturdı ol sulṭān
Ƙutdı begler anuñçün dīvān

18a

- 330 Şāh-ı a‘del mürebbī-i fuḫalā
Bāyezīd Hān-ı melce‘-i fuḫarā
- 331 Ol durur pādişāh-ı bahreynüñ
Serveri kāmurān-ı berreynüñ
- 332 Çünki kılmış anı güzīn Allāh
Eylemiş ehl-i arza zıllullāh
- 333 Meşveret itdiler vazī‘ ü şerīf
Söylediler niçe kelām-ı laṭīf
- 334 Tezkire itdi yazdı niçe debīr
Vüzerā itdi her biri tedbīr
- 335 Şāha kim ‘arz olundu bu aḫvāl
Böyle buyurdu pādişeh derḫāl
- 336 Yazuñuz ḫükmimi ḫümāyün ḫüb
Ḳapıdanuma göndürüñ mektüb
- 337 Şöyle bilsin benüm ḫulum Dāvūd
Ḳılmış idüm ezel aña mev‘ūd
- 338 Eylesin hep gemilerüm meşḫün
Ceng-i küffāriçün güzel düzlün
- 339 Olmasın ha işinde anuñ naḫş
Şevḳile bu ğazāda ursın raḫş
- 340 Eylesin dār u ğīr çün bünyād
Tā ḳala bu cihānda ḫoş bir ad
- 341 Ehl-i İslāmı cenge ḳındursın
Kāfirüñ ḫāclarını şındursın
- 342 Anlaruñ sancağını indürsin
Çākleri hem naḫūsı diñdursın

18b

- 343 Kāfirūñ boynın ursın u biçsin
Kendü zevkile hem yisin içsin
- 344 Tavr-ı İslām ile çosun meymün
Kāfirūñ illerine hoş kânün
- 345 Niyyetinde bu ola anuñ ha
Kelmetullāhı eylesin i'ālā
- 346 Leşkere eylesin sitāyişler
Hakdan umsın olur kolay işler
- 347 Gerçi Hakdan gelür kerem her dem
Eylesin harbüñ āletin muhkem
- 348 Ne diler mahzen-i haşīnünden
İstesin ol 'Ömer emīnünden
- 349 Bāyezīd Hānam u şeh-i kameri
Severem ben Muḥammedi 'Ömeri
- 350 On hevāyī yigirmi top alsın
Baħr yolın tutup revān gelsin
- 351 Aña on dört biñ alsın atmağa taş
Her birisi sekiz çariş çor taş
- 352 On biñ alsın pırançu yüz şayça
Çenge muhkem olur aña arça
- 353 Anlara taş u neft ü her varı
Bile alsın ki hoşdur ihzārı
- 354 Hem sekiz biñ varil ala bārūt
Yidi biñ kīse hem daħı ol ot
- 355 Elli biñ ala at da gönder ha
Kāfirūñ yüregine gönder ha

- 356 On iki biñ ala bile Һarbe
Gerek olur aña bile Һarbe
- 357 Yidi biñ ala bile m̄a nola
Uralar t̄a ki re's-i m̄a nola
- 358 Niçe biñ biñ bile menāre ala
Ehl-i küfrüñ başını p̄are kıla
- 359 Dağı yitmiş biñ ala Һazma kürek
Lağm Һazmaqlığıçün anda gerek
- 360 Elli biñ yay ala dimezlene çok
Bilesince hem ala biñ biñ oқ
- 361 Bile on biñ Һadar hem ala tüfek
Rūh-ı küffarı her biri ide fek
- 362 Ҙoplar gök bigi gürideşsin
Yaylar her biri iñildeşsin
- 363 Ҙaşlar Һoқışup Һatıldaşsin
Oқlar uğraşup Һitildeşsin
- 364 Başlarda kılıç Һıkıldaşsin
Һarbiçün Һarbeler Һımılдаşsin
- 365 Dürişüp ḡaziler ki yügrişsin
Yaralañ ehl-i küfri ögrüşsin
- 366 N̄izeler m̄ar bigi şarılısın
Kāfirüñ t̄a yüregi yarılısın
- 367 Tenleri p̄are ide demrenler
Kef geçe anda cengi görenler
- 368 Kāfire çünki uralar kesme
Boynunu ursun ellerin kesme

- 369 Şalalar çünkü tîğ-ı bürrânı
Kâfirüñ kim aķa revân ķanı
- 370 Kâfiri çünkü ide ol mağlûb
Hakķa lâyıķ olur baña maħbûb
- 371 Dürişe çün bu işde ol gökçek
Bula ķatumda mertebe gerçek
- 372 Hakķa işmarladuķ seni her gâh
Hoş mu‘âvin ola saña Allâh
- 373 Çün saña vâşıl ola bu aħķâm
Kılasın hâ işüñ becid itmâm
- 374 Tîz gemiler Bişiktaşā çıkısın
Gelibolıya irtesi gitsin
- 375 Üç mavına yigirmi ola göke
Her birinüñ sütünü ire göge
- 376 Her bir’uç biñ fuçı çeker barça
Anları sen uçıpdı bil barça
- 377 Bile alsın yigirmi yidi ğurâb
Baħruñ üzre uçar niteki ‘uķâb
- 378 Kalyata yidi ola iy begler
Birbirinden ola olar yigler
- 379 At gemisi otuz ola ki tamâm
Tolu esbâb-ı ħarb ola hep tām
- 380 On ķayığı bile tonatsınlar
Gökeler yanlarınca gitsinler
- 381 Hem bile elli ığrıbar alsın
İçi anuñ ķamu ta‘âm olsun

382 Bile oşdum otuz ayık olmuş
Hep gönüllü azāyiçün gelmiş

383 İki biñ biş yüz ola yoldaşı
Ola sekbānbaş'anlaruñ başı

384 Emrūñe cümle imtişāl itsün
Hākim ol kāfire ıtāl itsün

20a

385 Fikrūñile tetebbu' it vāfir
İşlerūñde ki olasın ādir

386 Saña hūkmüm ire hümāyūn hūb
Buyruğum ut ki olasın maħbūb

387 Sen benümsin ki i'tibār itdüm
Seni bu işe ihtiyār itdüm

388 Çünki buyruğ saña ola vāşıl
'Amel it sözlerümle el-hāşıl

389 Bildi ser-leşkeri ki bahreynüñ
Serveri nā-murādı her zeynüñ

390 Ya'ni Dāvūd şeh-i sarāy-ı sürūr
İsmi devlet kitābına mezbūr

391 Aldı mektūbı ol emīr-i kebīr
Öpdi başında odı diñle ne dir

392 ullarına buyurdu kim söyleñ
Rü'esāyı öñüme cem' eyleñ

393 Çünki bu buyruğı işitdiler
Cem' olup hāzretine geldiler

394 Pādişāhuñ oundı aħkāmı
Bildi maşūdı hāşı vu 'āmı

- 395 Didiler buyruğ eylemiş ol řāh
Çıkalum ĥāzırız bi-ĥamdillāh
- 396 Dikdi beg pādiřāhı sancağın
Ėāziler dikdi çevre bayrağın
- 397 Leşkerile getürdi ĥoř řādān
Dikdi şeh sancağın ser-i sekbān
- 398 Çıkdılar hep Bişiktaşa ki hemān
Olalar tā Gelibolıya revān
- 399 Ol temāřāya ben de zevķ itdüm
řevķile ol yaņa revān gitdüm
- 400 Ėazretine çün ol begüñ irdüm
Pādiřeh ĥükmini nedür bildüm
- 401 Cānuma geldi tıldı bir sevgü
Göñlüm eydür güzel ġazādur bu
- 402 Gelmiş idüm gemiyile zırā
Fetĥ-i Kōřantıniyyeye zıbā
- 403 Severidüm sefer idem ābı
Mevlidüm oldu çünki Sınābi
- 404 Niçe kez Rūma geldüm ü gitdüm
Ciddeye altı kez sefer itdüm
- 405 Ėamdülillāh Motona hem irdüm
İġribozuñ fütūĥını gördüm
- 406 Ėātıruma bu geldi kim ĥattā
Sefer idem yazam bu sözleri tā
- 407 Vāķi'in ĥoř saņa beyān ideyin
Ėüb u ziştin saņa 'ayān ideyin

20b

- 408 Görmişem bu seferde ben z̄irā
Niçe anlar döküldi oldu azā
- 409 apıdan ol melik bu ayāruñ
Biñinüñ boynın urdı küffāruñ
- 410 Başlar op oliben atıldı
an revān oldu bare atıldı
- 411 Düşdi kılıç yüzinde mehveşler
Yakdı niçe gemiyi āteşler
- 412 Küfr ü İslām cenge alkup hop
Her arafdan atıldı on biñ op
- 413 Dökilür bare boılur accān
Bir çüçe geçmezidi biñ insān
- 414 Kimi düşdi vü ‘aybı açıldı
Başa aş irdi beyni saıldı
- 415 Kimi orkudan anbara indi
Kimisi bāba ardına siñdi
- 416 Kimi dir biz bu hāli bilmezdük
Yosa biz bu gökeye girmezdük
- 417 Kimi dir yok gemi işinde baat
Hūbdur berde oynadur kişi at
- 418 Kimi halkuñ döişür o saar
ayıgile kimi kıyıya aar
- 419 Kimi dirdi ki şimdi yirsin let
Hāy kāfir gidi kıyıya ilet
- 420 Kimi havf itdi içi an oldı
op üninden serāsime oldu

21a

- 421 Ȑop atılsa sıner iderdi sücüd
Ābdestsüz nite gebir ü cühüd
- 422 Ȑop üninden sücüd ider irken
Başını hıc namāza egmez iken
- 423 Kimi gördüm ki küşte küşte yatur
Leşi her yaña püşte püşte yatur
- 424 Kimi kalkan Ȑutınur el-hāşıl
Ȑopa māni‘ şanur degül ‘ākıl
- 425 Gizledi yüklerini kercükler
Ȑahrile Ȑoldı kan cigercükler
- 426 Niçe gördüm re’īs-i bī-ğayret
Urdı yiñiçeri aña hoş let
- 427 Almışıdi kimi niçe yüz Ȑop
Atmadı birisini kılqup hop
- 428 Bunları şimdi sen ki mücmel bil
Kışşa itdükde hoş mükemmel bil
- 429 Hāk oñarursa hoş ‘ayān olısar
Yırlü yirince hep beyān olısar
- 430 İki yüz mīl biñ dağı seyrān
Eyledük Aynabahtıya iy cān
- 431 Çünki ol bu gemileri gördi
Rūm beglerbegiy[in]e virdi
- 432 Şāhımız kışlamağ idüp muhtār
Aşbur’isbite mersesinde qarār
- 433 Eyleñüz diyü halka emr itdi
Kendü luğfile tahtına gitdi

21b

434 Bunda alsın bu söz ola itmām
İdelüm biz söz evvelin i‘lām

435 apıdan lu‘file revān oldı
Baħre hoş cümle yilken oldı

436 Ğāziler hūb řinlik itdiler
Gelibolı yolına gitdiler

437 oplar atıben revān oldu
Cismdegi şanki tāze cān oldu

438 anburacı adırğasında idüm
Sefer itdüm amudan el yudum

439 ünkü ol dem seferde fāriğ bāl
Bir ğazel söyledüm münāsib-i hāl

Ğazel

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 1 Gül irmedi ruħuñuñ ki al-ı rengīnine
açan ala gözüñüñ alı irişe yigine
- 2 Muħayyer eyleye bezm-i ruħuñda ‘uřřāı
Alursa řevuñile engi engi engine
- 3 Bu ‘al u vehm ü havās oldı dilde ün dābir
‘Aceb mi ubuñ ata a‘na heft-rengine
- 4 Bu baħr-ı eşmüm[i] seyr it ki nīl başında
Göñül apıldı řehā zülfüñüñ nehengine
- 5 Gözüm yařile opardum cihānda bir ūfān
Bu fülk-i cismi görüñ nice şaldum engine
- 6 Meremmet eyle dürüş zevraını bu fikrüñ
Bu baħr-i dilde eküp ‘aluñuñ alangına

22a

7 Şafāyī anı ʔonat bāybān-ı şerʕile
Ġazāya şal anı naqşuñ ili firengine

Ķışsa-ı zīnet-i keştihā-yı Gelibolı
feʕilātün mefāʕilün feʕilün

- 440 Yine baħr-i maʕābine ʔaldum
Bir girān-māye andadur aldum
- 441 Hürmüz-i cān içinde kıymetlü
Çıkmamışdur buña bedel lülü
- 442 Görse bu dürr-i başır ü kerīm
Hayli zīr durur bu dürr-i yetīm
- 443 Hüb üstād u böyle ğavvāşı
Görmedi kimse ʕāmı vu ħāşı
- 444 Görmedi bu cihānda bir şarrāf
Ķande çıkdı bu resmile esdāf
- 445 Şadef-i cāndan ki çıkmışdur
Güşına şāhlar ki ʔakmışdur
- 446 Didügümdür ki şimdi işitdük
Şerʕ-i Aħmed dürür ki güş itdük
- 447 Penc-i farzuñ biridürür şāhā
Anı zībā buyurdı saña Ĥudā
- 448 Ol ğazādur ki şimdi eylersin
Bunduķiyye iline gidersin
- 449 Ġāziler serveri Muħammeddür
Muştafā müctebādur emceddür
- 450 Uħuda kim ğazāyiçün gitdi
Elleriyle anı ʔatil itdi

- 451 Faḥr-i ʿālemdür ol ḥabīb-i güzīn
Böyle ḳodı cihānda ḥoş āyīn
- 452 Ḥaḳ didi bizden indi saña ḥadīd
Kāfire ṭurma eyle be's-i şedīd
- 453 Bes anuñdur cihānda bu āsār
ʿAvn ider aña fāʿil-i muḥtār
- 454 Ḥaḳ anuñçün yaratdı ʿālem-i pāk
Bu cihetden didi aña levlāk
- 455 Bir şehi kim güzīde ḳıldı Ḥudā
Sünnetini ider anuñ iḥyā
- 456 Pādişāh-ı zamān u luṭf-ı zemīn
Ḥoş Muḥammed şerīʿatine muʿīn
- 457 Bāyezīd Ḥāndur āl-i ʿOsmān ol
Ḥamdülillāh cihāna sulṭān ol
- 458 Aynabaḥtıyı fetḥ idüp mergüb
Bunduḳıyye ḡazāsın itdi ḥüb
- 459 Ḳıldı ol pādişāh-ı her ḳışver
Ḳapıdanını baḥre ser-leşker
- 460 Kārdānī seri her āḡāhuñ
Bende-i muḥlişidür ol şāhuñ
- 461 Şöyle şādıḳıdur ki iy sırdaş
Şeh yolında fidā ider cān baş
- 462 Bir melikdür ki kārdān üstād
Dir ki yigdür cihānda ḥoş bir ad
- 463 Nām-ı maḥmūdıdur anuñ Dāvūd
Ḥalka iḥsānile olan mevdūd

464 ulları ulları ki beglerdür
Her biri her hünemde yiglerdür

465 Kāfire hışm idüp ki ‘azm eyler
Rü’esā hazretinde cān oynar

23a

466 Yilkenini ki kāfirüñ yilken
Neft oını atar yaar irken

467 Bir gice bir gün ire hep leşker
Gelibolıya geldi iy server

468 řād olup hūb toplar atdılar
uşadup şehri çevre yatdılar

469 ün sever her kiři ider mabūl
Rūm milki gelincügidür ol

470 Mesken-i mü’mın olalı zībā
Degmedi kāfirüñ eli zīrā

471 Bu cihetden görünür ol mabūb
Hūbdur kim anı severler hūb

472 Milk-i Rūmuñ bes ol irāğıdur
Aşl olan ğāziler ocağıdur

473 Pertev andan irişdi her şehre
Virdi Rūm illerine hep behre

474 Anda urma ğüzel sa‘ādetdür
şer‘-i Amed haı ‘ibādetdür

475 Nūr-ı ĩmān olalıdan meřhūr
Her zamānda ğuzātile ma‘mūr

476 Hış sevüendi bugün ki ğāzileri
Rūmisi ‘Arabı Hıcāzileri

- 477 Hax sevindürdi anları iy cān
Oldı Dāvūd beg anlara qapıdan
- 478 Qapıdan geldügin[i] çün bildi
Gelibolı ekābiri geldi
- 479 Dirilüp geldi hıdmetine gūzāt
Didiler irdi bize yine hayāt
- 480 Rū'esā geldi cümle hazretine
İmtişāl ide tā ki hıdmetine
- 481 Hıdmete geldi çünki ashābı
Düzdüñüz mi buyurdı esbābı
- 482 Ol melik bu sözi didügi maḥal
Bu ki hükmi meger ki gelmiş ezel
- 483 Qulı Haydar didi ki tonatduq
Başumuz üzre buyruğuñ tutduq
- 484 Şimdi elli qadırğamuz hāzır
Harbuñ esbābın almışuz vāfir
- 485 At gemisi otuz niçe ıgırıp
Qalyatalar[ı] tonatmış alıp
- 486 Top gemisi bile bizümile on
Tonadup almışuz niçe qalyon
- 487 Hem tonatdı otuz qayıq pāydaş
Cengüñ ehli içi tolu yoldaş
- 488 Ol melik dir ki gözüñ işükde
Süst olma saqın ha işüñde
- 489 Ālet-i harbi gökcek iḥkām it
Dürişüp işlerüñde iqdām it

23b

- 490 Rū'esāya buyur ki op alsın
Gemiler başlarından atılsın
- 491 op taşı ulu gii bile
Aluñuz hem bile gühercile
- 492 On biñ aluñ bile tuvulğayı
Biñ biñ oğ al aña göre yayı
- 493 On biñ aluñ bile cebe vü zırh
Ğavsiçün alasız bile hem zih
- 494 Nīzeler aluñ ola demrenlü
Geçe ħasma eger demür tenlü
- 495 Siper aluñ gerekli devresine
unaduğ her gemiye çevresine
- 496 Hem gemilerde ola pıranğu
Atılıncağ ola cihān yanğu
- 497 Neft oğın al sağın kehel utma
Biñ utı unbarayı unutma
- 498 Vardı ħaydar beg eyledi iğzār
Buyruğı utdı eyleyüp hem-vār
- 499 Eyledi her gemiyi ħoş tenċīm
ċAzabistānı itdi hem tağsīm
- 500 Her ne buyruldisa hemān aldı
Ğapıdan atına revān geldi
- 501 Ol melik bildi çünki itmāmı
Sefere oldu yine iğdāmı
- 502 Buyurup yağdurup gice fānūs
Çīn-şabāğ irdi oldu ħoş dārūs

24a

- 503 Çīn-seher kim melik revān oldu
Aķ seren Aķdeñizde hep ıoldı
- 504 Dil řafāda temevvūc itdūkce
Cān sevinūr teferrūc itdūkce
- 505 Ğāziler eyleridi gūl-bāngi
Allah Allāh diridi her cengi
- 506 Cinn ũ ins ũ melāyike vū perī
İşidürdi řadā-yı tekbīri
- 507 Cān u dil olmiřidi hep pūr-nūr
Her cesed ıolmiřidi hoř mesrūr
- 508 Açılup oynaridi sancaķlar
Yilebirdi yilile bayraķlar
- 509 ıTopcılar řıķılup çūpı
Ataridi şaraf şaraf ıtopı
- 510 Kimi eyler bölük bölük zıkrı
El götürüp kimi ider şükri
- 511 Urıdusa gider řanup maħlūk
Ceng-i küffarı ķıldılar ma‘řūk
- 512 Birbirile ķadırĝa yarışda
Kim geçer kim ķalur ķolay işde
- 513 Kimi nefti kimisi direĝi
Cān çeküp dūriřürdi küregi
- 514 Ğayrete gelmişidi her bir er
Yüzlerinden şamardı çip çip der
- 515 Gemiler ķol şalar yügürdişür
Her ķiři bir maħalde dūriřür

24b

- 516 Kimi ʿıyş u niʿamda zevķinde
Kimi Hax dir řafā vü řevķinde
- 517 Allāh Allāh řadāsı gurrūşı
Düşürürdi uçar iken ķuşı
- 518 Gökeler ipleri ki şalınur
İşiden erġanun öter şanur
- 519 ʿİřķile ķünkü ķalınur borı
Getürür řevķe insi hem mūrı
- 520 Alaca baķla ķalsa řurnāyı
Getürür cūřa ehl-i deryāyı
- 521 Ķünkü penc-gāh ider nevādan rāst
Ġāziler cengiķün olur ārāst
- 522 Ķalsa ol bir maķal ki ġāzi aşar
Ceng ider şaşa şaşa cümle beşer
- 523 Kimi ķalmaķda şabl u řurnāyı
ʿAcem'oġlan ķalariken nāyı
- 524 Bir yire geldük ismidür Meyrus
Baır řuġlından itdiler feyrus
- 525 Her ķiři bir maķalde kim indi
Yirlü yirinde ķünkü dolandı
- 526 Ġül dibinde kimi tenaʿumda
Kimi bülbül bigi terennümde
- 527 Ķavl-i řeřtā budur ki hūb hevā
Dir ki ķānündür bu demde nevā
- 528 Depredür leblerin becid dil-ber
Būselik eylesin diyü mihter

25a

- 529 Yārdan çün gelür bu tatlu haber
Hüriler zevk ider ki yarı tamar
- 530 Rāstı hoş şafā ki geh gāhī
İdevüz biz bu kavlı-i penc-gāhı
- 531 Def idüñce yezi tabancayı
Gül güler ağlamak tutar nāyı
- 532 Ğunc ider gonca çün bu çağında
Börk çekmiş güzel kucağında
- 533 Her kişi oldı istirāhatde
Hoş şafālar sürüldi ğāyetde
- 534 Hāba vardı kimisi rāhatda
Şöyle kim zevkile nihāyetde

Ğazel

fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

- 1 Şubh-ı dem gülzāra vardum gördüm ol cān uyhuda
Şeftalū na'māya gitdi çünki bāĝbān uyhuda
- 2 Keştiye binüp süzüp çeşmin revān olmuş nigār
Yile emr itmiş gider şankim Süleymān uyhuda
- 3 Şübhesüz ol kimsedür 'ālemde haķan-ı zamān
Sīne-ber-sīne ola yāriyle 'uryān uyhuda
- 4 Hoķķa-ı yāķūtuñuñ tiryāķı boyından şehā
Gör ne pīç-ā-pīçdür ol iki su'bān uyhuda
- 5 Bende-i üftādeler hālin nedür kaçan bilür
Pister-i 'izzetdeki luţf işi sulţān uyhuda
- 6 Dil şehādet milkine hān olsa nola eylemiş
Gülşeni ğayb ide sen hānile seyrān uyhuda

- 7 Tā Şafāyī gülşen-i hüsünde gül-çîn olmaya
İki ejdehā qomış aña nigeqbān uyğuda

Seyr-i Cezāyir

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 535 Yine bir söze ibtidā idelüm
Hax Te‘ālāya hoş senā idelüm
- 536 Anı tesbîh ider kamu eşyā
Cümle esmāsıdur anuñ hüsñā
- 537 Vağdetin görmeziseñ iy a‘mā
Añladur şüretile her ma‘nā
- 538 Añla taḥkîki kim başîr oldur
‘Ālimü'l-ğayb hem ḥabîr oldur
- 539 Setr ider her zünübı ol settār
Ol durur hem ‘azîz ü hem ğaffār
- 540 Haxuñ üç ismi mağfiretdendür
Kuluñ üç ismi ma‘şiyetdendür
- 541 Buyurur kendüyiçün ol Cebbār
Ĝāfir ü hem ğafūr u hem ğaffār
- 542 Qullarıçün didi hem ol ‘allām
Zālîm ü hem zālüm u hem zallām
- 543 Sensin ol zālîm ü benem ğāfir
Sen zālüm imdi ben ğafūram dir
- 544 Çün qalasın günāhile nā-çār
Sen ki zallāmsın benem ğaffār
- 545 Bes şifātuñ ‘ademle sâbıqdur
Çün nihāyetde saña lâyıqdur

- 546 Çün şifātum kadīmdür fāyık
Bī-nihāyetdür ol baña lāyık
- 547 Hādise bes kadīm gālibdür
Bil bu esrārı kim meṭālibdür
- 548 Saña buyurdı Hāḡ ‘ināyetden
Nā-ümīd olma hā bu raḡmetden
- 549 Ḳoşmayam tā ki ḡānıtına seni
Ḳatmayam ḡavm-ı ḡāsirine seni
- 550 Buyruğum bu ki var ġazā eyle
Raḡmetüme özüñ sezā eyle
- 551 Bu cihetdür ki ol şeh-i devrān
Bāyezīd Hān u ‘ıtret-i ‘Osmān
- 552 Şevḡile hoş ider ġazāyı ol
Çün sever şer‘-i Muşṭafāyı ol
- 553 Olduğıçün ḡalīfe-i ezmān
Farz oldı ġazā aña iy cān
- 554 Cümle maḡlūḡuñ ol hümāmıdur
Aḡmedüñ şer‘inüñ imāmıdur
- 555 Ol durur hem ḡaṭīb ü hem ḡāḡī
‘Adl ider çünki oldı Hāḡ rāzī
- 556 Tañ degül kim cemīsin ol ḡān
Yirine irgirürse bī-noḡşān
- 557 Egri düşünme çekmegil ḡayğı
‘Aḡıla mümteni‘ degüldür bu
- 558 Hoş düşün tā ki olasın fāyız
Nāyibile olur bular cāyız

- 559 Ol sebeddendirür ki ol server
Eyledi hoş gazāya ser-leşker
- 560 Didiler ismine melik Dāvūd
Olduğıçün o şāha ol mevdūd
- 561 Luţf ider her kişiye her kerre
Luţfi bābındadur güneş zerre
- 562 İrmegin her kişiye ihsānı
Çul ider kendüye her insānı
- 563 Pāy-i tahtdan gazāya ʿazm itdi
Kāfirile buluşdı rezm itdi
- 564 Hāq oñarursa hoş beyāna gele
Gün bigi her yire ʿayāna gele
- 565 Saña dirüz biz ol ser-efrāzı
Ne gazā itdi kim dinür gāzī
- 566 Bün-i göñlüm bu söze kâʿiddür
İki gözüm buña ki şāhiddür
- 567 Her umūrı bilür çün ol kâdir
Ne yalan söyleyem ki Hāq hāzır
- 568 Çünkü Meyrusdan çıkup gitdi
Atdı topı ile haber itdi
- 569 Yilken tutdı rû-yı deryâyı
Rü'esā çekdürür kadirğayı
- 570 Her gemi kim gelür Hākı birler
Bir yire kim Boğazkesen dirler
- 571 Ehl-i İmān çerisidür yā şāh
Nuşret ü fırsatın vire Allāh

26b

- 572 al'alardan bu ulı muhtāruñ
Boğazın kesdi cümle küffāruñ
- 573 al'a bozanlarile taş atdı
Anatoli orusına gitdi
- 574 Bu taraf al'asında kim atdı
Ec'ovası orusına yitdi
- 575 Ol melik bu boğaza kim geldi
Bu iki kal'adan da op aldı
- 576 Yepdi İslāma itdi i'zāzı
Hān bin hān Muḫammed-i ğāzī
- 577 Niyyeti bu ki eyleyüp tertīb
Kāfirūñ illerin ıla taḫrīb
- 578 ünkü andan daḫı revān oldu
Yiñi şehriñde burnına ondu
- 579 Ol maḫalden daḫı sefer ıldı
Geliben hoş İlimliye indi
- 580 Gitdi andan da yilken oldı
İskirenüñ ceziresin buldı
- 581 İki bölindi anda keştiler
Kim cezāyir içinde geçdiler
- 582 Kimi geldi cezirede aldı
Kimisi taşrada demür şaldı
- 583 Ol bölük kim cezireye ondu
Kāfirūñ egrisini hoş yondi
- 584 Dār-ı ḫarb olduĝın[ı] çün bildi
Keç-i şoĝan kimisi bal aldı

27a

- 585 İtdiler niçe kūya yağmayı
Kıldılar kāfire hoş igvāyı
- 586 Depeler toñuzın ki hāzırlar
Derisiyle qapışdı kāfirler
- 587 Ya'ni mü'minlere kürekciler
İp çeküp ba'zı emre bekciler
- 588 Gice irişdi çünki gün geçdi
Bir qayıq geldi dir ki beg göçdi
- 589 Ol qayıqda re'īs bir maqbūl
'Āyişe oğlu kim 'Alīdür ol
- 590 Ol gice çün çıkup revān olduk
Urıdusuñ yolın ele aldık
- 591 Bir düşünme cihātıdur maḥdūm
Olmamışdı çeriye bu ma'lūm
- 592 Qapıdan beg ki şāhadur maqbūl
Buyruğı itmemişdi zāhir ol
- 593 Birbirine gemiler uğrarlar
Qapıdan qande diyü sorarlar
- 594 Şubḥa yakın olunca qamusı
Gördiler baḥr içinde fānūsı
- 595 Venedikden yaña revān olmuş
Hoş gider cümle yilken tölmiş
- 596 Şubḥ olunca qamusı dürüşdi
Qapıdana cemī'ci qavuşdı
- 597 İgribozuñ ceziresin buldı
Kızıl aşar öñine hoş qondı

27b

- 598 Her gemi bir maħalde ŧulandı
Ɛapıdanuñ yanına ıolandı
- 599 Ol cezır'ehli didi kim yetdi
Kāfiruñ on ıadırgası gitdi
- 600 Birki gñn anda itdük ārāmı
Diñle añla nedür ser-encāmı
- 601 Furtına oldı ŧöyle kim vāfir
Kimse olmadı bir iŧe ıādir
- 602 Ba'zısın her yañaya ıağıtdı
Demürini süriyürü gitdi
- 603 İki kez biz o yirde ıağılduk
Her gemi bir cezirede ıalduk
- 604 Birisi bu seferde bil ŧöyle
İgriboz fethine yine öyle
- 605 Yil alurmuş oluremiş bes bu
Ehli anuñ cemī'ci bağlamalu
- 606 Anuñiçün göçücüğün bağlar
Yil alıncağ yüreklerin ıağlar
- 607 Anda ki bir ıayığ helāk oldı
Yitdi üç at gemisi bil noldı
- 608 Biri anuñ meger helāk oldı
İkisi ŧoñra yine bulundı
- 609 Birini bunda bil beyān ideyin
Birini ŧoñra hem 'ayān ideyin
- 610 Bir büyük ıop içine ŧalınmış
Ɛal'alar yığmağiçün alınmış

28a

- 611 Bilmedi nolduğını bir reh-ber
Ėuřşalandı bu emre ser-leşker
- 612 Varmıř ol bir cezāreye dūřmiř
Ehl-i kūfr aña cengiçün üřmiř
- 613 Bes reʔisile dōrt kişi ölmüş
İvme direm ki ġayrısı nolmüş
- 614 Çün reʔisin ki öldürür küffār
şaqlamış ġayrısını ol ġaffār
- 615 Gemiye ol maħalden almışlar
Dōniben İġriboza gelmişler
- 616 Gitmiş idük ol aradan iy cān
Bulmamış bulmaġa bizi imkān
- 617 řāh-ı ʕālem sezā olan medħe
Ber yolından gelür iken fetħe
- 618 Bāyezīd Ėān u mürřid-i fużalā
Ol ebū'n-nařr olan ebū'l-fuķarā
- 619 Buyruġ itmiş dimiş ķulum Yaħyā
şoplar çekdürüp iletsin hā
- 620 Bir melik kim olupdur ol düřtūr
Yaħya pařa dimek aña meřhūr
- 621 Emr aña oldu varıben şarta
şopını Aynabaħtıya ilte
- 622 Oldur ol kim cezāreden geldi
Ol melik ittifāķ anı aldı
- 623 Anuñiçün olur bu medħe sezā
Niçe kez gördüm anı itdi ġazā

28b

- 624 Çekdürüp çün getürdi yaķıncaķ
Görinürdi sevādı baķıncaķ
- 625 Gemiler geldüğini görmiş ol
Def'i beglerbeginüñ olmış ol
- 626 Luţf u ihsānile odur mevşüf
Muşţafā beg dimek aña ma'ruţ
- 627 Ciftile çekdi yine hem yaya
Dönüp iletdiler Livadyaya
- 628 Niçe müddetler anda yatmış ol
Aşlını aña olasın maķbül
- 629 İşidüp fethini ki bilmiş şāh
Tahtına 'izzetile tutmuş rāh
- 630 Ulular 'izzetile İslāmı
Büridür her tarafda aĥkāmı
- 631 Çün bu iş kim bu tavriile bitdi
İğribozuñ begine ĥükm itdi
- 632 Ĥükmüm irdükde itmesin perhiz
Aşbir'isbiteye iletsin tiz
- 633 Biş biñ ü dört yüzdi ādemler
Bilesince niçe muķaddemler
- 634 Ba'zı mü'min hem āĥiri kāfir
İki ķāđı uluları ĥāzır
- 635 Birisi şālih ü biri tālih
Biri pür-lezzet ü biri mālih
- 636 Bile olan Livadya ķāđısı bir
Atena ķāđısı biri fişķır

- 637 Maşlahat çünki şöyle gördiler
Aşbur'isbiteye getürdiler
- 638 Kañlı vü ādemi o gözler hep
Dimediler nehārdur yā şeb
- 639 Dört gün içinde hoş leţāfetile
Geldi hayrile hem selāmetile
- 640 Yaluñuz gelmedi hey ol maḥbūb
Evümüñ yanına ki geldi ḥūb
- 641 Ğāzi dirsem nola güzel çıķdı
Gelüriken iki gebir şıķdı
- 642 Kaşıdan anı çünki kırdurdu
Geldügi gün iki kez atdurdu
- 643 Mü'min olanlara bu 'izzetiçün
Kāfire heybet ü ihānetiçün
- 644 Bunda kıalsın bu söz nişān gele
Yine aşlınca hep beyān gele
- 645 Kışşanuñ aşlı budur iy şāhum
Sen benüm olduñise hem-rāhum
- 646 Kaşıdan kim çıķup revān oldu
Çün temāşālīga gelüp kıondi
- 647 Eyledi ḥalkā anda bir dīvān
Vaşfını yazıcaķ olur dīvān
- 648 Rü'esāyı getürdi tanışdı
Eyü yavuz ne kim dinür seçdi
- 649 Pādişeh ḥükmini beyān itdi
Kendünüñ fikrini 'ayān itdi

- 650 Āferīn ʿaqlına firāsetine
Rāst fikrine hem leṭāfetine
- 651 Āferīn ʿilm ü rāy-ı rütbetine
Luṭf u ḥulḳ u keremde ʿizzetine
- 652 Bu sebebden dūrūr benüm naḳlüm
Bir ğazel söyledüm redif ʿaḳlum

29b

Ġazel

mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün mefāʿilün

- 1 O mihriñ ṭalʿatın ańsam ki kendüden gider ʿaḳlum
Şıfāt-ı luṭfına anuñ irer yiter yiter ʿaḳlum
- 2 Kaçan ol zülf-i ṭāvusuñ hümāyün māyesin ańsa
Vücüdüm āşiyānından kaçır göçer uçar ʿaḳlum
- 3 Niçe müşkiller eyler ḥal şehā şol zülf-i müşkiñden
Ne dem ḥüsnüñ kitābına kıla çün bir nazar ʿaḳlum
- 4 Ḥabībün ḥadd ü ḥālīñden ne bilsin degme bir kaçır
Ne keyfiyyet görer çeşmüm neler idrāk ider ʿaḳlum
- 5 Dehānuñ cevheri ferde egerçi mā-şadaḳ oldı
Tecezzīden özin ʿāciz bilürsen bu kadar ʿaḳlum
- 6 Ne ḥikmetdür kelāmuñ kim lebinden şorsa sen cānuñ
Ṭuyar cān sırrın işitse ḥadīsinden eşer ʿaḳlum
- 7 Bu ʿālem on sekiz biñdür velī bir demde seyr eyler
Şafāyī āşiyānından kaçan kim per açar ʿaḳlum

Ḥavādiş-i Cezāyir

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

- 653 Söyle şevkıle tāze ṭut cānı
İy maʿānī ili suḥan-dānı

- 654 Sözlereñ āb-ı Hızrimiş ‘âkıı
Kūt-ı cāndur gönül aña mā’ıl
- 655 Çün gazādur sözüñe ‘uşşākuz
Söyle şāhum ki aña müştākuz
- 656 Sözüdür bil ki iy kerīm ü rahīm
Sözden añlandı hoş kelām-ı kadīm
- 657 Hāḡ Te‘ālā bize ‘ayān itdi
Sözile her işi ‘ayān itdi
- 658 Bize geldi kelām-ı bī-taḡyīr
Sözile eyledi anı ta‘bīr
- 659 Ol durur çün kadīr ü hayy u ‘alīm
Bes kadīmüñ olur kelām-ı kadīm
- 660 ‘İşķile hoş kulaķ tıttup geldük
Mebde’-i cānımış sözüñ bildük
- 661 Cānumuñ cānısın sözüñ cānum
Sözlereñ diñlemek benüm şānum
- 662 Kışsa it bize çün mecāl oldı
Temaşālıķda kim ne hāl oldı
- 663 Kıpıdan anda birki gün tırdı
Rü’esāya gemileri şordı
- 664 Anda hem itdi nice tedbīri
Şıdkile gözleyüp bu taķdīri
- 665 Āferīn rāyına şadāķatına
‘Aķlına feh[m[in]e liyāķatına
- 666 Kāra Hāsāna buyruḡ itdi özel
Çevre tılaş cezāyiri görgül

30a

- 667 Gezüp anca cezîre tolanmış
Bes Bibercükde bir gemi bulmuş
- 668 Dümeni gitmiş ü yatur nâ-çâr
Böyle aldı Melik ki çün aḥbâr
- 669 Gönderür aña niçe dülgerler
Düziben ḥazretine ilterler
- 670 Ne gemidür ne kimsedür nice ḳul
Gökeyidi gedük şücâ'idi ol
- 671 Gemilerden şorar iken ḳapıdan
Gelibolı re'îsi bir insân
- 672 Didi iy pâdişâhum iy cānum
'İzzetüñ dāyim ola sultānum
- 673 Bir gemimüz bizüm daḥı yitdi
Ḳızıl aşar öñinden ol gitdi
- 674 Bilmedük anı kim helāk oldı
Vardı bir cezîrede ḳaldı
- 675 At gemisi eyü yürürdi ḥüb
Biş büyük ḳopı varidi mergüb
- 676 Üçine şayḳadur dimiş üstād
Ḳal'a bozan dimiş ikisine ad
- 677 Ḳapıdan ol melik kerem kânı
Eyledi biş re'îse fermānı
- 678 Üç ḳadırğa iki ḳayıḳ olsun
Mümkin olan cezāyiri görsin
- 679 Biri Evdul re'îs ola hem o
Birisi hem Ece Ovasınlı

30b

- 680 Gedelan K̄āsım ola biri de
Arañuz anı öñde giride
- 681 Bile koşdum iki kayık size
Bulnursa haber şalıñ bize
- 682 Beri hem-şehriñüz ola nīgū
Birisi tā ola Qalatalu
- 683 Çün Melik kıldı böyle fermānı
Gitmege ivdi bunlaruñ cānı
- 684 Kayıkı uydurup qadırğaya
Her biri düşdi gitdi deryāya
- 685 Oldılar bir cezīreye hāzır
Şaldılar anda bes demür āhır
- 686 Bes Bibercük dimişler adına
Haq maqām eylemiş ‘ibādına
- 687 Bulmadılar o yirde maqşūdı
Dillerin yaqdı guşşalar odı
- 688 Çīn-seher yine yilken açdılar
Göçiben oradan da geçdiler
- 689 Bir cezīre göründi gitdiler
‘Āqıbet varup aña yitdiler
- 690 Şun^c-ı Haq eylemiş aña bünyād
Aña Mürted dimiş görenler ad
- 691 Bulmamışlar cezīrede ir giç
Almamışlar nişān u nāmın hīc
- 692 Şubha yaqın müsāfir olmışlar
Niçe menzil aşup tolanmışlar

31a

- 693 İlerü bir cezîre görmişler
Gide gide hem aña irmişler
- 694 ʿĀkıbet anı anda görmişler
Şevk u zevkile tā girmişler
- 695 Her müsâfir dimiş aña Tirme
Yâ ilahî bize belâ virme
- 696 Ol aradan gemiyi almışlar
Çapıdan menziline gelmişler
- 697 Tâ temâşâlıguñ menâzilini
Geçmişidi niçe sevâhilini
- 698 Hoş mübârek olup sitâresine
Çonmuşidi cezâyir arasına
- 699 Adı Mersin dinür mersesine
Geldi çonduğı günler irtesine
- 700 Ğâziler gönline neşâţ irdi
Çağdan irdi bize kerem dirdi
- 701 Temaşâlıkdağı havâdişden
Añla direm umûr-ı bâʿişden
- 702 Çara çurmuş kaçup hıyânetile
Gitdi andan çatı dalâletile
- 703 Çara Çassânuñ öldi çardaşı
Ol şehîd oldu bu yabân taşu
- 704 Şöyle riğ oldu anda kim iy cân
Çavfa düşdi cemîʿ-i keştibân
- 705 Yil süridi Şolağı anda idi
Bile sekbânbaşı içinde idi

31b

- 706 Sürüdi hem ğazî Kemâli dahı
Bilmedük ҡande gitdügin ahî
- 707 İki gün iki gice kim gitmiş
Tā Benefşe adasına yitmiş
- 708 Biş gün anda ikāmet itmiş ol
Bize küymiş o ğāzi-i maķbūl
- 709 Bilmedük ҡande gitdiler dirdük
Öñce gitdüklerin hemān gördük
- 710 Hem Şolağ ol cezāreye inmiş
Rūmilinūñ kıyısına ҡonmuş
- 711 Anda yaturlarımış iy dildār
Üç ҡadırğa içi ʈolu küffār
- 712 Barçayı göricek ҡomış ҡaçmış
Çünki mü'min gemisi[ni] seçmiş
- 713 Ƙapıdan leşkerile kim göçdi
Anabolı kıyıların geçdi
- 714 Çuħa adasınūñ ki ҡarşusına
Varup indük Benefşe adasına
- 715 Çün Benefşe cezāresin gördük
Anda biz hoş iki Kemāl'irdük
- 716 Andayımış göründiler fi'l-hāl
Biri Şolağ birisi ğāzi Kemāl
- 717 Niçe niçe menāzili geçdük
‘Āķıbet çün biz anda yitişdük
- 718 Bir ‘acāyib vaķāyi‘ irdi bize
Bir ğarīb iş ne ʈurfe geldi bize

32a

- 719 Şuyiçün niçe merse tolanduk
Bir yağa dibine demür şalduk
- 720 Uğraduk anda bir çatı yile
Çok gemi var bizümile bile
- 721 Demür almağa bī-maḥāl olduk
Yil ne kıldı işit ne ḥāl olduk
- 722 Furtına oldı ḥayrete kalduk
Kurıdan esdi şudan uşanduk
- 723 Ol yağaya yil od biraḫmış imiş
Öñ geçenler meger ki yaḫmış imiş
- 724 Üstümize şavurdu ol odı
Boğayazdı bizi anuñ dūdı
- 725 Yepdiler her gemide anbārı
Yanmaya tā gühercile varı
- 726 Kim o dem gökyüzin[i] görürdi
Kuşı biryān ider düşürürdi
- 727 Kudretüñdür irişdi yā ze'l-cūd
Yağdı bārān bigi ki gökden od
- 728 Bir ki sā'at bu resme tā oldı
Ḥaḫuñ emrile ol da şavuldu
- 729 'Ālemüñ ḥālidürür it zikrā
'Usr olur āḫir irişür yüsra
- 730 Kapıdan ol gice revān olmuş
Art karağol bizümile ḫalmış
- 731 Kāfire çatmasına şevḫ itmiş
Artdağı gelmedügi 'avḫ itmiş

- 732 Çün şabāḥ oldı biz dahı göşdük
Korinüñ enginine hoş düşdük
- 733 Cümlemüz ol gün ol gice gitdük
Çün seḥer oldı Korine yitdük
- 734 Geldi tutdı kenāreyi tolup
Kāfirüñ atlası müsellāḥ olup
- 735 Ehl-i İslāmuñ eyleyüp tekbīr
Yürüdi taşra itmeyüp te'ḥīr
- 736 Җomadın anda kimse busuya
Yürüdiler taraf taraf suya
- 737 İtdi bunlar hücumı kim yik-bār
Cehdi bu kim çıkarmaya küffār
- 738 Bunlaruñ üzerine at şaldı
Cengile bir iki çeri aldı
- 739 Ҥutdı leşker oları kesmesine
Anlaruñ şerlerini kesmesine
- 740 Җapıdana biri kul olmışıdi
Җalatada yirine konmışıdi
- 741 Adı anuñ Ḥasan ki ḥüsni ḥasen
Fi'li anuñ ḥasen kelāmı ḥasen
- 742 Ҥopile çün gemiden atdı taş
Didi cümle melāyike sābāş
- 743 Ҥop bigi olur mı bir mekkār
Hoş telef oldı bir ögüm küffār
- 744 Atlarına toқundı atıldı
Başlar uşandı beyni şaçıldı

- 745 Oldı küffār cümlesi mağlūb
Kaçdı oldukları için mer‘ūb
- 746 Gitdi bāğında mīve yağmaya
Şad selām ol güzel temāşāya
- 747 Anda yidük üzümü biz evvel
Eyledük şevki zevki tā ekmel
- 748 Yir idük şanki kurş-ı bāyrāmı
İltevüz şehre cenge ikrāmı
- 749 Bir güzel kışsa diñle gel şāhum
Cānlara cān bağışlasın māhum
- 750 Varımiş anda bir ulu rāhib
Fısq u şerr ü hamākatı gālib
- 751 ‘Ömri küfr ü dalālete gitmiş
Tā cünüb ‘ömri yitmişe yitmiş
- 752 Anda öldürdiler o tersāyı
Yıkdılar başına kelīsāyı
- 753 O kelīsāya urdılar odı
Çıkdı saqfi semāya tā dūdı
- 754 Niçe İncīl yā nice Tivrīt
Yandı fi’n-nāri fi’s-sağar ol it
- 755 Gel beri diñle añla gāyet ne
Neye varur işit hikāyet ne
- 756 Diñle gāzīlerüñ gazāsından
Tā sevine gönül şafāsından
- 757 Anda bir gāzi ehil-i hāzır
Ağdarıben getürdi bir kāfir

33a

- 758 apıdana ki ala abārı
Tā bile zıkr ü fikr ü küffārı
- 759 Bōyle virdi aber ki ol kāfir
İki yūzdür gemileri āzır
- 760 Şōyle bilūñ ki āşı vü ‘āmı
Cenge vardur sizūñle idāmı
- 761 Yüz ayık ellidür adırğası
Hem yigirmi anuñ mavınası
- 762 Var otuz göke şarma direklü
Her biri başlarında gölgelü
- 763 Yiri geldükde diyevüz vāfir
Elli gölgelü olısar āır
- 764 Şoñra altmış şayarıdu bir bir
Diyevüz açıla ‘acāyib sır
- 765 Cengiçün tā sizi gözetmişdür
Acı suda Motonda yatmışdur
- 766 Vaktūñüze seher oluñ āzır
Ceng iderler sizūñle vāfir
- 767 apıdan ol melik aber aldı
Rü’esā tā gele ayık şaldı
- 768 Niçe sā‘at geer gelince hā
onar üç mīle küllisi zīrā
- 769 Dinür üç mīle añla bir ferseng
On iki biñ adım olur yalang
- 770 Bir yaaya gelüp utup dīvān
Geldi ullar bile ser-i sekbān

33b

- 771 Şaf tutıben şubaşılar tırdı
Çevresi hep yiñiçeri oldı
- 772 Didiler pādişāha uzun yaş
Şāhumuz yolına fidā cān baş
- 773 Şevķile söyleridi ķamusı
Virmezüz yile nām u nāmūsı
- 774 Olalum bu ğazāda biz hoş şād
Dimesünler bize yaramaz ad
- 775 Sözleri ķıldı dilleri mesrūr
Döndiler şevķile alup destūr
- 776 Rū'esā geldi tırdılar ķarşu
Danışıp yig cihet ola ķamu
- 777 Didiler ķılalum ķamu dil bir
Nice göçmek gerek nedūr tedbīr
- 778 Her gemi kim alup gider düpdüz
Biñ kişi azu çok hem idivüz
- 779 Ķollu ķolında ideler şavaş
Her biri cenge ola hāzır baş
- 780 Ķapıdana ķılup hoş ikrāmı
Her biri cenge ķıldı iķdāmı
- 781 ʿÖmer aĝa bu şevķı çün bildi
Pādişāha güzel duʿā ķıldı
- 782 İtdi tekbīr ü ķıldı gül-bāngi
Geldi cūş u hurūşa her cengi
- 783 Ķapıdan itdi her ķulı taʿyīn
Fikr ü hıllķına itdiler taħsīn

34a

- 784 Bildiler rāyını dirāsetini
Ögdiler luṭfını firāsetini
- 785 Didiler luṭf u ḥulḳ u ʿadl u kerem
Buña Ḥaḳdan naşībimiş muḥkem
- 786 Ḥamdülillāh kerīmdür Rezzāḳ
Bize ser-leşker eyledi Ḥallāḳ
- 787 Añladı cünbüşin mübārizler
Āşikār oldu sırr u bārizler
- 788 İderüz biz aña duʿā her gāh
Furşat u nuşretin vire Allāh

Ġazel

mefʿülü fāʿilātü mefāʿilü fāʿilün

- 1 Tīḡuñ yüzinde naşr u saʿādet ki ḥāldür
Meyl itme iki yüzlüye şāhib-cemāldür
- 2 Düşmen öñüñde dem nice ursın ki kılıcuñ
Ḥoş naşş-ı ḳāṭıʿ oldu ki ḳanı ḥalāldür
- 3 Āb-ı ḥayātı seyfüñile ḥoş şuvarılır
Rum illeri bu vechile cennet-mişāldür
- 4 Düşmen saña muḳābile fikr itse ṭaḡılı
Fiʿli ḥasen degül özine gūşmāldür
- 5 Yüz tutıben ḳaçan bir ile fetḥ u ḳabziçün
Gider öñüñce devlet ü nuşret ki dāldür
- 6 Sürer izüñe yüzini luṭfile nūr umar
Dün gün ki ay u gün yilişür bunca sāldür

34b

- 7 Sūsen bigi na-geh uzadur necidüñe dil⁷⁴
Her dem Şafāyī medhüñe emr-i maḳāldür

Ceng-i Baraḳ

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 789 Hāḳuñ ismile ibtidā idelüm
Yā müheymin diyüp nidā idelüm
- 790 Hāḳ mu‘āvin olur budur ma‘lüm
Kim çağırdıysa olmadı maḥrüm
- 791 Olmadı kaçan ola tağyīri
Neye kim irdi ‘ilm ü taḳdīri
- 792 Oldı ma‘lümü aña her kerre
Ḳarañu yirler içre her zerre
- 793 Ḳādir oldur ider becid taḳdīr
Cümle şey’i kaçan olur tağyīr
- 794 Her ne yazıldısa gelür başa
Ḳudretüñ defterinde biñ yaşa
- 795 Nūḥ biñ yaşı içre gördi hep
Her ne şey’i aña ki yazdı Rab
- 796 Bir ğazā söylerem ki ol āğāh
Yazmışımıñ ezel anı Allāh
- 797 Ne gelürse başa melālet ne
Çünkü Hāḳdan gelür melāmet ne
- 798 Gel ğazā it ğazāda vir başı
Hāḳḳ gel gör degüliseñ nāşī

⁷⁴ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 799 Saña farz oldu añlağıl iy hūn
Penc farzuñ biri ğazādur çün
- 800 Biri her günde farz olur biş kez
Mü'miniseñ degüliseñ çerkez
- 801 İki her yıl içre bir kerre
Farz olur bilen irmedi şerre
- 802 Biri bāy u faķire olur haķ
Biri her yıl ğaniye ancak⁷⁵
- 803 Biri 'ömrinde farz olur yik-bār
Ol hem ehl-i ğināyadur iy yār
- 804 Cümle mürsellere şehādet kııl
Bunları kendözüñe 'ādet kııl
- 805 Çünkü farziyyetin[i] haķ bildi
Kağıdan ol melik ğazā kııldı
- 806 Çünkü gördüm revā 'ayān itmek
Baña lāzım gelür beyān itmek
- 807 Yazayın nazmıle güzel dil-cū
Hāy ğāyet ulu ğazādur bu
- 808 Çün olur sözlerüm benüm mermūz
Dil-fürüz ol gözet oķı her rüz
- 809 Şāṭibī eylesin güzel erķām
Ca'berī şerħine idüp iķdām
- 810 Böyle tāriḥ ü virmedi ḥaberi
Ḥillikānī vü Fāsi vü Ṭaberī

⁷⁵ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 811 Yazmadı böyle cengi bir hāme
Vaşfını kaçan ide şeh-nāme
- 812 Berr ü bahre ilette çok leşker
Görmedi böyle cengi İskender
- 813 Kayşerüñ böyle cengi yok meşhūr
Kande ceng itte böyle yā fağfūr
- 814 Hem Süleymāndan oldu mı görüñ
Cengile başın üzdi ‘angūruñ
- 815 Beñzemez bil Habeş şavāşinuñ
Kışşasın okudum necāşīnuñ
- 816 İtdiler berre bahre çok sülük
Kılmamış böyle cengi hīc mülük
- 817 İtmedi kāfire dağı iy yār
Ebrehe kavmine meger Cebbār
- 818 Hağ ebābīlile idiptür yıl
Aldılar hep hiçāre min siccīl
- 819 Görmediler bu resmile cengi
Rūm u Şām u ‘İraqī vü Zengī
- 820 Gördüñüz mi bu resme cengi siz
Āl-i ‘Osmānda olmadı hergiz
- 821 Devr-i Ādemden olmadı bir kez
Vāki‘ olan hemān budur müfrez
- 822 Dil dimeyiz bu şerhi bu rāhı
‘Ācizem ben beyāna vallāhi
- 823 İvme billāhi bir zamān iy yār
‘Aczümi gün bigi kılam izhār

35b

- 824 Her kiřinüñ olur sözi bārı
Kendü[nüñ] ‘aqlı ‘ilmi miqdārı
- 825 Rāst direm sözümde lāf itmen
İftirā eyleyüp güzāf itmen
- 826 Keremüñ çok bize beyān eyle
Gördüñ işitdüñise sen söyle
- 827 Görmedüñse güzel olur inşāf
Rāst sözi beyān kıılır vaşşāf
- 828 Çün şabāḥ oldu itmedi te’ḥīr
Ḳapıdan eyledi güzel tedbīr
- 829 Virdi ḳalb-i cenāḥa ḥoş tezyīn
Eyledi her maḥalle bir ta’yīn
- 830 Oldı ol demde kim begüñ ḳulı
Adı Ḥaydar beg öñ ḳaraḡolı
- 831 Ḳapıdanuñ ḳatıñdadur maḳbūl
Gelibolı şubaşısıdur ol
- 832 Aşlı budur sözüñ nihāyetde
Ḳapıdan dinür aña ‘ādetde
- 833 Bes gider ilerüye zībāsı
Öñ ḳaraḡol otuz ḳadırgası
- 834 Art ḳaraḡol Ḥasan şubaşısıdur
Rü’esā-yı Ḳalata başısıdur
- 835 Bile otuz ḳadırgası var pāk
Maşlaḥat düşse irişür çālāk
- 836 Ḳapıdan öñ göçer mu‘allāsı
Ala yilkenlüdür ḳadırgası

36a

- 837 Gice göçse yanardı fānūsı
Gözedürlerdi anı kāmūsı
- 838 Vaqt olurdı iderdi hoş seyrin
Geh Kemāli iderdi geh ğayrın
- 839 Ƙanƙı göke olursa ħācetde
‘Ömer aĝa ider zarūretde
- 840 Eylemişlerdi her ƙula tezyīn
Her gökeye ƙadırgalar ta‘yīn
- 841 Meymene meysere yürürdi ‘azab
Allah Allāh diyüp müheyyā hep
- 842 Allah Allāh üni ƙuşa ki irer
Ħayretinden iner gemiye düşer
- 843 Çü bu resm ü bu tavrile göçdük
Koronuñ menzilin[i] hoş geçdük
- 844 Şöyle geldük Motona yakıncaƙ
Seçilür her gemisi bakıncaƙ
- 845 Uĝramaduƙ çün eyle turlar
Ƙal‘adan hem gemiden ururlar
- 846 Ƙapıdan gördi anlaruñ tavrın
Kendü bilür çün işlerüñ ğavrın
- 847 Yuƙarı tutdı kim ala behre
Acı şunuñ cezīresi üzre
- 848 Ƙaşdı buyıdı kim şafāşıƙasın
Ƙonmaĝa tuta Rūmili yaƙasın
- 849 Bir güzel ılımon güzel yirler
Ƙal‘ası var Borodile dirler

36b

- 850 İresin anda Hâk murādına
Avarine dimişler adına
- 851 Hâk oñarursa diyevüz hoş hûb
Vaşfını idevüz saña maħbûb
- 852 Diñle şāhum nedür hikāyetümüz
Neye varur işit nihāyetümüz
- 853 ‘Ārif ol ‘ārifi ki hām olmaz
Hākuñ emrinsüz iş tamām olmaz
- 854 Ben sözüñ saña aşlın añladayın
Şöyle işdür ki saña tañladayın
- 855 Añlasañ tañlasañ olur evlā
Görmedüñ sen işitmedüñ zīrā
- 856 Varmağa anda olmaduk kâdir
Açılısar güzel ‘acāyib sır
- 857 Ol zamān kâfire muvāfiķ riħ
Vāķi‘in añla ideyin taşriħ
- 858 Bes Motondan öñümüz alalar
Gökeler çıkdı hem kadirğalar
- 859 ‘Āķibet anlarile kavuşduk
Düşdük engine hayli kovuşduk
- 860 Cengiçün geydiler cebe vü zırırh
Her kişi yayına kodi bir zih
- 861 Geydiler başlara tuvulķayı
Oklara hāzır itdiler yayı
- 862 Kandı yirine taşı vü çöpi
Başdan kışdan atalar topı

37a

- 863 Ȑop su'ban bigi ki deprene tiz
Ardına önine ider hoş hiz
- 864 Od şaçar ejdehadur ağzından
Ȑabnaşur hā semüm-ı mağzından
- 865 Çün teneffüs ider hevāsından
Ȑuzkun uçar gözet yuvasından
- 866 Oldı Mūsā aşası su'banı
Hic şadā itmedi alur canı
- 867 Per açup murğ-vār uçup gitse
Ȑal'alar yir olur şadā itse
- 868 Görmemiş olsa bilmese bu işi
Ra'd tesbih ider şanur kişi
- 869 Ağzına taş alur geh eylemez iş
Ȑazabından dimez bu yād u biliş
- 870 Nefes ursa tūran kamu ürker
Çevre yanı ğubār olur uçar
- 871 Ȑunbaralar çıkardılar fi'l-hāl
Ȑutılar tolusıla isti'cāl
- 872 Neftiler her birisi yügrüşdi
İpler üzre keceye irişdi
- 873 Her biri ellerine alup taş
Oldı cünbüşlerinde hāzır baş
- 874 Gemiler her biri dürüşürdi
Geh başa geh kıça irişürdi
- 875 Pādişeh kulları ki pest ü bülend
Yanar oda girür niteki sipend

37b

- 876 ıldılar arĦ iun mbriz-vr
arbesini yiieri izr
- 877 Gzleyp gh Őalı geh Şağı
odılar yanlarında nacağı
- 878 Her biri Şeh yolında Ődikler
atlı-i kffriun ki aŐıklar
- 879 Gzleyp cengi her kişi epsem
ekdi himmet uŐađını mukem
- 880 apıdan ol melik yine dndi
unki yilden mualefet grdi
- 881 Dndiler cmlesi hemn lk
Yrdiler araf araf hoş pk
- 882 Didiler dndi bu melik pr-nr
Őhdan cenge yoğimiş destr
- 883 Her gemi oluyıdı Şeh bbı
alalar yıkmağıun esbbı
- 884 unki ikmet grndi dndiler
Acı Şu mersesine ondılar
- 885 İki gn yayacağ giderlendk
Yil mualif olup yine dndk
- 886 Kfirn hep gemisi anda imiş
Bizi grmiŐ dağı Motona inmiş
- 887 Mersesin unki aldılar bunlar
uracağ yir bulımadı anlar
- 888 Fta urdı yridi on bir gn
ıbet oldılar yil ile zebn

38a

38b

- 889 ıldı yıl anları per kende
Bilmed k  ldiler mi yazında
- 890 Biz yatup mersede h z r itd k
Yid k i d k g zel s r r itd k
- 891 Bir g zel merse kim anı hoş bil
İncidimez sekiz cihetden yıl
- 892 G l bigi bir yire deñiz  olmiř
Bir ova şanki  evre  ağ olmiş
- 893 G rmemiř mişlini anuñ bir  ul
Moton  ninde bir cezired r ol
- 894  Azabist n bu  ağa yayıldı
Keiler g rdi  ağa  ağıldı
- 895  ıķdı sekb nbaşı v  hem  apıdan
Tutdılar oğa anları iy c n
- 896 Her biri kim  azabları atar
Keisini birağayın  aar
- 897 B yle zabt itdiler olup n - r
Ardumuzdan gele diy  k ff r
- 898 Diñle sekb nbaşını kim nitdi
 Azabist na kim yasağ itdi
- 899 Yayın uşatdı bir yavaşında
Dede adı gemici başında
- 900  orqusından kimi  ayadan uar
şandalile kimi gemiye  aar
- 901 D gdi  alk nile bilile serin
 Ali adı yiñieri serin

39a

- 902 Bunlaruñ zabtı çün yanar odı
Kaşab Aḥmed adı şubaşı kodi
- 903 Keçisini alur özi yiridi
Her birini tutardı dögeridi
- 904 Yimedügiñ şatardı iy paşa
Cānı çıksın aña diyen ḥāşā
- 905 Dār-ı ḥarb içre buna ḥikmetdür
‘Āqıl añlar büyük sefāhatdür
- 906 Diñle şāhum ne geçdi ḥāletler
Tā ki diyem ‘aceb ḥikāyetler
- 907 Bir ‘azab bir keçi tutup siñmiş
Şu bulup içmiş āteşi diñmiş
- 908 Yoğumış şu anuñ verāsında
Çıkmış ol şu kaya arasında
- 909 Bir kula nā-geh irdi ḥikmetdür
Ḥālīkuñ her işi ğanīmetdür
- 910 Keçiyi çün gemiye irgürdi
Cümle ḥalka şuyı ḥaber virdi
- 911 Ol şuyı içdi çünki ‘ibād⁷⁶
Ol şuya acı şu didiler ad
- 912 Tırdılar mersesinde on bir gün
Her günü ‘ydididi gicesi düğün
- 913 Ehl-i İslām olup şafāsında
Fūta urur gebür cezāsında

⁷⁶ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 914 Gerçi eglendiler o yirde delim
Oğudılar niçe kelām-ı kādīm
- 915 K̄ara Ḥassān getürdi t̄utmış dil
Gize iken cezāyiri gāfil
- 916 Çün melik aldı hep ḥaberlerini
Urdı zencīre t̄iz ayaklarını
- 917 Kāfirūñ bildi çünki taḳrīrin
Melikūñ diñle añla tedbīrin
- 918 Şordı leşkerde bir kişi buldı
Bāyezīd Ḥān bir biti şaldı
- 919 Kendü ḳulı Ḥüseyne buyurdu
Ol daḥı vardı bize bit'yazdı
- 920 Böyle yaz diyü itdi ta'c̄bīri
Eyledi aña ḥüsn-i taḳrīri
- 921 Yaz ki iy pādişāh-ı rūy-ı zemīn
Ḥāfīzuñ ḥaḳ ḥaḳ-ı kelām-ı mübīn
- 922 Baḥr ü ber ehli cānsın iy şāh
Müstedām eylesin seni Allāh
- 923 Üstümüzden Ḥaḳ ırmasın her gāh
Sensin iy pādişāh-ı zıllullāh
- 924 Her neye olduyısa efkārı
Yazdı bildürmekiçün aḥbārı
- 925 K̄ara Ḥassāna didi kim t̄iz al
Var bunu Rūmili kenārına şal
- 926 Yilken açdı vü düşdi deryāya
Gice irişdi çıkdı şahrāya

39b

- 927 İledüp çün anı qurıda qodı
Yaqdı i'lämiçün kenâra odi
- 928 Arnavud ol kişiyi tutmuşlar
Avarinde qazuğa urmuşlar
- 929 Diñle şāhum saña beyānum var
Söylerem Hāq kelāmı cānum var
- 930 Naзма koydum eyü yavuz haberi
Seçesin tā kötiligi hüneri
- 931 Çün biline qatı şafādur kim
Tā muħannes kim ü bahādur kim
- 932 Hāq sözi kendözüme yār qoyam
Gördüğüm nesne yādigār qoyam
- 933 İrtesi er qonuldu busuda
Qara Hassān göründi qarşuda
- 934 Vardı yakın yüridi key vāfir
Qorqusından çıqamadı kāfir
- 935 Çıqmadılar çün itdiler perhiz
Busudan merseye ki döndük tiz
- 936 Bir kişi diñle anda neyledi bil
Top gemisi re'isi Tāna Halil
- 937 Dönmedi çün bile ne iş itdi
Qarşuda bir cezireye gitdi
- 938 Şu umup vardı irdi oraya
Ugramış anda bir kelisāya
- 939 Her qapı bulduğunu kim açmış
Baqlamış bir atı keşiş qaçmış

40a

- 940 Her yaña yürümişler arayı
Bağlamışlar yirine tersâyı
- 941 Tānanuñ bağına ki çolaşmış
Diñle anuñile ne söyleşmiş
- 942 Tāna dir şāha virseñüz ne ħarāc
Gitmedin başuñuz olup muħtāc
- 943 Ne dimiş bil cevābını diñle
Diyeyin aħmaķuñ sözün tañla
- 944 Nice sözdür nedür sizüñ yigiñüz
Begümüzden büyük midür begiñüz
- 945 Tāna nevl olmuş anda hep varı
Ulumış çün Moton ‘ameldārı
- 946 Bildiler ķardaşyımış zāhir
Ķara Ħassān getürdügi kāfir
- 947 İsteyü gelmişimiş oraya
Uğradı derde düşdi iğvāya
- 948 Bağlamış bağına anı Tāna
Melike geldi Tāna kim Tāna
- 949 Beg getür dir ķomadı te’ħire
Ħaberin aldı urdı zencire
- 950 Böyledür gerçi ħāl-i zāhirde
Boynunu urısarlar āħirde
- 951 Bes Melik kim sefer ide yine
Avarine dinen yire ine
- 952 Ellidür iğribarı çün gördi
İğribara yaraķ ulaşdurdı

40b

- 953 Baraĝa didi beg ki iy ʿāqıl
Şayķalar ıoldur eylegil hāzır
- 954 Diñle aĥvāli kim ne itmişimiş
İskelede ķomış da gitmişimiş
- 955 Dir Kemāle ki şayķa vir baña
İkidür sende bir yiter saña
- 956 Dir Kemāl aña kim didük hey ıok
Gökenüñ gövdesini deldük çok
- 957 Didigümde gülerdüñüz vāfir
Size eyler muķābele kāfir
- 958 Şimdi ister misin zarūretde
Almaduñ çoĝiken ĝanīmetde
- 959 ıop umma ki virmezem çöpi
Bulsam ataridüm büyük ıopi
- 960 Virmez esbābı virsem [de] tā baş
Baĝrına kāfirüñ olam tā yaş
- 961 İş bilüp hem yürek gerek yoldaş
Diyeler tā ki āferīn sābāş
- 962 Añlamaz kendözini hem bir işi
Ĥaķ Teʿālā oñarmaduĝı kişi
- 963 Görđi bunlar ķatı irileşdi
Beg şalāhiçün araya düşdi
- 964 Ĥüsni ĥulķ itdi söyledi maşnūʿ
Ĥāferīn luıfına güzel maıtbūʿ
- 965 Her birini yirine gönderdi
Dillerin luıf u ĥulķa dönderdi

41a

- 966 Ç̄in-seher göçmek eyleyüp muhtâr
Sen oñar dir ilâhi yâ Cebbâr
- 967 Kaşdı bu kim murâdını uta
Avarine ine kenârı tuta
- 968 Diñle kim söylenür ğarâyib-hâ
Seçilür açılır ‘acâyib-hâ
- 969 Ç̄in-seher çün melik göçüp eşdük
Avarin enginine kim düşdük
- 970 Gice geldi karañusu irdi
Gündüzüñ defterin dürüp dirdi
- 971 Gemiler kim yürürdi kâmusı
Yitürür geh görürdi fânüsü
- 972 İрте oldı güneş toğup yâ Rab
Nūra müstağrağ oldı ‘âlem hep
- 973 Bir şadâ geldi irdi irahdan
Kardan bed şovuğidi yahdan
- 974 Dir ki gelsin işideyin görür
Kağı oğlı gemisi batayorur
- 975 Rü’esâ bu sözi işitdiler
Tonadup şandal anda gitdiler
- 976 Hep sekiz yüz tolu varil bārūt
Sekseni çıķdı ğayrısı niçe ut
- 977 Niçe yüz andayıdı toþ taşı
Tolu esbâbidi içi taşı
- 978 Cümle esbâbıyla toþ u tüfek
Ol gemiden biri idilmedi fek

41b

- 979 Halkuñ esbābın aldılar ancak
Dil yanar göz toları bakiñcağ
- 980 Haste big yanı üstine yatdı
Yine toğruldı vü hemān batdı
- 981 Söylenemez buña ki çün had yoğ
Aşlını añlayana hikmet çoğ
- 982 Bir bu kâfir tonanması mähum
Bizümile bile yürür şāhum
- 983 Gördiler kim aña bu hāl oldu
Bes tedārük aña muhāl oldu
- 984 Kâfir anı gö[tü]rmeye bize tiz
Lāzım oldu ki idevüz perhiz
- 985 Felesin tutmağa dürüşmişler
Eyegünüñ uçını kesmişler
- 986 ‘Ākıl añlar sözümi iy mağdüm
İşe ehl olmayan olur mağrüm
- 987 Çünkü bu hāleti görüp geçdük
Morada biz kıyıları seçdük
- 988 Gitdiler bir kenāra indiler
Avarin mersesine kondılar
- 989 Biñ gemi kışlaya dağı ekser
Çevre yanın ihāta itmiş ber
- 990 Hağ yaratmış aña iki ağız
Birisinden aña ki girdük biz
- 991 Ol bir ağızın unutma it yādı
Aşarı var Borodile adı

42a

- 992 Atlu kâfir irişdi varından
Görünile Moton kenârından
- 993 Bir büyük su aķar güzel şîrîn
Hoş yaratmış anı Hudâ-yı muċîn
- 994 ullarına kerîmdür her gâh
Şunċ-ı gökcek avî teċâlallâh
- 995 Sudur ammâ güzel saċâdetdür
Hoş ġanîmet ki pür-leġâfetdür
- 996 ıkdılar aşra kim şulanmaġa
İċiben ana ana anmaġa
- 997 Oķ u yay aldılar idüp ġazeri
Kâfirüñ degmesin diyü zararı
- 998 Yüġrişüp şaldı atı kâfirler
Anları utdı oķa ġâzırlar
- 999 Kimisin urdılar yaraladılar
Kimisin aķdarup paraladılar
- 1000 ċAzabistân yiñiġeri yitdi
açdı kâfir kimi ova gitdi
- 1001 Uġradılar ovariken kûya
Yaġmadan ġişşe degdi amuya
- 1002 Od urup anda kûyı yaķdılar
Nice ne var yanında baķdılar
- 1003 Başladılar anuñile cenge
Od ıķar oķ ururlar ol senge
- 1004 apıdanuñ irişdi bir ulı
Dönderüp ġalkı utdılar yolu

- 1005 Geldiler leşkere irişdiler
Haberin her ki oldı virdiler
- 1006 Yundılar hem yidiler içdiler
İki gün geçdi yine göçdiler
- 1007 Yil muhālif görüñdi döndiler
Avarin mersesine indiler
- 1008 Çünkü Hağdan naşıbimiş yine
Kondılar içmege su içine
- 1009 Niçe sır var Hağıñ umūrında
Hikmet içre her iş zühūrında
- 1010 Ol münezzeħ semī^c ü bāřirdür
Dilegin eylemekde kādirdür
- 1011 ‘Usr u yüsr ü řafā vü miħnetler
Açılır dürlü dürlü hikmetler
- 1012 Diñle hoş hoş sözümü iy maħdüm
Kılayın aşlını size ma‘lüm
- 1013 Kāfirüñ hep gemisi şağıldı
İlerü bir cezīreye indi
- 1014 Baħır içinde Hudā-yı bünyādı
Bir cezīre Buruşana adı
- 1015 Sünmiş aña bu Rümili kıyısı
Ne aşar sularına var kıyısı
- 1016 Bir çepel şaşlu yir çatı yā pis
Ne yayak yürür anda ne fāris
- 1017 Rümilinden yeni dırāz olmiş
Oğ atılsa irer boğaz olmiş

- 1018 Şıđıdi Rūmilinüñ eṭrāfi
Geçmege ğayr-ı māyidür kāfi
- 1019 Anda yaturiken kamu varı
Venediküñ tonanma küffarı
- 1020 Yardıma cümle dīne a‘dālar
Gökeler geldi hem kaçırğalar
- 1021 Geliben anda çün konuşmuşlar
Bir yire dirilüp denişmişler
- 1022 Diyeyin diñle kim ne dimişler
Dürlü dürlü ne herze yimişler
- 1023 Avarinüñ boğazını alalum
Ṭop uralum belālar[a] şalalum
- 1024 Geh dimişler bu yir güzel yatalum
Çıkıcağ karşı varalum çatalum
- 1025 Geh dimişler ne kılıruz gör ki
Ortaya alalum hemān Türki
- 1026 Aynabaḫtı boğazın avlayalum
Tā ki Türküñ boğazın avlayalum
- 1027 İşid imdi ne söylemiş āḫir
Bir gökenüñ re’īsi bir kāfir
- 1028 Gerçi aña dinürimiş Lordan
Lor bigi yiyiserüz Lordan
- 1029 Şayayın dir gemileri kaçdur
Bize yardımcı ğam yimeğ heçdür
- 1030 Kayıkile gelüp şaya gönene
Geldi çıkdı Borodile dinene

43a

- 1031 Şaydı ulu kiçi gemi üç yüz
Vardı didi ki çatalum düpdüz
- 1032 Diñle sen itme şāhum isti‘cāl
Tā diyem ben ne geçdi vāki‘-i hāl
- 1033 Añla İslām çerisi kim noldı
Avarinden göçüp revān oldı
- 1034 Öyle yakın olunca gitdiler
Yil muhālif göründi yatdılar
- 1035 Ehl-i küfrüñ çerisi yakıncağ
Şayılur hep gemisi bañıncağ
- 1036 Bir boğaz u kıyısı taşlu yir
Bir cezire gören Buruğa dir
- 1037 Olmasa yil muhālif uğrarduğ
Kāfirüñ yüregini toğrarduğ
- 1038 Serümüz eyü[ce] idi gerçek
Hağğa ısmarlamış özin gökcek
- 1039 Ne diriseñ gelür eger bolsa
Kişinüñ i‘tikādı pāk olsa
- 1040 Bes bahādur olup kerem gelmez
Şol kimesne ‘Ömer mizāc olmaz
- 1041 Ölme dirilme ola mı maħbüb
Hağ Resūli didi ikisi de hūb
- 1042 Bes ‘Ömer didi ol sezāvāre
Uralum hoş kılıcı küffāra
- 1043 Biliben tā kazāyilin kapıdan
Eyledi bil ğazāları iy cān

43b

- 1044 İndi bindi adırgadan ayığa
Tā gemiler Őufūf ide yıęa
- 1045 Cengiçün halka eyledi talīm
Her işi ehline idüp tefhīm
- 1046 Şaf Şaf olup adırgalar ursın
Başdan kim gelürse op ursun
- 1047 Gökeler yirlerinde alsınlar
UęraŐıp aŐma dādın alsınlar
- 1048 utdı buyruğ kenāra dizildi
Gökeler yanlarından üzüldi
- 1049 Per açup uçiben hemān gitmiş
Anuñiçün arab ğurāb dimiş
- 1050 Bunlara avuŐa yoğidi mecāl
Gökesile ırāęda aldı Kemāl
- 1051 Bil ki māni ola ne dermānuñ
Hükmi geçmez meğer Süleymānuñ
- 1052 Hāę bilür yendüğünü Őāhum bil
Bes kıyāsumda varidi iki māl
- 1053 Yaluñuz yaturidi bī-āęyār
Çevresinde yoğidi bir deyyār
- 1054 Üç adırga arada yatduğ biz
Gökelerden üzilmedük hergiz
- 1055 MeŐreb uğrusı hem teberrükidi
MuŐafā anburacı dirleridi
- 1056 Ceng iderken geh oğ alıvirdüm
Lā yezurru measmihī dirdüm

44a

- 1057 İşid imdi iřüñ ‘acāyibini
Tā bilürsin nedür ğarāyibini
- 1058 Çünki irdük toköz yüz pence
Kāfirile tutuşdılar pence
- 1059 Ne dir añla sözün Şafāyīnūñ
Biş güninde muħarrem ayınıñ
- 1060 Ol kişi kim sözümi işitmez
Kötiyi hem bahāduru seçmez
- 1061 Her kişi bildi kendü hışşasını
Buldı ammā bu kışşa ğuşşasını
- 1062 Dilile kim bunı beyān eyler
Künhi budur diyen yalan söyler
- 1063 Altı yüz kim gemi iřitdüñ sen
Top taşın atardı bir kezden
- 1064 Darb-zen hem pıranķu řayķa tüfek
Ağzın açup iderdi taşları fek
- 1065 Bir yirini kişi işit kim sen
Dem-be-dem görmezidi tütünden
- 1066 Oķ yağar üzerine şurmazdı
Baķmağa kimse ķādir olmazdı
- 1067 Sözümi fikrūñile hūb añla
Kāfirūñ fi‘lini iřit deñle
- 1068 Türkile cenge ola hāzırlar
Birbirine tolu‘çdı kāfirler
- 1069 Atdılar topı eyleyüp ta‘cıl
Vardur ancak tefāvüti biş mıl

44b

- 1070 Țopları bir zamān kütürdeşdi
Her biri yarağına dürüşdi
- 1071 Gökeler çalışup demür aldı
Öñce mü'minler üstine şaldı
- 1072 Țulp olup yürüdi adırgalar
alyata hem ayı mavınalar
- 1073 Ol dizilen adırgalar öñine
Ugradılar işit nedür şöñina
- 1074 Başdan şöyle urdılar opı
Şaılurdu araf araf çöpi
- 1075 Şadılar kāfir üzre pıranu
Tā virürdi Buruana yanu
- 1076 Barağa yürüdi iki göke
Her bir'üç biñ fıçı çeker göge
- 1077 Biri Lordan birisi İştafanus
a sözi diñle şanma indi ğamus
- 1078 Biñ yidi yüz kebir ikisinden
Böyle aldu aber esīrinden
- 1079 Diñleriseñ saña 'ayān olsun
Noldılar hep saña beyān olsun
- 1080 Barađuñ gökesi gelenlerden
Kecsi hem başı yüce anlardan
- 1081 Yapısı hūbidi sinābiyidi
Yürügen şanki mürĝ-i ābiyidi
- 1082 Lordan geldi aña yanlaşdı
Demüri bađuñ aña geşdi

45a

- 1083 Birbirine bedel ki irişdi
aynaı aynaına ilişdi
- 1084 şöyle gördük biz anı iy h^vāce
açı anuñ Baradan yüce
- 1085 Başdan ıına ki tam itmiş
Üstüni gönleriyle aplatmiş
- 1086 Geldi ardınca anuñ Istafnus
atdı olu gemisi gebr nuħüs
- 1087 Mümkün olmazdı kim idiledi fek
Urdılar birbirine op u tüfek
- 1088 Kecelerden ki dökdi açı
Pāre pāre'tdiler nie başı
- 1089 Birbirine ki urdılar sehmi
Kirpiye dutdı gökeler cismi
- 1090 şaldılar kāfire menāreleri
Urdı tenlerine yaraları
- 1091 Birine kesme irse leşkerden
an şaçılur nie ki nişterden
- 1092 Yara yiyen gökeye döküldi
an yuyadı anaraya döndi
- 1093 Neft oı yilkene ki irişdi
Diregi yilkenile utuşdı
- 1094 āıbet unbaralar atdılar
İkisin bile oda yadılar
- 1095 Anı atan Kemālıdi mabül
Yayalar sancağın ekerdi ol

- 1096 Atdı kâfir özini deryāya
Yalvarurken çepel çelîpāya
- 1097 apıdan hep ayıı uşurdi
Yüzüp ırak varanı digşurdi
- 1098 Bulduğını ırakdan apardı
Yalıñı yaının ki çarpardı
- 1099 Yazmışımış ezel meger iy řāh
ādir ü ‘aczi yok yüce Allāh
- 1100 Sābit olur dilerse tadīri
Maħv olur isterise tađyīri
- 1101 Āmir ü nāhi vü adīr oldur
Nāřır u bāřır u ħabīr oldur
- 1102 Olıca Ħa iradeti māhum
Mü’mini kāfiri yaar řāhum
- 1103 Añla řāhum řehīd olur taīk
Çünkü mü’min olur ħarīk ü ğarīk
- 1104 Yalıñı oynayup ki çarpar dūd
Barađuñ gökesini tıtdı od
- 1105 Tıtdı āteř anı ki başından
Yürüdi od içine şaşından
- 1106 Bildiler yok söyünmek imkānı
Her kişi’ster ki urtara cānı
- 1107 ādir olman ki ben diyem nideyin
Diñle bir şemmesin beyān ideyin
- 1108 Kimin od yadı bulmadı bābı
Cengiçün şaşırıken esbābı

- 1109 İpleri yanmağile döküldi
Yanları âteşile söküldi
- 1110 Şandalile Odabaşı kaçmış
Çalanı hayretile key şaşmış
- 1111 Kecedede yidi kimse varımış
İkisi cān acısıyla inmiş
- 1112 Hâk ikisin bile hâlâş itmiş
Birisi Bolı şehrine gitmiş
- 1113 Gitmedi hizmet itdi hoş varıp
Virdi beg birisine bir ıgırıp
- 1114 Birdiri kıç yüzine kim aşdum
Çaçariken Barağa şataşdum
- 1115 Cebesi arkasında şalmamış
Hayretinden mecāli çalmamış
- 1116 Didüm aña baña murāduñ di
Hey re'īsüm başuñ kayısın yi
- 1117 Dehşetinden serāsime çalmış
Eski meyyit bigi çadīd olmış
- 1118 Çün muçayyed ki olmadum geçdüm
Def^c-i duman evine irişdüm
- 1119 Halkı gördüm ki anda üşerler
Birbiri üzerine düşerler
- 1120 Gördüm andan düşen ki çoğalur
Yapışur birbirine boğulur
- 1121 Oldum andan ayak yolına revān
Tahtasını döküp yıkup iy cān

46a

- 1122 Yā ilāhī didüm belā gibi sav
Eyledüm kendümi hemān pertāv
- 1123 Küfr ü mü'min yüzen gezen iy cān
Biñ kişi dirisem yalan olman
- 1124 Yüzeriken görür ki od çarpar
Her kişi kendözine şu serper
- 1125 Hep bilürler eger diseñ gerçek
Şöyle yüce menāreden yüksek
- 1126 Diñle şāhum zamānenüñ cevrin
Neye varur bu işlerüñ ğavrın
- 1127 Yanarak od güherciley'irdi
Direğiñi hevāya tūñdürdi
- 1128 Eyle oğ atamaz kemānkeşler
Direk oldı semāya āteşler
- 1129 almadı üzerinde hic bir cān
uş uçarsa düşer olur biryān
- 1130 Nice biryān olur eşer almaz
Dimeñüz nāgehān belā gelmez
- 1131 Yandı çöpi yanar bigi kürsüf
Mevc öñince yüzerdi zer üsküf
- 1132 Her tarafından ayıklar irdiler
Ölmeyen ādemīyi dirdiler
- 1133 Ol gün ol gice şubha dek yandı
‘Āıbet birbirinden ayrıldı
- 1134 Od irişdi ola mı pāyende
apıdanuñ ğazāyini anda

46b

- 1135 Tuḥfeler yandı hem nefāyisler
Yandı niçe kütüb qarāṭisler
- 1136 Yağ u bal u birinc ü esbābı
Oda yandı acındı aḥbābı
- 1137 Āḥiretde kerīmsin her gāh
Ecrini vāfir eyleye Allāh
- 1138 Şanma kışsa dükendi ğayrı yok
Saña şāhum benüm beyānum çok
- 1139 Seçesin dürdi nitelim dürden
Tā muḥannesleri bahādurdan
- 1140 Getürür hoş ulu bahādurlar
Dür bigidür hemān bahādurlar
- 1141 Kancığ olur cıgan muḥannesler
Oldı anlar kamudan aḥbesler
- 1142 Diñle şāhum sen itme isti‘cāl
Saña didüm ırak yaturdı Kemāl
- 1143 Cünbüşiçün o ğāzi-i maḳbūl
Demürin almağayımış meşğūl
- 1144 Çünkü kāfirler arḳurı gitdi
Ġāzi gördüm tirenkete itdi
- 1145 Yürüdi toğrı qarşu küffāra
Şıgınup anda yüce Cebbāra
- 1146 Sā‘at olmamışidi kavuşdı
Gökeler cumhurına uğraşdı
- 1147 Rāst geldi öñine bir göke
Tağa beñzer yücelmiş ol göge

47a

- 1148 Şanki çekmiş direkile göke
Ejdehā bigi iplerin göge
- 1149 Şayқа топиле şöyle kim urdı
Gemiden қurıdan қamu görди
- 1150 Gökenüñ şol yanında olan топ
Rāst geldi тоқунди гāyet һüb
- 1151 Batdı oldı cehennemüñ çāhı
Üç darac olmamışdı vallāhi
- 1152 Bile batdı sekiz yüz ol kāfir
Derk-i esfelde қaldılar vāfir
- 1153 Gelüriken yuқarıdan ammā
‘Aceb iş itdiler aña añla
- 1154 Her gemi urdı aña bir топı
Oldı yir yir delük delük çöpi
- 1155 Būstāncı başınuñ ol düpdüz
İgrıpından yidi yidi қarpuz
- 1156 Def’i döndi o gāzi-i kāmil
Cān sevüнди göñül aña māyil
- 1157 Gördüğüm nesne baña yitmez mi
İki gözüm şehādet itmez mi
- 1158 Āferīn топına ol üstāduñ
Қан тоlsın içine һussāduñ
- 1159 Çün kim itdi bu resmile rezmi
Baқdum aña kenāradur ‘azmi
- 1160 Neyledüğün saña ‘ayān idevüz
Yiri geldükde hoş beyān idevüz

47b

- 1161 Bes temāşā kıılır gelür a‘ceb
Atlu kâfir kenârı tıtmış hep
- 1162 Geldi anda Kemāle yaķıncaķ
Ehl-i keştiyi gürdi baķıncaķ
- 1163 Ŗurıdan yaňa atdı bir tıptı
Pāre pāre’tdi urdı bir tılpı
- 1164 Demürin şaldı bir daķı atdı
Kâfirüñ cumhürını tığıtdı
- 1165 Yine ezel menziline yitdi⁷⁷
Ėalka ķavuşmadı ıraķ yatdı
- 1166 Diñle kim saňa direm aķvāli
Ėayrılardan ne geçdi aķvāli
- 1167 Bir mavınaya çatdı añla sesi
İbn-i şanturlu gökesi re’İsi
- 1168 İsmi olmuş cihānda kim mezkür
Çil Sikender dimek aňa meřhür
- 1169 Ol mavına Ėazāsı çün yağı
Dikdiler yidi kimse sançağı
- 1170 İki iki Ėacı İskender
Memi adı re’İsi hem bir er
- 1171 Dürdi yiñiçeri bile varı
İtdiler ceng içinde çok bārı
- 1172 Gökeden on yidi yaralandı
İki Aynabaķtıda oldu

48a

⁷⁷ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 1173 Yilkenin sirkeyile ışlatmış
Her ipin yukarıya bağlatmış
- 1174 Kıçdan başa tahta döşetmiş
Üstine hām gönleri çatmış
- 1175 Diledi biri kim gire sürtüp
Harbe irdi depeledi dürtüp
- 1176 Bākisi gökesine koyuldı
Sancağı bile yilden ayrıldı
- 1177 Üç kadiręa saņa ki didüm ben
İsmini kimleridi bildüñ sen
- 1178 Eylediler mavinaya ‘azmi
İdeler tā anuñla hoş rezmi
- 1179 Tanburacı aņa ki urdı top
Baturiyazdı anı şandum top
- 1180 Tahtası ortadan ki sökildi
Taşraya anda nesne döküldi
- 1181 Kim didi kimi sirkedür kimi şu
Urdılar oğ u taş u pıranku
- 1182 Muřtafā neft oğın ki ururđı
Aya deñlü yanar söyünürđi
- 1183 Sirkeye ışlatmışıdı yanmadı
Yidi kez urdı hīc uşanmadı
- 1184 Geldi bir top avāzı idüp vız
Secdeye varıben döküldük biz
- 1185 Top atılsa iderdi secde düşüp
Kimi ābestile kimisi cünüb

- 1186 Muştafānuñ gemisini aşdı
Meşrebeci gemisine düşdi
- 1187 Eyledi ol on üç kişiyi helāk
Çıkdı gitdi gemiden ol çālāk
- 1188 Her kayık her qadırğa oq urdı
Ol mavına ki kirpiye döndi
- 1189 Bir şağanaq gelüp seren tıldı
Bes mavına hemān revān oldı
- 1190 Qıyı tıutup giderdi ol fi'l-hāl
Uğradı qıyıya giderdi Kemāl
- 1191 Rāst geldi gökeye şağında
Urdı hoş mevzi'ci tayağında
- 1192 Böyle alduq haber ki şoñında
Vardı batdı Motonuñ öñinde
- 1193 Bu maħalde çoğidi cünbişler
Vāki' oldı çepel çüpel işler
- 1194 Menzilin beklemezler aħbesler
Añlamaz kendözin muħannesler
- 1195 Gökeye yilken itdi bir tonlu
Sağlığı istemez mi her cānlu
- 1196 Gördüm anı Barağı tılandı
Qıyıya kaçdı yatdı dölendi
- 1197 Şoñra bir neftisine şordum çün
Kaçduñuz siz kenāra yetdi ki dūn
- 1198 Didi anda re'isümüz vardı
Aqçasını bazarluya viridi

- 1199 Bağladı bohçasın ki vireydi
Kaçmağa ol kayıka gireydi
- 1200 Kedhüdâ atduğunu kim görmüş
Pâdişeh kapısında lâf urmuş
- 1201 Gerçek ü ya yalan mı görsünler
Pâdişeh kullarına şorsunlar
- 1202 Firibile otuz sekiz göşdük
Topile biş güninde döğüşdük
- 1203 Eyü yavuz neden ‘ayân olmaz
Bunca biñ kimseler yalan olmaz
- 1204 Dilkidür hud‘ayile yoħsa elik
Neyledi gürgdük şücâ‘ ü hirek
- 1205 Kaçmağa çün ki kıldılar niyyet
İtdiler pâdişâha terbiyyet
- 1206 Şeh hüneler işitdi yâ gördi
Geydürüp hil‘atı kayık viridi
- 1207 Hep hünerverleri ider hayrân
Dün per olur mı billâh hân⁷⁸
- 1208 Kardan arslanı gör noldı
Pâdişeh mālına emîn oldı
- 1209 Key muqarrebdür ol bırağmağın
Ceng içinde kenâra kaçmağın
- 1210 Hoş dimiş ‘arif ismini rāhī
Kaçmağa tutduğıyiçün rāhı

49a

⁷⁸ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 1211 Berşe'īsā yir olur ol bengī
Çorçağ olur kaçan ider cengi
- 1212 Dūn per-i zamān bigi ғанı⁷⁹
Cevr eliyle becid döker ғанı
- 1213 Kōtiler bisleyicidür bāṭıl
‘Ārif ağlar güler aña cāhil
- 1214 Lāf urur hoş geçer muḥannesler
Ādemī dirilür her aḥbeşler
- 1215 Olsalar meclise ki ḥāzırlar
‘İzzet eyler ṭurur ekābirler
- 1216 Cāhilüñ gerçi çok mürebbīsi
Var durur ‘ārifüñ de Rabbisi
- 1217 Şol şafā sürmeyen ma‘ārifden
Dād almaz biñ olsa ‘ārifden
- 1218 Zikr olan kışşa kim başa geldi
Diñle şāhum ki āḫiri noldı
- 1219 Kāfirüñ hep gemisi gitdiler
Anda İslām çerisi yatdılar
- 1220 Uyıdum çün ḥayāline yatdum
Yār yandurduğın su’āl itdüm
- 1221 Derd-i dilden cevābıdur şāfī
Ġamzesi remz-i ‘ışkadur kāfī

49b

⁷⁹ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

Ġazel

fā'īlātün fā'īlātün fā'īlātün fā'īlün

- 1 Ruḥum açduñ didi kim her şeyḥ ü şābı yanduram
Cām-ı 'ıışk oğıyla hem mest ü ḥarābı yanduram
- 2 Didüm iy dilber iril günden beri tur sāyede
Didi ḳorḳarsın meger sen āfitābı yanduram
- 3 Didüm iy māhum neçün keşf oldı yüzüñ burḳa'ı
Didi tā berḳ-ı cemālümle seḥābı yanduram
- 4 Didüm açduñ ruḥdan ol zülfüñ seḥābını niçün
Didi bir pertev şalam bu nüh ḳabāyı yanduram
- 5 Didüm itdüñ bir tecellī yandı cümle 'arş ferş
Didi bir nūr ile yitmiş biñ ḥicābı yanduram
- 6 Didüm iy şāhum beni yandurdu nārı 'ıışkuñuñ
Didi sen kimsin niçe 'ālī-cenābı yanduram
- 7 Didüm öldi şevḳile yanup Şafāyī külli gök
Didi āb u āteş ü bād u türābı yanduram

Vuşül-ı Aḥmed paşa hem ceng-i Ḥülimic

fe'īlātün mefā'īlün fe'īlün

50a

- 1222 Çünki ḥallāḳ u ber-kemāl oldur
Mālikü'l-mülk ü zü'l-celāl oldur
- 1223 Düridür çüridür ider ma'düm
Rāzıyuz bes ḳazāsına maḥdüm
- 1224 Evvel ü āḥir ol durur mevdüd
Andan aldı vücūdı her mevcūd
- 1225 Bunlara çün nazār şalar ebrār
Añlar ol ḥoş bedāyī'-i esrār

- 1226 Şāhid olur kemāl-i ¼udretine
Bağ bu şun^c-ı ‘acīb hikmetine
- 1227 Ğayrıyı mūcid ü müdebbirdür
Hem mübeḳḳī vü hem muḳaddirdür
- 1228 Ḥayy u ḳayyūmdur mūmīt oldur
Nāşır u muḳşıḫ u muḳīt oldur
- 1229 Bes vücūda gelür hezār hezār
‘Ademe ḫaşınur ḳaḫār ḳaḫār
- 1230 İy suḫan dād bizedi ḫüb aḳvāl
Gönlümüz tā ki açıla derḫāl
- 1231 Cān sevinür senüñ beyānuñdan
Çün gelür söz rumūzı cānuñda
- 1232 Ḳışşanuñ aşlını bilürsin sen
Her sözüñ ḫoğrıdur dinür aḫsen
- 1233 Muḫḫalı^c ḳıl şabāyı aḫbāra
Vara ire ḫaber vire yāra
- 1234 Başumuzdan ne geḫdügin bilsin
Bize ḫayrile bir du‘ā ḳılsın
- 1235 Diñle añla sözüümüñ itmāmın
Bu geḫen ḳışşanuñ ser-encāmın
- 1236 Küfr ü İslām çerisi ḫoḫuşdı
Kāfirüñ leşkeri şınuḫ düşdi
- 1237 Ḳaçdı gitdi olup perākende
Ḥor u ḳahr u zelīl ü efkende
- 1238 Gice biz anda ḳıldıḫ ārāmı
Neye irişdi diñle encāmı

50b

- 1239 apıdan beg kemāl-i izzetile
unki Őub oldu geldi devletile
- 1240 utdı ıdı kenāra dīvānı
ona yirine beglik erkānı
- 1241 Getüre tā esīrini herkes
Urılu boynı almaya nā-kes
- 1242 Dürile nām-ı ömri ayāruñ
Urıla boynı cümle küffāruñ
- 1243 Ulu keŐtīlere ayı Şaldı
Rü'esā hep esīrile geldi
- 1244 Üserānuñ başını aldurdu
izzetile başını aldurdu
- 1245 Şaldı elāfiyile ol server
Kāfirüñ geldüi cihāta nazar
- 1246 Gördu arŐu gelen gemidür ulu
Bād-bānı büyük yilile olu
- 1247 arŐu varuñ diyüben emr itdi
Rü'esā merkebine cān atdı
- 1248 Bes ayıla adıra yarıŐdı
arŐu iren gemiye irişdı
- 1249 op atup aldılar anı fi'l-hāl
apıdana getürdiler derāl
- 1250 Geldiler ol gemiyi ün alıp
Gördiler ol gemi büyük ırıp
- 1251 olu arb āleti iinde bol
Kāfire yardıma gelürmiŐ ol

- 1252 Bir geravulya hem ele girdi
Anı beg qağı oğına virdi
- 1253 Çün alınmış içinde hep varı
Yitmişmiş içinde küffarı
- 1254 Qapıdan ol melik işit nitdi
Anları eski cinsine qatdı
- 1255 Boynunu urdılar çün a'dānuñ
Qana batdı kenarı deryānuñ
- 1256 On iki keştisi helāk oldı
Kimin alduq kimisi hāk oldı
- 1257 Bizden iki gemi helāk oldı
İkisi bile odlara yandı
- 1258 Bir göke hem bir ığrıbar iy cān
Şaqladı ğayrısını ol Mennān
- 1259 Ol gün anda iķāmet itdük biz
Sefere çin-seher gönildük tiz
- 1260 Ol zamān geçdük anda boğazı
İsmine di Buruşana ğāzi
- 1261 Çünkü geçdük boğazı biz aşup
Girdük Arqadya enginine düşüp
- 1262 Gice geldi qarañulıķ irdi
Gündüzüñ nāmesin dürüp dirdi
- 1263 Gemiler gice içre qamusı
Şubħ olunca gözetdi fānūsı
- 1264 Nişf-ı leyle degin revān olduq
Döndi yıl bir kenāraya şalduq

- 1265 Varup indük boğaza yakıncağ
Turduğ ol gün o yirde biz ancağ
- 1266 İrtesi gitdük anda deryāya
Sevinür cān güzel temāşāya
- 1267 Adı Arqadya hoş şafā sürdi
Bir hişārimiş ol bizi gördi
- 1268 Mü'minimiş içindeki maqbūl
Topile şinligi ki eyledi ol
- 1269 Gitmege ol kadar ki dürişdük
Bir açar ulu şuya irişdük
- 1270 Bir güzel şu güzel güzel yirler
Adına Aşbura Botom dirler
- 1271 Andayiken gemilerüñ varı
Bir ulağ geldi virdi aħbārı
- 1272 Qara börklü keşiş büyük kāfir
Geldi yollar kesüp yilüp vāfir
- 1273 İbn-i Hersek gelüp yakın irdi
Yardıma pādişāh gönderdi
- 1274 Birki günden size irer iy yār
Hem sipāhī yiñiçerisi var
- 1275 Oldı il şevkile tezekkürde
İki bölündiler tefekkürde
- 1276 Zıkr ü fikrin işit direm kavmuñ
Aşlın añla ki olmasuñ levmüñ
- 1277 Didiler geldügi ğanīmetdür
Ol bu dem irdügi 'ināyetdür

51b

- 1278 Giyürür her re'îse hil'atlar
Yidirür her faķire ni'emetler
- 1279 İrişür devletinde rāhatlar
Yitişür başlara sa'adetler
- 1280 Didiler añlanısaruz iy yār
Bilene bunda çok durur esrār
- 1281 Bir bu kāfir gemisi tağıldı
Her biri bir cezīrede ķaldı
- 1282 Kāfirūñ yüregini tağlarduķ
Cem' olunca boğazı avlarduķ
- 1283 Aña göymek gerek birez vāfir
İrişürdüķ murāda biz zāhir
- 1284 Her sipāhī kaçan olur baħrī
Çün ķurıda degüşme faħrī⁸⁰
- 1285 Her kaçan kim deñiz ulu mevvāc
Çünkü tutar deñiz yaturlar aç
- 1286 İhtiyārı olur mı destinde
Yüriyemez gemiler üstinde
- 1287 Çün gelürler olur bize miħnet
Hāşıl olur hemān ķurı keşret
- 1288 Kāfire oķ atılsa irişmez
Süñi ķılıç yirinde dürüşmez
- 1289 Kişiyē hā urur ırakdan top
Yüregin añsuzın ķoparur hop

52a

⁸⁰ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 1290 Dimiş olsa gemiyile vardım
Oluridi bize güzel yardım
- 1291 Yiteridi olup bize maħmūd
Ėapıdandan bu Ėalkidi Ėořnūd
- 1292 Diñle ĖaĖdan neler muğadderimiş
Añla aşlın sōzũñ ki gevhherimiş
- 1293 Cān bigi řatlu sōz ki řekkerdūr
Ėatludan řatlu sōz mūkerrerdūr
- 1294 řubĖa irdūk sevindūk itdūk Ėız
Yüridūk Ařbura Botomdan tız
- 1295 Üfleci yüzlerine kim aşduğ
Varıben bir kenāra yapışduğ
- 1296 Bir niĖe Ėün o yirde eĖlendūk
Pařa irince anda diñlendūk
- 1297 Geldi irdi eřer mūkerrremden
On iki Ėün geÇüp muğarremden
- 1298 Geldi Ėün devletile kim irdi
Ėapıdan beg ĖadırĖasın virdi
- 1299 Atdan izzetile Ėün indi
Nuşretile ĖadırĖaya bindi
- 1300 Añta tābiĖ olup bu kez leşker
Her biri peĖlevān ü bir servler
- 1301 Bu kez ol yandudurdı fānūsı
Gōzedür oldı anı Ėamusı
- 1302 Geldi Ėün buyruğıla sultānuñ
Oldı buyruğ ĖaĖıĖaten anuñ

52b

- 1303 Leşkere böyle oldu fermānı
Uralum kāfire seher cānı
- 1304 Ehl-i küfre güzel kıtāl idelüm
Başına turfe turfe hāl idelüm
- 1305 Söyledi sözlerin bu āyīnūñ
On üçinde muharrem ayınuñ
- 1306 Üflemic kal‘asınuñ öñinde
Nolısar diñle añla şoñında
- 1307 İvmeziseñ güzel beyān olsun
Saña şāhum kamu ‘ayān olsun
- 1308 Kāfirūñ leşkerin işitdūñ sen
Saña anuñ beyānın itdüm ben
- 1309 Kāfirūñ hep gemisi enginde
Şındı gitdi Barağ cenginde
- 1310 Şorana gerçi gitdi tağıldı
Varıben bir adaya yığıldı
- 1311 Ol cezīre adı ki añılsa
Üflemic karşıusunda Zakılse
- 1312 Niçe göke mavına buluşmuş
Yardıma gelmiş aña kavuşmuş
- 1313 Geldi çün paşa anı gördiler
Geldiler karşıumuzda kondılar
- 1314 Bize karşı niçe top atdılar
Cümle lengerler uzda yatdılar
- 1315 Niçe kez kim şayarıduğ bellü
Altmış olmuş gemisi gölgelü

53a

- 1316 Giceyi şubha çün iletdiler
Kāfir üzre yürümiş itdiler
- 1317 Neylediler saña ‘ayān ideyin
Vāқи‘ olan işi beyān ideyin
- 1318 Paşa bile qadırğalar aldı
Bir büyük göke üstine şaldı
- 1319 Geldiler çünki oldılar hāzır
Baş topıyıla dökdiler vāfir
- 1320 Urdılar topı itmeyüp te’hīr
Deldiler itdiler aña te’sīr
- 1321 Bir niçe gökesin işit nitmiş
Qorqusından bırağiben gitmiş
- 1322 Çünki turur aña ki baqdılar
Qayıqile irişde yaqdılar
- 1323 Biş gökesin yakup helāk itdük
Şerlerinden cihānı pāk itdük
- 1324 ‘Āqıbet ol qadırğalar döndi
Diñle ammā ne hadise oldu
- 1325 Kāfir ammā işit ki nitdiler
Dönemedi şafāya çatdılar
- 1326 Yilkenin diregine şardurdu
Haq anuñ çün murādın azdurdu
- 1327 Cümle içindekini kırdılar
Qalyatasını oda urdılar
- 1328 Āyine Şeyhi diñle nitmişler
Dürtiben hoş şehīd itmişler

53b

- 1329 Raḥmet aña ki gitdi uyḥuda
Cennet içinde oldu āsūde
- 1330 Niçe kāfir ḳadırgası bil hem
Çatdı Tāt Aḥmede işit muḥkem
- 1331 İplerin kesdiler şaşurdılar
Serenin öteye düşürdiler
- 1332 Ortada māni‘ oldu bir pāre
Kāfirile dögüşmege çāre
- 1333 Ḳıçda bulduklarını ḳırdılar
Dirisin cümle başa yıgdılar
- 1334 Her ne buldılarise aldılar
Beksimedile ṭoyum oldılar
- 1335 Anbarına üşüp açup bāli
Ṭaşıldılar cemī‘ esbābı
- 1336 Nuşreti irdi çünki Cebbāruñ
Ḳaldı içinde biri anbāruñ
- 1337 Yağmalarken içinde hep varı
Yaydılar üzerine anbārı
- 1338 İşid imdi nedür bu ḥāletden
Ḥaḳdan irdi kerem ‘ināyetden
- 1339 ‘Ömer aḡa nazār şalup gördi
Çekdürüp gitdi yardıma irdi
- 1340 Yügürüp gideriken ol demde
Bir ‘aceb iş görüp bir ādemde
- 1341 Gördi bir beg cihānı unutmuş
Ḳulları başına micen dutmuş

- 1342 ‘Aql-ı gümler olur buña k̄āni’
 Țopa nesne ola mı bes māni’
- 1343 Kendözini yitürmiş ol mağrūr
 Țarlu ođlı dinūr aña meşhūr
- 1344 Țop üninden özini yitürmiş
 H̄ayretinden Țomışmış oturmuş
- 1345 Beg dirilür ider Țurı buyruk
 Şanki yatur gemide bir Țomruk
- 1346 Bes bilenler bu resme söylerler
 M̄izaya Țuta Țuta ilterler
- 1347 ‘Ömer ağa didi ki d̄urişelüm
 Varalum şol gemiye irişelüm
- 1348 H̄ay manşib dirisi h̄uceste
 H̄aşmiçün sen olur mısın h̄aste
- 1349 H̄amza beg Țomuşiben oturma
 Gel beri h̄aşma varalum Țurma
- 1350 Nökerinüñ biri dir irseñ ne
 Țarnuñı büyidince varsañ ne
- 1351 ‘Ömer ağa didi ki leşkerden
 Gelmeyen varmayan gidilerdür
- 1352 Kendünüñ şandı anı yoldaşı
 Bildi andan gereklü yoltaş
- 1353 Cümlesinden otuz kişi Țalmış
 Țalanı ceng içinde Țırılmış
- 1354 İki yüz onimiş hep insānı
 Añladuñ her ne oldısa şānı

- 1355 ‘Ömer ağa alup yine döndi
Geldi leşker içinde bulundu
- 1356 Bu dögüşde şu deñlü oldu sefer
Çalatadan yirni hişarı kadar
- 1357 Diyeyin diñle añla noldısa hāl
Dögüşü dögüşü gelürdi Kemāl
- 1358 Evvel āhir benüm budur ki sözüm
Şübhesüz ol hişarumuzdı bizüm
- 1359 Her gebür cenge kim ider seyri
Añmazidi Kemālden ğayrı
- 1360 Añla kim def’in eyledi neyile
Dögüşürken iki mavinayile
- 1361 Bes Muħarrem re’īs o demde ki tām
Viridi bir ğarb-zen o dīn-i tamām
- 1362 İrişüp bir mavinaya ildi
Başdan kıça den hemān sildi
- 1363 Çünkü bu şerbeti güzel içdi
İkisi bile döndi vü kaçdı
- 1364 Geldi çün kim Kemāl reks itdi
Cümle keştī o yirde meks itdi
- 1365 Vardı küffār öñümüze indi
Bir mīl ola ıraqlığı kōndı
- 1366 Otuz üç gün bize cidāl itdi
Bizden ayrılmadı bile gitdi
- 1367 Dört maħalde o dīnsüz efrenği
Kıldı ğāyet bizümle key cengi

54b

- 1368 Avarin mersesinüñ öñinde
Geçdi şerhi Barağ cenginde
- 1369 Birisi Üflemicde ol budur
Hoş güzel kışşadur gereklüdür
- 1370 Künhini söylemekde korğaram
Cân gerek baña şanma bî-zâram
- 1371 Birisi cāmlu yirde iy mevlā
Söyleyem kışşasın güzel evlā
- 1372 Birisi Aynabahtı boğazı
Şerh idem neylediyse her ğāzī
- 1373 İy suhandān didüñ birağ hāli
Añladuñ sözlerüñden icmāli
- 1374 Var güzel sözlerüñde mermūzuñ
Şevğ açar kavli hikmet-āmūzuñ
- 1375 Sende çokdur ğarāyib-i aħbār
Ma'dinisin cevāhirüñ iy yār
- 1376 Söyle hoş hoş bulundu çün fırsat
Kalmayısar tekellüme kudret
- 1377 Söyle ba'zı leṭāyifi bārī
Şād olur tuysa 'ārif esrārı
- 1378 Çün laṭīfe umarsın iy mevlā
Açayın ba'zı sırrı hoş zībā
- 1379 Bir katı gün ki kimse turıamaz
Gemide her kişi yürüyemez
- 1380 Bir sipāhī işit ki nitmişler
Tutarağ mīzaya iletmişler

55a

- 1381 Göz sürüp çün işine dürüşmiş
Güşına top āvāzı irişmiş
- 1382 Dimiş öñme bire gidi kāfir
İlenüp hem қaranmış ol vāfir
- 1383 Taşradan didiler ki ilenme
Bizden atıldı gayrıdan şanma
- 1384 Yasdahı üzerinde ol nā-çār
Ḥamdülillāh dimiş becid tekrār
- 1385 Bir laṭīfe daḥı işit şāhum
Rūşen olsun güneş bigi māhum
- 1386 Top atılsa işit ki niderdi
Her kişi bir maḥalde siñerdi
- 1387 Siñeriken birisi yıķılmış
Manқalar arasına tıķılmış
- 1388 Bir gemici leveşdi bī-perhīz
Yapuşup mehmuzına çekmiş tīz
- 1389 Oқ mı toқundı saña nolduñ dir
Top mı toқundı tā yıķıldıñ dir
- 1390 Dimiş aña elüm tut iy қardaş
Ṭurayın ṭuymasın beni yoldaş
- 1391 Mehmuzum ipe ildi yıķıldum
Anuñiçün bu yire tıķıldum
- 1392 Sözlere kim direm şaқа itmen
Kimse ḥaққına iftirā itmen
- 1393 Saña bir söz direm ki irmişem
Ben anı gözlerümle görmişem

55b

- 1394 Ğayrı şey'i aña kıyās eyle
‘Arife kendüñi inās eyle
- 1395 Aynabahtı öñine geldük tām
Eyledük çün bu çār cengi tamām
- 1396 Gelibolı re’îsi bir maqbûl
Baña bir kimseyi getürdi ol
- 1397 Didi bilmez buña ne hāl oldu
Top üninden serāsime qaldı
- 1398 Yimez içmez uyımaz oldu hıc
Sa’yile söyledimedük ir giç
- 1399 Belerüp qaldı uş budur hāli
Bilmezüz nola Ğayrı aqvāli
- 1400 Kendüyi bir nefesde bes bilmez
Tā ki on biş gün oldu ayılmaz
- 1401 Hāq Te‘ālā didüm ki kāfidür
Ehl-i derde cemī‘-i şāfidür
- 1402 Şihhatı Hāq durur viren alan
İş Hāquñ Ğayruñ işi hep yalan
- 1403 Dirgirüp öldürür ki qādirdür
‘Aql anuñ hikmetinde qāşırdur
- 1404 Gidüp andan didüm ki yā Allāh
Toğan ağaya uğradum nā-gāh
- 1405 Didüm ağa nedür bu tavriale hāl
Gördüğüñ var mıdı bu resme cidāl
- 1406 Didi gelse süñi yirine Fireng
Şevqile baş açup iderdük ceng

56a

- 1407 Devr-i ādemden olmadı heyhāt
Olmayısar daḥı meger ʿaraṣāt
- 1408 Kiṣiye çün toḳınsa toḫ u tüfek
Çatlamadın vücūdın eyler fek
- 1409 Cān yidürmek gerek bu mellāḥa
Getürür her umūrı ıslāḥa
- 1410 Direge şöyle yügrüşürler pāk
Şan örümcek özin çeker çālāk
- 1411 Çoḡ ola ʿömri pādişāhumuzuñ
Leşkeri buyımış bu şāhumuzuñ
- 1412 Didüm aḡa ki ḥādişāt olur
Ḥaḫ Teʿālānuñ emridür ki gelür
- 1413 Sen ü ben dinilende kımıldu
Ḳanḳı mebdedür bu iñildü
- 1414 Fiʿl anuñdur ki ḳudretile gelür
Kesb-i şüret ʿavāliminde olur

Ġazel

fāʿilātün fāʿilātün fāʿilātün fāʿilün

- 1 ʿAşıḳa her zerrede cānān celālin gösderür
Mümkinüñ mirʾātına baḫ kim cemālin gösderür
- 2 Tā ki her emr-i naḫar kendü ḳuşürin añlaya
Geh bu meh bedrin gehī şekl-i hilālin gösderür
- 3 Yirde vü gökde Ḥaḳuñ ḡayrı eger olsa İläḫ
Yir ü gök küllī fesād olup zevālin gösderür
- 4 Bu toḫuz ṭāḳı düzüp bu ṭavra bī-miḫ ü sütün
Ḳudretile ol yüce Ḥālīḳ kemālin gösderür

56b

- 5 Fā'îl-i muṭlaḳdur ol fi'line olmaz çün çend
Öldürür hem dirgürür şey'e hıṣālin gösderür
- 6 Geh 'azāb itmeklige eyler ḥarāma mürtekib
Geh hidāyet yolına şalar ḥalālin gösderür
- 7 Öldürüp dirgürdigi sırrın Şafāyî aıla kim
Kısr u gözi nāz ider hoş i'tidālin gösderür

Ceng-i Çamluca ve hem Boğaz

fe'ilātün mef'ılün fe'ilün

- 1415 İy raḥîm ü kerîm ü yā tevvāb
Bes senüñ ḳudretüñde ümm-i kitāb
- 1416 Şıgıncı saña idüp ḥubbi
Zātuñ vaḥdetine yā Rabbî
- 1417 Nāşır ol 'izzetüñle yā Cebbār
Ḥāfız ol 'afvuñile yā Ḳahhār
- 1418 Zātuñ itdük beḳāyile idrāk
Egledüñ külli şey'i tā ki helāk
- 1419 Ne güzel sözlerüñ var iy üstād
Her sözüñden olur gönüller şād
- 1420 Ḥaḳḳiçün sözlerüñ müsebbihdür
Dil ü cāmı sözüñ müferrihdür
- 1421 Kışşanuñ aşlını güzel pāk it
Şevḳile gönümüz feraḥnāk it
- 1422 Bir bir aşlın bize beyān eyle
Yādigāruñ durur 'ayān eyle
- 1423 Bu güzel kışşadır virür sevgü
Bāyezîd Ḥān feżāyilidür bu

57a

- 1424 Salṭanat aña hoş muḳarrerdür
Ḥamdülillāh cihāna serverdür
- 1425 Ḥaḳdan anuñ durur bu sulṭānı
Yüridür baḫr ü berde fermānı
- 1426 Luṭf-ı Ḥaḳdan řabāḫa çıḳduḳ biz
Ehl-i küfr üzerine itdüḳ ḫız
- 1427 Gidüp ol resme gözedüp taḳrīb
Ḳapıdan kim ḳomıřdı bir tertīb
- 1428 Dört gemi iç ṭarafda giderdi
Her biri on ḳadırġa yiderdi
- 1429 Üç büyük mavına biri de Kemāl
Olmasa yıl geçer bu resmile ḫāl
- 1430 Ṭaraf-ı ḳıyıda işit ki nider
At gemisiyle ıġrıbar gider
- 1431 Gökeler ortada yidilüridi
Böylece ilerü gidilüridi
- 1432 Kāfirüñ üzerine yürürdüḳ
Cengiçün her umūrı görürdüḳ
- 1433 Şöyle kim üzerine řalardüḳ
Ol ḳaçar biz yirine ḳonardüḳ
- 1434 Geğeridük velī bu ḫālile biz
Bu ṭarafdan yıl olmadı hergiz
- 1435 Ol ṭarafdan yıl olsa hoş iy cān
Yilken açup yürürdi bize hemān
- 1436 Otuz üç gün bu ḫālile gitdüḳ
Ḳıřşayı diñle neyledük nitdüḳ

- 1437 ʿĀkıbet bir maħalle irişdük
Ehl-i küfrile yine dögişdük
- 1438 Anda çok çam ağacı iy üstād
Çamluca didiler aña bes ad
- 1439 Dögişüp gider idük ol gün rāst
Kılmıřıduķ döğüşmegi ārāst
- 1440 Eyleriken cemīʿ-i ceng ü cidāl
Ceng ider ardumuzda kaldı Kemāl
- 1441 Țop avāzı kütür kütür gurrūř
Diller olmiş degir bigi pür-ħoř
- 1442 Țopınuñ heybetiyle ğavgānuñ
Yüregi yarılurdu deryānuñ
- 1443 Țoplar sekdügin ğören dir hā
Baħr içinde yüzer ğör ejdehā
- 1444 Ceng ider ħalk idüp becid řādī
Çıkdı göge boyandı feryādı
- 1445 Țoldurur ğör řafā-yı ʿuřřākı
Allah Allāh üniyle āfākı
- 1446 Diñle ħoř ħoř kılam beyānından
Añla ğökcek iřüñ ʿayānından
- 1447 Didigüm key ulu ʿacīb işdür
ʿĀkıl añlar kati ğarīb işdür
- 1448 Diyeyin bir bir añla noldısa ħāl
Üç gemiyile dögişürdi Kemāl
- 1449 Bir büyük göke ħoř müheyyādur
İkisi gerçi kim kadirğadur

- 1450 Ȑop ururlar becid bile gidiben
Gökeyi kendüler penâh idiben
- 1451 Biri Ȑopı Kemâliçün şaldı
Tahtasına ilişiben kaldı
- 1452 Diyeyin işlerini ğaddâruñ
Fikrini üç gemide küffâruñ
- 1453 Tâ dimişler bu gökeden geçelüm
Şol ulu Türkiçün seren açalum
- 1454 İrelüm aña çatalum baçalum
Biz bizüm gökeyi oda yaçalum
- 1455 İkisi yansın odlara saçalum
Biz çadırğaya girelüm kaçalum
- 1456 Ȑısm idincek gemiyi her yaña
Virbimişler bu üç gemiyi aña
- 1457 İrdi kâfir gemisi gözlerüñ aç
Çatmağa qalmışidi bir kulaç
- 1458 Çatmağa komadı anı fi'l-ħâl
Yürüdi pûze gökesiyle Kemâl
- 1459 Râst döndi gören didi maħbûb
Urdı ol göke gögsine bir Ȑop
- 1460 Ȑopcı od komak bilür şâhum
Ȑop atan dumancıdur mâhum
- 1461 Kâfirüñ gökesine od düşdi
Nâr-ı Nemrûdidi ki tutuşdı
- 1462 Yandı başdan başa helâk oldı
Ħamdülillâh ki cihân pâk oldı

58a

- 1463 Kāfirüñ leşkerinden üzildük
Hep qadırğa kenāra dizildük
- 1464 Cümle göke mavınalar nitdi
Yanumuzda Kemālile yetdi
- 1465 Kāfirüñ hep gemileri döndi
Geçdi bir mīl öñümüze qondı
- 1466 Yidiler içdiler olup ser-ħoş
Gör nider ehl-i küfr olan bī-hūş
- 1467 Germ olup çün belürdi kīneleri
Yilken açdı hemān mavınaları
- 1468 Quvvet-i rīhile revān geşdi
Qalkmadı aşığaya düşdi
- 1469 Gemiler öñine inüp nā-çār
Dögdiler topile becid tekrār
- 1470 Hem döğüp çağrışurlardı revān
Hey quduz vardı diyü keştī-bān
- 1471 Kāfire bir belādur açıldı
Küştesi baħr içine şaçıldı
- 1472 Geçdi gitdi cemī'i tulundı
Gemisi hep delük delük oldı
- 1473 Geçmezidi kuş olup uçarsa
Topı anuñ Pirevzeden olsa
- 1474 Urup ol topile irüp çatdı
Qapıdan ceng içre ħoş yitdi
- 1475 Bu daħı oldı geçdi şavuldı
Şoñra bil iş neye varup noldı

58b

- 1476 Hoş bilürsin iş aşlını iy p̄ir
Tecribe ehlinüñ olur tedb̄ir
- 1477 P̄iri ra^{cc}ā^clar ki söyletmez
Anuñiçün işin başa iltmez
- 1478 Yiñi ḥādīş olana di ra^{cc}ā^c
Ḥādīşüñ çok olur başa şudā^c
- 1479 P̄ir odur p̄irden perīde ola
Hoş mücerreb umūr dīde ola
- 1480 Sen kadar var mı baḥr içinde devend
Ḥapıdan beg ider Kemāle pend
- 1481 Sen işüñ nola başa iletseñ
Cāyız idi aşar bozan atsañ
- 1482 Her yanında yigirmişer şayḳa
Ḥosañ oluridi saña arḳa
- 1483 İtmedüñ böyle noldı saña sebep
Ṭoḳışup sen bu baḥri gezdüñ hep
- 1484 Ne için düzmedüñ işüñ bāb-yāb
Pādişeh devletinde çoğ esbāb
- 1485 Māni^c olsa ne deñlü işe baḥl̄il
Eylemez pādişāha ḳalaya ḳl̄il
- 1486 Didi aña Kemāl iy m̄ir-i şadīḳ⁸¹
Bu işüñ aşlı var işit taḥḳīḳ
- 1487 Ḥalatadan ki şayḳalar aldum
Anlaruñ yirlerini çün deldüm

59a

⁸¹ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 1488 Anca didüm gereklüdür bu yarağ
Kovladılar beni Şolağ u Barağ
- 1489 Didiler kim gemiyi çok deldi
Ne bilür ol gerekmezi aldı
- 1490 Hāsidiñ dürlü söz ki çāvıdur
Hep bilen bilmeyen müsāvıdır
- 1491 Şaykasın almadı kodı gitdi
İş başa geldi diñle kim nitdi
- 1492 Acı suda gemisini deldi
Kadrini şaykanıñ o dem bildi
- 1493 Topı kāfir iderdi güldürdi
Ötmedi top özine güldürdi
- 1494 Ne dimiş bil bir iş bilen gāzī
Rūhına Hağkuñ irsin i'zāzı
- 1495 Gemi cenginde haşmuña yağlaş
Çatmadın topile ev de hağlaş⁸²
- 1496 Çatsa bir göke gökeye nā-çār
Oda ol dem ikisi de yanar
- 1497 Diñle ne dir Kemāle tā kapıdan
Her kişiyeye güzel söz olur cān
- 1498 Varup añlatsañuz ne paşaya
Luğfı çok 'izzetile yaşaya
- 1499 Saña virsin aşar bozan bir top
At anı bu gemide kurup hūb

59b

⁸² Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 1500 Vardı çün Һazretine pařanuñ
Diñle aşlın direm temāřanuñ
- 1501 Pařaya ʿarż idüp didi kim Һüb
Bir büyük topı vir baña mergüb
- 1502 Yidi ҡarıř țaşı ola vara
Atayın tā ben anı küffāra
- 1503 Ol dem Aħmed paşa dinen ğāzi
Defʿi oķıtdı hep top-endāzi
- 1504 Cemʿ olup didiler ki bu olmaz
Bu ҡadar top gemiden atılmaz
- 1505 Söyleme böyle göz ҡarasında
Nesne döymez bunuñ verāsında
- 1506 Didi Һoř anlara aña aşsend
Yanmasa Һoř ҡořu virür mi sipend
- 1507 Tecrube ehlinüñ olur irřād
Siz bunuñ dökmesindesiz üstād
- 1508 Ґurı ħāli bize cevāb olmaz
Bile yürür gemi ħarāb olmaz
- 1509 Olmadı anlara bu söz maķbül
Paşa ğördi bu sözi Һoř maʿķül
- 1510 Düzmekiçün yirini bir miʿmār
Virbidi ol gemiye ҡırķ neccār
- 1511 Çün bu iş kim olundu Һoř maşlab
İtdiler yirini müheyyā hep
- 1512 Düzdiler bes gereklü her çöpi
Ґomadılar yirine ol topı

- 1513 Tañla göçdi iletmedin anda
Paşaya māni^c oldılar zīrā
- 1514 Ƙurısar ƙopı bes Kemāl āħır
Yiri geldükde söyleyem zāhir
- 1515 Birki gün gitdiler yene yab yab
Nedür aşlı işüñ işit deryāb
- 1516 Ezelī ƙavruñ özde bes iy yār
Bile yürür bizümle hep küffār
- 1517 Ƙonduƙ irdük güzel zamānında
Aynabaħtı boğazu yanında
- 1518 Oliben cünbüşinde ħāzırlar
Ƙondu öñde boğaza kāfirler
- 1519 Her ƙonışda bizümle anlar bil
Bes olurdu tefāvüti iki mīl
- 1520 Bildiler hep ulu kiçi bā-hem
Cenge iƙdāmı var bu kez muħkem
- 1521 Paşa bu resme kim ħaber aldı
Rü'esāya hemān ƙayıƙ şaldı
- 1522 Geldi ƙurdu cemī^c-i ħāzretine
İmtişāl ide tā ki ħidmetine
- 1523 Luƙfile paşa didi söyleñ bir
Neylemek ħūbdur nedür tedbīr
- 1524 Söyledi ħoş cevābı ħūb-ı Kemāl
Diyeyin sözlerini añla māl
- 1525 Göçelüm ƙañla ilerü yab yab
Ƙonalum tā boğaza ola şavāb

- 1526 Ç̄in-seher yil digerse çekdürelüm
Aynabahtı boğazına girelüm
- 1527 Böyle itmezseñüz bilüñ nā-çār
Gemimüzden gemi alur küffār
- 1528 Cümlesi bu sözi begendiler
Her biri menziline geldiler
- 1529 Hoş muvāfık gelürse taqdīre
Medḥ ü taḥsīn olur o tedbīre
- 1530 Ger muvāfık görünmese iy cān
Cümle zemmām olur aña insān
- 1531 Haḫ ki fa[‘]āl ü mā-yürīd oldur
Ḥükm anuñdur ḫamu aña ḫuldur
- 1532 Ḳışsayı sen de bilmege māhum
Aşlını diñle aña iy şāhum
- 1533 Ç̄in-seher çün boğaza ‘azm itdük
Yine küffārile ki rezm itdük
- 1534 Diyeyin her ne oldısa vāḫi[‘]
Olasın aşlına sözüñ ḫāni[‘]
- 1535 Bir sehel vaḫt içinde ḫarışduḫ
Hoş kızıl ḫanile şuvarışduḫ
- 1536 Vardı saña diyüp bize bed-nām
Ṭoḫtolu ḫanile şunardı cām
- 1537 Dir idük vardı tınma ḫana bulaş
Ḳorıduḫ ṫopile başında ṫaş
- 1538 Ṭop irer ḫākile ider yeksān
Ḳol u buṫlar olur becid perrān

60b

- 1539 Çıkdı göge kütürdi āvāzı
Dürişür merkeb üzre her ġāzi
- 1540 apıdanuñ gemisine bir op
oınup deldi gedi ol dem hop
- 1541 Alavende idüp ne itdiler
Yağıle gönile bekitdiler
- 1542 Bir zamān hoş arış muruş olduk
Bilmedük tā ne işledük nolduk
- 1543 Oldı halkuñ cününü müstevlī
Bu maalde ġazab ne hoş evlā
- 1544 Cān u başdan geüp olup bī-bāk
İtmez oldı kişi özin idrāk
- 1545 Unıdur kendü kendüye gelmez
Nie ādem it issini bilmez
- 1546 Birbirin bilmez oldı hep bu nās
‘Aqlı giden kişiyे nie havāss
- 1547 Hep yitürdi kütürdiden özünü
Bilmez oldı kimesne kendözünü
- 1548 opcu añlamaz ne yire atar
ayretinden biri birine atar
- 1549 Burnı gider kürekleri ırılır
ekmekile kürekci hep yorılır
- 1550 Hoş kıızıl anı dökdi merdānlar
utdı deryā yüzini mercānlar
- 1551 Böyleymiş o dem irādet-i Rab
afa-ı la‘le düzdi deryā hep

61a

- 1552 Hep kızıl an olup durur zırā
ancılar anısı bigi deryā
- 1553 Ehl-i gūlen gōrūrse dūnyāda
Lāle bitmi anurdi deryāda
- 1554 anki ferrā-ı udret itdi neā
Dōedi fers-i ara sūr-i bisā
- 1555 Yūgrīūr amaa muannesler
Arife ho seildi abeler
- 1556 ıyaya var diyū kimisi dōger
Her reisūn gidi gōtine sōger
- 1557 Bir gōkenūn uluları adı
andalile kenāra iridi
- 1558 Tā reisi iridi iverdi
Dōge dōge gōkeye ıardı
- 1559 ıyaya amaile yūgrūde
Bazısı bir arafda dōgūde
- 1560 o muanne sōzin virūr dehet
Ho azādan aanlara lanet
- 1561 Her zamān ehli kūfr olan bir it
Gōrinūrmi muannee ifrīt
- 1562 Eyūler sōzlerini nazm eyle
Dūr bigi diz sōzūni ho sōyle
- 1563 Kūyına bes zūbān dırāz eyle
Eyūler añ da sōzū sāz eyle
- 1564 Hūberin vir kimesne merdāne
Ho azā āteinde pervāne

61b

- 1565 Söyle hoş hoş bu gönlümüz pāk it
Ġāziler sözile feraḥnāk it
- 1566 Hep kaçan ilerüye indiler
Tā boğaz iç yanında siñdiler
- 1567 Ẁudretüñ ḥikmetini kim söyler
Ẁorkıdur ḥalkı geh dilīr eyler
- 1568 Ẁorku Ḥağdan durur ki kim bilmez
Ẁorkmayan kimseden vefā gelmez
- 1569 Ba'zısı kāfirile yügrüşde
Ṭopile birbirile döğüşde
- 1570 Bir mavına bize ki döndi tīz
Kaçduğ andan hoş eyledük perhīz
- 1571 Ḥoş ḥamākat bu iş ol ezmānda
Cānı bitmez şanup o büstānda
- 1572 Olsa hoş ol zamānda bir insān
Cismiken cān olurdu hep yeksān
- 1573 Luṭfına şākirüz olup āgāḥ
Ġāziyüz şakladı bizi Allāḥ
- 1574 Şandalile kenāra tīz indüm
Küşte kavmuñ namāzını kıldum
- 1575 Bilmedüm şağışın ki diyem çend
Ṭaşıyup hā döker kenāra levend
- 1576 Başı gitmiş teni olup kirşend
Çekdürüp hā varur gelürdi levend
- 1577 Eyles at oğlanı ki yügrüşme
Hāy efendi diyiben ügrüşme

62a

- 1578 Niçesi döndi geldi kavuşdı
İrdi öñdin konanlara düşdi
- 1579 Bir çepel fikir egri nâ-ma'kûl
Didi hîz ol velî selâmet ol
- 1580 Niçesi 'acze düşdi bil nitdi
İrdi kâfir gemileri çatdı
- 1581 Üç kadirğa yidi kalanda hemân
Bir dahı kalyata bile iy cân
- 1582 Buyruğ itmiş ecellerin ol Rab
Gelibolı yigitleriyidi hep
- 1583 Öldiler cünbüşinde kâşırılar
Kırdılar cümlesini kâfirler
- 1584 Neylediler saña 'ayân ideyin
Faşl-ı sâñide hep beyân ideyin
- 1585 Göre didük kılıç yalabıduğın
Yara yiben düşüp talabıduğın
- 1586 Görinürdi dögüşleri el-ħak
İki üç mîl ırağidi ancak
- 1587 Öyle vaqtinde kim bulışdılar
Ağşam olunca tâ dögışdiler
- 1588 Birkimüz ħamle itse ger iy yâr
Def'i koyup kaçarıdi küffâr
- 1589 Nışf-ı leyl olıcağ ki göçdük biz
Ballubadra öñine varduğ tîz
- 1590 Kâfir ol dört gemiyi kim aldı
Bilmedük biz kim öldi kim kaldı

62b

- 1591 Halkı ğaflet büridi bes iy hūn
Böyleyimiş Hakuñ irādeti çün
- 1592 Çün irādet koşılır iy server
Bes muhaqqak olur kazā vü kader
- 1593 Mü'min-i haqsın olup āgāhuñ
Hoş diseñ cümle işler Allāhuñ
- 1594 Bu sözi añla kim muhaqqakdur
Dirgüren öldüren hemān Haqdur

Ġazel

mef'ülü mefā'ilü mefā'ilü fe'ülün

- 1 İşmarlamışam varluğumu saña ilāhī
Sultānı olur bendenüñ elbetde penāhı
- 2 Dil itdi Resūline vü Hallāka şehādet
Minnetler ola cānuma şıdķ oldu güvāhī
- 3 Lebbeyk didüm çünki hiṭāb itdi 'ibāda
'İzzetümi degül bendeye hazretde bu cāhī
- 4 Bir şāha kulam cümle cihān bābına muhtāc
Bir habbece şaymazsam olur kūhı vü kāhı
- 5 Hindū saçına irmedi cismümi al eyvāy
Şan merkebidür hinduñ aña irdi tebāhı
- 6 Çün Rüm ruḥından saçı şāmına uzandım
Bahtımı siyāh itdi benüm zülf-i siyāhı
- 7 Sa'y itdi Şafāyī dürişüp Merve Haқиçün
Hoş Haqka tapar Mekkeyedür vechi vü rāhı

Boğazda alınan gemiler vaşf-ı hâli*fe'îlâtün mefâ'îlün fe'îlün*

- 1595 Bildük oldur ḥakīm ü ḥayy u 'alīm
Rabb u ḳuddūs u zü'l-celāl ü ḥalīm
- 1596 Ḳahr ider 'ālemi ziyān itmez
Fi'îlîni ḥavf idüp nihān itmez
- 1597 Ol durur naḳşı yok bu zāhirdür
Birine biñ biñ itse ḳadirdür
- 1598 Eylenilmez aña cidāle heves
Pādişahlıḳ aña yaraşur bes
- 1599 Ḳādir olan nider şerîk ü müşîr
'Aczi yokdur ne ḥācet aña vezîr
- 1600 İrişür cümle şey'e in'āmı
'Āciz itmez dilenci ibrāmı
- 1601 Bezl ider ḳula kimse itmedügin
Göz göriben ḳulaḳ işitmedügin
- 1602 Virbidi bize bir Resûl-i kerîm
'Ālemüñ efḍali ra'ûf u raḥîm
- 1603 Bir kelāmı buyurmuş ol sultān
Ḥikmetin kim bilürse ḥoş iḥsān
- 1604 Her ḳulûbı sözi müşerriḥdür
Cānları zevḳile müferriḥdür
- 1605 Bize ḥoş ḥoş beyān kıl iy üstād
Ne buyurdı buyur idüp irşād
- 1606 Şöyle buyurdı añla ḥikmete baḳ
Üç şifāta didi nişān-ı nifāḳ

- 1607 Bir hıyānet emānete iy şāb
Biri ‘ahdin şımağ biri kezzāb
- 1608 Bes Nebī sözlerinde şādıkdur
Bu şıfatlu olan münāfıkdur
- 1609 Diñle bu kışsa kim ‘acāyibdūr
Key münāfıkdur ol ki kāzıbdūr
- 1610 Ol boğaza ki geldük oldı dirıg
Varımış bir tarafda gāyet şıg
- 1611 Kāfir ol dem ki mü’min üstine sürdi⁸³
Üç gemisi karaya oturdı
- 1612 Alınurdı eger bir el olsa
Üstine varmağa mecāl olsa
- 1613 Hoş beyān itmişem ne hāl oldı
Sırrı budur ki ol muhāl oldı
- 1614 Çünkü gitdük o mersedem mer‘üb
Aynabahtı öñine indük hūb
- 1615 Rūm beglerbegisi bir düstūr
Eylemiş ol hişārı hoş maḥşūr
- 1616 Çünkü gördi gemileri virdi
Cümle mü’min murādına irdi
- 1617 Pādişeh iki günlük ırağa
Konmuş ol hoş maḥalde yaylağa
- 1618 Eylemişler bu emri çün i‘lām
Ne dimiş bil o demde ol ‘allām

63b

⁸³ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 1619 apıdan bendem ih̄tiyār itsin
Aşbur'isbitide arār itsin
- 1620 ılayın avn ide baña ol Rab
Cümle esbābını müheyyā hep
- 1621 Böyle buyurdu Hādan irdi afer
ıldı şeh Edirne iline sefer
- 1622 Devletile çün itdi ārāmı
Bilesin neyse azm u idāmı
- 1623 apıdan itdi işlerin tehzīb
Virdi hoş umūra bir tertīb
- 1624 Her mahalde murādiken bir iş
İtdi ol dört gemiyi hem teftiş
- 1625 Rū'esānuñ üçü helāk olmuş
Birisi yaralu esīr olmuş
- 1626 İlmine çün emrūñ iriřdi
Kereminden hālāřa dūriřdi
- 1627 Kerem itsin aña Hūdā-yı kerīm
Ecrini hem muzā'af ide adīm
- 1628 Bilesin her neyise hoş sebebi
Ol re'īs ismidür Alī Çelebi
- 1629 Bilmeziseñ o ğāzi-i mefķūr
Gelibolı içindedür meřhūr
- 1630 Bildiler hālını avām u havāř
Oldı hāā on üç biñile hālāř
- 1631 ıldı nuşret egerçi hāyy u alīm
Çekmiş ammā aceb azāb-ı elīm

64a

- 1632 Görüşüp çünki gördüm ol yarı
Söyledi kendü baña aḥbārı
- 1633 Didügi bigi hep beyân ideyin
Vâkı‘ olan işin ‘ayân ideyin
- 1634 Derd-mendüñ işidüp aqvâlin
Bilesin her esîrûñ aḥvâlin
- 1635 Kâfire tâ ki şefkat itmeyesin
Furşat oldukca boynunu biçesin
- 1636 Sünnet-i Muştafâya hoş gidesin
Ḥālîkuñ emrini güzel idesin
- 1637 Ğâzi-i Haḫ dinür saña her gâh
Şühedâ rütbetin virür Allâh
- 1638 Diyeyin diñle añla iy şâhum
Râst direm benüm var âgâhum
- 1639 Didi önce gidüp ulaşırdı
Şıg olan yiri kim tolaşırdı
- 1640 Bir kayık geldi irdi paşadan
Ḥikmet açdı Ḥudâ temâşâdan
- 1641 İbnü Ḥersek dinür ol paşaya
İre Ḥaḫdan murâda yaşaya
- 1642 Yitdügüñüz gemileri şaluñ
Düşmeni karşılañ da dâd aluñ
- 1643 Tutdum emrin egerçi giderdüm
Şaldum aḫdarma parça yiderdüm
- 1644 Kâfirüñ bir alayına sürdüm
Top ataraḫ ki ilerü vardum

64b

- 1645 Döndi gördüm cemî'î yoldaşı
Añladum yigligini yoldaşı
- 1646 Hep mavınaları o bed-kāruñ
Üstüme yilken itdi küffāruñ
- 1647 Bir tarafından kadirğası kamu
Yürüdi gelmege baña toğru
- 1648 Oldı bir sâ'at içre yaklaşma
Döğüşüp vâcib oldı hâklaşma
- 1649 Bir zamān topile ki atışduķ
Bir sebep oldı şoñra çatışduķ
- 1650 'Arab oğlı 'Alī re'īs zīrā
Kāfirüñ havfiyla iy Mevlā
- 1651 Muşliḥü'd-dīn re'īs bir daḥı hem
Üstüme düşdiler benüm muḥkem
- 1652 Küregi her birinüñ irişdi
Kandı birbirine girişdi
- 1653 Üç gemi birbirine kitlendi
Añla bu ḥikmeti nic'eylendi
- 1654 Bağlanup üç gemi olup ārāst
Eyledük kāfirile cengi rāst
- 1655 Top u pıranķu darb-zen ü tüfek
Anca şaḥşuñ vücūdın eyledi fek
- 1656 Oķile ḥarbeyile atışduķ
Bir zamān āteşile urışduķ
- 1657 Bize anlar biz anlara şāhum
Ol kadar āteş irdi kim māhum

65a

- 1658 Hadd u haşrın tıyup olup āgāh
Kimse bilmez meger yine Allāh
- 1659 ‘Arab oğlı gemisinüñ noldı
Halkı kaçdı gemime döküldi
- 1660 Bende de tırmadı hemān geşdi
Muşliḥü’ d-dīn gemisine düşdi
- 1661 Kaldılar anda itdiler çü duḥūl
Cenge hoş oldılar birez meşğul
- 1662 Kāfirüñ niçe şandalı irdi
Baḥre düşmiş olanı hep dirdi
- 1663 Bende gördüm gemümde kimsene hiç
Kalmamış birden ikiden ir giç
- 1664 Tarafı başa ḥūb dönmüşidi
Üç kürek üzerüme sünmüşidi
- 1665 Ol kürekler ki üstine düşdüm
Muşliḥü’ d-dīn gemisine geşdüm
- 1666 Kılıcum ḥancerüm bilümdeyidi
Oklarumile ya belimdeyidi
- 1667 Cümle yoldaş benümle diñlendi
Cenge iḳdām idiben öglendi
- 1668 Dögişürdük velī geçüp cāndan
Seçmezidük kim öldügin kıandan
- 1669 Geçicek cāndan ne nefc ü zarar
Köl u buḫ şınuğın kim añar
- 1670 ‘Arab oğlı gemisile gemime
Haḳdan irdi kıazā bu ‘ālemime

65b

- 1671 İtdi kâfir gemisi hep tārâc
Bulduğı nesneyi idüp ihrâc
- 1672 Çünkü tārâc idiben od urdı
Mü'minüñ kâfirüñ gözi gördi
- 1673 Yardımdan ümîdümüz kesdük
Yoğimiş çün vefâları bildük
- 1674 On biñ oķı öñimize dökdük
Er bigi ehl-i küfre gözükdük
- 1675 Cânlarına katı belâ itdük
Oķ urup haylice cezâ itdük
- 1676 İki kerre yürümiş itdiler
Sancağı gerçi kıçda dikdiler
- 1677 Kâfiri hoş kırup hoş arıtduk
Sancağın uşarup şuya atduk
- 1678 Tarafı başda turup cümle
Eyleridük becid becid hamle
- 1679 İçerü kim girürse kırarduk
Başını gevdesinden ırarduk
- 1680 Gündüzi boyunca şeb rengi
Eyledük kâfirile hoş cengi
- 1681 Hîc bu cenge vaşf-ı nâs olmaz
Kudret Allâhdur kıyâs olmaz
- 1682 'Aql anı añlamazsa cāyızdır
Bir çöpüñ hikmetinde 'ācizdir
- 1683 Bizden üç dört gemi revân olsa
Döğişürken bize hemân gelse

- 1684 Kāfire hoş gazālar eylerdük
Cānına tā belālar eylerdük
- 1685 Biz mavınalarını alurduķ
Cümlemüz pür-ganīmet olurduķ
- 1686 Şayma ‘ārif ki ilerü vara
Tā inanup kürekci küffāra
- 1687 Çün murādınca olmaya vāye
Kendözini atar bu deryāya
- 1688 Degüliken Resüle şādıklar
İtdi bile sefer münāfıklar
- 1689 Hışşe almağičün ganīmetden
Yoğiken dīn naşīb-i devletden
- 1690 Gemi pür-mü’min olsa hep yā şāh
Ġālib olurıduķ bi-iznillāh
- 1691 Bir onı on biri başar her gāh
İRse izn-i ‘ināyet-i Allāh
- 1692 Gerçi ceng eyledük birez mergüb
‘Ākıbet kıldılar bizi mağlüb
- 1693 Bizi kāfir ki ġarķ-ı hūn itdi
Dilci geldi bizi zebūn itdi
- 1694 Ķandan çehremüz seçilmezdi
Küşte leşden velī geçilmezdi
- 1695 Çekreokı kılıç yarasından
Dārda zaħmı süni belāsından
- 1696 Ķanum aķdı katı za‘īf oldum
Leş arasına tā düşüp Ķaldum

- 1697 Şoñra bildüm serüm ne sırda imiş
Añladum zaħmı yidi yirde imiş
- 1698 Diyeyin her ki oldı ol āgāh
Başumuzda ne yazdısa Allāh
- 1699 Aħşam irdi sekiz kişi ƙaldı
Kāfirüñ hep gemisi tağıldı
- 1700 Bir ƙayıƙ ƙalmış u döğüşmişler
Ƙarañu çünki irdi düşmişler
- 1701 Çün ƙayıƙ kāfiri ki ƙoyıldı
Her birisi leş altına siñdi
- 1702 Şoydılar leşler üzre üşdiler
Öñ giden der-peyine düşdiler
- 1703 Tuymadı ehl-i küfr olan zālīm
Ƙarañudan ölisi kim diri kim
- 1704 Ƙanlara bulaşup olup rüsvā
Yaralanmışlaridi hep zīrā
- 1705 Lengerümüz bıraƙdı bil nitdi
Tañla yine gelem didi gitdi
- 1706 Ƙalmamış bir gemisi küffāruñ
Çünki tuyduƙ bu hālin anlaruñ
- 1707 Araduƙ bir bir anda anbārı
Gizlü bulduƙ göricek küffārı
- 1708 İki yaña sekiz kürek taƙduƙ
Āteş-i ƙahra çok ciger yaƙduƙ
- 1709 Dürişüp kesdük ol dem urğanı
Aƙıdurken becid ƙızıl ƙanı

66b

- 1710 Didük irdi bu gice fırsatdur
Hoş halāş olsavuz ganīmetdür
- 1711 Bir yaña ğam çeküp de cān süridük
Ol gice şubḥ olunca hā yüridük
- 1712 Gemiler göriben aña varduḥ
Hoş belā açılır bizüm şanduk
- 1713 Ğāfil olduḥ arasına girdük
Kāfirün yine cengine irdük
- 1714 İrdi Ḥaḫḫuñ kazāsıdur maḥdüm
Başa geldi belāyimiş mestüm
- 1715 Olmışidi bize o dem maḥlūb
Ḥabs-i küffārdan ölüm maḥbūb
- 1716 Çünkü kāfir bizi görüp bildi
Bize def'i hemān kayık şaldı
- 1717 Bir kayık geldi ṭoĝrı niteki oḥ
Çāresüsüz yaraĝumuz daḫı yoḥ
- 1718 Fikrümüze bu geldi kim nā-çār
Tā esīr itmeye bizi küffār
- 1719 Gemiye niçe yirde hoş delemüm
Baturup cümlemüz helāk olalum
- 1720 Dirilüp hep biraraya geldük
Dürüşüp zorile birez deldük
- 1721 Şu koyulduḥ gemiye heybetlü
Añladuḥ kim bu cānemiş ṭatlu
- 1722 Tīz anbār içini şu aldı
Tā yitişdi bilümüze geldi

67a

- 1723 Cümle kâfir gemimize çıktı
Sizi öldürmezüz diy'and içdi
- 1724 Gerçi olduk o demde bî-çâre
İtmedük i'timâdı küffâra
- 1725 Ara yirde birez zamân oldu
Gördiler kim gemi beter tıoldı
- 1726 Añla tedbîrini ki küffârũñ
Yapdılar hep kıapusın anbârũñ
- 1727 Kıçıũñ anbârına urup odi
Geldi tıutdı içini hep dũdı
- 1728 Şuyı üzerlerine serperdi
Kışıyi yalıñı ki çarpardı
- 1729 Tıaşra çıkıdukı zarũri bes iy cãn
Bildük anda hãlãşa yok imkãn
- 1730 Tã didük kãfire hãkã kılalum
Ölürüz bãri biz şehîd olalum
- 1731 Žã'fumuz ğãlibidi dökduk kıan
Tıutdılar itdiler bizi 'uryãn
- 1732 Bizi def'i o dem ulaşıdılar
Kıoyılup hep kıayıka aşdılar
- 1733 Gerçi bizi alup da gitdiler
Ceng iden barçaya ilettiler
- 1734 Gövdemiz demrenini çektiler
Üştiler yaramuzı diktiler
- 1735 Bir belã geldi kim nice yara
Tıomrukı üzup kıodılar anbãra

67b

- 1736 Çekeriken öñice bu hāli
Virbimiş cenderali şandalı
- 1737 Ol meger ben za'îfi istetdi
Beni alup hemān revān gitdi
- 1738 anum amaq omadı bende mecāl
Key za'îfem atı mükedder hāl
- 1739 arşusına iletdiler şordı
Didiler bu re'îsidür gördi
- 1740 urfe urfe 'aceb hıyāl itdi
Gemüñüz aç diyü su'āl itdi
- 1741 Çün bizi arşuñuzda görürsüz
Ne içündür kenāra yürürsüz
- 1742 Aşlını her umūruñ ol küffār
Eyledi bir bir anda istifsār
- 1743 Öldürür şanma didi herze idi
Dek baña oğrusını söyle didi
- 1744 Merhāmet okıyıla dirildüm
Ol pelīdūñ murādını bildüm
- 1745 'Aqlımı başum üzre cem' itdüm
Yaralar acısını men' itdüm
- 1746 Söyledüm sözleri güzel fāyık
Pādişāhuñ cenābına lāyık
- 1747 Hıul u 'adl u leāfetin ögdüm
ahr ola düşmeni diyü sögdüm
- 1748 Bu sözüñ key boyandı rengine
Badı çevre uran Firengine

68a

- 1749 Ben didüm geçse kimse cānından
Söz gelür dür bigi zübānından
- 1750 Olmadum bir sözümde hīc epsem
Virdüm anuñ cevābını muḥkem
- 1751 Cigeri yağını eritdüm ḥūb
Yüregin pāre pāre ditdüm ḥūb
- 1752 Bunda kışlar katı şavāb eyler
Venedik illerin ḥarāb eyler
- 1753 Gemiler yapdurıben ol sulṭān
Eyler ol hep cezāyiri vīrān
- 1754 Didi söyletmeñüz bunı alıñ
Meçleri itdiler hemān yalıñ
- 1755 Süriyüp ṭarta ṭarta gitdiler
Beni başdan yaña ki yitdiler
- 1756 Öldürürler diyüp şafā itdüm
Ḥālīka ḥamdile şenā itdüm
- 1757 Ḥoş Nebīye idüp şalāt u selām
Şuğlum iḥlāşidi o demde tamām
- 1758 Başa çün kim beni iletdiler
Meçlerin kınlarna katdılar
- 1759 Ayağuma iki Firengi demür
Urdılar bu belāyimiş maḥdūr
- 1760 Ellerüm ayağum ki kitlendi
Anlaruñ her birisi itlendi
- 1761 Dürlü dürlü idüp cefā vü ‘iḳāb
Şalup anbāra oldı baña ‘azāb

68b

- 1762 Ger muḳābil olursa bu ğamma
Dūzaḡ andan görine bir ŧemme
- 1763 Ol gice çekmişem ‘azāb-ı elīm
Kimse bilmez meger ki ḡayy u ‘alīm
- 1764 Ol ‘azābuñ cefāsınuñ her ğāh
Ecrini umaram virür Allāh
- 1765 Oldur iden her işlere irşād
Ol virür her ‘ibāda dād-ı murād
- 1766 Ol virür her murādı maḡlūḡa
Zerre irer dilerse ‘ayyūḡa
- 1767 Ol gice kim olan geḡen esrār
Ḳādir oldur buyurmuş ol Cebbār
- 1768 Beni iltüp anuñ ŧabāḡına
Ol cehennem ini öñine gine
- 1769 Şordı olsañ yine her aḡbārı
Gine gördüm belā-yı küffārı
- 1770 Beni incitdi la‘net ola aña
Zaḡmumuñ zaḡmeti yiterdi baña
- 1771 Ḳıŧŧa bu kim emīni bir maġdūr
Ḳancılar dirler añañañ meŧhūr
- 1772 Beni baġıŧladı hemān ol it
Aña bir it ŧıfatlu bir ‘ifrīt
- 1773 Aña buyurdu kim vara ḡura
Aynabaḡtı alındı mı göre
- 1774 Üḡ ḡadırġa buyurdu aña refiḡ
Üçüsi bile gitdi ḡutdu ḡarīḡ

69a

- 1775 Gerçi gitdi üçi olup yoldaş
Ol efendüm seg oldı içine baş
- 1776 Üç gün içinde tā ki vara gele
Kara göñülleri qarara gele
- 1777 Vardı görđi o şehri alınmış
Mü'minüñ sancağı çıkarılmış
- 1778 Ceyş-i küfri tağıtmış itmiş tām
Nevbetin gösderür güzel İslām
- 1779 Geldi virdi haber ki virmiş Rab
Zifte döndi yüzi qarardı hep
- 1780 Cenderali yanar uçağ oldı
‘Askeri yüregine dāğ oldı
- 1781 Şanki geçdi boğazına bir ip
Zehri tamdı yüzinden uş çip çip
- 1782 Hāyretinden birez yire bağıdı
Herze yidi yüregin ağıdardı
- 1783 Bir zamān geçdi arada iy yār
Hidmetine giderdi bir küffār
- 1784 Üflemicden yaña murādı var
Bir ulu it çepel bir adı var
- 1785 Bir biti yazdum anda bende tamām
Eyledüm hālümü yazup i‘lām
- 1786 Yazdum anı Hudā virürse mecāl
Tā idile begümüze irsāl
- 1787 Virdüm ol kāfire velī mektüb
Kıpıdan hāzretine irmiş hūb

- 1788 Gönderildük egerçi anda hemân
Biş qadırğa Anaboliya revân
- 1789 Motonı Koronı ki tıolaşduq
Anabolı iline ulaşduq
- 1790 Ayağum kündesi ‘iğābından
Gövdemüñ yarası ‘azābından
- 1791 Gözlerüm sancısı ki āfetidi
Yaralar zaħm-ı tende gāyetidi
- 1792 Kehle çoğalmışidi qayırdan
Biñ girüp biñ çıqardı her yirden
- 1793 Gördüm ol itleri ki söylendi
Şora tā merħametler eylendi
- 1794 Didiler biz seni çıqaralum
Tıonuñı gōñlegüñi yuyalum
- 1795 Seni biz bir ev içre qoyalum
Ayağuñdan demüri alalum
- 1796 Başa şandum sa‘ādeti qondı
Bu şınuq gōñlümüz bes avundı
- 1797 Demürüm aldılar da nitdiler
Alınan qal‘a içre gitdiler
- 1798 Çañlıguñ qullesine vardılar
Bir büyük it qatına irdiler
- 1799 Qulle diz-dārı küfrile bir ħor
Qaşdaliyyān dimek aña meşhūr
- 1800 Ol cehennem iti beni gördi
Dirilüp ehlile ħaber şordı

- 1801 Bir serāya bedel ev içinde
Bedeli anda yok meger Çinde
- 1802 Dehrini dāden vefā şandum
Ola diyü huzūrum avundum
- 1803 Kaşdalıyyān ki bir zamān geçdi
Gidelüm gel didi alup gitdi
- 1804 Yuğaru çañlığda bir zindān
Varımış anda qodi bes iy cān
- 1805 Urdılar ayağuma bir tomruq
Görmedüm rāhatı hemān ayruq
- 1806 Türk esīri bile qonuldi sebeb
Gördese gitmiş ü tutulmuş hep
- 1807 Mişnet ü zecrile birez yatduq
İncidüp cānı ‘aqlı tağıtduq
- 1808 Bir zamān yatduğ anda nā-çarı
Baña eydür qadırğa küffarı
- 1809 Bunda tonanmañuz ki yaqındur
Bir biti yazıben aña göndür
- 1810 Çıkarurlar seni ri‘āyet idüp
Qurtarurlar seni ‘ināyet idüp
- 1811 İrdi şan dertlü cāna dermānı
Didüm irse nola Hāq ihsānı
- 1812 Çünkü baña halāşdur maqlüb
Yazdum iki dürüşiben mektüb
- 1813 İki yüz aqça dindi küffāra
Tā ki bizüm gemilere vara

70a

- 1814 Nāmenüñ her birini bir kāfir
Aldı gitdi gemilere āhir
- 1815 Hālümüz key zelîldür ammā
Başumuzdan ne geçdi bil tañla
- 1816 Toptolu ‘aḳreb ü yılan u çıyan
Yatduğumuz ḳatı çepel zindān
- 1817 Ḳorḳudan gözümüzi yummazduḳ
Uyḳuyı rāḫatile añmazduḳ
- 1818 Ğāyet eski bināyimiş iy cān
Vehm-nāk eyleridi ol zindān
- 1819 Bir zamāndan gözükdî hem sekdi
Geldi biri ḳulağımı çekdi
- 1820 Müjdi-gānî saña ol āgāh
Tā İnişdek re’īs ‘Abdullah
- 1821 Geldi Gördese tā ki ṫurmağa
Oradan hoş seni çıkarmağa
- 1822 Bes getürmiş on üç biñ aḳça bile
Anı vire seni ki tā ala
- 1823 Beni gönderdi kim görem ol ḫāşş
Ölmelü mi olur mı yoḫsa ḫalāş
- 1824 Bildi ḫālüm görüp beni çendān
Gitdi aḳça getürmege iy cān
- 1825 Ol gice geçdi irtesi gice
Görmişem bir düşi işit nice
- 1826 Şubḫa yakın ḳamer bigi ṫoldum
Bir boz ata binüp revān oldum

70b

- 1827 Bir kimesne yanumca oldu süvār
Bir torı ata binmiş ol iy yār
- 1828 Gitmege ilerüye iverdük
Bir yoğuşa yuğarı giderdük
- 1829 Çün uyandum katı şabāḥ oldu
Kāfir aqça getürdi hoş geldi
- 1830 Begümüz devletinde tā her gāh
Müstedām eylesin anı Allāh
- 1831 Her zamānda murādına irsin
Furşat u nuşretini Ḥaḫ virsin
- 1832 ‘Ömri bākī mu‘azzez olsun ol
Yā ilahī du‘āmuz it maḫbūl
- 1833 Gül big’olup güşāde gonceleri
Virsin Allāh aña sevünceleri
- 1834 Ola Ḥaḫkuñ murādı her şānı
Kıl şenā-yı cemīl-i erzānı
- 1835 İy kerīm ü raḫīm ü hoş her gāh
İt müyesser murādı yā Allāh
- 1836 Ḥaḫ gözetsin beḫāyile anı
Yitişür her kişiye iḫsānı
- 1837 Derd-i cāna irişdi dermānı
Dest-gīr ola ‘avn-ı Sübhānı
- 1838 Virdiler aqçamı hemān aḫşam
İrdi Ḥaḫdan bu cānuma in‘ām
- 1839 Tıtdı baña boz atı kirāya
Bindi kāfir toruya pīrāye

71a

- 1840 Ol gice dūnla alkıben edük
Gördese öyle vati iridük
- 1841 Oldı vāı‘ dūum bigi iy yār
‘Avnile Hālı eyledi ihār
- 1842 Hamdūlillāh bulumıuz āgāh
Dest-gīrūm re’īs ‘Abdullāh
- 1843 Gitdi derdüm ifā bulup bu cān
Virsin ecrin ‘ivazların Ramān
- 1844 Ha oqlancuqların halef itsin
Dūmenin yo idüp telef itsin
- 1845 Bād-ı bedden emīn idüp her gāh
Fer‘in anuñ baıılasun Allāh
- 1846 Hil‘at u on gönlegi amu
Virbimi gebrile bana aru
- 1847 Gül bigi at at anda onandum
Güvenüp ho sevince ıvandum
- 1848 ünkü āyīn-i Amedi görünür
Kūfr-i kāfir yire girür bürinür
- 1849 Olmıiken cefā cigerde bıa
Buldı vulat yine zamān-ı firā
- 1850 Bir murabba‘ azel firāumda
Virdümidi her itiyāumda
- 1851 Oımazsam irer zamān-ı firā
Mūnisümdür gerekmez ayrılma
- 1852 Nic’ourdum o dūnde ba bana
ālībiken am-ı firā bana

71b

El-murabba‘u’l-firāk

mefā‘ilün fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 1 Vefā-yı yār-ı mükemmel ola mı yā Rabbī
Becid bu cevr-i mübeccel ola mı yā Rabbī
Bizüm bu müşkilümüz hall ola mı yā Rabbī
Firāk vaşla mübeddel ola mı yā Rabbī
- 2 Göñül evini harāb itdi hasretā ki firāk
Benüm bu derdümile taldı Rum u Şām u ‘Irāk
Bilümi bükdi felek bigi yaralandı niṭāk
Firāk vaşla mübeddel ola mı yā Rabbī
- 3 Zamāne kaḫdı kaḫāma ‘aceb yüzün düşdüm
Şu sep ki diñleneyin gam odına tıttıdım
Vişāli fürḫate döndi niçe ki dürişdüm
Firāk vaşla mübeddel ola mı yā Rabbī
- 4 O yāre yaraya tā kılmadım bu tedbiri
Yanarsa hasret odı dilde yirider yiri
Murādım üzre görem mi daḫı bu taḫdiri
Firāk vaşla mübeddel ola mı yā Rabbī
- 5 Yaşım bigi beni gözden düşürdi āh ol yār
Firāk-ı nārına ḫayfā bu cān u dil yanar
Bu şevḫ-ı ‘iştikle her dem becid direm tekrār
Firāk vaşla mübeddel ola mı yā Rabbī
- 6 Bu cān vilāyetini yaḫdı çünki nār-ı firāk
Neler getürdi başuma bu rüzigār-ı firāk
Ḳala mı böyle ilahī bu āh u zār-ı firāk
Firāk vaşla mübeddel ola mı yā Rabbī
- 7 Şafāyi düşdi cüdā cān içinde maḫbūbuñ
Başumda Yūsufüçün oldı ḫüzni Yaḫūbuñ
Çeken benüm bu zamān āh derdin Eyyūbuñ
Firāk vaşla mübeddel ola mı yā Rabbī

72a

- 1853 Sevünürsem nola maḥal oldu
Fürkatüm vuşlata bedel oldu
- 1854 Dürdi defter ğam u cefā gitdi
Ḥāşılum irişüp vefā bitdi
- 1855 Miḥneti çekmişem ezel ammā
Ba‘de ‘usr olurimiş yüsrā
- 1856 Ḥamdülillāh bu ḥāli ben gördüm
Luţf-ı Ḥaḫdan murāduma irdüm
- 1857 Ata oğul bigi ki buluşduk
Her birimüz murāda ḫavuşduk
- 1858 Bir zamān ḫocışiben ağlaşduk
Ḥasretidük birez ḫoḫılaşduk
- 1859 İçimüzden birez ğirī ḫopdı
Ben anı ol beni birez öpdi
- 1860 Ḳurretü’l-‘ayn olan baña budur
Derd-mende ḫatı gereklüdür
- 1861 Kişiyе ḫoş feraḫ-fezādur bu
Ḥasret ehline bes sezādur bu
- 1862 Ḥaḫ virincek güzel ‘aḫādur bu
Añsuzın iricek şafādur bu
- 1863 Gözden aḫar egerçi mādur bu
Luţf-ı Ḥaḫ ni‘met-i Ḥudādur bu
- 1864 Derdi olan dile şifādur bu
Zevḫile cāna müntehādur bu
- 1865 Sevinüp ḫayli şādımān olduk
Cismidük şanki tāze cān olduk

72b

- 1866 On u biş günki yāre yār olduk
Gördes içinde intizār olduk
- 1867 Kapıdan beg meger haber almış
Biz kulına hemān kayık şalmış
- 1868 Aşbur'isbiteye revān olduk
Haq kerem itdi anda bulınduk
- 1869 Hamdülillāh bizi sevündürdi
Bizi yine murāda irgürdi
- 1870 Şımf-ı küffarı Haq helāk itsün
Mü'minile cihānı pāk itsün

Ġazel

mef'ülü fā'ilātü mefā'ilü fā'ilün

- 1 Biz nām u 'ārı terk iden ehl-i şafālaruz
Biz bu cihānda bes bir iki bī-nevālaruz
- 2 Cānān yolında çün komışuz cān u başı biz
Bu nefsi-şüm elinde neden mübtelālaruz
- 3 Ġam yimezüz kayurmazuz uş lāübāliyüz
Çün milk-i 'ışka şevkile hoş müntehālaruz
- 4 Ġam çekmezüz ger olmasa 'ālemde i'tibār
Sultānumuz huzūrına çün āşinālaruz
- 5 'Acz u kuşūr vechile ser-keşlik eyleyen
Çallāş u müflisüz kehelüz pür-ħaṭālaruz
- 6 Çalmağičün bu gerden-i emmāre-nefsi biz
Dem zü'l-fiķārını çeken emr-i ğazālaruz
- 7 Baş egme hey Şafāyi ğanī diyü kimseye
Faķrile muḥteşem dirilür bī-nevālaruz

Tezyîn-i keştî-hâ-yı ğazâ vü evşâf-ı kâpıdan
fe'îlâtün mefâ'îlün fe'îlün

- 1871 Hâmid ol cânile ola sipend
 Çünkü sâbit aña haķîkat-ı hamd
- 1872 Ol durur bes vedūd u hem maħmūd
 Cümle eşyâ anuñladur mevcūd
- 1873 Halk-ı 'âlem anuñ irâdet anuñ
 'İzzet ü hikmet ü himâyet anuñ
- 1874 Kurtıla tâ ki Nūhuñ aşhâbı
 Kırdı tūfân içinde kezzâbı
- 1875 'Âd kavmin iliyle itdi helâk
 Hu da virüp necâtı eyledi pāk
- 1876 Şayhayıla fenâya gitdi semūd
 Şâlihi şakladı o hayy u vedūd
- 1877 Hep bilür 'âm u hâş u ehl-i sülük
 Kırada kıldı kâfiri hem hûk
- 1878 Olduğün halîline ki 'anūd
 Qahr olupdur ba'üzile Nemrūd
- 1879 Evvel âhir murâdı Qahhâruñ
 Qahrıymış cemî'î küffâruñ
- 1880 Öldürüñ kâfiri ki oldı 'azâ
 Anuñiçün Hudâ buyurdu ğazâ
- 1881 Emr-i Haqdur unutma kavli-i Haqı
Faqtülühum dimiş âyet okı
- 1882 Bize gökcek Haq emrin itdi peyâm
 Aħmed-i mürsele şalât u selâm

- 1883 Ol Resūlūñ umūrın itmege tām
Bāyezīd Hān ḥalīfe oldı tamām
- 1884 Anuñiçün ğazāya itdi sülük
Kılmadı ‘ömr içinde hīc mülük
- 1885 Kendünüñ bir kılına buyurdi
Kışladı üç yüz gemiyile tırdı
- 1886 Edrene şehri içre oturdi
Cümle maqşūd olanı buyurdi
- 1887 Cümle işler tamām olur iy şāh
Çün mu‘āvin olur kişiye İlāh
- 1888 Yırlü yirince hep emīrāne
İşledi her işini şāhāne
- 1889 Kış içinde her emri tām itdi
Emrini her diyāra ‘ām itdi
- 1890 Şaldı her kādıya mülūka ḥaber
Hāzır olsun cemī‘i ehl-i sefer
- 1891 Ba‘de āzār cem‘ idiben esbābı
Kodılar yirlerinde her bābı
- 1892 Ba‘zısın ben saña beyān ideyin
Bildügüm deñlüce ‘ayān ideyin
- 1893 Kim bilür emrini o sultānuñ
Nemle bilmez işin Süleymānuñ
- 1894 ‘Aql anuñ vaşfin idemez idrāk
Zerre şemsi kaçan bilür çālāk
- 1895 Buyruğ itdi o şāh ḥoş zībā
Düze esbāb-ı baḥri hep vüzerā

73b

- 1896 Şaldılar hoş ulaqlar eṭrāfa
Tā haber iriṣe her eṣnāfa
- 1897 alata Őehriner ki irdi ḥiṭāb
Şaldılar pür nice gemi esbāb
- 1898 Gerçi hep İgriboza geldiler
Yolda kāfir gemisi aldılar
- 1899 Mūjdi-gānī iriṣe Őükrāna
Şaldılar hep esīri sulṭāna
- 1900 apıdana ḥaber gelüp evvel
Bildi cümle umūrı ol ekmel
- 1901 Rū'esā-yı emīni gönderdi
Her işi ḥoş Őalāḥa dönderdi
- 1902 urıdan çekdiler her esbābı
onmaĝa her gemiye her bābı
- 1903 Dil başına iletdiler yab yab
ıŐlayan her Őonanmaya esbāb
- 1904 Niçe yüz Őayka bile pıranu
Ṭop ṭaşı gerekli bes amu
- 1905 Geldi ipler demürleriyle bile
Yilken bizleri gühercile
- 1906 Ol maḥalle getürdiler deryāb
Cengiçün niçe dürlü çoĝ esbāb
- 1907 Dil başından varup gemi aldı
Aşbur'isbitiye yine geldi
- 1908 İgribozdan kimini bil nitdi
urıdan tā Pirevzeeye gitdi

74a

- 1909 Bil o hānı ne ulu haķandur
‘Aşır içinde ne ulu sulţāndur
- 1910 Berr ü baħri tutarsa nola o şāh
Naşır ider devletine çünki ilāh
- 1911 Hīc ebter ola mı iş iy şāh
Çünki anı oñara ol Allāh
- 1912 İşleri böyle olsa bes nola
Ol ki Aħmed ħalīfesi ola
- 1913 ‘Adl u dār u dihiş ‘aţā-yı ni‘am
Vācib oldı aña seħā vü kerem
- 1914 Vācib oldı aña ġazāya sülük
Emrine rām u bende cümle mülük
- 1915 Diñle nitdi ġazāyiçün tedbīr
‘Aķluñı dir ġüzel işit iy pīr
- 1916 Kırķ gemidür Pirevzeye buyruķ
Kırķ gemi Avlinada hem ayruķ
- 1917 Bir kış içre ola ķamusı tamām
İdeler hep sebeblerin itmām
- 1918 Kālatadan iletdiler baķır
İtdiler tā Pirevzede ħāzır
- 1919 Şayķalar dökdiler ki heybetlü
Her biri hem gereklü hem görklü
- 1920 Baħr içinde kaçan yūriye şuda
Ejdehā bigi her gemiyi yuda
- 1921 Çünki nā-geh nefes ura meccān
Rīze rīze idüp kıla perrān

74b

- 1922 Nefesinden kaçan çıkarırsa semūm
Haceri nerm ide erir gibi mūm
- 1923 İtmedi böyle topı şāna
Dīv idipdür meger Süleymāna
- 1924 Şimdi budur cihān Süleymānı
Bu ğazāda nedür işit şānı
- 1925 Her işi buyruğile indürdi
Kapıdan menziline göndürdi
- 1926 Devletinde ğanīmetin gördük
Bir kıuzıyı becid ikiye yidük
- 1927 Baħre çıkmağıçün azık varı
Bil ki seksen bigiydi kıantārı
- 1928 Her birin bir atile bir ādem
Alıben geldi irdi hoş ğurrem
- 1929 Elli biñ vurtanarı çekdiler
Getürüp bir kenāra dökdiler
- 1930 Turmadı şaṅtalile taşındı
Kurt yiyen yirlere ki aşındı
- 1931 Geldi lenger getürdi çün biñ çift
Geldi yüz yüz atile irdi zift
- 1932 Simekovdan aşurdılar anı
Avlinadan getürdiler bunu
- 1933 Geldi şahrā yüzine çün indi
Üsdübi tağa döndi yığıldı
- 1934 Böyle zībā tedārük iy server
Kılmamışdur meger ki İskender

75a

- 1935 Bal u yağ u birinc ü her esbāb
Cümlesi vāfiridi iy aḥbāb
- 1936 ʿİzzetinden şafāyı hoş sürdük
Ḥamdülillāh gāzaları gördük
- 1937 Var durur irdi ʿilmüñ ola senüñ
Cümle ḥalkuñ şevābı deñlü anuñ
- 1938 Ol ʿAlīm ü Raḥīm ol Tevvāb
Baḥr ü ber leşkerince virdi şevāb
- 1939 Kāfire atılan her eczānuñ
Oldı her zerresinde ecri anuñ
- 1940 Ḥaḳ Teʿālā virür şevāb-ı sefer
Atınuñ ayağı kayırırı ḳadar
- 1941 Baḥr ü ber ḥalkına niʿam irdi
Ol ḡanī Ḥaḳ şevābını virdi
- 1942 Ḳapıdan ṭurmuşıdi ḥidmetde
Aşbur'isbitide ḡanīmetde
- 1943 Her ḳadırḡa meremmetini sezā
İtdürürdi ṭutup elinde ʿaşā
- 1944 Bir Melikdür muḥib olup mā dām
Ḥidmetinde yiler ḥavāş u ʿavām
- 1945 Pādişeh emriyle hep begler
Geldi gitdi gürūh gürūh yigler
- 1946 Her birine ziyāfet itdi tamām
Yidi ḥʿānın ḳamu vażiʿ ü hümām
- 1947 Mürşid-i kāmil olup itdi sülūk
Luṭfına bende oldı cümle mülūk

75b

- 1948 ullarına edebler ğretmiş
Muřafā sūnnetine hoř gitmiř
- 1949 Ha Te‘ālā keremliū itmiř anı
Ni‘metini yidi faır ū ganı
- 1950 Ni‘metin leşker ire kim yimedi
Böyle Hātem ziyāfet eylemedi
- 1951 Cümle leşker oyundı anda belı
Virmiş Allāh aña seħā-yı ‘Alı
- 1952 Biz anuñ luf-ı bābına dūřdük
Ni‘metine meges bigi üşdük
- 1953 Rū’esā her řubařı her düzgün
Ni‘metiyle oyumidi her gün
- 1954 Görmemişler cihān gezenler hep
Böyle āyın edeb bilür yā Rab
- 1955 Gördüm oldı edebleri ki sebeb
Bir şaşıde didüm redıfi edeb
- 1956 Edebinden güzel řafā sürdüm
Edebi medħini sezā gördüm

ařıde der evřāf-ı apıdan Dāvūd beg sellemallāh

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 ıldı Ha zātuñı deryā-yı firāvān-ı edeb
Eyledi dürr-i girān-māye-i ‘ummān-ı edeb
- 2 ār rükn oldı serāyuñla serırüñ ki olur
ār ‘unşur der-i devletde ki erkān-ı edeb
- 3 şalıca ħ‘ān-ı kerem sofrasına ħ‘ān-ı seħā
Üstüne etr-i sa‘ādet olur eyvān-ı edeb

76a

- 4 Kerem-i h^vânına şükr emri tıyup niçe niçe
Kand-i elṭāf-ı zülâliyle ‘aṭşân-ı edeb
- 5 Bitdi iḥnâ vü ‘aṭâ gülleri sünbüllerile
Yağdı cūd u keremüñ bāğına bārân-ı edeb
- 6 Hāḫḫ-ı Tevrât u Zebūr oldı anuñ ‘ayn-ı yaḫīn
İsmi Dāvūd velī zātı Süleymân-ı edeb
- 7 Bāyezīd Hân ḫapıdan itdi çü bahreyne anı
Buldılar emr-i ğazâ derdine dermân-ı edeb
- 8 Her seḫer devletile ḫidmet-i bābında anuñ
Dizilür dür bigi dīvânına sükkân-ı edeb
- 9 Tatlu dilinden anuñ ‘ayn-ı şifâ oldı aḫar
Oldı şīrīn söz çün ḫikmet-i Luḫmân-ı edeb
- 10 Hürmüz-i cānda becid lülü-yi şehvār çıkar
Şadef-i cānda sözüñ olalı nīsân-ı edeb
- 11 Senden öğrendüğüçün şıdḫ u şafâ ḫulḫ u edeb
Oldılar bendelerüñ cümle nigehbân-ı edeb
- 12 Gül bigi güldügi gördi feraḫı geldi dile
ḫüb oḫur bülbül-i cān ḫarşu gülistân-ı edeb
- Ṭura çün ceyš-i melāyikde ki dīvân-ı edeb
Rütbetince ki ri‘āyet ola ā‘yân-ı edeb
- 13 İy Ebū Bekr-i kerem luṭf u şecā‘atde ‘Ömer
İy ‘Alī-sīret ü iy ḫilmile ‘Osmân-ı edeb
- 14 İy kemālât-ı kerem vaşfile meşhūr-ı cihân
Ṭutdı devründe senüñ şöhret-i ‘irfân-ı edeb
- 15 Senden açıldı edeb āferīn āyīnüñe kim
İy perī-şekl ü melek-ḫüy u hem insân-ı edeb

- 16 Sensin ol ʿaşr-ı nefisinde Süleymān u kerīm
Mūr[lar] bigi üşer h̄ʿānuña h̄ullān-ı edeb
- 17 Sensin ol şıdķ u şafā birle çehār yāra muhib
Mürşid-i şerʿ-i Muḥammed şeh-i şīrān-ı edeb
- 18 Sensin ol gülşen-i gülnār-ı vefā ebr-i ʿaṭā
Mīve-i bāğ-ı kerem ezher-i ağşān-ı edeb
- 19 Maşrıķ-ı nūr-ı kerem şems-i maʿārif meh-i dīn
Aḫter-i burc-ı vefā eşref-i ḫaķan-ı edeb
- 20 Dād-ı ʿadl işisin iy merd-i Hudā cūd u cūd
Menbaʿ-ı ʿayn-ı ʿaṭā cism-i feraḫ cān-ı edeb
- 21 Senden öğrendügiçün hep edeb erkānı ḫalk
İttifāķile didiler saña sultān-ı edeb
- 22 Seni kim sevse virür cān nitekim kebş-i Ḥalīl
Devletüñ bābına olmaķlığa ķurbān-ı edeb
- 23 Gele dīvānuña ķarşu kim edebsüzlük ide
Naşş-ı ķāṭıʿ bigi sebķuñ aña bürhān-ı edeb
- 24 Urdı biñ kāfirüñ ol boynını h̄üb itdi ğazā
Anlaruñ bildi kim yok zātına imkān-ı edeb
- 25 Görüp elṭāf u kerem resmile seyrānlaruñı
Senden öğrendi şabā yilleri seyrān-ı edeb
- 26 ʿĀlemüñ zevķ u şafāsın süriben ḫoş geçer
Saña tābiʿ oliben şevķile rindān-ı edeb
- 27 Yed-i üstāz-ı ezel fazlile endāze idüp
Rāst gelmiş boyuña cübbe-i iḫsān-ı edeb
- 28 Bilüp iḫsān u kerem ʿāleme ʿām itdügüni
ḫoş dimiş ehl-i nażar devrüñe devrān-ı edeb

- 29 Gelsin içsin kimise Hızır hayâtın dileyen
Bâb-ı hülkuñdan aķar çeşme-i hayvân-ı edeb
- 30 Dem-be-dem çün olasın devletile esbe süvâr
Yürür öñüñce şehâ şevķile merdân-ı edeb
- 31 Niçe kim mâhile sâl ola geķer leyl ü nehâr
Ėazret-i Ėaķķa münâcât ide ihvân-ı edeb
- 32 Ėays-i rahmet yağıben gülşen-i ‘âlemde ola
Tâze vü ter niçe kim ravza-ı Rıdvân-ı edeb
- 33 Luţf u hülķ u keremüñ ‘izzetüñ ihşānuñiçün
Ėoş Şafâyî ola Ėamd eyleye Ėaķan-ı edeb
- 34 Saña her demde du‘â-güy ola pîrân-ı sükül
Bābuña bende ola ‘işkile şübbân-ı edeb
- 35 ‘Ömrüñi dāyim ü kāyim kıla Allāh u ‘azîm
Ėaķ seni baya vü yoğsula ide kân-ı edeb

77a

**Ėapıdan Mora vilāyetinde kışlayup tedbîrât itdüği
memer-i ağbâr-ı cezîre-i Kifaline
fe‘ilâtün mefâ‘ilün fe‘ilün**

- 1957 Şıfatıdur anuñ celāl ü cemāl
Şun‘-ı gökcek ķavîdür ol fa‘‘âl
- 1958 Bil ki Ėaķ Ėayrı bâtıł oldu ķamu
Bes didük lâ ilāhe illahū
- 1959 ŞaĖş-ı mevcūd olan olur ma‘düm
VarlıĖanuñ Ėaķîķat iy mağdüm
- 1960 Mūcid olur muĖaķķaķ oldu aĖad
Ėādir oldur ‘alîm ü Ėayy u şamed

- 1961 Birliğine delîldür iy yâr
Ûulhuvallâh okı becid tekrâr
- 1962 Gün zevâli kuşûrı ol mâhuñ
Hikmetin añladur bil Allâhuñ
- 1963 Her umûrı iden odur taħķik
Hûb îmân getür idüp taşdıķ
- 1964 Kullanına ider becid in‘âm
Rûz-ı şeb gizlü âşikâre tamâm
- 1965 Bir kûlın ‘izzete ħalâş itmiş
Kendü ecliyiçün ħavâş itmiş
- 1966 Şevķ virdi bu ‘ışķa ivdürdi
Ĝâziyi hem ĝazâyı sevdürdi
- 1967 ‘İzzetile anı çün ol Mennân
Eyledi ħalkına anı sulţân
- 1968 Vaşfını añladuñsa sen iy cân
Bâyezîd Hân dinilür ol ħaķan
- 1969 Baħr ü sulţânlığın idipdür cûd
Bir kûlına ki ismidür Dâvûd
- 1970 Çünkü baħreyne oldı ol ħapıdan
Oldı itmek ĝazâ naşîb iy cân
- 1971 Aşbur’isbitide ħarâr itdi
Hidmet-i şâh-ı âşikâr itdi
- 1972 Rûz u şeb ħurmadı vü çalışdı
Halka iħsân idiben alışdı
- 1973 Göñli olan ħayıķları şaldı
Ancası ħoş ĝazâ idüp geldi

77b

- 1974 Delü Mîrzâ kışın gezüp varıp
Avarinden getürdi bir ıgrıp
- 1975 Cengile aldı anı ol maḥbûb
İledürmiş cezîreye mektûb
- 1976 apıdana alup anı irdi
Ḥil‘at-ı fâḥiri aña virdi
- 1977 Çün oundı mekâtib icmâli
Oldı zâhir cezâyirüñ ḥâli
- 1978 Hoş buyurdi yazup da söyleyeler
Türki dilce mütercem eyleyeler
- 1979 Fehmi olmağıçün anuñ âsân
Kâfirüñ zilleti hem ola ‘ayân
- 1980 İy suḥan-gû mu‘allim-i dâñâ
Bize gökçek beyân kıl iy mevlâ
- 1981 Söyle hoş hoş olan ḥavâdisden
Vir ḥaber her umûr-ı bâ‘işden
- 1982 Her umûrı ḥaber vir iy üstâd
Ḥa seni şâd idüp ide irşâd
- 1983 Söyledüñ çün bunu di hem ḥayrı
Ḥa Te‘âlâ vire saña ecri
- 1984 Geh bahâdur sözin beyân eyle
Geh muḥanneşleri ‘ayân eyle
- 1985 ‘Ârif añlar neyise sen söyle
Sen hemân vâkı‘in beyân eyle
- 1986 Delü Mîrzâ yine hemân gitdi
İşid imdi ne eyledi nitdi

78a

- 1987 Varmış ol bir cezîreye tırmış
Kâfirüñ tâ banayırın görmüş
- 1988 Ehl-i küfri ne eylemiş söyle
Bağlamış hep keşşleriyle bile
- 1989 Aşbur'isbiteye ki iletdi
Naqd idüp her birini ol şatdı
- 1990 Niçe niçe gelüp yine gitdi
Tırmadı ol gâzâları itdi
- 1991 Delü Yūsuf dağı idüp ārâst
Vardı mağrib zemîne dek tâ râst
- 1992 Birki keştî esîrile dil-keş
Tırabulus begine idüp piş-keş
- 1993 Hıoş ziyâfetlerin sezâ itmiş
Hem şafâlar sürüp 'aâ itmiş
- 1994 Söylemiş meclisinde hem anı
Merddür bu gıuzât-ı 'Osmâñî
- 1995 Seyr iderken yidi gemi aldı
Şâha yitmiş esîrile geldi
- 1996 Çîn-seher tâ şölen idüp kapıdan
Geldi her 'âm u hâş u pîr ü cüvân
- 1997 Nî'metin yidiler de tām oldı
Hıoş du'â kıldılar tamām oldı
- 1998 Başladı gerçi yine tedbîre
Emr itdi havâle taqdîre
- 1999 Evvel itdi Kemâle hıub hııtab
Söylene tâ neyise anda şavâb

78b

- 2000 Didi kim varsa bir kişi olsa
Tā Kifalinden haber bilse
- 2001 Byle oldu aña cevāb-ı Kemāl
Hāḡ Te‘ālā eger virirse mecāl
- 2002 On ḡadırḡa ḡonanma vir gideyin
Kāfirile muḡābele ideyin
- 2003 Ben hele cengi ideyin ārāst
Virmek almak Hāḡuñ durur ḡn rāst
- 2004 Őıdılar kāfiri niḡe kez oñat
ḡār mehdr dḡiŕr anda ḡuzāt
- 2005 Diñle añla nedr szñ sevkı
Neye varur bu hāletñ Őevḡı
- 2006 Def‘i didi herik hezār aḡsen
On ḡayıḡ vir buyur varayın ben
- 2007 Ḳapıdan didi yzñ aḡ olsun
İŞ başar merkebñ Burāḡ olsun
- 2008 On ḡayıḡ tā hemān ki yaḡlandı
İpleri hem Őirā‘ı baḡlandı
- 2009 Ḳondı ḡarb āleti v esbābı
Virbiye hoş ḡazāya aŐhābı
- 2010 Cmlesine vaḡıfesin virdi
Vardı hoş gz yirine gnderdi
- 2011 Bir zamān fursatile gitmiŐler
Hlumeric yanlarına yitmiŐler
- 2012 Bir cezāre iḡinde tā nā-gāh
Yir yir odlar grp olup āḡāh

79a

- 2013 ıuydılar dir herik ki vā-veylā
 ıaçmak oldu bu dem bize evlā
- 2014 Ol gice Őubĥ öñince kaçmıŐlar
 İriŐiben boğazı ŐeçmiŐler
- 2015 Adını ĥoŐ ŐakınmıŐ ol ĝāzī
 AvlamıŐ Őubĥ olınca boğazı
- 2016 Delü Mīrzā katı fiĝān itmiş
 AĝlamıŐ derdini ‘ayān itmiş
- 2017 ıapıdana ne yüzile varalum
 Varmayalum yine revān olalum
- 2018 Ne revādur ĥaberlerüñ iy çig
 ıiŐi bahre düşüp boĝılmak yig
- 2019 Ol boğazı yine hemān çikmiŐ
 Ol cezīre gebürlerin ŐikmiŐ
- 2020 Gördük ol dem herik gelür üzilüp
 ıop atarak kayıklarını dizilüp
- 2021 Yilken açmış gelür bile ıĝrıp
 Şandılar kim getürdi ol alup
- 2022 Geldi çün ba‘zılar anı bilmiş
 Büstāncı başı gemisiyimiŐ
- 2023 Bile gelmiş bu merseye irmiş
 Aynabaĥtı öñinde yaturmiŐ
- 2024 Diyeyin aşlını bu ĥālātuñ
 Bilesin sırrını ‘ibārātuñ
- 2025 Böylece bilmiŐüz rivāyetini
 Diyelüm diñle sen ĥikāyetini

- 2026 Yirlü yirince hoş beyân idelüm
Şuç degül aşlını ‘ayân idelüm
- 2027 Añla sözi varur bu kışşa neye
Çār meh ceng idüp Kifalineye
- 2028 Venedik cenderalisi kapıdan
Añlamaz kendözini bir hayvân
- 2029 Hıyli bed mest idüp şarâb-ı gurūr
‘Aqlını key yitürmiş ol mağrūr
- 2030 Aramış leşkerini ol vâfir
Bulmuş ol kendü bigi bir kâfir
- 2031 İlçi bigi anı revân itmiş
Rûm sultânına hemân gitmiş
- 2032 Hıberi buyımış anuñ diñle
‘Aql-ı nâkışlığını hûb añla
- 2033 Qal‘ayı qal‘aya bedel idelüm
Varalum tâ ilümüze gidelüm
- 2034 Aynabahtı bizümidi bize
Bes Kifalinedür sizüñ size
- 2035 Bir vezîri bu sözi işitmiş
Qaқыup ol pelîdi redd itmiş
- 2036 Çünkü merdūd oliben ol gitmiş
Hulumic qal‘asına tâ yitmiş
- 2037 Yaқıben odı eylemiş i‘lām
Bildüre geldüğini tâ ki tamām
- 2038 Tā gelüp ellere o bed-kārı
Yaқmış ol bu cihetden ol nārı

2039 Ol cezîre tıyup bu aḥvâli
Yir yir od yakmış aḥladup ḥâli

2040 Görmüş ol odları meger şaşmış
Bes herik ol boğazı tîz aşmış

80a

2041 apıdan bilmedi ki ḥâli ne
Nice oldu ‘aceb Kifaline

2042 Eyledi neylesem diyü efkâr
Neye irdi işit hoş âḥir-kâr

2043 Bir yigit geldi şundi bir mektûb
Ġâzidür yüzi nûri ġâyet ḥûb

2044 Oudı çün o nâmeyi apıdan
Gördük oldu feraḥ olup ḥandân

2045 Var Kifalinede güzel aḥbâr
Virbimiş âḍısı vü hem diz-dâr

2046 Ol cüvânuñ hûnerlerin sizdüm
Naẓm idem diyü nâmesin yazdum

2047 Söylene tâ ki bile merdânlar
Naẓm idem her ne yazdısa anlar

2048 Ġâziler ziyyi üzre bir pür-nür
Adı Ḥâcî Ḥüsâmimiş meşhûr

2049 ‘Ömr-vânuñ avırî üzre bes gidemez
Çihil-pâ-yı ‘Irâı hem idemez

2050 Hûnerin görse bilse ol cânı
‘Ömr-vâña virüridi enbânı

2051 Eydeyin vaşfını anuñ ben de
Bilesin tâ hûnerlerin sen de

- 2052 Kendüyi her şıfatda şaklayıcı
Ahi Evrân çerâğını yaqıcı
- 2053 Çıkdı bir şüretile ol meşhür
Tâ hişâr olmışidi hoş maşşür
- 2054 Gezer iken cezîrede ol hây
Başmış ol gice içre biş tonbay
- 2055 Ağacile gerüp anı fi'l-ğâl
Eylemiş gönlerini bir şandal
- 2056 Varmış ol gice dört kişi almış
Şandaluñ katına hemân gelmiş
- 2057 Tağdan bahre kim bırağmışlar
Hulumic qal'asına çıqmışlar
- 2058 Ol deñiz arasını sen hoş bil
Ehl-i keştî dimişler altmış mîl
- 2059 İki kerre deñiz geçüp iy cân
Aşbur'isbitiye getürdi hemân
- 2060 Çünkü bildi bu hâleti iy pîr
Qapıdan eyledi güzel tedbîr
- 2061 Bil bu fikri Büzürcmihr idemez
Hîc 'âqıl bu tarzile gidemez
- 2062 Böyle tedbîr Āşaf itse revâ
Ne bilür böyle emri her 'uqalâ
- 2063 Rû'esâya hitâb idüp dir kim
Biriñüz bu işe oluñ hâkim
- 2064 Ulağıle Pirevzeye irsin
Bu umûruñ meşâlihin virsin

80b

- 2065 Muştafā beg bürāzerüm maḥbūb
Eylesin bu umūrı ğāyet ḥūb
- 2066 Yüz kişi iş bulur u hem server
Tā Pirevze gemilerin bekler
- 2067 Yüz kişi ol ki virbimişem ezel
Kār-dāndur olur ol emre maḥal
- 2068 Anları alıben her esbābı
Ḥoş ḳosın yirlerine her bābı
- 2069 Ālet-i ḥarbi eylesin hem rāst
Eylesin tīz iki ḳayıḳ ārāst
- 2070 Ol yigit didi kim degül enfes
Her işe ḳādir olımaz herkes
- 2071 Başarımaz bu emrūñ efʿālin
Ne bilür ol cezīre aḥvālin
- 2072 Kāfirūñ on gemisi bekcidür
Kimi cengci kimi kürekcidür
- 2073 Nevbetiyle cezīreyi ṭolaşur
Birbirinde hem ayrılır ulaşur
- 2074 Ḥīleyile varılsa cāyızdür
Her kişi itmesinde ʿācizdür
- 2075 Ḳapıdan söyledi aña aḥsen
Bu umūrı başar yine var sen
- 2076 Bir ulaḳ ṭutuben hemān gitdi
Birki günden Pirevzeye yitdi
- 2077 Muştafā beg ki bildi aḥbārı
Eyledi bu umūra ḳoḳ yārı

81a

- 2078 Bes kayıklar tonatdı fi'l-hāli
Olmadı tā dūrüşmeden hāli
- 2079 Qal'ayičün azıq kodı vāfir
Qıldı harb āletini hem hāzır
- 2080 Yüz kişi ol kayıklara girdi
Def'i gitdi cezīreye irdi
- 2081 Ğāziler sancağın çıkardılar
Şevkile tā hişāra vardılar
- 2082 Çün guzātuñ ki sancağın seçmiş
Bekci kāfirleri qomış qaçmış
- 2083 Qaçıben İlimuna irmişler
Hep qadırğalarına girmişler
- 2084 Türcüñ ol hīlesin ki bilmişler
Qoyıben İlimunı yılmışler
- 2085 Bu işüñ serveri yigit Tabbag
Eylemiş 'ārifāne emri ferāğ
- 2086 Birki ādem alup da cān atmış
Qayığı İlimuna iletmiş
- 2087 Ğuşşasuz İlimuna çün gelmiş
Tā-be-tā ol iki kayık delmiş
- 2088 Qaçmasın kimse diyü böyl'itmiş
Yine kendü cezīreye gitmiş
- 2089 Yine bir tonbayı hemān şıkmış
Ayamavri dinen yire çıkmış
- 2090 Aynabahtı ilini tolandı
Aşbur'isbiteye yine geldi

81b

- 2091 apıdan eyledi aña izzet
Virdi gkcek benekl bir hılat
- 2092 Bunları byle kim beyn itdm
apıdana diriken iitdm
- 2093 Bu ıfatlar ki syledm iy yr
Yazmı ol nmesinde hem diz-dr
- 2094 Nie nie bana gelp gitdi
Binmle muhabet itdi
- 2095 ziyimi her ilerin ordum
Ceng iderdi Motonda hem grdm
- 2096 Diyeyin bil efendi yet hb
Ol Kifalidine gelen mektb
- 2097 Ala mefhmını anu mhum
Dr bigi nazmını iit hum
- 2098 ziler emridr acyibdr
Her olan ileri aryibdr
- 2099 Yazmı ilm idiben ol diz-dr
Nice ceng eylemise t kffr
- 2100 Ry-1 acz  niyz-1 arz eyler
apıdandan meded umup syler
- 2101 Hk-i py-1 erife yz srerz
Bendeyz hzretne arz iderz
- 2102 rdi hicret okuz yz  biine
T rebi ahir ayı on biine
- 2103 Venedik cenderalisi apıdan
Ne adar kim gemisi var iy cn

82a

- 2104 Geldi cem'iyyetile bahre düşüp
Hep Kifaline ƙal'asına üşüp
- 2105 Cümle dört ay içinde ceng itdi
‘Avn-ı Hâk irdi şındı vü gitdi
- 2106 Tıpıle döğdi niçe lağm itdi
Öñini ardını anuñ yıkdı
- 2107 Oldı yire berāber āhir-kār
Bir eşek yükiyile anda çıkar
- 2108 Yıķılan yir özünü ni bilsen
Bursa arşunıyıla yüz seksen
- 2109 Otuz üç kez yürüyiş itdi tamām
Ehl-i küfr o hişāra hāş u ‘avām
- 2110 Muttaşıl gice içre hem gündüz
Ceng iderdi bizümile düpdüz
- 2111 Darb-zen hem pıranķu şayķa ķurup
Döğişürdi bizüm hişāra urup
- 2112 Bizümile döğüşmesine sebeb
Yüz ‘aded tıpı varidi hep
- 2113 Pārelendi tıpuz büyük tıpı
Kāfirüñ ķalmadı niçe tıpı
- 2114 Ƙal'aya muttaşıl hişār itdi
Çitden anı yapup işit nitdi
- 2115 Yidi gün hūkm idüp aña kāfir
Ķıldı cengi bizümle key vāfir
- 2116 Giceyile başup anı alduķ
Kāfire āteş-i belā şalduķ

82b

- 2117 Zıkr olan çit hişarı biz tutduk
Kāfirūñ iligini kırıtduk
- 2118 Çünkü gice başup hemān kırduk
Başların gövdesinden ayırduk
- 2119 On bir gün biz aña hüküm itdük
Aña İslām ʿalemlerin dikdük
- 2120 Çünkü çitden bu kez biz itdük ceng
Kāfire niçe urdı şanki peleng
- 2121 Üç biñ biş yüzini küffāruñ
Kırdılar ceng içinde ğaddāruñ
- 2122 Olur alan maķābiri şāhid
Kim olur ol mücāhide cāhid
- 2123 Yürüyiş itdi çün bize küffār
Böylece vāķiʿ oldı āhır-kār
- 2124 Merd olanlar hişarı hoş çıkdı
Dört ulu kāfirūñ başın kesdi
- 2125 Aldılar üç pıranķu irdiler
Hem iki darb-zen getürdiler
- 2126 Böyle yoldaşlığı şehā ir giç
Görmemişdür ezelde kimsene hīc
- 2127 Hoş şecāʿat bilen ki serverdür
Ķalʿa zīrā yire berāberdür
- 2128 Gün bigi oldı bu cihānda ʿayān
Merd hālin bilür yine merdān
- 2129 Hüb cāyiz dürür emīrāne
Terbiyet eylenürse sulţāna

- 2130 Her biri kudretince ‘arz olsa
Pādişeh luṭf idüp cihān ṭolsa
- 2131 Ḳal‘anuñ şuyı kırk güne yitmez
Azığı on güne vefā itmez
- 2132 Oḳ atıldı vü yaları şındı
Biş atım yok gühercile şimdi
- 2133 Cebeler arçalarda didildi
Mihler hep meterse idildi
- 2134 Harca sürdük aşar yarağın hep
Böyle cenge giderse hep ne ‘aceb
- 2135 Evleri bozduk añla kim nitdük
Yıkılan yire çatmalar itdük
- 2136 Top öñince aña kazā yitdi
Zāyi‘ oldı töküp töküp gitdi
- 2137 Yıkılan yirlere kuşağa gelür
Şimdi çitden yapıldı ol da nolur
- 2138 Derdümüze bizüm olur mı ‘ilāc
Çün olur bir od’urmağa muhtāc
- 2139 Hem bu il kāfir ire qarşu gelür
Düşmeni gördüğince tābi‘ olur
- 2140 Tā gidince azıklarını virür
Anlari bizümle cenge girür
- 2141 Ba‘zı il kāfiri çü böyle girür
Evlerin Zagusuya tā geçürür
- 2142 Ba‘zı būsı koyup hişār öñine
Yidi yoldaş esir itdi yine

- 2143 Bizi taşra çıkarmaz inciddi
Yine bizden birin şehīd itdi
- 2144 Şuyiçün dil gamile tölmişdur
Hālümüz key mükedder olmuşdur
- 2145 Bize şaʿbān tamāma irince
Ramazān on günine varınca
- 2146 Biñ kişi yoldaş u azuğ meyli
Hem yarağ olmazise vā-veylī
- 2147 Ɛalʿa elden çıkar dirīğ hezār
Bize ʿavn itmezise ol Ɛahhār
- 2148 Bāb-ı devletde ʿarz olunca bu hāl
Ɛalmadı hep dükendi şabra mecāl
- 2149 Der-i devlet cevābı irince
Çıkar elden Ɛalur bu yirince
- 2150 Hāberi böyle almışuz tekrār
Ramazān on bişinde yine hişār
- 2151 Geliben kāfir idiser maşşūr
Söyilendi olup haber meşhūr
- 2152 Hem bu il kāfiri dağı tābiʿ
Olmaduğı sebab budur vākiʿ
- 2153 Venedik kāfiri ziyāde zebūn
Oluben gitdi düşdi gāyet dūn
- 2154 Ne Ɛadar kim yarağı var itdi
Baş u cān hānümānı terk itdi
- 2155 Niçesi ceng içinde kırıldı
Başları gövdesinden irildi

83b

- 2156 Çerisi yarısı olup mecrūh
Hastedür leş bigi yatur bī-rūh
- 2157 Bizden altı nefer olup bayın
Çaçdılar kāfire olup hāyin
- 2158 Hem toköz kimse gebriken anlar
Çaçdı geldi olup müselmānlar
- 2159 Bir kişi günden eyledi şandal
Dört kişiyile eyledük irsāl
- 2160 Tā ki bunda olan müselmānlar
Olmaya zilletile tā anlar
- 2161 Bes Resūl-i İlāh rūhıçün
Hālıkuñ ʿizzeti fütūhıçün
- 2162 Yir ü gök yaradan Hudā haqqı
Cümle derde iren şifā haqqı
- 2163 Bize yoldaş azık yarağ-ı hişār
Virbi kim ecrini vire Cebbār
- 2164 İşbu tārīh içinde kim dindi
Himmet olsa kerem olur şimdi
- 2165 Hālümüzü ʿadū bilür zīrā
Keremüñ çok olur saña ahrā
- 2166 Bāb-ı ʿizzetde soñra ʿarz olına
Hem hişāruñ yapılması yine
- 2167 Şimdi fırsat durur her iş olsa
Hālümüz gönlümüz feraḥ talsa
- 2168 On qadırğa boğaz içinde yatur
Mużtarib hāl olupdur ehl-i fütūr

84a

- 2169 Bes arağol diyü omışlardur
al'a cenginden el yumışlardur
- 2170 almamışdur yarağı yoldaşı yok
Azuğı az geri orusu ok
- 2171 Biz arafdan onansa hem irse
On ayık bu boğazda gürinse
- 2172 Ehl-i küfre irer hirāsānlar
şübhesüz hep açar gider anlar
- 2173 Vāı'ı bu durur ki 'arz oldu
Hāme an ağladı ciger oldı
- 2174 Vaş-ı hālet yazup idildi edā
İre sultānuma senā vü du'a
- 2175 İy suhan-gū dürüş bařiretün aç
Eyle hoş hoş bu derd-i cāna 'ilāc
- 2176 o hevāyı uvāyı cem' eyle
Derd-i dil al'asını am' eyle
- 2177 Ĝāfil olma bu fırsat eldeyiken
Yarađuñ hāzır eyle zindeyiken
- 2178 Bir gün uçar bu cān yuvasından
Hāy uşan ge gürnül hevāsından
- 2179 ut nařāyiğ yirinme dūn olma
Nefs elinden řaın zebūn olma
- 2180 'Amel it bu aşidedür utlu
Lezzeti hem 'aşidedür atlu

84b

Kaşide der naşihat

müfte'ülün mefā'ilün müfte'ülün mefā'ilün

- 1 Olma müzebzeb iy kişi sende bu derd-i ser nedür
Toğrı ʔarīk-i şer'î ʔut añla ki muʔteber nedür
- 2 Vaḥdetine mü'essirüñ cümle bu şey ki dāldur
Añla güneş bigi ʕayān gör göze gün eşer nedür
- 3 Faʕtebirūhu geldi çün şehir-i vücūduñ içre gir
ʕAqlile bir nazar kemiş gör ki bu kār-ger nedür
- 4 Fā'il-i milki varlığıñ çün meded-i İlähidür
İşbu meded kesilicek bu şehir-i şeş-beşer nedür
- 5 Dem-i ʕacūze rüz u şeb yüzine kim fikre sürer
Egri düşünme aç güzel gör ki bu şiveler nedür
- 6 Ḥazretüñ āşināsı ol işde budur hüner saña
Çünkü fenā bulur gider sendeki bu hüner nedür
- 7 Dipdiñiz ol deñiz bigi uyma hevāya itme cūş
Emri başar başar becid nefsinı şir-i ner nedür
- 8 Mebde'i hem ma'ādını tanıdı çünki ādemī
Kendü vücūdın añladı bildi ki ḥayr u şer nedür
- 9 Taşfiye eyle bāḫını nūr ola tā ki zāhirüñ
Āyine-i vücūduña bak göresin şuver nedür
- 10 Nuḫfeden añla sırruñı mā³-i İlähiden ʔoğar
Tā saña rüşen ola kim şems nedür ʔamer nedür
- 11 Şems-i şerī'atüñ saña ʔavlini zāhir eyledüm
Tanıyayın bu ḥikmeti ḥoş bu hünerde er nedür
- 12 Kıl iki nār-ı māye ʔat arz-ı hevāya ʔat ki dōrt
Kıl yine sen bu dūr-i dīr añladuñ uş güher nedür

85a

- 13 ʿĀlem-i ğayb içindeki ʿārif olanlar ünine
Dār-ı fenāda bildiler seyr nedür sefer nedür
- 14 Faḳrile bu ḳanāʿatüñ bildise kim ki dādını
Añmadı ğayrı lezzeti tuʿm-ı ʿasel şeker nedür
- 15 Añla ḳamu menāzili eyleme seyr-i serserī
Server-i ʿālem olasın tanı ki sırr-ı ser nedür
- 16 Deyr-i dilüñde bu hevā bütlerini uşatmaduñ
Tā ki ḫalīl-i Ḥaḳ dine anlamaduñ teber nedür
- 17 Pīr-i ṯarīḳat olsa kim uçmağa bir ḳadem irer
Sen daḫı pīr-i perver ol uçmağa añla per nedür
- 18 Bağladı bilin Aḫmedüñ Ḥaḳdan irişdi ḫayretiñ
Añla ḫaḳīḳat emri ol ḳudrete baḳ ḳader nedür
- 19 Sırr-ı kemer Ḥudāyı der-beste-miyān olan bilür
Ḥidmete cān atardı cüst bilse kemār kemer nedür
- 20 Māʿ-ı ücāc u ʿazbile ṯuyadı başda beynisüz
Seçmedi bu ber azığı bilmedi baḫr ü ber nedür
- 21 Dār-ı fenāya çünki sen nefʿile zarrı seçmedüñ
Seçmesen añlamaziseñ seçdi seçen ki zarr nedür
- 22 Ḥirmen-i cān u dilile gitdi dükendi āh kim
Dās-ı hilālile felek ʿömr ekinin biçer nedür
- 23 Her ki uçup ʿavālimüñ gezdise on sekiz biñin
İnse bu dār-ı fāniye ḳonsa ḳaçar göçer nedür
- 24 Sırrına ʿārif olmaduḳ ḳonduğumuz bu yir bizüm
Heft-ser ejdehāyimiş yiri yuṯar gider nedür
- 25 Meskenet āsitānına sür yüzi ʿacz ü faḳrile
Ḥāy Şafāyī ʿārif ol bildük aḫī ḫaber nedür

85b

- 26 Niçe beyān-ı zāhirī ma‘ni ‘avālimine gel
Ehline āşinā olup anları gör nider nedür
- 27 Ben yazaram kavāfi-i hūb maqāṭı‘ından uş
Zerrece bir şü hummā-vār fehm idemezse ħar nedür

Ĥurūc min-Benderistir ilā-ṭarf-ı Pirevze

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

- 2181 Kādir ü ‘aczi yoķ yüce Ĥālık
Mālikü’l-mülk ü nāfi‘ ü rāzık
- 2182 Tetevālī olupdur ālāsı
Mütetābi‘ cemī‘i na‘māsı
- 2183 ‘Ālemi kudreti yaratmışdur
Ĥikmetile müzeyyen itmişdür
- 2184 Kıldı ol Ĥālık ü kadīm ü mu‘īn
Yidi şey’i yidiyile tezyīn
- 2185 Ol yidiyi yidiyile yine
Kıldı zīnet nażar şal’āyīne
- 2186 Bildüre añladup da ‘irfānın
Māliki nef‘ ü zarruñ iḥsānın
- 2187 Ĥikmeti bir kemālin ol Rezzāk
Añlada kullarına tā Ĥallāk
- 2188 Bezedi bes hevāyı gör zāhir
Bu yidi gökleriyle ol kadir
- 2189 Hem yidi kat gögi düzetdi
Bu yidi encümile zeyn itdi
- 2190 Bezedi bes fezāyı ol Vehhāb
Bu yidi kat yirile hem Tevvāb

- 2191 Hem yidi at yiri yuce Mennān
Bezedi ebarile ol Sūbhān
- 2192 Bes bu nārı yaratdı bil nitdi
Derekātın yidi idüp bizedi
- 2193 Derekātın Hı itdi bī-ālet
Her birin yidi bābile zīnet
- 2194 Bes bu ur'ānın odı āyīn
Yidi isbā'ile idüp tezyīn
- 2195 Yidi isbā'-ı zeyne gōndürdi
Fātiāyı yidi āyet indürdi
- 2196 Ādemi Hlık eyledi ta'yīn
Yidi a'zāyile idüp tezyīn
- 2197 İki el hem iki aya iki diz
Biri yüzdür bu resme bildük biz
- 2198 Bezedi Hı güzel 'ināyetile
Yidi 'uzvı yidi 'ibādetile
- 2199 Hı bu dünyāyı eyledi ki güzīn
Yidi ilīmile idüp tezyīn
- 2200 Bezedi yidi ilīmi ma'būd
Ka'benüñ avf ile idüp mamūd
- 2201 Bezedi 'ömr-i ādemīyi Hudā
Yidi avālile yuce Mevlā
- 2202 ünkü virdi Hudā yidi hālāt
Bezedi ho anı yidi kelimāt
- 2203 Bes Nebīnünñ hadīsidür mehūr
Olmıam üç cihātile me'mūr

- 2204 Depeleşem ki diyeler her gāh
Her kişi lā ilāhe illallāh
- 2205 Şol ki mü'min ola bes ol cānuñ
Mālı ıanı ħarām ola anuñ
- 2206 Kim ħarāca muṭī' olursa tamām
Mālı anuñ ħelāl ıanı ħarām
- 2207 Bu ħadīşi işit ki kāmilsin
Nüktesin sırrın añla 'aķilsin
- 2208 Buyurur ya'ni kim Resūlullāh
Baña emr itdi buyurup Allāh
- 2209 Kāfire ur ıılıcı sen her gāh
Diye tā lā ilāhe illallāh
- 2210 Farz olupdur saña vü milketüñe
Eylesinler ġazā di ümmetüñe
- 2211 Çün ġazā buyuruldı ol es'ad
Server-i enbiyā olan Aĥmed
- 2212 Ya'ni İslāmı kim güzel dīnde
Neyledi bil sekiz yıl içinde
- 2213 Çün ġazānuñ fażīletin bildi
Bedenile yigirmi biş kıldı
- 2214 Elli yidi cihāna ħoş leşker
Gönderüp ġālib oldı ol server
- 2215 Ümmetinüñ ġüzīdesi bir şāh
Añla irdi 'ināyet-i Allāh
- 2216 Ol Nebīden ġazāyiçün imdi
Bāyezīd Ĥān ħalīfedür şimdi

86b

- 2217 A‘del ü efđal ü mükerrermdür
Diyin İslām için mufahhımdur
- 2218 Eyledi dīniçün idüp te’dīb
Bunduķiyye ğazāsını tertīb
- 2219 Bir ulu leşkerile kim geldi
Aynabahtı vilāyetin aldı
- 2220 Ƙapıdan bendesine buyurdı
İstorig mersesinde hoş tırdı
- 2221 İstorig benderinde tırdı ol
Gemiler şığlına olup meşğul
- 2222 Bilene hem bu iskele ki saña
Aşbur’isbit hem dimiş aña
- 2223 Nı‘metini yidi güzel hezār
Oldı cāndan muħibbi her leşker
- 2224 Sözüdür bu Nebī olan cānuñ
Ƙulıdur cümle ‘ālem iħsānuñ
- 2225 Olmayıncaķ keremlü ser-leşker
Baş u cān oynamaz bahādurlar
- 2226 Ƙılmasa beg kişiyे iħsānı
Vire mi Ƙul yolında bes cānı
- 2227 Ol Resūl u kerīm ü şāhib-i sır
Nāsa çün kim ‘abīdü’l-iħsāndır
- 2228 Luţfile ğalka her ki baş olmaz
Ğaşminuñ yüreginde baş olmaz
- 2229 Devletile yine ki şāh döndi
Luţfile Edreneye kim indi

87a

- 2230 Vüzerāya buyurđı her bābı
Düzdiler bahre berre esbābı
- 2231 Diyeyin Hāķ oñarsa esbābı
Çün gele yiri fazlı hem bābı
- 2232 Bir vezīre buyurđı kim hattā
Ķapıdan bendesine kavuşa tā
- 2233 Varup ulaşmadın bes ol yaña
Bir hüküm geldi pādīşehden aña
- 2234 Saña böyle buyurdum iy lālā
Var Pirevze gemilerin gör hā
- 2235 Şöyle direm saña ki iy Ya'ķūb
Er bigi ol işüñ düz maħbūb
- 2236 Sen mübāreksin işlerüñde tamām
Her işüñi bişür şaķın ķoma hām
- 2237 Bildi mefhūmın ol vezīr dinir
Öpdi ķodı başında añla ne dir
- 2238 Ķapıdan beg huzūrına i'lam
Eyleñüz şeh ne kim buyurđı tamām
- 2239 Hüküm ķılmış bu göñlümüz almış
Biz ķulın şeh Pirevzeye şalmış
- 2240 Şimdi baña Pirevzedür maṭlūb
Harbūñ esbābını düzem tā hūb
- 2241 Çünkü esbābını düzem anuñ
Varuram anda hāzretüñe senüñ
- 2242 Sen benüm oğlum ol ki tā kim ben
Arslanum diyem benümsin sen

87b

- 2243 Her işüñde dürüş güzel pāk ol
Pādişeh hıdmetinde çālāk ol
- 2244 Şıdķuñ olsun ki Hāķ vire pādāş
Pādişāhuñ yolında vir cān baş
- 2245 Şeh seni çünki ihtiyār itdi
Hıoş sa‘ādet ki i‘tibār itdi
- 2246 Aña yazdurdı hoş sitāyişler
Didi Hāķdan ola ķolay işler
- 2247 Nāmeyile ulaķ çeçüp gitdi
Ķapıdan hāzretine ilettdi
- 2248 Çün ulaķdan ki nāmeyi aldı
Rü’esāya ķamu haber şaldı
- 2249 Geldiler hıdmetinde tırdılar
Nāmeyi bes oķıdı gördiler
- 2250 Size şimdi selām idüp paşā
Dimiş iltüñ işüñüzi başā
- 2251 Ķalkıben didiler ki luţf itmiş
‘Ömr-i bākī kerem yolın tıtmış
- 2252 Didiler hāķ ‘izzetile tamām
Ve ‘aleyke’s-selām ve’l-ikrām
- 2253 ‘Ömer aģa hemān tırı geldi
Pādişāha aña du‘ā ķıldı
- 2254 Rü’esā emr neydügin bildi
Her ķişi işlerine taģıldı
- 2255 Göñlüm oldı bu nāmeden terfī‘
Ķıldum anuñ ķudümüçün tercī‘

88a

- 2256 Bū'l-fak̄iri yaraqladum tuḥfe
Sözdür ammā qar̄in olur luḥfa
- 2257 Ramażān içre geldi ol merġüb
Ḳapıdan beg ziyāfet itdi ḥüb
- 2258 Ḳıldı gökcek ziyāfeti gice
Ḳalmaya ḥidmeti ki tā gice
- 2259 Eyledi ḥoş güzel ri'āyetler
Pādişeh 'izzetine 'izzetler
- 2260 Ḳoş dimişler eyü müşebbehdür
Şāhdan kim gelürse ol şehdür
- 2261 Eyledi her umūrı yirince
Kim nazār görmez anda yirince
- 2262 Her laṭifüñ işi leṭāfetdür
Rāst-bīnūñ sözi işābetdür
- 2263 İrtesi ḥoş süvār olup iy cān
Eyledi ol kenārda seyrān
- 2264 Ḳıldı gökcek gemileri teftiṣ
Neye kābil olur nedür her iş
- 2265 Eyledi seyr idüp her arayı
Ṭoplar atdurup temāşāyı
- 2266 Eyledi soñra 'izzetile tamām
'Azabistānı görmege iḳdām
- 2267 Bursadan gelmişidi ḥoş leşker
Hep müsellaḥ ṭonanmış on biñ er
- 2268 Ṭurdı şaf şaf olup bu sancaḳlar
Yileyir her ṭarafda bayraḳlar

88b

- 2269 Anda gül-bāng idüp becid her gāh
Çıgrişup dirleridi yā Allāh
- 2270 Tırımışidi taraf taraf hoş hūb
Özlerin zīnet eyleyüp maḥbūb
- 2271 Luṭfile neyledi işit paşa
Diyeyin diñle añla biñ yaşa
- 2272 Eline bir ‘aşā alup çālāk
‘Azabistān içine gitdi pāk
- 2273 Her şafa kim yürür olur hep şād
Allah Allāh diyüp ider feryād
- 2274 İstimālet idüp ki çün söyler
Şāha hem aña hep du‘ā eyler
- 2275 Dir gāzādur idüñ ölüñ gerçek
Ḥaḳ kelāmın oğur becid gökcek
- 2276 Venedik illerin idüñ gāret
Kılayın şāha sizi terbiyyet
- 2277 Gelmişem şāhdan ki ben zīrā
Şāha sizden şehādet idem tā
- 2278 Kāfirüñ gerdenine ip taḳuñ
Başına evlerin yıḳuñ yaḳuñ
- 2279 Oğ atup ḳanile uruñ tamğa
Kızların oğlanın idüñ yağma
- 2280 Niyetüñüz bu ola kim her gāh
Didürüñ lā ilāhe illallāh
- 2281 Kim dimezse uruñ revā görmeñ
Biçüñ anı hemān amān virmeñ

- 2282 Her söze lezzetile dür dizdi
On biñ âdem şufûfını gezdi
- 2283 Ata bindi hemân revân döndi
Gice irdi maķâma ķondı
- 2284 Çîn-seher çünki eyledi dīvân
Geldiler ʿâm u hâş u pîr ü cüvân
- 2285 Tırdılar çün bu hâķķ hıdmetine
Oķıdum ben bu nazmı hâzretine

Et-tercîʿ fî-evşâf-ı Ya'ķüb paşa
mef'ûlü fâ'ilâtü mefâ'ilü fâ'ilün

- 1 Sen cân-ı ten iderdi recâlar gelür diyü
Pür-şevķıduķ ki zevķ ü şafâlar gelür diyü
Ķandur bizi ki luţfuña olduķ çü muntazır
Yanmış yüreklü niteki mâlar gelür diyü
Diller sürürü ķurre-i a'ÿün habîbden
Ķoş müjde irdi tâze vefâlar gelür diyü
Luţfuña bâğ-bân bigi yüzün ümîd-vâr
Cân gülşenine neşv ü nemâlar gelür diyü
Paşa keremler itmiş ü şalmış şabâyile
Biz ķullarına nâme nevâlar gelür diyü
Şol biz faķîr ü müflis ü muhtâca dönmişüz
Gözler kerîm bize ʿaţâlar gelür diyü
İrdük murâda cânile eylerken ârzü
Şol haste dil bigi şifâlar gelür diyü
Ser-leşker olduĶuñ işidüp pür-sürürile
Geldi irişdi emr-i gazâlar gelür diyü
Ķuffâş bigi her bir küfr emri siñdiler
Geldi güneş ki bize ziyâlar gelür diyü
Baş açdı el götürdi bu Rûmuñ Ķuzâtı hep
Sen serveriçün itdi şenâlar gelür diyü

Zıkr-i şerîfüñ olmaĶa Ķâlîķ vire sebât
Ķılıçlarıyla niteki ķanlar döke Ķuzât

- 2 Çün gülşen-i vücūda ni‘amlar getürdüñüz
Şükre zübān-ı cāna hikemler getürdüñüz
Yirden bu cinn ü ins ü felekden melāyike
Dirler kemāl-i luṭf u keremler getürdüñüz
Dirler zübān-ı ḥālile yirden nebātlar
Baş yüzlerümüz üzre ḳademler getürdüñüz
Şal tīg-ı āb-dārı ki fırsat elüñdedür
Nuşret senüñle küfre nedemler getürdüñüz
Mü’minlere selāmet irişdi mübāreki
Küffāra çün melāl ü seḳamlar getürdüñüz
Küfrile fitne ḳulmet-i ḳulm oldı cümle ḳayb
İcrā-yı şer‘içün ki ‘alemler getürdüñüz
Buldı şifā bu ḥaste göñül iy ṭabīb-i cān
Gerçi mezāk-ı düşmene semmler getürdüñüz
Geldi eyü muḥiblere hoş hoş neşātlar
Çünkim emān u emnile emler getürdüñüz
Yār u ‘adūya çünkim hikem muḳteżāsıdur
Luṭf u şafā vü ḳahr u elemeler getürdüñüz
Olduḳ beyān-ı ḳayd-ı ma‘ānī muḳayyedi
Zībā kelāmile hikem[i]ler getürdüñüz
Ṭayyib diyār-ı Rūma güzel armaḳa niçün
Hoş büy-ı cān meşāmmına şemmler getürdüñüz

Ḳılduḳlarınca Ka‘beye ḳarşu ṭurup niyāz
İtsün kemāl-i luṭfile Ḥaḳ ‘ömriñi dırāz

90a

- 3 Bu mürde cisme müjde ki irişdi cāndur ol
Zīrā murādı cümle-i cān u cihāndur ol
Ya‘ḳūb paşadur melik-i eşref ki ḳāzidür
Bir pā-yı şāh vezīri ki şāḥib-ḳırāndur ol
Şalsa ‘adūya ḳahr ḳılıcını maḥv ider
‘Ālem içinde şāḥib-i nām u nişāndur ol
Bārān-ı rahmet oldı ki iḥyā ider nebāt
Bir mürde cisme cān bigi ḥūb armaḳandur ol
Levḥ-i zamīri ḥarfinüñ ol nükte-dānıdur
Virür ü ma‘ānīni ki şāḥib-beyāndur ol
Tozuna gün bigi ol[1]maz kimse müşteri
Zīrā ki bes sitāre-i heft āsumāndur ol
Evşāf-ı medḥüñi nice ḳılsın Şafāyī kim

Hor u zelîl ü mücrim ü bir nâ-tüvândur ol
Yüzün izüñe sürmege hürşîde yok sebîl
Her gün gelüp gidici ki peyk-i revândur ol
‘Âlemde nitekim ola ecnâs-ı kâyinât
Nûr-ı Muḥammedüñ ḥaḳı kim cāvidāndur ol
Ḳılsın ziyāde ‘ömriñi ol ḥayy u zü’l-‘aṭā
‘Âlemde kim fütādelere mihr-bāndur ol

Olsun devāmı devletüñüñ nûr-ı āftāb
Ḳılsun ḳamu murāduñı Allāh müstecāb

2286 İy suḥan-dān muḥibbünüñ ḳatı
Hoş beyān it bize rumūzātı

2287 Cān bigi sözlerüñe müştāḳuz
‘Ārifüñ fikretine ‘uṣṣāḳuz

2288 Ne buyurmuş bizi idüñ āgāh
Şāh-ı ‘ālem-penāh ü zıll-ı İlāh

2289 Bāyezîd Ḥān mürebbî-i fuḫalā
Sedd-i İslām merci‘-i ‘ulemā

2290 Ne dimiş nāmesinde paşaya
Şevḳile ‘āşıḳuz temāşāya

2291 Bu ğazā emriçün ne buyurmuş
Luṭfile şāh nāme göndürmüş

2292 Ḳapıdan paşayile çıḳsınlar
Kāfirüñ illerini yıḳsınlar

2293 Kāfirüñ illerin idüp ğāret
Ṭavr-ı İslāmiçün ḳosun ‘ādet

2294 Her ḳuşın indürüp o bed-kāmuñ
Dikeler sancāğını İslāmuñ

90b

- 2295 Eylesinler Firengi kırup tã
Kelimât-ı şehâdeti i'lä
- 2296 Hoş ri'âyetler ideler her gâh
Kimi dir lâ ilâhe illallâh
- 2297 Kâfirüñ çañlarını alsınlar
Çañlığı hep menâre kılsınlar
- 2298 Kılmışam anlara ezel mev'id
Kılalar tã kenâyisi meşid
- 2299 Tãvr-ı İslâm ola vilâyet-i tãm
Tã müezzın çona haııb ü imãm
- 2300 Cengile alınan başın çalsın
Kim itâ'at ide harâc alsın
- 2301 Üç yıla tã kamu mu'âf olsun
Üç yıl olsa harâcını virsin
- 2302 Gemiler hep Pirevzeye varsın
Anda olan gemileri alsın
- 2303 Göreler çün varur bu hâl neye
Hoş azık koyalar Kifalineye
- 2304 Buyruğum bu durur ki bilsinler
Tolanup hoş Motona gelsinler
- 2305 Nâmenüñ çünki bildi mefhūmın
Hükmini tã idindi ma'lūmın
- 2306 Nâme mefhūmı eyledi bizi şād
Eyledi dīn yolına hūb irşād
- 2307 Nâmesin çünki şāhuñ işitdük
Cân u dilden şafâyı iş itdük

91a

- 2308 Hax aña hayrını ‘atā itsin
‘Ömri bākī olup ğazā itsin
- 2309 Eyledi her ğulūbı hoş pāk ol
Buyruğile bizi feraĥ-nāk ol
- 2310 Bu feraĥ geldi irdi paşadan
Zevğümüz variken temāşadan
- 2311 Dür bigi ben de dizdüm ola sezā
Söyledüm nazmı kim redīfi ğazā

Et-tercī‘ fi’l-ğazā

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Hāmdülillāh yine zevğ itdi eĥibbā-yı ğazā
Ķılıcuñ suyla çün oldı bu iĥyā-yı ğazā
Şol ki şevğ emri olur niteki aşĥāb-ı Nebī
Yandı pervāne bigi itmedi pervā-yı ğazā
Şiĥĥat-ı cānumı degül göñüle sūd u nefīs
Her nefes başda taĥarrük ide sevdā-yı ğazā
Vüzerā serverine ire ki Ya‘ĳūb dinür
Her kim ister [ise] hoş ĥūb temāşā-yı ğazā
Aña tābi‘ olanuñ cennet olur cāyı güzel
Çünki Hax ĳıldı anı server-i dārā-yı ğazā
Çünki ser-leşker-i Rüm oldı becid eylesin ol
Farz-ı lāzımdur aña şimdi edāhā-yı ğazā

Dār-ı ‘uĳbāda saña tā ki şevābuñ virilür
Āĥiretde açılır añla bu ma‘nā-yı ğazā
Ķan içer germile mestāne şalınur ĳılıcuñ
Şüriş ü şevğ ü şifā oldı ‘alā-lāy-ı ğazā
Ta‘nile düşmenüñüñ ĳanını nīzeñ aĳıdup
Dil uzadur ki ola zevğile ğüyā-yı ğazā
Çünki nā-merd ü muĥannes yiri meydān olımaz
Gelsin ol ‘ışĳile aşüfte vü şeydā-yı ğazā
Gel Süleymān bigi bādile su üstinde yürü
Vācib oldı ki musaĥĥar ola deryā-yı ğazā

91b

Luṭfuñı zıkr ideler ḥayrile her demde ğuzāt
Niçe kim Ḥaḫ vire biş farza bu ʿālemde şebāt

- 2 Ümerā oldı mücāz itdiler işbāt-ı ğazā
Oқыup mekteb-i ʿışkuñda fūnūnāt-ı ğazā
Her biri şevķile bir mürşid-i kāmīl ğorinür
Saña çün uydı bu meydānda ḥuleyfāt-ı ğazā
Ḳılıç ur şimdi ğanīmet ki ḥarāmiken ezel
Şerʿ-i Aḥmedde ḥelāl oldı ʿaṭıyyāt-ı ğazā
Viridi Ḥaḫ ḥams ḥaşāyil ki ğüzīn oldı Nebī
Birisi māl-ı ğanīmet ki bāķıyyāt-ı ğazā
Kāfiri ḳatlı idiben çünki yuya ḳanına el
Cennet içinde olur ğāziye ḥilʿat-ı ğazā
Baş u cān şimdi ğazāda ki ḥarāb olsa ğüzel
Dār-ı ʿuķbāda olur çünki ʿimārāt-ı ğazā
Āḥiretde şevāb ü ne kerāmetler irer
Her biri elf sene ola bu sāt-ı ğazā
Bu ğazā rükn-i zuhūrına ʿināyet ire ğör
Yevm-i maḥşerde olur saña ʿināyāt-ı ğazā

92a

Dürişüp nefse ğazāyile şehādet ide ğör
Ḥazrete ol geliser çünki ḳatīlān-ı ğazā
Şāh-ı ʿālem ider elbetde hümā sāyesile
Üstine düşse kimüñ zıll-ı saʿādāt-ı ğazā
Ḥuld-ı aʿlāda ki dīdār tecellī idiser
Şimdi ğer keşf ola bu sırrı kerāmāt-ı ğazā

Ḥacc u ʿumre Ḥaḫıçün dāyim ola saña ḥalat
Niçe kim eyleye ḥüccāc duʿā-yı ʿArafāt

- 3 Saña mürşid ola Ḥaḫ luṭfile envār-ı ğazā
Ġāzi geh şevķile olduķca hevā-dār-ı ğazā
Ḥamdülillāh seni Ḥaḫ şaldı bu Rüm illerine
Bunduķiyye illerini eylesin dār-ı ğazā⁸⁴
İtibār itme muḥanneş yiri meydān olımaz
Şol ki nā-merd ola olur mı sezā-vār-ı ğazā
Kāfirüñ ḳanın[1] mestāne içen ʿārife şor

⁸⁴ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

Ser olan servere dir lezzet-i esrār-ı ğazā
Rü'esāya nazar it şevķile baş oynayalar
Oldı aşķāb-ı Nebī niteki enşār-ı ğazā
Hicretüñ oldı ğazā niyyet-i ħayra nitekim
Oldılar Mekke muhācirleri aķbār-ı ğazā
İy Şafāyī depele nefsüñi ğazī olıgör
Tā saña lāyık ola 'ışkile güftār-ı ğazā
Niçe kim küffāra şevķile kılıç ura ğuzāt
Niçe kim söylene 'ālemde bu aķbār-ı ğazā
Ĥaķ mübārek ide 'ıyduñı leţāfetlerle
Seni ħālīd bigi server ide mi'mār-ı ğazā
'İzzetüñ dāyim ü kāyim ide Allāh u kerīm
Tā mübārizlerüñ olduķca bu mızmār-ı ğazā

92b

Devlet ü baķt-ı sa'ādetde mü'ebbed olasın
Ĥaķ senüñ nūr-ı naşībüñ kıla tekrār-ı ğazā

Keremüñ bāķī vü fek olmaya senden ħasenāt
Farz-ı 'ayn ola ki her günde vuzūyla şalāt

2312 İy süĥan-gū bizi nigū-kār it
Nazmile kışşadan ħaber-dār it

2313 Bize ħoş ħoş sözi beyān eyle
Çün ğazādur güzel 'ayān eyle

2314 Ehl-i İslām içinde söylensin
Tā ğazāya du'ālar eylensin

2315 Bāyezīd Ĥān fezāyilin bilsin
Ehl-i ĩmān aña senā kılsın

2316 Ĥoş ħalīm ü kerīmdür ol şāh
Ecrin anuñ muzā'af ide ilāh

2317 Söyle bu ħoş kelām meşķünün
Ĥükmi ihķāmınuñ hümāyünün

- 2318 Çünkü üç yüz gemiye buyurdu
Aşbur'isbitide kışın tırdı
- 2319 Yine tā kim güzel bahār oldı
Ġāziye mevsim-i ġazā geldi
- 2320 apıdan beg işi tamām itdi
Paşayla göçüp revān gitdi
- 2321 Aşbur'isbitiden ki tıtdı rehi
Oldı zı'l-a'de māh-ı çār dehi
- 2322 Aşbur'isbitiden gönüldiler
Aynabahtıya çünkü ondılar
- 2323 Gitdük andan dahı bir araya
Altı gün almışidi ol aya
- 2324 ondu u gördük irdi hoş hevā
Māh-ı zı'l-hicceyi boğaz içre
- 2325 Hāniçün al'a alma isterdi
Bir niçe top gemisi gönderdi
- 2326 Toplara tā ki bekleyenlerden
Ellere hoş boğaz kesenlerden
- 2327 Aynabahtıyı alıca ol hān
İki al'a buyurmuş ol haan
- 2328 Ya'ni olan penāh-ı insile cān
Bāyezīd Hān-ı şāh-ı rüy-ı cihān
- 2329 Urdı küffāra dārbile pence
İrdi tā kim touz[a] vü pence
- 2330 Añla anuñ bu feti ayınuñ
Āhirinde muarrem ayınuñ

93a

- 2331 Aynabahtı yolında boğaza
Yapdılar iki al'a hoş tāze
- 2332 Tutdı 'ālem içinde bu şohre
Hoş tamām oldu varmadın şehre
- 2333 Aynabahtı cihātına birisi
Yapdı anı Anaolu erisi
- 2334 Birine buyruk oldu ün aa
Yapdılar Ballubadradan yaa
- 2335 şeh ki kāfirden aldı bu yurdu
Rūmili leřkerine buyurdu
- 2336 Eylerüz yiri gelse vaşfını
Ha Te'ālā mūyesser itse anı
- 2337 apıdan ünkü dūzdi esbābı
Sefere ıdı cūmle abābı
- 2338 Ū yūz ekser gemiyi zeyn itdi
Devletile Pirevzeye gitdi
- 2339 Bu seferde [de] gedi hāletler
ılayın ben saa hikāyetler
- 2340 Diyeyin kim ne avra gōdiler
Bu seferde ne resme gediler
- 2341 Nie kerre onanmaya gitdūm
apıdanlar yanınca seyr itdūm
- 2342 İtmediler bu resme tertībi
ılmadı halka bōyle te'dībi
- 2343 Paşa gōer bu halkun ōnince
apıdan zabt iderdi ardınca

93b

- 2344 Geh yürür sağ u şola ol dil-keş
Kıtbı şan çekzinür benātü'n-na'ş
- 2345 Eylemez bir nefesde ārāmı
Neye varur işit hoş encāmı
- 2346 Aynabahtı boğazını çıkduk
Baħre her lengeri ki bırakduk
- 2347 Şevk ü zevk ü şafāda serverler
Rāst pīşrev çalardı mihterler
- 2348 Pādişāha senālar itdiler
Çünkü şubħ oldu yine gitdiler
- 2349 İki günde irüp bir araya
Bir büyük şu aķardı deryāya
- 2350 Toluşup tağları her arayı
Tā iki şakķ iderdi deryāyı
- 2351 Her yanında kadirğa dolandı
Her biri baħr içinde şulandı
- 2352 Kudreti hikmetinde zāhirdür
Acıyı tatlu kılsa kādirdür
- 2353 Hep anuñ görinen bu cünbişler
Hem anuñdur vuķū' olan işler
- 2354 Şükr aña kim naşīb ider Rezzāk
Gösderür luţfunı bize Hıllāk
- 2355 Göçdi paşa yine hemān iy cān
Der-peyince göçüp revān kapıdan
- 2356 Gitdiler çünkü oldu bād-ı murād
Hamd iderdi Hudāya cümle 'ibād

94a

- 2357 ʿĀqıbet bir kenāreye indük
Ayamavri cezāyirin gördük
- 2358 Eski hoş rüzgāra ʔoķınduk
Ol cezāyir arasına ķonduk
- 2359 Ol cezāyir iķinde ķekzindük
Göķdi paŗa göķüp bile indük
- 2360 Ƙande paŗa göķer bile göŗdük
Ķün aŗa ķoŗdı [biz] bile eŗdük
- 2361 Ƙonduk anda dibinde bir yaruŗ
Zehresi yarılurdı aġyāruŗ
- 2362 İrmezisem bu yardan yāre
Baġrumuzda ķalur ebed yara
- 2363 Ƙaķ beni irgürürse yarına
Cān virem yāruŗ aġzı yarına
- 2364 Yüce ʿayyūķa zirvesi iy ŗāh
Ƙaʿrını kim bilür meger Allāh
- 2365 Furtına oldu cümlesi ķaçdı
Kimi ķekdürdi kim seren açdı
- 2366 Gitdi cümle olan gemi hāzır
Ƙalduk anda iki gemi āķır
- 2367 Biz ķadırġa iķindeyüz diñle
Bir büyük ʔop gemisi var bile
- 2368 Ƙikmet açdı Ƙudā o yirde ʿacīb
ʔop gemisi oldu helāke ķarīb
- 2369 Eylediler becid becid feryād
Ķekevüz tā Ƙudā ķıla āzād

- 2370 Çekdürüp cān atıben irişdük
Belemer virdük aña dürişdük
- 2371 Çekdük anı qaradan iletdük
Kıyıdañ kayadan halāř itdük
- 2372 Kudretin bildiler olup zinde
Biş yüz ādem tolu ikisinde
- 2373 Kendüler bilmedi ne isterdi
Kudret-i ber-kemāli gösterdi
- 2374 Girdük anda cezāyir iine
řanki geldük ‘Irāqdan Ćīne
- 2375 Göçdi paşa yine işit nitdük
Der-peyince kamu hemān gitdük
- 2376 Kandı burında bir yaqa dibine
Kandı yine kadirğalar yine
- 2377 Merseye gelmişidi bakıncağ
Varılurdu birez tolanıncağ
- 2378 şorşalar saña adın ol yirüñ
Diyessin İlimun-ı Encirüñ
- 2379 Gelmedi ba‘zısı ya nitdiler
Gökeler yanlarında yitdiler
- 2380 Tefriķa andan olur iy māhum
Rāh-vār olımaz kamu řāhum
- 2381 İlerü gidemezdi bekciler
Acemiydi henüz kürekciler
- 2382 Dir re‘īse kürekci kandursañ
şimdi demdür bizi řulandursañ

- 2383 Didi Şu yok ne yirden alursız
Güç olur bu yaçada alursız
- 2384 Paşaya didük aña var danış
Çünkü anda avı dürür dāniř
- 2385 Şandala bindi vü hemān gitdi
Pařanuñ azretine çün yitdi
- 2386 Diyeyin neylemiş ne ayurmiş
Meşveret idicek ne buyurmiş
- 2387 Bes dimiş böylece aber aldum
İlimuna ki bir ayı Şaldum
- 2388 İlimunda yaturimiş kāfir
Biş gökesi adırgası āzır
- 2389 a oñarsa seher varup baçalum
Tıg-ı İslāmı arşa tā açalum
- 2390 Az u çok iş gelürdi bu ilden
Olmasaydı muālefet yilden
- 2391 Añsuzın bir iş olmasın nā-çār
alkı aşra ışarmağıl zinhār
- 2392 Geldi virdi aber bu resmile çün
Dimediler aña çerāyile çün
- 2393 Ehline Şor ki bilesin sözden
Őorma sözi Őaın abersüzden
- 2394 Tecrube ehli olsa ārifden
Dād alur her kişi maārifden
- 2395 Bildüğümce didüm bu abārı
ārifē tā seçile esrārı

- 2396 Hüb aşıncadur sözüm şāhum
Rāst direm bilür çün Allāhum
- 2397 Göçdi tavrile yine ol server
Ya'ni paşa dinen o ser-leşker
- 2398 Aşlını añlamışdı her yirüñ
İlimunun gözetdi Encirüñ
- 2399 Defterin düre vara ağıyāruñ
Haberin almışıdi küffāruñ
- 2400 Gice gündüz revān olup gitdi
Vardı tā kim o merseye yitdi
- 2401 Yirlüsi böyle virdi aḥbārı
Neylemiş diñle añla küffārı
- 2402 Çün sizi cāsusile bildiler
Gökeler kāfirini aldılar
- 2403 Tā sizüñ gelmeñizi seçdiler
Hep qadırğalarile qaçdılar
- 2404 Gökeler ipler üzre qaldılar
Geldiler dünle yine aldılar
- 2405 Aldılar anları ḥalāş idüp
Girdiler cān acısıyila yidüp
- 2406 Dün gice irseñüz selāmetile
Boğazın dirdüñüzdi gāyetile
- 2407 Rāst gelmez yirinme tedbīrūñ
Ḥikmeti olmasa bu taqđirūñ
- 2408 Her neyi kim diler vücūda ire
Ḥaḥ irādet qoşar bu taqđire

95b

- 2409 Diñle şāhum sözümi cānumdan
Cān sevensün benüm beyānumdan
- 2410 Ẓudretin Ḥaḫḫuñ eylegil zīkrā
‘Usr olur şoñra irişür yüsrā
- 2411 Bu ne sözdür diyü baña dirseñ
Diyeyin aşlını düşünürseñ
- 2412 Anda paşa giceyile geldi
Yaḫdı fānūsını demür şaldı
- 2413 Der-peyince giderdi ḫamusı
Göz ediben yürürdi fānūsı
- 2414 Diñle kim tā ki ola āgāhuñ
Ḥikmeti ḫudretinde Allāhuñ
- 2415 Yilkenile giderdi keştīler
Her biri dürlü dürlü geşdiler
- 2416 Varimiş ol burunda bir dirsek
Sünmiş ol baḫr içine tā yüksek
- 2417 Baḫri fānūsı gözleyüp dilmiş
İki keştī o dirsege ilmiş
- 2418 Kedḫüdādur biri birisi Kemāl
Leşkere geldi ‘acayib-i ḫāl
- 2419 Kār-dānlar işini gördiler
İkisi tā ḫalāşa irdiler
- 2420 Ol maḫalden gelüp aşığaya
ḫondi üç yüz gemi bir araya
- 2421 Geldiler ‘ām u ḫaş dīvāna
Hep ulu kiçi uşlu dīvāna

96a

- 2422 ondılar ün bulup güzel yiri
ıldılar dürlü dürlü tedbri
- 2423 Paşanuñ halka oldu ikrāmı
Haccin anda itdi bayrāmı
- 2424 Didi anda kemāl-i kāmil şād
Ėuşşadan olduğıyın āzād
- 2425 Sengi hāzır yirinde hem pi
Atayın gr aşar bozan pi
- 2426 İş bilendr cihānda sultānlar
Tecrube ehline fidā cānlar
- 2427 Gemilerden bu devreden ir gi
Atmadılar bu resme pi hc
- 2428 Belemer üzerinde yaturdı
Biñ iki yüz kişisi olurdı
- 2429 İplerin hikmetile oğşatdı
Od odı tiz hemān revān atdı
- 2430 pcısın řorariseñ stādı
Aħmedidi ne hoş güzel adı
- 2431 Aşbura'sbitide işit noldı
İĞriboz punu řehā aldı
- 2432 Aşlını añla kim nice oldu
Oldur ol yitdi yine bulundu
- 2433 Gökeye ekdi hoş işit yigi
Direginden ktek aşar bigi
- 2434 İdemezdi bu emri ol hergiz
apıdan görmese eger cāyiz

96b

- 2435 İki kez atdı birisi onda
Varıcağ birisi de Motonda
- 2436 Yoldaşı İğribozı almışidi
İğribozdan ikisi gelmişidi
- 2437 Añla anı ne oldı şoñında
Vardı batdı Motonuñ öñinde
- 2438 Anı Beltek Hızır ki götürdi
Top gemisi içinde baturdı
- 2439 Çıkarup hoş sevündürüp cānı
Muştafāsı qar'oglanuñ anı
- 2440 Pehlevāndur her işde ol maqbūl
Yaluñuz bir gemiyi çekdi ol
- 2441 Yaluñuz bir gemiyi hem itdi
Yaluñuz bir 'amūdı hem dikdi
- 2442 Dögdiler anuñile Motonı
Tokınup kırı[lı]nca meftonı
- 2443 Bu iki topı saña iy ekmel
Eylemişem beyānını evvel
- 2444 Geldi begler o demde dīvāna
Söylediler sözi emīrāne
- 2445 Añladılar Pirevze aḥvālin
Söylediler gemileri ḥālin
- 2446 Bunlara ol ne tura kavışur
Kankı günde ne yirde irişür
- 2447 Ked-ḥüdā didi gökeler tursın
Karşulasın kadirğa kayursın

97a

- 2448 Didiler o bu sz degl ma'l
Tefriadur aan olur mabl
- 2449 Didi paa buluñ bir arayı
İttifā eyleñz idp rāyı
- 2450 Dirilñ bir yire idñ danı
İttifā olsa hb olur dāni
- 2451 Dirilp bir arada oldılar
Bir aya glgesine ondılar
- 2452 apıdan didi bir kii varsın
Neylediler Pirevzede grsin
- 2453 Aydın ili begi hemān derhāl
Didi varup bilem nedr avāl
- 2454 Hā anı irgre murādına
Mutafā beg dimiler adına
- 2455 Yiliben tā gelem size irden
ankı gn [ki] ıkarlar ol yirden
- 2456 Geliben nolsa size hep ideyin
Anlaruñile ittifā ideyin
- 2457 Her ne gn kim olar ıkar andan
Biz de ol gn yriyelm bundan
- 2458 Cmlesi bu szi begendiler
Paanuñ hāzretine geldiler
- 2459 n iitdi bu szi paa hem
urdılar bu sz zre ho mukem
- 2460 Mutafā beg revān olup gitdi
urıdan tā Pirevzeye yitdi

97b

- 2461 On mavına bile on iki ğurāb
Ķanad açmış ıurur niteki ıuĶāb
- 2462 Kāfiri kıırmaĝa uzanmışlar
Baĝre ııkmaĝıĶün ıonanmışlar
- 2463 Bōyle dimişler anda iy māhum
Baĝre penc-şenbih ğün ıııar řāhum
- 2464 Rāstı anlaruñla ıahd itdi
Yine paşa cihātına gitdi
- 2465 Geldi virdi işitdük aĝbārı
GeĶdüĝi bigi anda hep varı
- 2466 Sefere eylediler iĶdāmı
Ehl-i keştı ki ħāřı vü ıāmı
- 2467 Diñle penc-şenbih ğün paşa nitdi
ıolaşiben bir engine gitdi
- 2468 Ol ğün ol gice eyledi seyrān
Bize anlar Ķavuřmadı iy cān
- 2469 Ķün cihāt-ı Pirevzeye geldi
Tā Pirevze gemilerin aldı
- 2470 Māh-ı zi'l-ħiccede Ķün irişdi
Anlar on dōrt ğüninde Ķavuřdı
- 2471 Geldi andan gidüp Kifalineye
Diñle añla varur bu Ķıřřa neye
- 2472 Gōkeler anda bile şaşında
Ķondılar ol cezire başında
- 2473 Dōndi gitdi hemān yine Ķapıdan
Bilmedük biz neye gider iy cān

- 2474 Leng ü lük ardına düşüp gitdük
Yilken açup hemân revân yitdük
- 2475 Hâk anı irgüre murādına
Bilmedük biz anuñ murādı ne
- 2476 Ol gün ol gice tırmaduğ gitdük
Yine sevi Pirevzeye yitdük
- 2477 Bir mavına görindi suyından
Añladuğ nolduğın[ı] hūyından
- 2478 Ol gelenlerle bile gelmişmiş
Gelüriken kenāra ilmişmiş
- 2479 Diyeyin her ne oldısa varın
Böyle aldum re'îsi aḥbārın
- 2480 Bes Muḥarrem re'îsdür ekmel
Yoldaşydı Kemālūñ evvel
- 2481 Çün bu kalmış kalan gemi gitmiş
Gemisin dürişüp ḥalāş itmiş
- 2482 Gemiler ardına düşüp hoş tām
Gitmege eylemiş güzel iḳdām
- 2483 Başlamış hep sipāhi iğvāya
Yaluñuz çıkma gitme deryāya
- 2484 Ol dimiş kim Pirevzeye inmen
Ben yilem kim başum gide dutman
- 2485 Hep sipāhī Pirevzeye dönmiş
Güç idüp anda şandala inmiş
- 2486 Tiz ḥalāş olmışmiş ol yirden
Olmasa bu irādemiş irden

- 2487 Şandalı anda çünki almışlar
Çapıdan kardaşına gelmişler
- 2488 İstemişler kaması hüccetler
Tuymış ol kim [ki] nedür ‘illetler
- 2489 Didi hüccet size degül fāyız
Aşşalar lāyıkidi hem cāyız
- 2490 Nice hüccet virile bu söze
Çün re’īs eyle diriken size
- 2491 Bulmamış yüz kamu hacil kalmış
Yine dönmiş mavinaya gelmiş
- 2492 Anuñ içinimiş bu hāletler
Çapıdan eyledügi hizmetler
- 2493 Çapıdan ol mavinayı aldı
Döndi paşa maķāmına geldi
- 2494 Ol cezīre içinde gitdiler
İki gün geçdi añla nitdiler
- 2495 Çün cezīre öñine indiler
Ol cezīre guzātı geldiler
- 2496 Çapıdan itdi hoş ri‘āyetler
Kıldı İslām çerisi ‘izzetler
- 2497 Hıl‘at ü baħşış aldı hep varı
Çadıısı vü ağası diz-dārı
- 2498 Aldılar gāziler ‘aţāyātı
Buldılar her biri hedāyātı
- 2499 İhtiyācın çün anlaruñ sizdi
Ol guzātuñ havāyicin düzdi

98b

- 2500 Viridi çok beksimaṭ idüp yarı
Biş yüzidi şağışda kañṭarı
- 2501 Üşürüp şarnıcına kamuyı
Dökdi on biñ varil kadar şuyı
- 2502 Her gemi yüz varil iletdiler
İrtesi menziline gitdiler
- 2503 Kōdı biñ yay u ḥarbeler hem çok
Kōdı biş yüz biñ ol ḥiṣāra hem oḳ
- 2504 Ḍarb-zen biş ṭopı vü pıranḳu
Kōdılar cenge ol ḥiṣāra kamu
- 2505 Düzdi esbābını çün ol server
Geldiler yirlerine hep leşker
- 2506 Çün işitdüm anuñ ‘acāyibini
Gördüm irdüm varup ġarāyibini
- 2507 Şühedāyı içine gömmişler
Üstine kara yiri yumışlar
- 2508 Olmış anlar maḳām-ı cennetler
Fātiḥā oḳıyana raḥmetler
- 2509 Ehline çün anuñ naḫar ḳıldum
Ḥālini hem şorup görüp bildüm
- 2510 Kimi elsüz kimisi ayaḳsuz
Kör olan yürimezdi ṭayaḳsuz
- 2511 Ḳal‘asınuñ cidārı yıḳılmış
Ṭaşları hep çuḳura ṭıkılmış
- 2512 İntifā‘ olmazidi ṭaşından
Hep içi görünürdi ṭaşından

99a

- 2513 Ykile her eşek ıkar mhum
Yıkılan yirlerinden iy Őhum
- 2514 Kfir itmiş tebh anı n-gh
ŐaqlamıŐ virmemiŐ anı Allh
- 2515 Ehl-i İslm aladun nolmiŐ
Kimi gzi kimi Őehid olmiş
- 2516 op ŐavurmiŐ hevya tozunu
Yüz dağı seksen arŐun özüni
- 2517 Lağm uriben drŐmiŐ ol kffr
op atıla atıla t ki hiŐr
- 2518 Gice gündüz alıŐmađa urmiŐ
Biş yirden bes ana lağm urmiŐ
- 2519 Ala kim hoş tefekkür itmişler
Ėzi mü'minler anda nitmişler
- 2520 DilemiŐler klngn vzın
uyıben kfirn amu rzın
- 2521 AlamıŐlar gelp ne yire ıkar
al'ayı al' idp nice yıkar
- 2522 ıkıcağ yollarını almışlar
Ol yiri t aŐađa delmiŐler
- 2523 Delicek aŐađaya yuğarı
Delmiş anlar darıca miğdrı
- 2524 n oya op itle variller
al'ayı yıkmağa o chiller
- 2525 Ėziler neylemiş işit gr gr
T ıkar ol delkden ol hor hor

99b

- 2526 Bir ‘aceb hālet itmiş ol küffār
Dürüşüp gice gündüz ol ğaddār
- 2527 Şarnıcuñ birisin[i] yıkmışlar
Tā taşın içerüye tıkmışlar
- 2528 Kışşasın nazmile güzel oķı
Söyledüm hoş yirinde müstevfā
- 2529 Bu ulu cengi bil ‘acāyibdür
Dürlü dürlü işi ğarāyibdür
- 2530 Hıyli çoķdur bilür kamu şarkı
Görmekile işitmegüñ farķı
- 2531 ‘Aczile kaçan ola āġāhuñ
Hıkmeti çoķ her işde Allāhuñ
- 2532 Luţfına ‘ālem oldu müstaġraķ
Ķādir ü rāzıķ ol durur muţlak
- 2533 Aña hāmd it ki ol durur maħmūd
Ķaţreden eyledi seni mevcūd
- 2534 Şükr aña luţfidur idüp maķdūr
Ķāfire mü’mini ider maşşūr
- 2535 Hıkmet-i künhin idemez idrāk
Dāmen-i ‘aķlı çāk ider çālāk

Ķazel

fā‘ilātün fā‘ilātün fā‘ilün

- 1 Ol durur sultān u rezzāķ u cevād
Hıkmeti heybetlü vü hıkmı sedād
- 2 Luţfına ĩmān getürdük çün didi
Ben yaratdum *fevķaküm seb‘an şidād*

100a

3 *Len tenālū'l-birra hattā tünfiķū*
Fāṭilū min 'izzi cūdīye'l-'ibād

4 Aḥmed-i mürsel buyurdı vaḥdetüñ
Yā Rab ikrārile itdüκ i'tiķād

5 Yirde vü gökde 'ayāndur birligüñ
Ger ilaheyn olsa olurdı fesād

6 Yol uzak şeytān da zālīm rāh-zen
Bize iy Rezzāk 'afvuñ eyle zād

7 Seyl-i қаһruñdan Şafāyī ḥavf idüp
Fazluñuñ seddine itdi i'timād

8 Cennetüñ ğayrın müyesser eyleme
Ol cehennem kim odur bī'sü'l-mihād

Ceng-i қаpidan Dāvūd beg sellemehullāh
fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

2536 Ḥaydur iḥyā anuñ imātet anuñ
'İlm ü kudret anuñ irādet anuñ

2537 Çünkü kāmil ola bu çārı şifāt
Bes muḥaķķaķ olur ulūhet-i zāt

2538 Çün irādet қоşılса ma'lūmāt
Zāhir olup olur bu mevcūdāt

2539 Ḥaķ murādı olup bu maķdūrāt
Ḥālıķuñdur cemī'ci taşrīfāt

2540 Ḥaķ buyurmasa çöp kımıldanmaz
Yirde gökde daḥı bir iş olmaz

2541 Diyeyin bir bir añla ḥüb u ḥasen
Buyruğile ne vāķi'c oldısa sen

100b

- 2542 Mü'mine kâfire idüp bir hâl
Şaldı hûb içlerine buğz u cidâl
- 2543 Bāyezīd Hāna Hāḡ buyurmuş tām
Venedik illerin kıla İslām
- 2544 Kim itā'at iderse vire hārāc
'Āşiyi öldürüp ide iḡrāc
- 2545 Otura milki içre hoş her gāh
Kim ki dir lâ ilāhe illallāh
- 2546 Yüridi devletile çün berre
Ḳapıdanı yüridi hem bahre
- 2547 Ṭolanup geldi çün Kifalineye
Dimişem vardıysa hāl neye
- 2548 Çün Kifalineyi Ḳoyup gitdi
Ḳışşayı diñle kim işit nitdi
- 2549 Hulumicden yaña revān oldu
Hulumic burnına gelüp Ḳondu
- 2550 Çīn-seher oldu yine gönildük
Aşbura vü Botom şuyın'indük
- 2551 Gitdük andan seher olup yine
Ḳonduğ andan Buruḡana öñine
- 2552 İrtesi hem göçüp revān mergüb
Avarin mersesine Ḳonduḡ hûb
- 2553 Şehr-i zi'l-ḡiccesiydi iy māhum
On ḡokuz günüyidi iy şāhum
- 2554 Rāstı ol maḡalde şulanduk
Şevḡile Motona revān olduk

101a

- 2555 Geldük anda yigirmi birinde
Çok havâdis belürdi içinde
- 2556 Sūd-ı dil rūzigār hūb oldı
Yilkene bād-ı şartā hoş tıldı
- 2557 Kılmağa ehl-i küfri tā ki telef
Hep gemiler yürüdiler şaf şaf
- 2558 Kāfirūñ fırsatın ki isterdi
Heybet-i cengi cümle gösterdi
- 2559 Atdılar her tarafda pıranķu
Deşt ü kühü tıtarıdı yanķu
- 2560 Tā Motonuñ hişārına urdı
Her gemi tıplarını sekdürdi
- 2561 Dırb-zenler içine koydılar
Şayķalar niçe niçe urdılar
- 2562 Gör Kemāl itdi hoş bu mergūbı
Atdı gökcek aşar bozan tıpı
- 2563 Allah Allāh şadāsı feryādı
‘Āleme virdi şevķile şādı
- 2564 Sağ u şol tırmışıdı her server
Berri itmiş ihāta hep leşker
- 2565 Tıldılar deşt ü küh u şahrāya
Bindi şeh şevķile temāşāya
- 2566 Şeh-i kişver-güşā-yı zıll-ı ilāh
Sedd-i islām u ehl-i ‘ilme penāh
- 2567 A‘del ü efđal ü mükerrerem hem
Muhteşem müctebā mufahķam hem

- 2568 Şer'ile çekdi tîġı kim ol şāh
Didüre lā ilāhe illallāh
- 2569 İmtiṣāl azyunanuñ emrine
Boynın ura ġazāyiçün yine
- 2570 Çünki 'avnı iriṣdi Allāhuñ
Oldı kāfir ḡatīli ol şāhuñ
- 2571 Tīġ açup ḡana ḡana ḡan ḡandı
Ne bilür dādını Semerḡandı
- 2572 Hıṣ temāṣāyı ḡıldı çālāk ol
Geldi ḡar-ġāhına feraḡ-nāk ol
- 2573 Añladuḡ emrini āṣikār itmiş
Motonuñ ḡal'asın ḡiṣār itmiş
- 2574 Buyurup iki ṡop iletdürmiş
Rūm beglerbegisi çekdürmiş
- 2575 Ol ḡiṣārı ezel ki buyurmuş
Ballubadra öninde yapdurmıṣ
- 2576 Ol iki ṡopı andan almıṣlar
Tā Moton ḡal'asına gelmişler
- 2577 ṡopcılar anı ki ḡurmıṣlar
ṡaṣraġı ḡal'asına urmıṣlar
- 2578 ṡoplar Basiyin[i] yıḡmıṣlar
ṡaṣraġı ḡal'asını ṣıḡmıṣlar
- 2579 Dikiben bārū üzre bayraġı
Yilebir ḡullesinde sancaġı
- 2580 Hıssile böyle añladuḡ çālāk
'Aḡlile eyledük hemān idrāk

- 2581 Şevkile şāha hoş senā itdük
Acı şunuñ aṭasına gitdük
- 2582 Ğāyibāne du‘ā olur maḳbūl
Şāha hoşdur du‘ā kıla her ḳul
- 2583 Çünki biz ol aṭayı ṭolanduḳ
Motoniñ geldük öñine ḳonduḳ
- 2584 Ṭoplar çekdürüp çıkarduḳ ḥūb
Dögeler ol ḥişārı tā maḥbūb
- 2585 Cengiçün kim çıkarduḳ esbābı
Diyeyin bil ne her işüñ bābı
- 2586 Kışşadan ḥişşedür güzel meclis
Şevkile zevḳ iden degül yābis
- 2587 Olmadı ne Ḥıṭāda ne Çinde
Gelmedi şāh nāme içinde
- 2588 Yazmadı böyle ḥūb bir ḥaberi
Ca‘berī Azraḳī vü hem Ṭaberī
- 2589 Rūm u Şām u ‘Arabda mağribde
Olmadı bu ğazā serendide
- 2590 Çih ü Lih illerine yayıldı
Oldı tārīḥ bu ḥaber ḳaldı
- 2591 Gün bigi rüşen oldı maşrıḳda
Ḥikmeti söylenildi manṭıḳda
- 2592 Āl-i ‘Osmānda olmadı hergiz
Bir kezin ḳal‘a ala yidi sekiz
- 2593 Bāyezīd Ḥān işit kim eyl’itdi
Bunduḳiyye ğazāsına gitdi

102a

- 2594 ʿİzzet ü devletile çün gitdi
Morada yidi ƣalʿa fetħ itdi
- 2595 Aldı hoş yidi ƣalʿa ol āgāh
Ĥaybere varıcaƣ Resūlullāh
- 2596 Çün Resūl-i İläha tābiʿdür
Bāyezīd Ĥān bu fetħe ƣāniʿdür
- 2597 Hīc gel[i]mez işde şāhuñ kem
Şerʿini hoş ƣutar anuñ muħkem
- 2598 Şerʿini kim ƣutar olup āgāh
Sünnetine sülük ider ol şāh
- 2599 Hoş ģazā emrini idüp fikir ol
Eylemiş tā ģavāşına zikir ol
- 2600 İtmesinler ƣadırgalar perhīz
Avarin mersesine gitsin tīz
- 2601 Geldi bu ģükmiçün ki bir çavuş
Avarin mersesine dir ƣavuş
- 2602 Ƙapıdan itdi buyruğı idrāk
Ʀutdı şeh emrini hemān çālāk
- 2603 Diyeyin neylediyse tedbīrin
Bilesin tā işüñ ģüzel yirin
- 2604 Nītdi bilse bu zü-fünūnı künün
ʿAczini añlaridi Eflāṭūn
- 2605 Diñle neyley işinde ol şabbār
Şaldı her bir ƣadırgaya aħbār
- 2606 Demürin her ƣadırga çün aldı
Ƙapıdanuñ cihātına geldi

102b

- 2607 apıdan itdi bir güzel idm
Lufile ho selmet itdi selm
- 2608 Eyledi arifne ho tezbr
Yrn ardumca itmez te'r
- 2609 Gitdigi ol zamn hemn oldu
Dizilp her gemi revn oldu
- 2610 Moton onin kamu gelüp gedi
Bauben her du' iden sedi
- 2611 Her kii ho du'da leker de
urmuidi ff olup berde
- 2612 Her anı her adırga bir kezden
Geldi gedi Motonda merkezden
- 2613 Geecek yilkenile oninden
utdılar uya halkı Motondan
- 2614 Atdılar arb-zenleri adı
Kimisi geldi girye ddi
- 2615 Ho olardı atardı pıranu
Acı unu cezresi yanu
- 2616 Urmadı birisin[i] ol kffr
aladı her birin yüce Cebbr
- 2617 ldren dirgiren ki oldur bes
Buyruınsuz ılımad'ılmaz kes
- 2618 Rstı kim ecel gelür n tür
Ne muaddem olur ne hd te'r
- 2619 Ala ho arif ol ki esrrı
Seni alar kermdr br

103a

- 2620 Nūḥ biñ yıl belā çeküp her gāh
Şakladı luṭfile güzel Allāh
- 2621 Ḥaşmı Cercīsi biñ kez öldürdi
Ḥālīk emriyle yine dirgürdi
- 2622 Şıdkile çün senā ider her gāh
Mü'mini şaklar ol yüce Allāh
- 2623 Mü'min üzre gebir ki ʔop atar
Şan melekler ʔutar yabāna atar
- 2624 ʔapıdan cumhūrile ḥoş ḥandān
Arvarin mersesine indi revān
- 2625 Ḥalka şulan dir ol emīr-i dilīr
Eyledi ḥoş yine güzel tedbīr
- 2626 Bekleye ʔoşdı şola hem şağa
On gemi her birini sancağa
- 2627 Girmeye bes Motona her bir ʔāk
Olalar tā ʔarağol üç sancağ
- 2628 On geminüñ içinde bir beg baş
Gice gündüz geze üçü yoldaş
- 2629 İki bu yañada seyr itsin
Öte yanın biri ihāṭ'itsin
- 2630 Gözlesin bu otuz gemi yik-bār
Gelmesin ʔaçmasın daḥı küffār
- 2631 Nevbeti dört gün ola bes ancağ
Yirine yine vara üç sancağ
- 2632 Birki gün böyle geçdi bu enām
Diñle āḥir neye varur encām

103b

- 2633 Beglerle gelen bu leşkerler
Pâdişeh buyruğını gözlerler
- 2634 Söz anuñdur şeh-i cihân oldur
Hüküm anuñdur kamu aña kıldur
- 2635 Göricek kullarında sağ işler
Her kula bedre bedre bağışlar
- 2636 Hüküm ider beglerle berreyne
Kapıdanlar şalar bu bahreyne
- 2637 Yolına yüzlerin iderler hāk
Buyruğın[ı] tutar kamu çālāk
- 2638 Geldi şeh buyruğıyla bir çavuş
Diyeyin hükni ivme ol hāmüş
- 2639 Gökeler her mavına tölansın
Avarin mersesinde dölensin
- 2640 Kapıdan hizmetinde tursınlar
Her mühimmi ne olsa görsinler
- 2641 Ger gele kāfire buluşsınlar
Hoş gazā eyleyüp dögüşsınler
- 2642 Yaş olup yüregine alsın baş
Girmesin görmesin Moton yoldaş
- 2643 Her beg ü her re'īs olup çālāk
Eylesin buyruđumu hūb idrāk
- 2644 İmtişāl itdiler itā'atine
Pâdişeh hizmetine tātatine
- 2645 Her biri ol zamān demür aldı
Yilken açup güzel yola şaldı

104a

- 2646 Gitdiler eyleyüp eyü şöhre
Acı şunuñ ceziresi üzre
- 2647 Her gemi ol aṭayı ṭolaşdı
Avarinden yaña kamu aşdı
- 2648 apıdan badı görđi yayılmış
Her biri Biyloĝuza ṭaĝılmış
- 2649 Gör anuñ luṭf-ı ṭab^c-ı idrākın
Añla fikrin ṭabⁱc-at-ı pākın
- 2650 aqa ışmarlamış özin her gāh
Her işini řavāb ider Allāh
- 2651 Her kiřinüñ oñar işi rüḫı
asbi Allāh olursa tesbⁱhi
- 2652 Diyeyin virmezise a māni^c
Her ne kim olduyısa hep vāqi^c
- 2653 a Resūli emīni ol vehhāb
ün didi ümmeti degül kezzāb
- 2654 Lāf urup alka iftirā itmen
Mü³minem egri yol ṭutup gitmen
- 2655 apıdan bir ayıĝa buyurdı
Her adırĝa yanına kim irđi
- 2656 apıdandan budur didi buyru
Tīz yürüñ ṭurmañuz hemān ayru
- 2657 Her gökeye adırĝalar yitsin
Niçesi birini ṭutup yitsin
- 2658 ır deñlü adırĝa isti^ccāl
Yilken açup irişdiler fi'l-ḫāl

- 2659 Yitdiler yitdiler tutup iy yār
Oldılar ḥacc cemāli gibi қаtār
- 2660 İğrip u ığrıbar hep cumhūr
Қapıdana gidüp bile pür-nūr
- 2661 Sa‘y iderdi қatı irişmekde
Қapıdan ḥazretine yitmekde
- 2662 Şorariseñ neden bu isti‘cāl
Saña şāhum direm nedür aḥvāl
- 2663 Luṭfile çünki eyledüñ derḥost
Diyeyin añla vāқи‘in iy dost
- 2664 Sebebin diñle añla iy ‘āқıl
Olmayasın şaқın ki sen ğāfil
- 2665 Venediküñ ṭonanması iy yār
Yüz gemi hep içi ṭolu küffār
- 2666 Yaturiken cezīrede iy şāh
Gördiler bu gemileri nā-gāh
- 2667 Dimiş adın Buruṭana küffār
Vaşfin itdüm saña anuñ tekrār
- 2668 Añladuñ vaşfı neyse renginde
Geçdi bildir Baraқ cenginde
- 2669 Baқdılar Türk gemisi tağılmış
Her biri bir yañaya yayılmış
- 2670 Egri fikr eylemiş meger kāfir
Şandılar direler қamu bir bir
- 2671 Çünki mümkün degülse bu işler
Қoya bāri Motona tā leşker

- 2672 Gökeler üzre gökesi döne
Kıyıya tā qadırğası ine
- 2673 Ortada her mavına āvāre
Kānde kim ceng olursa tā vara
- 2674 Aşlını añlağıl bu efkārūñ
Diyeyin işlerini küffārūñ
- 2675 Avarin qal'asına bes iy yār
Bir qayıq şaldı kim ala aḥbār
- 2676 Tā dimişler ki gāfil olurlar
Az gemi İlimunda yaturlar
- 2677 Ba'zısı qarşuñuza yayılmış
Siz görersiz qamusı tağıılmış
- 2678 Bir küle at güderiken qaçmış
Türküñ ol hep ḥaberlerin açmış
- 2679 Varıben tā kenāra kim irmiş
Ol qayıq içine hemān girmiş
- 2680 Hem ḥaber hem dil alıben gitmiş
Tīz olup cenderaliye yitmiş
- 2681 Cenderalisi ya'ni kim qapıdan
Aldı dilden ḥaberleri iy cān
- 2682 Eyledi hep ḥaberlerin taşdıq
Cehlile şandı ol señi şiddīq
- 2683 Küfrile olduğıçün ol mağrūr
Eyledi hep gemisin üç cumhūr
- 2684 Bu sebebden [o] şanki yürüdi
Cehl anuñ gözlerini bürüdi

105a

- 2685 Ğālib olam diriken ol küffār
Ğor idüp qahr kıldı ol Qahhār
- 2686 Neye varur işit hikāyetler
Tā diyem saña noldı ğāyetler
- 2687 Geh gökeler cihātına yürüdi
Geh kenāra qadırğaya indi
- 2688 Çün oñarmadı şağı hem şolı
Tıtdı toğrı Motona bes yolu
- 2689 Göz gögerdüp Moton didi yürüdi
Avarin mersesi öñin'irdi
- 2690 Diñle şāhum ne oldı hāletler
Kılayın hoş saña hikāyetler
- 2691 Bu temāşāya geldi leşkerler
Her tarafdan yürüdi serverler
- 2692 Pādişeh bindi hem temāşāya
Bu haber tiz irişdi paşaya
- 2693 Şağ u şol[da] taraf taraf begler
Turdılar hem havāş u hem yigler
- 2694 Berr ü baħrũñ içinde cünbişde
Her kişi dürişürdi bir işde
- 2695 Kimi berde du'alara meşğul
Çalışur baħr içinde her bir kul
- 2696 Eylemişlerdi cengiçün ikdām
Kırk sekiz biñ kişiyidi hep tām
- 2697 Hep gemi ādemisi leşker de
Böyle yazılmışıdi defterde

105b

- 2698 Allah Allāh üniyle cünbişler
Eylediler güzel yürüyişler
- 2699 Eylediler kıça başa iy yār
Çunbaralar çutuların ihzār
- 2700 Çodılar yaylarına kirişler
Dürişüp ulu kiçi bile işler
- 2701 Darb-zenler şıkılatup çöpi
Aldı hep ağzına demür topı
- 2702 Dökdiler hoş kucak kucak okı
‘Avn-ı Haç irdi çalmadı çorkı
- 2703 Şaykalar başda hem omuzlıkda
Çıra hep kâfiri çoñuzlıkda
- 2704 Harbeler harbiçün yaraçlandı
Çalk ider birbirine peyvendi
- 2705 Gemiler hoş küreklenüp iy cān
Āb bigi aqup giderdi revān
- 2706 Süñiler sağ u şol yanında
Kâfirüñ katli ‘ışk-ı cānında
- 2707 Kâfire tiz olup bu nacaçlar
Çatline diş biler ağız şaçlar
- 2708 Alup ağzına çanıdır başı
Çaşa çaşa pırançular çaşı
- 2709 Çarşuñu yeg tutar döner çalkın
Şaçlar ol cengiçün kürer çalkın
- 2710 Cebeler geydiler çoñandılar
Kâfire cengiçün gönediler

106a

- 2711 Ceng-i harbî çalardı mihterler
Tâ kılıçlar kuşandı serverler
- 2712 Allah Allāh diyüp kürekçiler
Küregi şevk irişdi çekdiler
- 2713 Gökeler hem mavınalar yitdi
Kâfir üzre kaçâr olup gitdi
- 2714 Aradan bir kayık yola düşdi
Yile bindi revân olup uşdı
- 2715 Sa‘y idüp bir nefes ki dürüşdi
Çapıdan hazretine irişdi
- 2716 Avarin mersesinde fâriğ-bāl
Yaturiken haber bilüp derhāl
- 2717 Top atup halka eyledi aḥbār
Kâfir üzre yürüdi ol dîn-dār
- 2718 Her qadırğa mavınalar cümle
Yürüdiler bile idüp ḥamle
- 2719 Çapıdan hazretine kim yoldaş
Olup oynayalar ta cān[la] baş
- 2720 Diñle kim ḥidmetinde nitdiler
Tutıben hoş kenārı gitdiler
- 2721 Çapıdana çün oldılar derhem
Çekdi himmet kuşağın ol muḥkem
- 2722 Eyleyüp hoş sitāyiş aşḥābı
Düzdi ol cengiçün her esbābı
- 2723 Bir taraftan irişdiler fi'l-hāl
Kâfirüñ ‘ömrin itmege pā-māl

106b

- 2724 Ȑopile bir zamān dögüşdiler
Yügrüşüp kāfir üzre düşdiler
- 2725 Ȑoplar nitdise diyem tekrār
‘Ömre mühlet virürse ȐaȐ iy yār
- 2726 Her gemi ehl-i küfre kim yitdi
Ȑapıdan cenderaliye çatdı
- 2727 Yil bigi tīz irişdi ol şehbāz
Zāȓa şan pence urdı nā-geh bāz
- 2728 Kāfire şöyle ġālib oldu hemīn
Şan alur altına avın şāhīn
- 2729 Böyle düşse ‘acemi iy düstūr
Bir olur mı ġurābile sunȓur
- 2730 Böyle penc’ursa tañ mı niteki bāz
Şāh elinden uçupdur ol şehbāz
- 2731 Bāyezīd Ȑāndur ol cihānda ġüzīn
‘Ömri bākī ola dirüz āmīn
- 2732 Her belādan anı Ȑudā-yı mu‘īn
Ȑoş emīn eylesin didüm āmīn
- 2733 Çün Resūle ħalīfedür iy yār
‘Avn ider hoş muhācir ü enşār
- 2734 İbnü ‘Osmāndur ol idüp İslām
Mora milkin küfürden açdı tamām
- 2735 Ol Ebū Bekr himmetile şavāb
Öldi ölmek Müseylem-i kezzāb
- 2736 Ol ‘Ömer himmetile cümle Ȑubeys
Ȑañ mı maġlūb ola niteki Ȑureys

107a

- 2737 Aña kâfir kaçan olur hem-ser
Çün ‘Alīye zebūn olur ‘Anter
- 2738 Gel begüm luṭfile şeker nūş it
Kışşadan söylerem birez gūş it
- 2739 Saña girçek dirüz işit yāruz
Dilden ol resme kim ḥaber-dāruz
- 2740 Gemilerde gazāya kim gitdüm
Gördüğüm bigidür ki nazm itdüm
- 2741 Kapıdan beg kadirğa çekdürdi
Toplar başdan ki sekdürdi
- 2742 Oğ bigi irişdi cān atdı
Kapıdan cenderaliye çatdı
- 2743 Her gemi bir tarafda yügrüşdi
Kapıdan çünki öñdin irişdi
- 2744 Çıkdı dikdi birisi sancağı
Başda beg ölüriken yağı
- 2745 Yardıma cenderaliye yitdi
Bir mavına kadirğaya çatdı
- 2746 Bil bu iki mavına nitdiler
Kapıdanı ihāta itdiler
- 2747 Bu iki arasına kim düşdi
İki bölündi ḥalkı dögüşdi
- 2748 Görđi Pīrī Re’īs cān atdı
Kıçdan cenderaliye çatdı
- 2749 Korquduñ şancağın[1] çıkardı
Cengile iki kâfir öldürdi

- 2750 İrdi iki sipāhī pür-āheng
Yiriye cengine ola hem-reng
- 2751 Ol mavına ki gördi nitmişler
Sancağın başa kıça dikmişler
- 2752 Şandı kim cenderali alındı
Havf odı yüregine şalındı
- 2753 Gerçi oğ şerbetin birez içdi
Sengimiş köpek bigi kaçdı
- 2754 Şora tā gerçi kaçdı ol kāfir
Top taşu yidi birez vāfir
- 2755 Almadılar neçün ola anı
Bilmeyen kimse dir bu erkānı
- 2756 Ata binüp irişmeyen çevre
Ta'na oğın atar becid çevre
- 2757 Böyledür Hāğ yarı kılmayıcak
İki ʿunşur musahhar olmayıcak
- 2758 Diñle kim nice aldılar māhum
Cenderali mavınasın şāhum
- 2759 Başdan kim dilerse kim sürter
Harbesiyle aşāğadan dürter
- 2760 Bir zamān böyle itdiler cengi
Urdılar tīr ü tīg u hem sengi
- 2761 Kimisi düşdi çün yaralandı
Kimisi cengile paralandı
- 2762 Çalışup heybetile gözükdü
Halkı üç kez kadırğaya dökdi

- 2763 Bir süñü tutmuş elde bir kāfir
 omayup alkı ceng ider vāfir
- 2764 Toz oparan süñüyi çün çaldı
 Girdi mü'min mavinayı aldı
- 2765 Mü'mine kıldı avnı çün ādir
 ırdılar kāfiri o dem vāfir
- 2766 almadı bir kimesne kāfirden
 ırılıp geçdi milk-i zāhirden
- 2767 Bir mavına araya hem geldi
 Muştafā beg anı hemān aldı
- 2768 Biñ iki yüz gebir ikisinden
 Geçdi kılıçdan öldi bī-dīnden
- 2769 İpleri başlarına tadılar
 Ehl-i İslām içine çekdiler
- 2770 alk içinde çeküp ki açdılar
 Ehl-i küfr anı çün seçdiler
- 2771 Kāfirüñ cümle güci üzüldi
 Cenderaliye nolduğın bildi
- 2772 Başdan ıdı çünki her bir ā
 açmağā oldu ğayrısı müştāk
- 2773 Dehr eli başlarına ğam saçdı
 Ortaya gelmedi kimi açdı
- 2774 Bunlaruñ düznügi ki bozuldı
 Bes ırakdan gökeler üzüldi
- 2775 Oldı manşūr o demde kim apıdan
 Bir aşıde didüm olup andān

Kaşide der evşâf-ı kapıdan Dāvūd sellemehullāh
fe'ılātün mefā'ilün fe'ilün

- 1 Urdı şāmın bigi uşa çün ceng
Hşmuñ eyledi mecālin teng
- 2 Kapıdan yitdi çatdı vü itdi
Venediküñ Firengile hoş ceng
- 3 Depeler kâfiri kılıcı bes ol
El bular kanına hiç itmez neng
- 4 Pençesin açar uça çün sunğur
Ne 'aceb ger zebün olursa küleng
- 5 Rāstı hoş yürüyiş itdi kim
Kaçan itdi temuridi çün leng
- 6 Kâfir üzre yürüdi cān atdı
Ser fidā ide şāha ol serheng
- 7 Geçdi bir bir kılıçdan ol küffār
Kalmadı arada ne şūh şeng
- 8 Kâfirüñ üzerine yağar top
Hoş tokınur töker niçe ferseng
- 9 Kâfire bir kazādur irişür
Yā atar oğları idüp ājeng
- 10 Kahrı çün tā mağar bigi gökden
Çeker oğı yağar niteki tūfeng
- 11 Kiminüñ başın üzdi taş'irdi
Kiminüñ haddine toқundı hadeng
- 12 Toğradı urdı tığı küffāra
Hep kızıl kana batdı ol bed-reng

108b

- 13 Tīguñ urur cilā-yı küffāra
Göñil āyīnesini tıtmış jeng
- 14 Kırdı ba‘zın kimisi döküldi
şanki baħrũñ içinde yüzdi neheng
- 15 Kāfire şöyle cünbiş itdi kim
Anda ĥatm oldı dāniř ü ferheng
- 16 El yumaz mı ‘aceb vücūdından
Tonbaya pençe ura ĥünkü peleng
- 17 Kāfire nakşı şöyle oynadı kim
şeklin itmez bu nāme-i erjeng
- 18 Yaradaldan cihānı ol Ĥallāk
Görmemişdür bu ĥahrı milk-i Fireng
- 19 Bir mübārizdür ol melik ne ‘aceb
Fülk-i küfr[i] em[i]ri itse feleng
- 20 şağ u şol düzdi anda küffāra
‘Ömr-i řaħrāsını ide teng
- 21 Rāstı ĥoř ĥazā ki küffāra
Kesmege ‘ömr-i şavtını āheng
- 22 Žabtiĥün her gice tolařurđı
Ĥuťbı řan tolařurđı heft ü reng
- 23 Ĥoř řafā kim ĥıřırdan altunı
Seĥdi göñli anuñ degül mi meheng
- 24 Allah Allāh řadāsile tıtdı
Cümle āfāk hep ĥırıv ĥareng
- 25 Žuhridi bir bir yine urđılar
Top u tır ü tufengile hem seng

109a

26 Zuhr iki bahş olunca tārīhi
Toldı Rūm u ‘Arab diyārile zeng

27 Aña girçek du‘ācıdur dāyim
Eylemez bir nefes Şafāyī direng

Meşnevī

fe‘ilātün mefā‘ilün fe‘ilün

2776 Gel iy şeker şerbetin nūş eyle
Kışşanuñ ba‘zısını gūş eyle

2777 Hoş gazā sözidür ki ‘izzetlü
Şeker ü baldan daħı lezzetlü

2778 ‘Āqıla bir ulu ğanīmetdür
Kūt-ı cāndur gönülde kuvvetdür

2779 Bir ğazā oldı Rūmuñ içinde
Olmadı ne Hıttāda ne Çinde

2780 Olmamışdur disem nola cāyiz
Āl-i ‘Osmānda olmadı hergiz

2781 Tā tokuz yüz bişidi iy ‘allām
Oldı zīl-ħicce ayı anda tamām

2782 İrtesi tā muħarreme girdi
Bil ki tārīħ altıya irdi

2783 Kıldılar ehl-i küfri çünki zebūn
Oldı çār-dehde fetih-i Moton

2784 Kıpıdanuñ bu cengi iy müştāk
Ol maħaldür ki oldı ceng-i Barağ

2785 Añla hoş bu beyān şeh zāra
Biş gün oldı tefāvüt arada

109b

- 2786 Bāyezīd Hān ki düzdi leşkerler
Kılmamışdur cihānda serverler
- 2787 Üç yüzidi gemileri küllī
Kırk sekiz biñ kişiydi ceng ehli
- 2788 Kırıda leşkeri hisābın şāh
Bilmez illā haķīķaten Allāh
- 2789 Bāyezīd Hān öñinde deryāda
Gemiler hoş döğüşdi ortada
- 2790 Bir neberd itdiler egerçi ʿaẓīm
Ehl-i İslāma nāşır oldı kerīm
- 2791 Çekdürüp her yañada yügrüşde
Her gemi bir tarafda döğüşde
- 2792 Her gemi bir yaña toķuşmaķda
Topile tīrile uruşmaķda
- 2793 Döğüşürken iki mavına levend
Topile birisini urdı devend
- 2794 Ol birinde arada urdılar
Topile kāfirini kırdılar
- 2795 Kaçiben gitdiler üzöldiler
Felesin dutmağa dizildiler
- 2796 Cān kıyısında gideler kande
Tīz olup itdiler alavende
- 2797 Kāfirüñ bir gemisi kalmadı
Her biri topile saķatlandı
- 2798 Topile ādemīsi kırıldı
Oķile yaralandı hem öldi

110a

- 2799 Kāfir ol dem ki şındı ayrıldı
Birbirinden bu leşker ayrıldı
- 2800 apıdan neyledi işit iy cān
Bir ayık şaldı pādişāha revān
- 2801 Mūj[de]gānı iriše sultāna
Tā feraqlar gele amu cāna
- 2802 Bildi şeh kāfiri melāmetile
Geldi otağa hoş selāmetile
- 2803 apıdan beg o demde ol kāmil
Diyeyin bil ne itdi ol āıl
- 2804 İtdi hamdı Hudāya ol düstür
Sa‘yını itmegin Hudā meşkür
- 2805 Keremin aladı Hauñ her gāh
Lufile şaqlar ol yüce Allāh
- 2806 Gele şādı gide revān teşvīş
Eyledi hep gemileri teftīş
- 2807 Kimisi yaralu kimi selāmetile
Üç kiş’ölmiş hemān şehādetile
- 2808 Yaralanmış yigirmi biş kişi
Çünkü bildi muhaa ol işi
- 2809 Buyruğ itdi üçü ayurmağı
Küşteler arasından ırmağı
- 2810 Cenderali mavınası içini
Arayalar ıkaralar üçini
- 2811 Biri ölmiş şehīd olup mes‘ūd
Ocıydı adı idi Mamūd

110b

- 2812 Birinüñ lu‘bına cihân müştāk
Ya‘ni matraçcıydı Hâcı İshāk
- 2813 Cengile öldiler bu üç nefis
Kara göz dirleridi biri re‘îs
- 2814 Halkuñ anda gemisi yağmaya
Kimisi şevkile temâşâda
- 2815 Batdı gitdi o ğâziler bile
Hâk bilür nolduğın[1] kim bile
- 2816 İderiken revân hemân batdı
Ba‘zı esbâbı hep bile gitdi
- 2817 Top irişmiş meger ki kağşışmış
Bilmemiş her kişi ezel şışmış
- 2818 Cengden ğâfil olsalar ne ‘aceb
Batmağa ğaflet oldu aña sebeb
- 2819 Görđi batar Pirî Re‘îs ol dem
Düşdi deryâ içine hoş muhkem
- 2820 Korkuduñ sancağını hûb aldı
Yüzdi yine kadirğaya geldi
- 2821 Dikdi sancağı kıçda hoş tehbîr
Eyledi ‘aşıkâ ne bir tekbîr
- 2822 Şâh Korkud kemâlidür ‘izzet
Şâh yek virdi aña bir hil‘at
- 2823 Hâk Te‘âlâ ğuzâtı şâd itsün
‘Ömrünü luţfile ziyâd itsün
- 2824 Kapıdan biri kaydını görđi
Avarin mersesine irgürdi

- 2825 Merseye kim anı iletđi revān
Virdi anı gedük ŗücā'a hemān
- 2826 Kimisi ol gice kimisi seher
Geldi leŗker řamu seřildi hūner
- 2827 Bildiler kāfir anda çam' oldı
Çapıdan şazretine cem' oldı
- 2828 Çapıdan itdi yine çün dīvān
Diyeyin añla emrini iy cān
- 2829 Rū'esā řunki geldi dīvāna
Buyruğ itdi güzel emīrāne
- 2830 ŗol ki kesdi savaşda hoş başı
Kendūnūñ ola cümle tā rāřı
- 2831 Başı cümle baña getürsünler
Maşlaşat var bu işde görösünler
- 2832 Her re'ise çağırdı hoş adın
Getüre şaşlamaya hoşradın
- 2833 Getürüñ baña didi tīz varuñ
Marşosın sancağıyla küffāruñ
- 2834 Rū'esā bes hemān buyurdılar
O desi başların getürdiler
- 2835 Leřkerüñ işidür emīrine
İmtiřāl eylemeklik emrine
- 2836 Beg řuřuřā ki gösdere şalkı
Keremile çul idine şalkı
- 2837 Leřkere řeh ki ol[a] hoř mařbūb
Bař u cān oynasa devādur hūb

- 2838 Cem'ini h azretinde  un g rdi
Di le kim h lkile ne buyurdu
- 2839 H oyradın iled p tem ş nu n
Yazduru n h azretinde paşanu n
- 2840 H azret-i p diş ha  arz eyler
Siz n a v l nizi hoş s yler
- 2841 R 'es  alduğın ilettiler
Paşanu n hidmetine yitdiler
- 2842 Kimi  ç baş ilettiler kim durdu
Paşanu n h azretine yazduru
- 2843 Mar osın sancağıyla h oyradı
Yazdılar t ldi dillere ş dı
- 2844 D zdi tertibi hoş emir ne
Virbidi bir kulile sult na
- 2845 B yezid H n g ricek ol sultan
Ş kr kılmış dimiş ki y  S bh n
- 2846 Saltanat bes sen nd r iy Rezz k
K hr u lu fu n iriş r iy H ll k
- 2847 Ş kr ni t  ki ide bu ş du n
Boynun uru n buyurdu h oyradu n
- 2848 Ni e y z k firi ki yitdiler
Motonu n  nine ilettiler
- 2849 Urdılar boynın itdiler p -m l
Gitdi *fi'n-n ri fi's-sa ar* derh l
- 2850 H ku n emriyled r bu h letler
A ılır d rl  d rl  hikmetler

111b

- 2851 Şaşmaz şübhesüz olur iy pîr
Her kim itdi ise Hâk[a] taqdîr
- 2852 Virbiyüp bize bir Nebî-i kerîm
Ögiben Hâk didi Ra'ûf u Raḥîm
- 2853 Budur Allāhdan murādum tām
Rūḥına elf elf irişe selām
- 2854 Eyleyüp dürlü dürlü in'āmı
Bize öğretti şavr-ı İslāmı
- 2855 Uravuz kāfire kılıç her gāh
Diye tā lā ilāhe illallāh
- 2856 Ger ḥalāyık kırılса çün evrāk
Yaradur 'aczi yok yüce Ḥallāk
- 2857 Gerçekem kışşada riyā şanman
Vāқи'idür mübālağa itmen
- 2858 Söylerem ol kadar ki fevzüm var
Gördüm ammā beyāna 'aczüm var
- 2859 Hâkka lāyık nem ola iy şāhum
Bir faқîrem ganîdür Allāhum

112a

Ġazel

fā'ilātün fā'ilātün fā'ilün

- 1 Bir ganî Cebbārdur bî-iḥtiyāc
Olmadı milkinde kimse yalın aç
- 2 Bir ulu şehdür ki girçek kılları
Aldılar Kisrā vü kayşerden ḥarāc
- 3 Hāşlardan virbidi birin bize
Cümle dil derdine andandur 'ilāc

- 4 Bir Nebîdür kim cemâl-i pertevi
Meclis-i ervâha olmuşdur sirâc
- 5 Cānumuz içinde ḥubbıdur sürūr
Ayağı toprağı başumuzda tâc
- 6 ʿIşq-ı kül rûḥ-ı küldür ʿaql-ı kül
Bağlamışdur nūru muṭlaqdan mizâc
- 7 Naqd-i ʿIşkuñ Şafāyi ğıll u ğışş
Olmasa her yirde bulursın revâc

Ġazā-yı Moton

feʿilātün mefāʿilün feʿilün

- 2860 Diyelüm şevķile ki yâ Allāh
Luṭf u inʿāmı irişür her gāh
- 2861 Ol durur ʿālemüñ ki ḥallāķı
Zü'l-celāl ü kavī vü Rezzāķı
- 2862 Mālikü'l-mülk odur ḳadīr ü ʿAlīm
Bize gönderdi bir Resül-i kerīm
- 2863 Bir ḥadīşi beyān ider ol şāh
Rāvisi Cābir bin ʿAbdullāh
- 2864 Cābir eydür melāyike geldi
Uyımışdı Nebī birez ḳaldı
- 2865 Didiler bes bu kimsenüñ taḥķīķ
Meşeli var bilüñ idüñ tedķīķ
- 2866 İdüñ imdi bunuñiçün meşeli
Ne kişidür nedür bunuñ ʿameli
- 2867 Anlaruñ baʿzı didi kim dāyim
Bu kişidür ḥaķīķaten nāyim

112b

2868 Ba'zı didi gözi uyur iy cān
Ḳalbi ammā becid olur yaḳzān

2869 Didiler diyelüm nedür 'ameli
Ṣol recül bigidür bunuñ meşeli

2870 Yaptı bir dārı tā ki virdi sebāt
Ḥalka anda ziyāfet ide oñat

2871 Dāruñ issi kığır getürdirdi
Ḥalkı kığırdıcıla kığırdı

2872 Kim ḳabül itdise açuḳluḳdan
Dāra girdiyidi ḳonuḳluḳdan

2873 Kim ḳabül itmediyse çekdi ğamı
Girmedi dāra yimedi ni'amı

2874 Didiler bes idüñ buña te'vīl
Bilsin oñat gider bu toğrı sebīl

2875 Didiler bil ki dār-ı cennetdür
Ḥaḳ yaratdı güzel ğanīmetdür

113a

2876 Kığıran anda bu Muḥammeddür
Her umūrında ḳalka mesneddür

2877 Kim Muḥammede muṭi' olsa şadık
Ḥaḳka gerçec muṭi' olur taḳḳık

2878 Kim kılursa Muḥammede 'işyān
Ḥaḳka 'aşıdür ol ider tuğyān

2879 Farḳ ider nāsı Ḥaḳ yaratdı bunu
Ḥoş seçer tā ḳışırdan altını

2880 Kimimiş ḳoş Muḥammed idrāk it
Ğıll-ı ğışdan özüñi sen pāk it

- 2881 Şer'ini sünnetini hoş aña
Bāyezīd Hān ḥalīfedür aña
- 2882 Tutduğıçün anuñ güzel şer'ini
Bu ḥalīfe ider anuñ fer'ini
- 2883 Dikdi Aḥmed bu şer'i çün ferşe
İrdi hoş hoş budağı tā 'arşa
- 2884 Biş farīza budağıdur iy şāh
'Arşa iriştürür anı Allāh
- 2885 Bu ferāyiz güzīdedür gerçek
Cennete givürür seni gökcek
- 2886 Anlar içre ğazā mu'allādur
Çün Resülün sözidür a'lādur
- 2887 Gel ḥalīfe söziyle bālāya
Cennete kığırur ol a'lāya
- 2888 Cennete kığırur seni Ḥaḫḫa
Dir ḥalīfe kığırup eyle ğazā
- 2889 Bunu dir Ḥaḫ kelāmına 'ālim
Şer'i kim tutmasa olur āşim
- 2890 Ehl-i küfrün başını çaldurdı
Hoş 'alem şer'i yüce çaldurdı
- 2891 Çün ğazāya Motona kim göçdi
Küfri İslāmdan güzel seçdi
- 2892 Tārihi tā toḫuz yüz altıydı
Kesdiler kāfiri ki çaltıydı
- 2893 Olmışidi muḥarrem on altı
Şındı kāfir hep ol kara çaltı

113b

- 2894 Çün tokuz yüz bişidi tārīhi
Aynabahtı fütūhın aña ahī
- 2895 Tā ki şehir-i muharreme girdi
Bes yigirmi vü dördine irdi
- 2896 Bir yılañ devri içre şehzāde
Var sekiz gün tefāvüt arada
- 2897 ‘Ömerīdür hisābum iy düstūr
Ehl-i İslām içindedür meşhūr
- 2898 Aşlını kışşanuñ işit şāhum
Tā diyem fethini güzel māhum
- 2899 Bāyezīd Hān ki Moraya gitdi
Bil ne tavra Motonı fetḥ itdi
- 2900 Aynabahtıyı aldı devletile
Edrine oldu seyr-i ‘izzetile
- 2901 Kışladı anda kıldı ārāmı
Diñle kim neydi fikr ü iqdāmı
- 2902 Baḥr ü berriñ sebeblerin düze
Kāfiriñ boynı kökünü üze
- 2903 Cem‘içün beglere ulaḫ şaldı
Her biri ḥazretine hoş geldi
- 2904 Böyle söylendi ḥalk içinde kelām
Bir gün altmış ulaḫ şalındı tamām
- 2905 Ḥarbūñ esbābını alup vāfir
Berre vü baḥre itdiler ḥāzır
- 2906 Kışlar üç yüz gemisi iy mevlā
Aşbur’isbitideydi hep zīrā

114a

- 2907 Anlaruñ düzdi cümle esbābın
Ālet-i ḥarbini vü her bābın
- 2908 Pādişeh itdügin[i] hep icfār
Ḳılmışam ben saña beyān iy yār
- 2909 Añlayasın anı nice cāndur
Nice ḳudretlü ulu sulṫāndur
- 2910 Dimişem her birini aşlında
Oḳı gör nice geçdi faşlında
- 2911 Çün bahār oldı eyledi iḳdām
Hep müsellaḥ bile ḥavāş u ‘avām
- 2912 Yüridiler ṫaraf ṫaraf begler
Hep yidekde feresler ü segler
- 2913 Leşker olmış deñiz bigi mevvāc
Ḳılmağa kāfir illerini tārāc
- 2914 Hışmıdur çün belürdi Ḳahhāruñ
Odları şıṫdı cümle küffāruñ
- 2915 Ḥayretinden cemī‘i oldı sefih
Venedik Engürüs ü Çihile Lih
- 2916 Geliser baña diyü ḥayretde
Cān virür miḥnetile zaḥmetde
- 2917 Düzdiler yolları ra‘iyyetler
Ḳıldılar pādişāha ‘izzetler
- 2918 Her cihātuñ yolın arıtdılar
Ehl-i küfrüñ yağın eritdiler
- 2919 Şol maḥal kim kıyāsı var iy cān
Leşkerüñ geçmesine yoğ imkān

- 2920 oyup odun od urdılar yandı
Sirkeler oydılar paralandı
- 2921 ıgırur her arafda her avuş
Dir amu tizirek yüri şavuş
- 2922 alınan abl u kūs u şūr oldı
Dereler yanuyıla hep oldı
- 2923 oş Moton üzerine devletile
Pādişeh geldi ondı izzetile
- 2924 Anı İslāma davet itdürdi
Gelmedi diñle şoñra nitdürdi
- 2925 Dökdiler opile birez vāfir
Aldılar aşra alasın zāhir
- 2926 opile yıkdırup türāb itdi
Oda yakdurdı key arāb itdi
- 2927 İvmeziseñ güzel beyān ideyin
Nice oldıysa hep ayān ideyin
- 2928 Nazmile oş güzel güzel şāhum
Ger selāmet virürse Allāhum
- 2929 İçerü alası atı düşvār
açdı girdi içine oş küffār
- 2930 Şandılar olalar o yirde emīn
Eylemişler ezel menī ü aşīn
- 2931 Eylemişler araya bir anda
Girdiler cān acısıyla anda
- 2932 Diregi var otuz ula ekser
Köpri bozuldı almadı maber

- 2933 Hāyili var yapılmış araya
Handaķuñ iki ağzı deryāya
- 2934 Anı ben şöyle gördüm iy server
Toldurımadılar üşüp leşker
- 2935 Bir taraf yüksekidi bālāya
Taş dökerler aķardı deryāya
- 2936 Azuğı suyu var nihāyetsüz
Ālet-i ĥarb içinde gāyetsüz
- 2937 Eylemişlerimiş ezel ihzār
On biñ artuķ dögişecek küffār
- 2938 Toplar her tarafda kurulmuş
Tığlar ĥarbeler şuvarılmış
- 2939 Eylemişler egerçi kim muĥkem
Nolısar āĥir ol direm epsem
- 2940 Şoñra geldi gemileri cümle
Top atup itdiler birez ĥamle
- 2941 Avarin mersesinde hep bile
Çıkdılar nevbete ĥarađola
- 2942 Geldi bu kez iki bege nevbet
Anlaruñdur ĥarađola ĥidmet
- 2943 Ķapıdan u paşa buyurdu ‘ayān
Rü’esā hep yigirmi ola hemān
- 2944 ‘Azab ağasile Şāmlu oğlı
Nevbetidür yüriyeler küllī
- 2945 Ķapıdan ĥazreti ki gördi maĥal
Yazdı anda bizüm gemiyi ezel

115a

- 2946 Şı[ğı]nup Hakkā hoş diyüp yā Rab
Avarin mersesini çıķduķ hep
- 2947 Bir kayık gördükidi yitişdi
Suya hem yile binmiş irişdi
- 2948 Yitişicek güzel nidā itdi
Böyle didi sözün edā itdi
- 2949 Kıpıdan paşā hem buyurdılar
Maşlahat size eyle gördiler
- 2950 Turalar bu yañada hep varı
Kıomayalar Motona küffārı
- 2951 Buyruğ olmuş meger size evvel
On bu yaña on egri ekme⁸⁵
- 2952 Bunı didi hemān kayık gitdi
Diñle kim ol kadirğalar nitdi
- 2953 Geldi yitdi Motona yakıncaķ
Görinürdi her emri bakıncaķ
- 2954 Yatmadılar yolında küffāruñ
Hāli çirkin olısar anlaruñ
- 2955 Haşma karşı çün eylene ğaflet
Tañ mı gelse başā çepel hālet
- 2956 Söyle bir bir beyānın it dirseñ
Söyleyem nolduğını ivmezseñ
- 2957 Söylesem her vuķū‘a āğāhum
Baş gider arada güzel şāhum

115b

⁸⁵ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 2958 uşluğidi revān hemān ıķdum
 oplar atına gelüp baķdum
- 2959 Tā gōrem ańlayam avādiřden
 Hem bilem her umūrı bā'isden
- 2960 Yine andan daķı revān oldum
 şehr iinde şolaqlara geldüm
- 2961 Ceng iderler meters iinde urup
 Emdiler kāfiri oķile urup
- 2962 Bir řolaķ amza bir atır Bālī
 Neylediler direm her aķvāli
- 2963 Etmek űzüm getürdi bir nāsı
 Bir sini bilesince elvāsı
- 2964 Yidük idük udāya amd itdük
 řońra bil anda neyledük nitdük
- 2965 Tā atır Bālī ellerin şundi
 Biz du'acıdan ol du'ā umdı
- 2966 Ań du'adan beni didi her gāh
 Ben ulın tā řehīd ide Allāh
- 2967 El gōtürdüm ańa du'ā itdüm
 Rabbüme amdile řenā itdüm
- 2968 İř aķuń udreti 'aceb dūřdi
 Yürüyüşde řehīd olup dūřdi
- 2969 Elvidā' eyledüm işit nitdüm
 Def'i paşa cihātına gitdüm
- 2970 Ya'ni Aķmed paşa vezīr-i řerīf
 'Aķıl u kāmīl ű laťif ű řarīf

116a

- 2971 Çadırınıñ yaqınına geldüm
Taraf-ı baħre çün nazār şaldum
- 2972 Halk anda turup baqarlar uşup
Üç gebür qovuşur kenāra dūşup
- 2973 Bu tarafdān bir iki yūgrūşdı
Def'i bir başı yūklü irişdı
- 2974 İki tā dönüp de gitdiler
Qaçdılar çün hişāra yitdiler
- 2975 Birisi geldi halka kavuşdı
Halk anuñ üzerine hep uşdı
- 2976 Çün anuñ cünbişini gördiler
Paşalar qatına getürdiler
- 2977 Böyle virdi o demde aħbārı
Bildiler halkuñ anda hep varı
- 2978 Çırnıķile bu gice irdiler
Yidi kāfir hişāra girdiler
- 2979 Böyle virdi haber ki dizdāra
Yardıma size biş gemi vara
- 2980 Üç yüzer her birinde kāfir zād
Her biri cünbüşinde key üstād
- 2981 Topcılarile şavaşcılar
Yilesince her işe işciler
- 2982 Kırk nefer içinde top-endāz
Topı kuş bigi itdürür pervāz
- 2983 Ālet-i ħarb içinde pür-bīle
Var variller tolu gühercile

116b

- 2984 Çīn-sehergeh gelür oluñ āgāh
Rāst direm didi o küfr-i siyāh
- 2985 ‘Arab Aḥmed çün aldı aḥbārı
Tercüme itdi anda hep varı
- 2986 Vüzerā bildiler nedür aḥvāl
Kāfiri şāha şaldılar fi’l-ḥāl
- 2987 ‘Ām u ḥāş u ulu kiçi bildi
Bu ḥaber berre baḥre yayıldı
- 2988 Bildiler çün bu ḥāli gördiler
Nevbet ehiline buyurdılar
- 2989 Gelmesin bu ḥişāra her ences
Yardıma kādır olmasın bir kes
- 2990 Diñle bu kışşayı nedür ḥāli
Bilesin nolduyısa aḥvāli
- 2991 Bil ki bilmek güzel menāfi‘dür
Ḥoş fezāyil ulu vaqāyi‘dür
- 2992 Gözleri ğaflet aldı budur ḥāl
Yatdılar ol gice ki fāriğ-i bāl
- 2993 Ḥikmeti ğayrı olsa taqḍirüñ
Nef‘i olmaz kişi қо tedbīrüñ
- 2994 Ol yigirmi gemiden iy māhum
İkisi ğayret eylemiş şāhum
- 2995 Gice bile ikisi sivişmiş
Tā Motonuñ öñine irişmiş
- 2996 Muşafā ṭanburacı tedbīri
Tatar oğlu ‘Alī anuñ biri

117a

- 2997 Bu yaña gelüb[en] irişmişler
Tā ezel yatana kavuşmışlar
- 2998 Top gemisi hem ıgırbaridi çok
Bes ikidür qadırğa ğayrısı yok
- 2999 Muştafası qar'oglanuñ iy cān
Qapıdanuñ qulı Hasan qapıdan
- 3000 Birisi top çıkardı deryādan
Biri şeh hidmetinde avadan
- 3001 Çün bilürler gereklü her bābı
Cengiçün düzmege her esbābı
- 3002 Dört qadırğa olup ki yatdılar
Diñle sen ben diyem n[e] itdiler
- 3003 Baħr hālin birez didük māhum
Leşker-i berri söyle iy şāhum
- 3004 Çünkü geldi şehir sivişdi bu şām
Qıldılar yine cenge hūb ikdām
- 3005 Atdı hoş her tarafda top-endāz
Çıkdı göge kütürdüden āvāz
- 3006 Qal'ayı qal' iderdi bozardı
Taşları toz olurdu tozardı
- 3007 Oldı top-ı hevā-yı savaşı
Yağdı gökden maṭar bigi taş
- 3008 Şüm kāfir meger ki herze yimiş
Haqqa imṭar bize hiçāre dimiş
- 3009 Maħv ider bu dimez yaqın u irah
Hız ider bu töker nice fersah

- 3010 Oldı Mūsā ‘aşāsı su‘bānı
Hız bir mīl iderdi bil anı
- 3011 Deprenişde revişde cünbüşde
Kennehā cānnūn yürüyüşde
- 3012 Kuyruğı üzerine kalğardı
Tağ u taş irdügin[i] yuğardı
- 3013 Her tarafından idüp yiñiçeri ceng
Kāfirūñ gözine ururdı tūfeng
- 3014 Şaf şaf olup atardı tīz endāz
Nice kāfir kuş idemez pervāz
- 3015 Böyle hālet oluriken nā-gāh
Hikmet açdı yüce kavī Allāh
- 3016 Çün diler bir iş itmege Cebbār
Kāl u kīle kimūñ mecālī var
- 3017 ‘Ālemūñdür habīr ü settārı
Her işūñ zāhir aña esrārı
- 3018 Gördiler kim gelür yilile revān
Biş qadırğa seren açup iy cān
- 3019 Cümle halk ihtilāfa düşdiler
Bilmege her yañaya üşdiler
- 3020 Kimi mü’min gemisi dir iy yār
Kimisi dir içi tolu küffār
- 3021 Sā‘at olmamışidi yaklaşdı
Def‘i geldi Motona irişdi
- 3022 Dördi şehrūñ önine çün kondı
Ol bişinci yine hemān döndi

- 3023 Dördi ceng āletini çekdiler
Ol hişāruñ içine dökdiler
- 3024 Top otın qodılar her araya
Nirede top atılsa oraya
- 3025 Kāfiri hep hişāruñ üşdiler
Gemiler halkile görüşdiler
- 3026 Her biri bu işe ferahlandı
Yāri geldi yüregi tayandı
- 3027 Geldi nā-geh duzağa tutuldu
Qudretiñ oyunuyla utuldu
- 3028 Leşker-i ber egerçi yirindi
Bilmedi hikmetin ne göründi
- 3029 Her gönül guşşayıla qarıldı
Mużtarib oldu hayli tarıldı
- 3030 Bekleyen beglere ğazab itdi
Ğam bihārına batdı vü gitdi
- 3031 Dört gemi kim ezel beyān itdüm
Ehl-i İslāmdan ‘ayān itdüm
- 3032 Yüridi ol gemiler üstine
Hoş ferah geldi cümle dostına
- 3033 Gelmege qomamağa anları
Topa dutdı hişārdan varı
- 3034 Göz anı şöyle gördi iy qardaş
Şan maqardur yağardı gökden taş
- 3035 Darb-zen çekre oqı şayqa tüfek
Kāfiriñ ellerinden oldu fek

118a

- 3036 Leşker-i ber amu du‘ā itdi
Şevile Hāla senā itdi
- 3037 Didiler kāfiri ki sen haqla
Mü‘min olan uzātı sen şaqla
- 3038 Diyeyin ivme çekme ivāyı
Hūbdur diñle hoş temāşāyı
- 3039 Dönmedi opdan ki cān atdı
Kāfirūñ dört gemisine çatdı
- 3040 Urdılar tīr ü tīĝ u pıranu
Oldı kāfir atı ara günlü
- 3041 Kāfirūñ hāli key tebāh oldı
Gireĝü günleri siyāh oldı
- 3042 Her biri cenge şöyle alışdı
Niesi birbiriyle alışdı
- 3043 Bir zamān cengi ıldılar key hūb
ıldılar kāfiri hemān maĝlūb
- 3044 Ğālib oldı olar ki badılar
Kendüler birin oda yadılar
- 3045 Kāfirūñ cānı key harāb oldı
‘Ömri cümle hazān olup şoldı
- 3046 Dördüni bile aldılar fi’l-hāl
Bulmadı men‘ine birisi mecāl
- 3047 Aldılar küllisin[i] gitdiler
Biri yanariken iletdiler
- 3048 Pādişeh geldi bindi atına
Rūm beglerbegi cihātına

118b

- 3049 Hān bin hān u Bāyezīd-i cihān
Emn-i ʿālem şeh-i zemīn ü zamān
- 3050 Didi uruñ kılıcı aʿdāya
Buyruğumdur bu şehri yağmaya
- 3051 Bes münādā yayıldı bu ferşe
Çıkdı tekbīr āvāzı tā ʿarşa
- 3052 Tiz yūri dir taraf taraf çavuş
Kāfire ur kılıcı var kavuş
- 3053 Allah Allāh şadāsı eflāke
Çıkdı çün rahmet indi bu hāke
- 3054 Añdı Hakkı yürüdi gāzīler
Toldılar tağ u taş u yazılar
- 3055 Kıldılar ʿāqılāne cünbişler
Vākiʿ oldı ʿaceb garīb işler
- 3056 Bir tarafdan yürüdi savaşa
Yaʿni beglerbegi Sinān paşa
- 3057 Öñce bir kimse çıkdı bī-perhīz
Kesdi bir başı dikdi harbeye tīz
- 3058 Didiler şeh kulu yiñiçeridür
Cünbüşi hoş bu işlerüñ eridür
- 3059 Bir ipi bağladı şalındurdu
Bekledi yirini hemān tırdı
- 3060 Yapışanlar ol ipe döküldi
Yukarıdan ki bağı söküldi
- 3061 Bir kişʿanuñ yanınca bil nitdi
Miğ toğudu yukarıya gitdi

119a

- 3062 Şaldı dülbend ucın aşağıya hem
Çekdi bir ipi bağladı muhkem
- 3063 Niçe kimse yukarı serverden
Yapışup ipe çıktı bir kezden
- 3064 Anda mü'min güruh güruh geldi
Ol hişarı işit nice aldı
- 3065 Yukarı hem Sinān paşa çıktı
Sancağın kaşr-ı kâfire dikdi
- 3066 Her yañadan filarlar irişdi
Bunlaruñla döğüşe girişdi
- 3067 Bir 'aceb cengidi ki bī-evşāf
'Aciz olur beyānına vaşşāf
- 3068 Gördüğüm bigi ben beyān ideyin
'Aczile zerresin 'ayān ideyin
- 3069 Kimi şehriñ zuķāķına gitdi
Kimisi bārū üzre ceng itdi
- 3070 Kāfiri dürlü dürlü biçdiler
Çanını kılıcile şaçdılar
- 3071 Dökdiler tā taraf taraf çanı
Bir çöpe ki şayardı biñ cānı
- 3072 Yüzleri döndi çünkü yildiler
Cümle birgozlara koyuldılar
- 3073 Viridi Hāķ luţfunı çü bīrūzuñ
Aldılar birisini bergozuñ
- 3074 Ehl-i İslām olan güzel yağı
Dikdiler üzerine sancağı

119b

- 3075 Bir bölük t̄āyife idüp āheng
İtdiler āhirile ġāyet ceng
- 3076 Şol kadar oldılar aña yağı
Dildiler aña dağı sancağı
- 3077 Geldiler bir bölük hem üşdiler
Bir büyük birgoz üzre düşdiler
- 3078 Üstine diñle aña nitmişler
Yiliçün bir degirmen itmişler
- 3079 Ol degirmen içine hem iy cān
Çonmışımış ezel çurı kettān
- 3080 Çünkü on kāfir anı yağardı
Mü'minüñ üzerine atardı
- 3081 Bir zamān odile ki uruşdı
Ol taraf od irişdi tutuşdı
- 3082 İtdiler şehir içinde yağmayı
Gördi gökden melek temāşayı
- 3083 Şol ki ġāyet murādidi maħbūb
Hağkuñ emri yirine geldi ħūb
- 3084 Hağ buyursa bulur olur maħmūd
Cümle eşyā irādetile vücūd
- 3085 Diyeyin diñle aşlını iy yār
Neye varur işit hoş āhir-kār
- 3086 Bir taraf yandı kara yir oldı
Hağkı anuñ kamu esir oldı
- 3087 Yandılar anca anda yağmacı
Bes naşib olıcağ irer acı


120a

- 3088 Gördiler anı hep havāş u ‘avām
Yandı üç gün ‘ale’ d-devāmı tamām
- 3089 Ehl-i ĩmān murādına irdi
Kāfirüñ hep gemileri gördi
- 3090 Oddan şöyle oldı bil iy cān
Çopdı kāfir başına bir tūfān
- 3091 Şereri tā hevāya çıkardı
Nire kim düşeridi yağıardı
- 3092 İlimun ağzına demür şaldı
Nışf-ı şeb olmışıdi yaturdu
- 3093 Yıl şavurdu bir od bırağıdı
Minderüñ kenārını yağıdı
- 3094 Rūhımı virbidi Hāğ uyandım
Yaturidüm tütüne boyandım
- 3095 Şanmañuz bizi anda yağıncak
Oğ atılsa varur ola ancak
- 3096 Tiz kılğup gözümü çün açdım
Minderüñ üzerine şu şaçdım
- 3097 Çevre bağıdım görürem od düşmiş
Bir gemi İlimunda dolaşmış
- 3098 Eyledüm ben becid becid feryād
Yanmasun şol gemi idüñ āzād
- 3099 Şandala bindiler irişdiler
Söyünince katı dürüşdiler
- 3100 Topcı üç gebür getürdiler
Gemümüz halkı cümle gördiler

- 3101 Bir kişi ol gemiye inmişmiş
Üç gebür ol gemide siñmiřmiř
- 3102 Dört gemi kim beyānını kılduğ
Öñce varan gemi ki biz aldudđ
- 3103 Varuriken bize top üşürdi
Başda bir lenger urdı düşürdi
- 3104 şağladı cümlemüzi ol Hıllāđ
‘Ālim ü kādīr ol kavī Rezzāđ
- 3105 Hep görenler egerçi ögdiler
Pür-đam olduğ re’īsi döktiler
- 3106 Kışşa aşlınca hoş beyān olsun
Söylenüp gün bigi ‘ayān olsun
- 3107 şol yigirmi gemi ki söylendi
Evvel anuñ beyānı eylendi
- 3108 İki beg olmişidi anlara baş
Ėaflet aldı olmadı yoldaş
- 3109 İtmeyen himmetini yirince
Tañ degül çekse řoñra yirince
- 3110 Bu Ėazānuñ yolında her kim zūd
Bař u cān oynaya olur mađmūd
- 3111 řāh olup halk içinde baş olmaz
şol ki düşmen içinde baş olmaz
- 3112 Bāyezīd Hān o kavme hışm itdi
Diyeyin her birine kim nitdi
- 3113 Rū’esā çünkü geldi dīvāna
Buyrulup anlara emīrāne

- 3114 İki yüz her biriyidi çapraz
Anlara lâyıķ oldu bu i'zâz
- 3115 Anlaruñ ikisin beyân itdüm
Neylediler ezel 'ayân itdüm
- 3116 Ol iki beg umûrı kim maħsûs
Oldı bes itdiler hemân maħbûs
- 3117 Çün muħâlif göründi tedbîre
Urdılar göke içre zencîre
- 3118 Şöyle buyruldı añla neyse hışâl
Bekleye anları ki ğâzi Kemâl
- 3119 Leşker-i baħrile bile gitdi
Tâ ki Yiñiñişâra iletđi
- 3120 Kıldılar anda anları maħbûs
Olmamağın şeh emrile me'nûs
- 3121 Hâķ budur kim olur işinde şenî^c
Kim ulu'l-emre olmazise muṭî^c
- 3122 İy suħan-dân güzel beyân itdüñ
Kışşayı çün bize 'ayân itdüñ
- 3123 Emr-i şer'î birez beyân eyle
Aşlını sırrını 'ayân eyle
- 3124 Yâdigâr it cihâna ğâyet hûb
Bulınursın du'âda sen maħbûb
- 3125 Emr-i şer'î çün eyledüñ der-ħost
Cân kulağın aç imdi gel iy dost
- 3126 Ne dimişdür Resûlullâhum
Söyle bir bir gereklüdür şâhum

121a

- 3127 Söz bilinür şıfāt u zātından
Ġāfil olma muḳaddimātından
- 3128 Añla sen neş'esinde bu insān
Bil kemālin güzel gözet iy cān
- 3129 Rūḫ u nefis ü ḫaseddür iy maḫdūm
Budur olsun ḫaḳīḳati ma'lūm
- 3130 Ḥaḳ Te'ālā bunı ki yaratdı
Kendünüñ şüret'üzre ḫalk itdi
- 3131 Bu Nebīnüñ kelāmıdur taḫḳīḳ
Vācib oldı Nebī sözün taşdıḳ
- 3132 Ḥaḳ dimiş bu sözi güzel māhum
Ḥālīḳuñdur ki ḫalk ider şāhum
- 3133 Ḥālīḳuñ olmağın ki bil neyler
Bes  kimseye 'ıḳāb eyler
- 3134 Ol Resūliñ sözün[i] kim bilmez
Şüret olan yire melek inmez
- 3135 Bildi şüretde varemiş 'izzet
Eyledi bes Nebī Ḥaḳa nisbet
- 3136 Nitekim virdi luḫfile 'izzet
Rūḫı Ḥaḳ kendüye idüp nisbet
- 3137 Kimseden būd mı kim ola mı fütūḫ
Çün Ḥaḳuñdur Ḥaḳuñ olur bu rūḫ
- 3138 Bildüñ ol nefis ü cism ü cān oldı
Añladuñ ḫoş şeh-i cihān oldı
- 3139 Ḥaḳ Te'ālā saña cevāb itdi
Ḳul e'üzü diyüp ḫiḫāb itdi

121b

- 3140 Hālıkam rāzıkam birabbi'n-nās
Meliki'n-nās olan ilāhi'n-nās
- 3141 Kendüye nisbet itdi Hāğ nāsı
Olma bu Hāğ kelāmını nāsī
- 3142 Andan aldı vücūdı her mevcūd
Rabb odur hem melik İlāh-ı vedūd
- 3143 Bozmasın bu niżāmı kes el-ğak
Düzdi Hāğ ol bozar hemān ancak
- 3144 Düzdi Hāğ çün eliyle emriyle
Nicedür sırrını beyān eyle
- 3145 Hāğ buyurmuş Nebī ider taqrīr
Kırğ gün itmiş ik'eli taħmīr
- 3146 Rūhı şoran kimesneye söyle
Emr-i Rabdur diyüp beyān eyle
- 3147 Kim bozarsa bi-ğayri emrillāh
Nefsine zūlm ider oluñ āğāh
- 3148 Emrini kim ki şırsa ol şāhuñ
Haddini geçmiş olur Allāhuñ
- 3149 Tā ki işler ħarābile şerrin
Hāğ buyurdu 'imāreti emrin
- 3150 Ğayret-i Hāğ ri'āyetinde bağ
Şefkat itmek 'ibāda oldu eħağ
- 3151 Ya'ni kim ğayret idiben fillāh
Şaħşı bozmağ revā degül her ğāh
- 3152 Añla Dāvūd kim 'aleyhi selām
Hāğ Te'ālā resūli faħr-i enām

122a

- 3153 Diledi kim binā ide iy yār
Yapdı beyt-i muḳaddesi tekrār
- 3154 Niçe kim yapdı anı yıḳıldı
Ḥaḳḳa andan űikāyeti ḳıldı
- 3155 Vaḥy idiben aña didi Allāh
Sen benüm bu evümden ol āgāh
- 3156 Ḳo düriűme ki bu binā olmaz
Ḳan döken ellerinden ol ṫurmaz
- 3157 Didi Dāvūd İlähi çün gördüm
Ben senüñ eclüñiçün öldürdüm
- 3158 Ḥaḳ Te‘älā didi belī ḳo diye
Bilmedüñ mi ki ḳullarımı diye
- 3159 Didi yā Rab bināyı ḥoű muḳbil
űol ki benden ola elinden ḳıl
- 3160 Vaḥy idüp ol zamānda aña Ḥudā
Bes Süleymāndur oḒluñ ide binā
- 3161 Bil ‘araz ne añar ḥikāyetdür
Neű’e-yi ādemī ri‘āyetdür
- 3162 Anı hedm eylemekden iy mevlā
Oldı anuñ iḳāmeti evlā
- 3163 Gör aḥī dīn ‘adūsıçün her gāh
Kim nice farz idüp durur Allāh
- 3164 Cizye ve űulḥiçün ki emr itdi
Anlaruñ bes beḳāsıçün itdi
- 3165 Ḥaḳuñ emrin ḥabībine māhum
Yazıben sürḥile oḒı űāhum

122b

- 3166 Baḡ ahī çeşm-i cānile yā hāş
Aña kim vācib olmış ola kışāş
- 3167 Nicesi kıldı şer‘i baḡ kereme
Sünnetullāhı gör velī deme
- 3168 Fidy e ala yā anı ‘afv ide
Muştafānuñ ʔarīḡına gide
- 3169 Bu ikiden eger ibā ide baḡ
Depeler bes anı bu kez ancak
- 3170 Cümleden birisi uyup şafva
Dinene rāzı olsa ya ‘afva
- 3171 Ȳalamı Ȳatlin isdese her gāh
Aña tābi‘ oluñ didi Allāh
- 3172 Anı öldürmek olmasın taḡbīḡ
‘Afv iden kimseyi idüñ terciḡ
- 3173 Vācib oldı bu buyruḡı bilmek
Cāyiz olmaz kışāşıçün ölmek
- 3174 Görme misin Nebī ‘aleyhi’s-selām
Şāhibü’n-nes‘aya didi tamām
- 3175 Öldüren kimse Ȳanlı zālim olur
Ebedī tā cehennem içre Ȳalur
- 3176 Yine baḡ gör Ḥaḡuñ güzel Ȳavlin
Ȳullarına nice irer Ȳavlin
- 3177 Seyyi‘enüñ cezāsını diñle
Mişli hem seyyi‘e didi añla

- 3178 Mişliyimiş günehde oñat baķ
Ķıldı gör bu Ķıřāř-ı seyyi'e Ķaķ
- 3179 Ol işi işleyen tebāh oldı
Bil ki meşrū'iken günāh oldı
- 3180 Kim ki 'afv eyleyüp ider işlāĶ
Ecr-i Ķaķ üzerine buldı felāĶ
- 3181 'Afv u işlāĶa emr ider mevlā
Çünki Ķaķ şūretindedür zīrā
- 3182 Ķālıķuñ Ķudretin[i] idrāk it
Ķıll u Ķıřdan dürüş özüñ pāk it
- 3183 Öldürür dirgürür ki şāh oldur
Ķudret anuñ ki pādişāh oldur
- 3184 Ķodı gökcek kemāli 'ālemde
ĶıĶmetin añladur 'avālimde
- 3185 Nüşateyn[i] gözet oķı oñat
Mü'min oldı çü mü'mine mirāt
- 3186 Bu Resūluñ kelāmıdur oķı
Nefsini kim bilürse bildi Ķaķı

Ķazel

fā'ılātün fā'ılātün fā'ılātün fā'ılün

- 1 'Ārif-i Rab oldı varlıķdan nişānı añlayan
Kendünüñ cismindegi bu sırr-ı cānı añlayan
- 2 *Küllü şey'in hālikün lāraybe illā vechehü*
Kendini fānī bilür bī-şübhe anı añlayan

- 3 Sırr-ı sürrüñ sırrına seyrān ider bular vuķūf⁸⁶
Bu beyānuñ tā bedī'inden ma'ānī añlayan
- 4 Her neye baksa hemān Hāķķı görür 'ayne'l-yaķīn
'Ālemi hāķķa'l-yaķīn içinde fānī añlayan
- 5 Yirde gökde bildüğüm mevcūdātđan ğayr yok
Kim kelāmından anuñ seb'ü'l-meşānī añlayan
- 6 Aħmedüñ Hāķ nūrıdur Hāķķa ki Aħmed nūr u hāķ
Bildi nūrı sūre-i Nūrı 'ayānī añlayan
- 7 İy Şafāyī sırrını sen bu rumūzuñ añla kim
Añladı *nūrun 'ale'n-nūn* bu şānı añlayan

Ġazā-yı Koron u seyr-i Koştantıyye

fe'ilātün mefā'ilün fe'ilün

- 3187 Her belāđan ider bizi ma'fūv
Dimişüz lā ilāhe illāhū
- 3188 Oldı andan vücūdumuz ķamu
Ellezī lā ilāhe illāhū
- 3189 Hālık u rāzık ol durur mevdūd
Bulđı maķşūdunı ķamu mevcūd
- 3190 Bir hāber yazayın cihān görsün
Cān sevinsün göñül şafā sürsün
- 3191 Söylemiş ol sözi ğüzel 'ulemā
Yazmış anı hāđāyıķu'l-büleğā

⁸⁶ Bu mısranın başındaki “sırr-ı sürrüñ” ifadesi Musa Yıldız’ın “Sinoplu Safayı ve Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ Adlı Manzumesi” başlıklı makalesinde “sırrı sırrıke” şeklinde yer almaktadır. Ne var ki elimizdeki yazmada müstensihin kullandığı hareketler sebebiyle “sırr-ı sürrüñ” tercih edilmiştir.

- 3192 Cümle sâlik içindedür çavı
Mâlik oğlu Enes aña râvî
- 3193 Ol Resûl-i îlâh u hayy u ‘alîm
Hâlık u zû'l-celâli ferd ü kerîm
- 3194 Dir Nebî luţfile beyân eyler
Hoş ğazānuñ fezāyilin söyler
- 3195 Fâţıma didi şevķile yā şâh
Yā kerem kânı yā Resûlullâh
- 3196 Hoş sa‘âdet mücâhidine didi
Kendünüñ hâletine ğuşsa idi
- 3197 Didi kim yā kulaķ tut imdi baña
Bir güzel nesne söyleyem ki saña
- 3198 Tâ şevâbı çoğ oturup tursa
Mü'min ü mü'mine kim olursa
- 3199 Vitri kılsun şafî gelüp vecde
Eylesin şoñra da iki secde
- 3200 Secdenüñ her birinde tâ ol kul
Yidi kez şevķile disün hoş ol
- 3201 Evvelin başlasın disün şubbüh
Oķısın âhiri ola ve'r-rüh
- 3202 Ümmü Kur'āna başlaya ki kesî
Oķısın şoñra āyete'l-kürsî
- 3203 Başımı hoş yukarı götürsin
Bes teşehhüd idüp selām virsin
- 3204 Çünki her secdeyi kılar oñat
Tâ teţavvu' yazılır elf-i şalât

124a

- 3205 Vellezī lā ilāhe illāhū
Nefs-i Aḥmed yedindedür nīgū
- 3206 Tırmadın Ḥaḳ yirinden ol cānı
Yarlıgar vālideynile anı
- 3207 Ḥaḳ şevābın virür şükr itmişce⁸⁷
Yüz kezin ḥacc u ʿumre itmişce
- 3208 Külli Qurʾānuñ āyetince aña
Ḥaḳ Teʿālā Medīne yazar aña
- 3209 İder Allāh o kimseye iʿtā
Ümmetinüñ şevābı hep şühedā
- 3210 Aña Ḥaḳ biñ melek virür oñat
Hep yazarlar anuñiçün ḥasenāt
- 3211 Yüz tavāf eylemişce Kaʿbe-i şād
Yüz kılın eylemişce hoş āzād
- 3212 Ne kadar kim ḥayāt olur bākī
Ḥasenātı tutar her āfākı
- 3213 Göçmedin bu cihān-ı miḥnetde
Tā görür menzilini cennetde
- 3214 Qabre varur güzel saʿadetden
Açılır iki qapu cennetden
- 3215 Melekü'l-mevtile ʿaṭāyāyı
İltür altmış melek hedāyāyı
- 3216 Getürürler naʿīm-i cennetden
Mütelezziz olur bu ʿizzetden

124b

⁸⁷ Mısrada vezin hatası bulunmaktadır.

- 3217 Һamdülillāh ki añladuđ yā Rab
Bu fezāyil ğazāyiçündür hep
- 3218 Bunda bir sırr açıldı iy mevlā
Kāfirüñ izzeti degül evlā
- 3219 Çünki atlinde ola bunca sevāb
izzet itmek aña olur mı şavāb
- 3220 Çün görünmez itāati olmak
Farz olur bes vücudunu bozmağ
- 3221 Һađ Teālā celīldür ahhār
Emr anuñdur anuñ durur esrār
- 3222 Emrin anuñ yerine iltmekiçün
Bāyezīd Һān itāat itmekiçün
- 3223 Buyruğ itdi Motonu yandurdu
Kāfirüñ başlarını çaldurdu
- 3224 ıldı çünkim kenāyisi mescid
Oldı mü'minlerle hoş sācid
- 3225 odı mü'min güzel ađīb ü imām
Ehl-i İslām ile pür itdi tamām
- 3226 Cümle erkān Muħammedī oldu
izzet-i Һađda sermedī oldu
- 3227 İrişür aña Һađa minnetler
Dünyevī uđrevī bu izzetler
- 3228 Düzdi İslām ile ki buyurdu
Leşker-i bağr ü berre buyurdu
- 3229 Yürüsünler Korona onsun hep
Her sipāhī yiñiçeri vü azab

125a

- 3230 Göçdi bes devletile çün ol hân
İrtesi hep gemiler oldı revân
- 3231 Toldı hep baħr ü berr ü yazılar
Koron üzre yüridi ğāzīler
- 3232 Çekilür çün taraf taraf sancaħ
Her gönül şevk u zevke müstağrak
- 3233 Kul ider rāstı olup me'nūs
Tabl u şürnā nefirile hem kūs
- 3234 Bırağalum Korona āvāzı
Cūşa gelsün şafāda her ğāzī
- 3235 Çalışup şöyle idelüm āheng
Tā bizümle Koron ola hem-reng
- 3236 Geldi hoş pādişāh-ı baħreynüñ
Melik-i kāmūrān-ı berreynüñ
- 3237 Dürlü izzetlerle bes ol şāh
Ya'ni ālem penāhı zıllullāh
- 3238 Bir ulu leşkerile kōndı rāst
Tā Koron çevresin idüp ārāst
- 3239 Geldi ħarb āleti kaħār kaħār
Kōndı yir yir bezendi her kim var
- 3240 Pür olup tağ u taş u yazılar
Çün küffāra teşne ğāzīler
- 3241 Kelimetullah'eyleye i'lā
Tavr-ı İslām ola bu yirde revā
- 3242 Ola tā kim bu milk içinde edīb
Koyalar bunda hem imām u ħaħīb

125b

- 3243 Naķş ola olmaya řadā-yı naķūř
Açmaya çehresini küfr-i ‘abūs
- 3244 Rükñ-i İslām ola bu yirde revāñ
Günde biş kere tā oķına ezāñ
- 3245 Ol maķalde çün itdiler ārām
Neye varur işit güzel encām
- 3246 Yüridiler bu kez mavınalar
Gökeler hem bile ķadırģalar
- 3247 At gemisi ķayıķlar ıģrıplar
Ṭopiçün çok gemi münāsibler
- 3248 Yilken açup diriliben gitdi
Deñizüñ hep yüzün[i] aģ itdi
- 3249 Geldi hoş ķondı gökeler ṭapı
Ata ata kütür kütür ṭopı
- 3250 Hep mavına ķadırģalar geldi
Tā Koron ileyine hoş ķondı
- 3251 Baħr ü ber leşkeriyle hep ṭoldı
Her ṭarafdan Koron muħāṭ oldı
- 3252 Geldi İslām irişdi hoş çağı
Dikdiler ķullesine sancağı
- 3253 On bişinci ğüni aģudosuñ
Ḥāli bed ehl-i küfr-i menħūsüñ
- 3254 Ḥaķ ki viridi Korona fetħ ü zafer
Haryem ol ğün beķāya ķıldı sefer
- 3255 Haryem öldi Koron hem alındı
Ķara ğün başlarına řalıñdı

- 3256 Çünkü Hâkdan irişdi bu in'âm
Heybetin zâhir eyledi İslâm
- 3257 Hacı şındurdu Merķonı yıkđı
Çañlaruñ içlerine od tıkđı
- 3258 Toldı İslâmile ki millet ü kiş
Yandı defter kitābı yumdı keşiş
- 3259 Tā muħarrem yigirmi üçinde
Selase gün zamān-ı 'aşrında
- 3260 Añla tārīhini begüm irken
Tā toköz yüz altısında iken
- 3261 Anda sekbānbaşı ki olup baş
Elli yiñiçeri bile yoldaş
- 3262 Kıldılar içeriüde üç gün tām
Gizmedi anda ğayrı hāş u 'avām
- 3263 Virdi gerçi hişāri ol küffār
Oldı serkeş göñüllerin efkār
- 3264 Çünkü anlar tereddüd itmişler
Meşveretde işit ki nitmişler
- 3265 Ba'zı didi revā mıdur virelüm
Varalum elli kişiyi kıralum
- 3266 Ba'zı didi revā degül bu iş
Bu ezel çünkü olmadı teftiş
- 3267 Bir sözüüm var güzel size ammā
Andan aħsen söz olmaya aşlā
- 3268 İt olan her kişiyi hep talamaz
'Ārif olan tükürdügin yalamaz

- 3269 Şāhumuz kim ʔurur evet görelüm
Biz dağı ol sa‘ādete irelüm
- 3270 Görelüm devletini ikrāmuñ
Seddi oldur bilindi İslāmuñ
- 3271 Döşeyüp hoş izine dībālar
Kılalum ‘izzetin temāşālar
- 3272 Añla noldı bu fikrüñ encāmı
Kıldılar pādişāha i‘lāmı
- 3273 Nola oğurlarise ol hānı
Nemle ilen diye Süleymānı
- 3274 Mūr inine varursa bir hānuñ
Kādri eksilmez ol Süleymānuñ
- 3275 Neyyir-i ‘ālemi gör ol maĥbūb
Fuĥarā evlerine varur ĥūb
- 3276 Şāh-ı eflākiken ĥamer deryāb
Dürbeder tā varur virür mehtāb
- 3277 Ĥazretüñ peykidür velī nāmūs
Yire iner ĥiĥ eylemez nāmūs
- 3278 Didi luĥfindan ol Resül-i kerem
Bir kürā‘a oğısalar varuram
- 3279 Diledi şeh hemān Korona gele
Ehline ol yirüñ görüne gele
- 3280 Bindi şeh ‘izzetile ata hemān
Öñce şolaĥlarile oldı revān
- 3281 Ĥāzır itmiş uluları dībāc
Bulalar şeh ĥatında tā ki revāc

126b

- 3282 Atınuñ ayağına dībālar
Döşediler қаṭīfe kemḥālar
- 3283 Geldi şeh izzetile ol şehre
Ehl-i İslāmiçün қoya behre
- 3284 Bir kenīse öñine indi hemān
İçerü girdi devletile revān
- 3285 Oldı Hallāқа şevķile sācid
Қıldı bes ol kenīseyi meşcid
- 3286 Çünki şāh ol maḥalde қıldı namāz
Eyledi Ḥālīķına şükr ü niyāz
- 3287 Bes ḥaṭīb ü imāmı buyurdı
İtdi tā kim müşerref ol yurdı
- 3288 Günde biş kerre tā oķına ezān
Ṭavr-ı İslām ola bu milke revān
- 3289 Ata bindi yine sa‘ādetile
Geldi indi otağa devletile
- 3290 İrtesi cum‘aya şalā oldı
Ādemīyile zuķāķlar ṭoldı
- 3291 Çünki İslāmiçün dirildi edīb
Ḥuṭbe-i ḥamdi ḥoş oķudı ḥaṭīb
- 3292 Varup ol deyre çün namāz itdük
Ḥaķ Te‘ālāya ḥoş niyāz itdük
- 3293 Çün ḥalāyıķ murāda irdiler
Her biri menziline geldiler
- 3294 On iki gün iķāmet itdiler
İrtesi çīn-seḥerde gitdiler

127a

- 3295 Gice gündüz revān olup gitdük
Üç gün oldu Benefşeye yitdük
- 3296 Paşa çün ol hişārı istetdi
Virmediler göçüp revān gitdi
- 3297 Bir niçe gün yine revān oldu
Anabolı cezāyirin buldu
- 3298 Ol cezāyir içinde dürişdük
Kapıdan cumhurına irişdük
- 3299 Bir gün anda cezārede kalduk
Anabolınuñ üstine şalduk
- 3300 Konduđ anuñ hişārına karşı
Her gün anda şulanıben karşı
- 3301 Ulular diñle anda nitdiler
Pādişeh gelmesin gözetdiler
- 3302 Pādişehden çün olmaya buyruk
Top çıkarmak kaçan olur ayruk
- 3303 Bu cihetden tevaqquf itdiler
Aşlın aña işüñ ki nitdiler
- 3304 Ālet-i harb yaturidi mādām
Pādişehden ki olmaya ikdām
- 3305 ‘Ālemüñ pādişāhı çün oldur
Emr anuñdur halk aña kuldur
- 3306 Pādişeh gelmişidi yaylağa
Konmuşidi irakda otağa
- 3307 Geh geh eyler cihān içinde gayūr
Pādişāh-ı mu‘azzamāt-ı umūr

127b

- 3308 ođ olur řāh olanuñ efkārı
şaldı ħalkı üzerine enzārı
- 3309 ıldı ħalka münāsib olanı
Ĥađdur ilhām iden aña anı
- 3310 Biş sancağ buyurdı şurmağa
Kāfiruñ tā ħuzūrın ırmađa
- 3311 ıķmayalar ħiřārdan şaşra
Almayalar ħayātdan behre
- 3312 ıķmaya ol ħiřāra şaşına
Biñ kezin ursa çaşı başına
- 3313 Başmaya tā şurıya ayağı
Anlaruñ yağın ala bu yağı
- 3314 Ekmeye biķmeye ebed ir giķ
Ĥāřılı ‘ömr bāđı oñmaya ħıċ
- 3315 Tā ki küfr ehli olalar me’yūs
Ol ħiřār iķre olalar maĥbūs
- 3316 Neye vardı işit ser-encāmı
Añla noldı bu emrūñ itmāmı
- 3317 Buyruğ itmiş o řāh-ı bī-hem-tā
Leşkeri baĥr ü berre göċsin tā
- 3318 İrtesi řevķile hemān göċdüċ
Gice gündüz nice maĥal göċdüċ
- 3319 Dillere řevķle řafā geldi
Her kişi ħānedāna yöneldi
- 3320 Kimisi řiřķile tefekkürde
Kimisi zevķile tezekkürde

128a

- 3321 Kimisi nūş u ʿīş u ʿişretde
Kimi evlādın añdı ḥasretde
- 3322 Her kişi gönline ki iy yoldaş
Bir feraḥ geldi kim aña sābāş
- 3323 Rāstı ḥoş çalardı her kavvāl
Kimi eyler terennüm-i aqvāl
- 3324 Bu rizden çün nefir çalardı
Kimisi çarmuḡda oynardı
- 3325 Eyle cānbāz olımaz örümcek
Kişi ḥayrān olurdı görincek
- 3326 Kimi öñde kimisi kıçında
Ḳondu paşa cezāyir içinde
- 3327 Ol maḥalde egerçi çegzindük
İki Ṭuzla kenārına indük
- 3328 Varımış bir ḥişārı küffāruñ
Diñle kim ḥāli noldı anlaruñ
- 3329 ʿAzabistān çıkup ol araya
Urdılar ṫonbayını yaḡmaya
- 3330 Yalvarup geldi cümle paşaya
Nazar it gel begüm temāşāya
- 3331 Didiler şañmanuz ki biz yāduz
Biz size hep muṫīʿ ü münḳāduz
- 3332 Dek bizi eylemeñ bugün tārāc
Virelüm pādişāha neyse ḥarāc
- 3333 Milke ḥākim oluñ ḥişārı ṫutuñ
Devletüñ oyunuyla ḥalkı utuñ

128b

- 3334 Paşa bu ittifāka çün uydı
Ol hişāruñ içine er koydı
- 3335 EGINE DIRLERİMİŞ ADINA
Ol hişār irdi hoş murādına
- 3336 Paşa on biş yîniçeri virdi
Anda otuz ‘azab bile girdi
- 3337 İrtesi oradan revān olduq
İrişüp bir maħalde şulanduk
- 3338 Paşa andan hemān işit nitdi
Atana şavbına revān gitdi
- 3339 Ulımış kendünüñ çü tîmārı
Andayımış қаtār u hep varı
- 3340 Қаşdı bu kim murādını bula
Ber yolın тутiben revān ola
- 3341 Қапıdan anda çün şulandı hemān
Temaşālıq yolına oldu revān
- 3342 Hūbidi rūzigār varduq hā
Қапıdan çevresine қонduқ tā
- 3343 Қапıdan bir gün itdi anda sūkūn
Paşa ile giden gemiler çün
- 3344 Paşa çıқdı hemān dürüşdiler
Қапıdan қатına irişdiler
- 3345 Қапıdan göçdi irtesi alıp
Her gemiyi Midilliye şalıp
- 3346 Gice gündüz revān hemān gitdük
Tā Midillü adasına yitdük

- 3347 Birki gün anda dahı ıolanduk
Bozada üstine bu kez şalduk
- 3348 Gitdiler aışam oldı tã iy yãr
Diñdi yil yolda ıaldılar nã-çãr
- 3349 Gice gitdi irişıdi çün tañla
Bir ‘aceb hãlet oldı key tañla
- 3350 Her gemiyi aıınd’alup gitdi
Her birin bir yañaya iletdi
- 3351 İki gün tã çalışdılar ir giç
İlerü varımadı bir gemi hıc
- 3352 ıapıdan gördükidi cãn olmiş
Şan gelür rühdur revãn olmiş
- 3353 Çün bu hãli naıar idüp gördi
Ol zamãn añla kim ne buyurdu
- 3354 On ıadırga diziliben bitsin
Tã Kemãli yuıarı iletsin
- 3355 ıapıdan ol melik gözet nitdi
Ol gün üç yüz gemiyi cem‘ itdi
- 3356 ıondı öñinde kimi şoñında
Bozadanuñ hişãrı öñinde
- 3357 İrtesi bir yil oldı hoş maıhbüb
Oldı meyli Gelibolı key hüb
- 3358 Cümle yilken açup revãn olduı
Gelibolı öñine hoş konduı
- 3359 Gelibolı guzãtı çııdı hep
Anlara raımet eylesin yã Rab

- 3360 Çünkü geldük o şehre diñlendük
Niçe gün anda dağı eglendük
- 3361 Rû'esâ gözlerini yumdılar
Çapıdandan icâzet umdılar
- 3362 Çapıdan ol melik leţâfetden
Bildi âgeh olup bu hâletden
- 3363 Luţf idüp tâ ki viridi ol destür
Çalatalu gemisine destür
- 3364 Her birin 'izzetile gönderdi
Dillerin aldı cübbe dönderdi
- 3365 Hep kadirğa işit ki nitdiler
Hoş ferahñâk olup da gitdiler
- 3366 Şâd u handân olup düzildiler
Şevķile çün yola dizildiler
- 3367 Ferağ olur bulur kişi dâdın
Çün aña ehlini hem evlâdın
- 3368 Gökeler gitmediler ardınca
Çünkü yil olmadı murâdınca
- 3369 Çün irişdük göründi İslâmbül
Cân bigi her kulûba ol maķbül
- 3370 Ya'ni kim şehir-i şâh-ı haķanî
Pây-ı taht-ı güzide sultânî
- 3371 Serveri her güzât u fahr-ı cihân
Cân-ı 'âlem bihîn-i insile cân
- 3372 Dest-gîr ü sa'âdet-i fuķarâ
Bâyezîd Hân u mesned-i 'ulemâ

129b

3373 Altına çün serāyınıñ geldük
Dür bigi hoş gemileri dizdük

3374 Şinlik itdük şu resme kim zībā
‘Arşa çıkdı āvāzesi ḥattā

3375 Geldi ehl-i şanāyi‘ ü bōrkci
İt bigi yileridi gümrükci

130a

3376 Çıkmasonlar diyü iderdi yasaḳ
Ḥalḳ evde evlerine hep müştāk

3377 Acıdur bunuñile söyleşmek
Ṭatludur kāfirile ceng itmek

3378 Vāy aña kim buña gelür de gider
Şanki itler leşi bulur da dider

3379 Her geminüñ içinde hoş deryāb
Varidi hem esīr ü hem esbāb

3380 Çünki Ḥaḳ luṭfıyıla ḳavuşdı
Her biri sevdügiyle görüşdi

3381 Ḳalmanı her gönülde hīc teraḳ
Cisme cān bigi cāna ṭoldı feraḳ

3382 Çünki Ḥaḳḳuñ ‘ināyetidür bu
Pādişāhuñ sa‘ādetidür bu

3383 Sevdügidür Muḥammed-i muḥtār
Ḥaşr olur sevdügiyle hoş naşvār

3384 Şer‘ini itdügi ri‘āyetler
Sevmesine ider delāletler

3385 Ḥalḳ-ı ‘ālem bigi degül iy şāh
Sevdügin sevseler sever Allāh

- 3386 Ol Hakuñ buyruğın güzel deryāb
Ol habībe ne resme kıldı hıṭāb
- 3387 Di didi ger severseñüz Hakkı
Tābi‘ oluñ idüñ baña şıdkı
- 3388 Tābi‘ olup sevenleri her gāh
Şübhe yoğdur sever yüce Allāh
- 3389 Bāyezīd Hān bu āyetile ‘amel
Eyleyüp tābi‘ oldı ol ekmel
- 3390 Sünnetiyle anuñ çün oldı edīb
Naşb-i kādī ider imām u haṭīb
- 3391 Deyr-i küfri ider mesācidler
Ola mü’minler anda sācidler
- 3392 Ehl-i naşuñ naşūşını ibṭāl
İtdi kı lup ezānı hoş iclāl
- 3393 Pādişāh kerīm ü a‘deldür
Her kemālātile mükemmeldür
- 3394 Luṭf u hulk u keremde ekmeldür
‘Amel ü ‘ilmile mufaẓzaldur
- 3395 Hakk Te‘ālā anı sevüp iy cān
Eyledi hoş ḥalīfe-i devrān
- 3396 Bu cihetden durur bilürseñ ḥāl
Öldürüp dirgürürse oldı ḥelāl
- 3397 Baḥr ü ber şāhı itdi şāhinşāh
Cümle mevcūddan yüce Allāh
- 3398 Haka Hakk ecliçün senā itdüm
Baḥr ü ber şāhına du‘ā itdüm

130b

- 3399 Şāha çokdan du‘acıyam her gāh
Sen kabūl it du‘āmı yā Allāh
- 3400 Sefer-i baħre çün revān gitdüm
Diñle şāhum nice du‘ā itdüm
- 3401 Bir kaşīde didüm o şāha laţīf
Baħrı kıldum bu nazm içinde redīf
- 3402 Şāha çün şıdkile du‘ā itdüm
Ĥamdülillāh güzel tamām itdüm

Ĥaşīdetü’l-Ĥātım

fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilātün fe‘ilün

- 1 Bāyezīd Ĥān ki ol Ĥālīķ u sübhān-ı baħr
Şāh-ı ‘ālem kılıben eyledi Ĥaķān-ı baħr
- 2 Kerem ü luţf u saĥā ebĥur-ı mevvāc olıcaķ
Vaşfa şıġmaz ne disün bir kışı pāyān-ı baħr
- 3 ‘İzzet ü ĥulķ u kerem baħr-i vaķār oldı aña
Oķyanus oldı velī ismile ‘ummān-ı baħr
- 4 Nefti-i fülķ ü felek ķa‘r-ı vaķārın bulımaz
Şalar altun reseni şems-i dirahşān-ı baħr
- 5 Oldı şīrīnlıkile sözleri cān cismine cān
Ĥatlu şu lezzetile lābüd olur cān-ı baħr
- 6 Külli şey mādan olur ĥay ķādir-i Ĥallāķ kerīm
Perveriş şudan ider cevherini kān-ı baħr
- 7 Rü‘esāya nazār[1] şaldı o sultān-ı cihān
Per açup devletile olmaġa mürġān-ı baħr
- 8 Kāfire ĥüb ġazā itmege üç yüz gemisi
Cümle devvār olıben eyledi devren-i baħr

131a

- 9 Ol ŧeh-i devr-i zamān bendesi Dāvūd begi
Œapıdan itdi ki tā ola nıgehbān-ı baħr
- 10 Bāyezīd Hān Œapıdan ūzre naħar cilvesile
Ol hūmāsāye ŧalup eyledi sultān-ı baħr
- 11 Bir Sūleymān-ı zamān oldı muṭīc insile cin
Reŧk ider ber aña çünkim ide dīvān-ı baħr
- 12 Per açup izzetile ʿayn-ı hümā oldı hemān
Pādiŧeh devletile eyledi cevlān-ı baħr
- 13 ʿĀlemūn Œutbıdur ol çünki ŧura mersedede rāst
Yidi kez peyki ŧolaŧur anı pīrān-ı baħr
- 14 Seyr ider ʿavn-ı Hudādur ki yile ŧuya binüp
ŧan Sūleymāndur ider bādile seyrān-ı baħr
- 15 Keŧtisi uçar olup aña Sūleymān-ı serīr
Œırmızı çuħadur istebraĒ-ı eyvān-ı baħr
- 16 Ol Ebū Bekr-i kerem oldı ʿÖmer bigi ŧecīc
Hem saħāvetde ʿAlī ħilmile ʿOsmān-ı baħr
- 17 Cemc olur devleti dīvānına hep ħāŧ u ʿām
Nımetin yir üŧiben ŧevĒkile ŧāhān-ı baħr
- 18 İtdi HāĒ emrile kāfiri Firʿavn-ı ĒarīĒ
Nıtekim itmiŧidi Mūsiyi ʿİmrān-ı baħr
- 19 Berde Mūsāyayıdı muʿcize suʿbān-ı ʿaŧā
Œopile oldı bu ħoŧ Mūsi-i ʿİmrān-ı baħr
- 20 Siħr-i küffārı yuħa ħıç muĒābil olımaz
Œopdur çün ŧala Mūsā bigi suʿbān-ı baħr
- 21 Dizdi küffārı urup boynını ħüb itdi Ēazā
HāĒ anı eyledi çün server-i ŧübbān-ı baħr

131b

- 22 Hün-ı küffarı deñiz yüzine çün dökdi guzāt
Şāh şāh oldu bitüp tıldı bu mercān-ı baħr
- 23 Çün kızıl kāmı kılıç baħre ki cūy itdi revān
Lālezār oldu vü al oldu beyābān-ı baħr
- 24 Kelle-i kāfiri kim dökdi çalup baħre guzāt
Görinür şanki kelek tıldı būsitān-ı baħr
- 25 Kınbara nārı yakup kāfiri kim baħre döker
Kalkışur olta yuţup şanki nehengān-ı baħr
- 26 Añdı Kır'ānda Hudā baħri ki nār olmayısar
Şimdiden mesken olur anlara nīrān-ı baħr
- 27 Haķķa şükr olsun aña Nūh bigi virdi necāt
Ehl-i küfrüñ kopardup başına tūfān-ı baħr
- 28 Minnet Allāh seni Nūh bigi kıldı selīm
Kāfir ĩmānsuz olur oldu çü Ken'ān-ı baħr
- 29 Rişte-i lafza Şafāyī dūrer-i luţfını diz
Saña haķķāk dine tā aña neysān-ı baħr
- 30 Niçe kim añıla bu arz u semā cennet ü hūr
Baħri dāyım ide mevc urdura Yezdān-ı baħr
- 31 Niçe kim şer'-i Muħammed bu 'ālemde sebāt
Niçe kim kışsa-ı ber söylene destān-ı baħr
- 32 'Ömrini şāhumuzuñ dāyım ide Hıyy u 'Alīm
Yitişe devletile loķma-ı Lokmān-ı baħr
- 33 Baħr ü berde ide Haķ kāfiri kāmına ğariķ
Mevc ura la'l aķıda taşra bedaħşān-ı baħr

SONUÇ

Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton, İkinci Bâyezîd dönemi şairlerinden Sinoplu Safâyî'nin manzum olarak mesnevî nazım şekliyle kaleme aldığı eserinin adıdır. Denizci bir şair olan Safâyî, İnebahtı ve Moton'un fethine bizzat katılmış ve eserinde yaşadıklarına yer vermiştir. Eser, yaşanan savaşlarla ilgili ayrıntılara yer vermesi bakımından edebî olduğu kadar tarihî önem de taşımaktadır. Kaynaklarda yer alan bilgilere göre Safâyî'nin şiirleri etkileyici ve yeterince içli olmadığı gerekçesiyle pek beğenilmemiştir. Fetihnâmesinden de anlaşılacağı üzere şair, güzel ve etkileyici şiirler yazma konusunda pek başarılı değildir. Aynı zamanda başta vezin olmak üzere şekil bakımından da şiirlerinde eksikliklere rastlanmaktadır.

Bununla birlikte Fetihnâme-i İnebahtı ve Moton, şairin hayatı hakkında bilgiler içermesi, İnebahtı ve Moton fetihleriyle ilgili ayrıntılara yer vermesi, yazıldığı devrin sosyal ve kültürel ortamı hakkında ipuçları taşıması ve o dönemin başta denizcilik terimleri olmak üzere Türkçe bazı deyimlere ve arkaik kelimelere yer vermesi gibi özellikleri sebebiyle hayli değerlidir.

Nitekim fetihnâmeler, zaman zaman yazıldıkları döneme ait sosyal ve tarihî olaylara ışık tutmaktadırlar. Sinoplu Safâyî'nin bu eseri, belki de söz konusu fetihlerle ilgili bilinmeyen bazı hususları gün yüzüne çıkaracak ve bu sayede kültürel, coğrafi, edebî veya tarihî başka araştırmalara katkı sağlayabilecektir.

KAYNAKÇA

Aksoy, Hasan; “Fetihnâme”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, 1995, c.XII, www.islamansiklopedisi.info (17.03.2017).

Aksoy, Hasan; “Tarihî Bir Belge ve Türk İslâm Edebiyatında Bir Tür Olarak Fetihnâmeler”, *İLAM Araştırma Dergisi*, c. II, sy. 2 (Temmuz-Aralık 1997), ss. 7-19.

Akün, Ömer Faruk; “Divan Edebiyatı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, 1994, c.IX, www.islamansiklopedisi.info (10.03.2017).

Bursalı Mehmet Tahir Efendi; *Osmanlı Müellifleri*, İsmail Özen (hızl.), İstanbul: Meral Yayınları, c. III, 1975.

Büyüktuğrul, Afif; *Osmanlı Deniz Harp Tarihi ve Cumhuriyet Donanması*, İstanbul: Deniz Basımevi, c. I, 1982.

Cezar, Mustafa; *Osmanlı Tarihinde Levendler*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2013.

Devellioğlu, Ferit; *Osmanlıca-Türkçe Ansiklopedik Lûgat*, Ankara: Aydın Kitabevi Yayınları, 22. Baskı, 2005.

Dilçin, Cem; *Yeni Tarama Sözlüğü*, Ankara: TDK Yayınları, 1983.

Dilçin, Cem; *Örneklerle Türk Şiir Bilgisi*, Ankara: TDK Yayınları, 2013.

Doğan, Ahmet; *Açıklamalı ve Örneklili Aruz Bilgisi*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2013.

Enver, Ali; *Semâ-Hâne-i Edeb [Mevlevî Şairler]*, Sadık Erdem (hızl.), Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, 2013.

Erdemir, Avni; “Sinoplu Safâyî (öl. 940/1534) ve Bir Eseri: Terceme-i Vasâyâ-yı Şeyh Vefâ”, *Selçuk Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, sy.9, 2001, ss. 219-235.

Ergun, Sadeddin Nüzhet; *Şeyh Galib Hayatı ve Eserleri*, İstanbul: Bozkurd Matbaası, 1935.

Esrar Dede; *Tezkire-i Şu'arâ-yı Mevleviyye (İnceleme-Metin)*, İlhan Genç (hızl.), Ankara: Atatürk Kültür Merkezi Başkanlığı Yayınları, 2000.

İnbaşı, Mehmet; Gülsoy, Ersin ve Güneş Yağcı, Zübeyde; “Güçlü Sultanlar Dönemi”, *Osmanlı Tarihi El Kitabı*, Tufan Gündüz (ed.), Ankara: Grafiker Yayınları, 2014, ss. 61-278.

İpekten, Haluk; *Eski Türk Edebiyatı Nazım Şekilleri ve Aruz*, İstanbul: Dergâh Yayınları, 2014.

İpekten, Halûk vd.; *Tezkirelere Göre Divan Edebiyatı İsimler Sözlüğü*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1988.

İsen, Mustafa (hızl.); *Sehî Bey Tezkiresi, Heşt Behişt*, Ankara: Akçağ Yayınları, 1998.

İsen, Mustafa (hızl.); *Kühü'l-Ahbâr'ın Tezkire Kısmı*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 1994.

Jorga, Nicolae; *Osmanlı İmparatorluğu Tarihi (1451-1538)*, (çev. Nilüfer Epçeli), İstanbul: Yeditepe Yayınevi, c. II, 2012.

Kayabaşı, Bekir; “Kâf-zâde Fâ’izî’in Zübdetü’l-Eş’âr’ı”, (y.d.t., İnönü Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997).

Kiel, Machiel; “İnebahtı”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, 2000, c.XXII, www.islamansiklopedisi.info (07.04.2017).

_____ ; “Modon”, *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi (DİA)*, 2005, c. XXX, www.islamansiklopedisi.info (07.04.2017).

Koç Keskin, Neslihan; “Eski Türk Edebiyatında Edebî Türler”, *Eski Türk Edebiyatına Giriş*, Ahmet Mermer (ed.), Ankara: Akçağ Yayınları, 2012, ss. 251-450.

Kurnaz, Cemal ve Çeltik, Halil; *Divan Şiiri Şekil Bilgisi*, Ankara: Kurgan Edebiyat Yayınları, 2013.

Kut, Günay ve Bayraktar, Nimet; *Yazma Eserlerde Vakıf Mühürleri*, Ankara: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yayınları, 1984.

Latîfî; *Tezkiretü’ş-Şu’arâ ve Tabsıratü’n-Nuzamâ (İnceleme-Metin)*, Rıdvan Canım (hızl.), Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Kültür Merkezi Yayını, 2000.

Matrakçı Nasuh; *Tarih-i Sultan Bayezid*, Reha Bilge (hızl.), İstanbul: Giza Yayıncılık, 2012.

Mehmed Süreyya; *Sicill-i Osmanî*, Nuri Akbayan (hızl.), İstanbul: Tarih Vakfı Yurt Yayınları, 1996, c.V, s.1430.

Mengi, Mine; *Eski Türk Edebiyatı Tarihi, Edebiyat Tarihi-Metinler*, Ankara: Akçağ Yayınları, 2006.

Nidâî; *Fetihnâme-i Kal’a-i Cerbe*, Ümran Ay (hızl.), İstanbul: KOCAV Yayınları, 2015.

Özel İmanov, N. Bilge ve Uğur, Yunus; *Bir Semte Vefa*, İstanbul: Klasik Yayınları, 2009.

Pala, İskender; *Ansiklopedik Divân Şiiri Sözlüğü*, İstanbul: Kapı Yayınları, 2015.

Pala, İskender; *Divan Edebiyatı*, İstanbul: Kapı Yayınları, 2013.

Sungurhan Eydurhan, Aysun; “Kınalızâde Hasan Çelebi Tezkiretü’ş Şu’arâ (Metin)”, (y.d.t., Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1999, c.I-II).

Türk Dili ve Edebiyatı Ansiklopedisi, İstanbul: Dergâh Yayınları, 1990, c.VII, s.411.

Uslubaş, Tolga; *Alfabetik Osmanlı Tarihi; Geçmişten Günümüze Osmanlı*, İstanbul: CNR Studio, 2013.

Uzluk, Şehabettin; “Galata Mevlevihanesi ve Şeyh Ahmed Celaleddin Baykara Dede Efendi”, *3. Millî Mevlâna Kongresi (Tebliğler)*, Konya, 12-14 Aralık 1988, ss. 297-300.

Uzunçarşılı, İsmail Hakkı; *Osmanlı Tarihi, İstanbul’un Fethinden Kanunî Sultan Süleyman’ın Ölümüne Kadar*, Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Türk Tarih Kurumu Yayınları, c. II, 1994.

Ünver, İsmail; “Galata Mevlevî-Hânesi Şeyhleri”, Osmanlı Araştırmaları XIV, 1994, s. 195-219.

Yıldız, Musa; “Sinoplu Safayi ve Vasâyâ-yı Şeyh Vefa Adlı Manzumesi”, *Bir Semte Vefa*, İstanbul: Klasik Yayınları, 2009, ss. 141-153.

Elektronik Kaynaklar

<http://www.ttk.gov.tr/genel/tarih-cevirme-kilavuzu/>

<http://www.lexiqamus.com/>

<http://kubbealtilugati.com/>

<http://www.luggat.com/>

<http://www.osmanlicasozlukler.com/>

<http://www.kamusiturki.com/>

http://yazmalar.gov.tr/detay_goster.php?k=128614

<https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/>

<http://www.islamansiklopedisi.info/>

ÖZ GEÇMİŞ

Özlem DERELİ 15.09.1986 tarihinde Sinop'un Gerze ilçesinde doğdu. Gerze Şehit Nurullah Saraç Anadolu Lisesi'ni bitirdikten sonra Süleyman Demirel Üniversitesi Fen Edebiyat Fakültesi'nden 2009 yılında mezun oldu. Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü'nde 2015 yılında başladığı yüksek lisans programına devam etmektedir.

İletişim Bilgileri

E mail : oz-lem_57@hotmail.com

Telefon : 542 339 67 34